Κατὰ Λουκᾶν

Έπειδήπερ¹ πολλοὶ ἐπεχείρησαν² ἀνατάξασθαι³ διήγησιν⁴ περὶ τῶν $\mathbf{1}$ πεπληροφορημένων⁵ ἐν ἡμῖν πραγμάτων, καθὼς παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς $\mathbf{2}$ αὐτόπται⁵ καὶ ὑπηρέται⁵ γενόμενοι τοῦ λόγου, ἔδοξεν κάμοί, παρηκολουθηκότι $\mathbf{3}$ ἄνωθεν¹ πᾶσιν ἀκριβῶς, καθεξῆς¹ σοι γράψαι, κράτιστε¹ Θεόφιλε, ίνα $\mathbf{4}$ ἐπιγνῷς¹ περὶ ὧν κατηχήθης λόγων τὴν ἀσφάλειαν.

Έγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡρῷδου¹8 τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας¹9 ἱερεύς²0 τις 5 ὀνόματι Ζαχαρίας,²¹ ἐξ ἐφημερίας²² Ἀβιά: καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐκ τῶν θυγατέρων²³ ᾿Ααρών, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς Ἐλισάβετ.²⁴ Ἦσαν δὲ δίκαιοι ἀμφότεροι²⁵ ἐνώπιον 6 τοῦ θεοῦ, πορευόμενοι ἐν πάσαις ταῖς ἐντολαῖς καὶ δικαιώμασιν²6 τοῦ κυρίου

¹ ἐπειδήπερ, inasmuch as, since. ² ἐπιχειρέω, endeavor, attempt. ³ ἀνατάσσομαι, arrange in order, compile. ⁴ διήγησις, εως, ἡ, narrative, account. ⁵ πληροφορέω, fulfill, accomplish fully. ⁶ πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ⁷ αὐτόπτης, ου, ὁ, eyewitness. ⁸ ὑπηρέτης, ου, ὁ, servant, assistant. ⁹παρακολουθέω, follow closely, investigate. ¹¹ ἄνωθεν, from above, again. ¹¹ ἀκριβώς, carefully, accurately. ¹² καθεξῆς, successively, in order. ¹³ κράτιστος, most noble, most excellent. ¹⁴ Θεόφιλος, ου, ὁ, Theophilus. ¹⁵ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹⁶ κατηχέω, teach by word of mouth. ¹⁻ ἀσφάλεια, ας, ἡ, certainty, security. ¹8 Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹9 Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ²⁰ ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ²¹ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ²² ἐφημερία, ας, ἡ, division, class (of temple priests). ²³ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ²⁴ Ἑλισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth. ²⁵ ἀμφότεροι, both, both of two. ²⁶ δικαίωμα, τος, τό, regulation, righteous deed.

Κατὰ Λουκᾶν 1:7

ἄμεμπτοι. Καὶ οὐκ ἦν αὐτοῖς τέκνον, καθότι ἡ Ἐλισάβετ ἦν στεῖρα, καὶ 7 ἀμφότεροι προβεβηκότες ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἦσαν.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ 8 θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας, ἐἐλαχεν τοῦ θυμιᾶσαι ἐἐσελθὼν εἰς τὸν 9 ναὸν τοῦ κυρίου. Καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἡν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ 10 τοῦ θυμιάματος. ဪ "Φρθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου, ἑστὼς ἐκ δεξιῶν τοῦ 11 θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος. Καὶ ἐταράχθη ἐχαχαρίας ἱδών, καὶ φόβος 12 ἐπέπεσεν ἐἐπ' αὐτόν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβοῦ, Ζαχαρία: 13 διότι ἐἐστηκούσθη ἡ δέησίς του, καὶ ἡ γυνή σου Ἑλισάβετ γεννήσει υἱόν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην. Καὶ ἔσται χαρά σοι καὶ ἀγαλλίασις, 14 καὶ πολλοὶ ἐπὶ τῇ γεννήσει ἔν αὐτοῦ χαρήσονται. Ἔσται γὰρ μέγας ἐνώπιον τοῦ 15

¹ἄμεμπτος, blameless.² καθότι, according as, because. ³ελισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth. ⁴στεῖρος, barren. ⁵ἀμφότεροι, both, both of two. ⁶προβαίνω, go forward, advance. ⁻ἱερατεύω, be a priest, perform priestly service. πάξις, εως, ἡ, arranging, order. ⁰ἐφημερία, ας, ἡ, division, class (of temple priests). ¹¹ ἔναντι, before (gen), before. ¹¹ ἔθος, ους, τό, custom. ¹² ἱερατεία, ας, ἡ, priestly office, priesthood. ¹³ λαγχάνω, chose by lot, receive. ¹⁴ θυμίαω, burn or offer incense, burn incense. ¹⁵ ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ¹⁶πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹⁷ θυμίαμα, τος, τό, incense. ¹ፄ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ¹⁰ ταράσσω, trouble, agitate. ²⁰ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ²¹ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ²² ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ²³ διότι, because, on this account. ²⁴ εἰσακούω, listen, hear. ²⁵ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ²⁶ ἀγαλλίασις, εως, ἡ, delight, great joy. ²⁷ γέννησις, εως, ἡ, nativity, birth.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 1:16

κυρίου, καὶ οἶνον 1 καὶ σίκερα 2 οὐ μὴ πίῃ, καὶ πνεύματος ἁγίου πλησθήσεται 3 ἔτι ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτοῦ. Καὶ πολλοὺς τῶν υίῶν Ἰσραὴλ ἐπιστρέψει ἐπὶ 16 κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν: καὶ αὐτὸς προελεύσεται ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν πνεύματι 17 καὶ δυνάμει Ἡλίου, επιστρέψαι καρδίας πατέρων ἐπὶ τέκνα, καὶ ἀπειθεῖς ἐν φρονήσει δικαίων, έτοιμάσαι κυρίω λαὸν κατεσκευασμένον. Καὶ εἶπεν 18 Ζαχαρίας το πρός τον ἄγγελον, Κατὰ τί γνώσομαι τοῦτο; Έγὼ γάρ εἰμι πρεσβύτης, $^{^{13}}$ καὶ ἡ γυνή μου προβεβηκυῖα $^{^{14}}$ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῆς. Καὶ 19ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν αὐτῷ, Ἐγώ εἰμι Γαβριὴ λ^{15} ὁ παρεστηκὼς λ^{16} ἐνώπιον τοῦ θεοῦ: καὶ ἀπεστάλην λαλῆσαι πρός σε, καὶ εὐαγγελίσασθαί σοι ταῦτα. Καὶ 20 ίδού, ἔση σιωπῶν 17 καὶ μὴ δυνάμενος λαλῆσαι, ἄχρι 18 ῆς ἡμέρας γένηται ταῦτα, ών οὐκ ἐπίστευσας τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται εἰς τὸν καιρὸν αὐτῶν. Καὶ ἦν ὁ λαὸς προσδοκῶν 20 τὸν Ζαχαρίαν: 12 καὶ ἐθαύμαζον 21 ἐν 21

¹ οἶνος, ου, ὁ, wine. ² σίκερα, τό, beer, liquor. ³ πλήθω, fill. ⁴ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ⁵ ἐπιστρέφω, turn to, return. ⁶ προέρχομαι, go in front, precede. ⁷ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ⁸ ἀπειθής, disobedient, unbelieving. ⁹ φρόνησις, εως, ἡ, way of thinking, insight. ¹⁰ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ¹¹ κατασκευάζω, prepare, build. ¹² Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ¹³ πρεσβύτης, ου, ὁ, old man. ¹⁴ προβαίνω, go forward, advance. ¹⁵ Γαβριήλ, ὁ, Gabriel. ¹⁶ παρίστημι, be present, stand by. ¹⁷ σιωπάω, be silent, keep silence. ¹⁸ ἄχρι, as far as, up to (gen). ¹⁹ ἀντί, instead of, in place of. ²⁰ προσδοκάω, wait for, look for. ²¹ θαυμάζω, am amazed, marvel at.

Κατὰ Λουκᾶν 1:22

τῷ χρονίζειν αὐτὸν ἐν τῷ ναῷ. Ἐξελθών δὲ οὐκ ἠδύνατο λαλῆσαι αὐτοῖς: καὶ 22 ἐπέγνωσαν ὅτι ὀπτασίαν ἑώρακεν ἐν τῷ ναῷ: καὶ αὐτὸς ἦν διανεύων αὐτοῖς, καὶ διέμενεν κωφός. Καὶ ἐγένετο, ὡς ἐπλήσθησαν αἱ ἡμέραι τῆς λειτουργίας 23 αὐτοῦ, ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ.

Μετὰ δὲ ταύτας τὰς ἡμέρας συνέλαβεν Ἐλισάβετ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, καὶ 24 περιέκρυβεν έαυτὴν μῆνας πέντε, Αέγουσα ὅτι Οὕτως μοι πεποίηκεν ὁ 25 κύριος ἐν ἡμέραις αἷς ἐπεῖδεν ἀφελεῖν τὸ ὄνειδός το ἀνθρώποις.

Έν δὲ τῷ μηνὶ¹³ τῷ ἔκτῳ¹⁵ ἀπεστάλη ὁ ἄγγελος Γαβριὴλ¹⁰ ὑπὸ τοῦ θεοῦ εἰς πόλιν 26 τῆς Γαλιλαίας, ἡ ὄνομα Ναζαρέτ,²⁰ πρὸς παρθένον²¹ μεμνηστευμένην²² ἀνδρί, ῷ 27 ὄνομα Ἰωσήφ, ἐξ οἴκου Δαυίδ: καὶ τὸ ὄνομα τῆς παρθένου²¹ Μαριάμ. Καὶ 28 εἰσελθὼν ὁ ἄγγελος πρὸς αὐτὴν εἶπεν, Χαῖρε, κεχαριτωμένη:²³ ὁ κύριος μετὰ

¹χρονίζω, spend or take time, delay. ²ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ³ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ⁴ὀπτασία, ας, ἡ, vision, supernatural appearance. ⁵διανεύω, make a sign, nod continually. ⁶διαμένω, remain, continue. ⁷κωφός, deaf, dumb. ⁸πλήθω, fill. ⁹λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ¹⁰συλλαμβάνω, take, conceive. ¹¹Έλισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth. ¹²περικρύπτω, conceal, hide. ¹³μήν, ὁ, month, certainly. ¹⁴πέντε, five, 5. ¹⁵ἐπεῖδεν, looked upon, regarded. ¹⁶ἀφαιρέω, take away, smite off. ¹⁷ὄνειδος, ους, τό, disgrace, reproach. ¹⁸ἕκτος, sixth. ¹⁹Γαβριήλ, ὁ, Gabriel. ²⁰Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ²¹παρθένος, ου, ἡ, virgin. ²²μνηστεύω, ask in marriage. ²³χαριτόω, bestow favor on, favor highly.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 1:29

σοῦ, εὐλογημένη 1 σὺ ἐν γυναιξίν. Ἡ δὲ ἰδοῦσα διεταράχθη 2 ἐπὶ τῷ λόγω αὐτοῦ, 29 καὶ διελογίζετο 3 ποταπὸς 4 εἴη ὁ ἀσπασμὸς 5 οὖτος. Καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος αὐτῆ, 30 Μὴ φοβοῦ, Μαριάμ: εὖρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ. Καὶ ἰδού, συλλήψη ἐν 31 γαστρί, καὶ τέξη υίον, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν. Οὖτος ἔσται 32μέγας, καὶ υἱὸς ὑψίστου κληθήσεται: καὶ δώσει αὐτῷ κύριος ὁ θεὸς τὸν θρόνον Δ αυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ βασιλεύσει $^{^{10}}$ ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰακώβ εἰς τοὺς αἰῶνας, 33 καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος. 11 Εἶπεν δὲ Μαριὰμ πρὸς τὸν ἄγγελον, 34 Π ως ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ 12 ἄνδρα οὐ γινώσκω; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἄγγελος εἶπεν 35 αὐτῆ, Πνεῦμα ἄγιον ἐπελεύσεται 13 ἐπὶ σέ, καὶ δύναμις ὑψίστου 9 ἐπισκιάσει 14 σοι: διὸ καὶ τὸ γεννώμενον ἄγιον κληθήσεται υίὸς θεοῦ. Καὶ ἰδού, Ἐλισάβετ ή 36 συγγενής 16 σου, καὶ αὐτὴ συνειληφυῖα υἱὸν ἐν γήρει 17 αὐτῆς: καὶ οὖτος μὴν 18 εκτος 19 εστιν αὐτῆ τῆ καλουμένη στείρα. 20 Ότι οὐκ ἀδυνατήσει 21 παρὰ τῷ θεῷ 37

¹ εὐλογέω, bless. ² διαταράσσω, trouble greatly, agitate. ³ διαλογίζομαι, debate, reason. ⁴ ποταπός, what kind of? what type of? ⁵ ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ⁶ συλλαμβάνω, take, conceive. ⁷ γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ⁸ τίκτω, give birth to, bear. ⁹ ὕψιστος, highest, most high. ¹⁰ βασιλεύω, reign, rule. ¹¹ τέλος, ους, τό, end, purpose. ¹² ἐπεί, when, since. ¹³ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ¹⁴ ἐπισκιάζω, overshadow, envelop. ¹⁵ Ἑλισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth. ¹⁶ συγγενής, kindred, relative. ¹⁷ γῆρας, ρως, τό, old age. ¹⁸ μήν, ὁ, month, certainly. ¹⁹ ἔκτος, sixth. ²⁰ στεῖρος, barren. ²¹ ἀδυνατέω, be unable, be impossible.

Κατὰ Λουκᾶν 1:38

πᾶν ἡῆμα. Εἶπεν δὲ Μαριάμ, Ἰδού, ἡ δούλη¹ κυρίου: γένοιτό μοι κατὰ τὸ ἡῆμά 38 σου. Καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτῆς ὁ ἄγγελος.

Άναστᾶσα δὲ Μαριὰμ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐπορεύθη εἰς τὴν ὀρεινὴν² μετὰ 39 σπουδῆς,³ εἰς πόλιν Ἰούδα,⁴ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἴκον Ζαχαρίου,⁵ καὶ 40 ἠσπάσατο τὴν Ἐλισάβετ. καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡ Ἐλισάβετ τὸν ἀσπασμὸν 41 τῆς Μαρίας, ἐσκίρτησεν⁵ τὸ βρέφος² ἐν τῆ κοιλίᾳ¹ αὐτῆς: καὶ ἐπλήσθη¹¹ πνεύματος ἀγίου ἡ Ἐλισάβετ, καὶ ἀνεφώνησεν¹² φωνῆ μεγάλη, καὶ εἶπεν, 42 Εὐλογημένη¹³ σὰ ἐν γυναιξίν, καὶ εὐλογημένος¹³ ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας¹ σου. 43 Καὶ πόθεν¹⁴ μοι τοῦτο, ἵνα ἔλθη ἡ μήτηρ τοῦ κυρίου μου πρός με; Ἰδοὰ γάρ, ὡς 44 ἐγένετο ἡ φωνὴ τοῦ ἀσπασμοῦ σου εἰς τὰ ὧτά¹⁵ μου, ἐσκίρτησεν⁵ τὸ βρέφος² ἐν ἀγαλλιάσει¹ ἐν τῆ κοιλίᾳ¹ μου. Καὶ μακαρία ἡ πιστεύσασα, ὅτι ἔσται 45 τελείωσις¹ τοῖς λελαλημένοις αὐτῆ παρὰ κυρίου. Καὶ εἶπεν Μαριάμ, 46

¹δούλη, ης, ή, female slave, bondwoman. ²ὀρεινός, hill country, mountainous. ³σπουδή, ῆς, ἡ, haste, diligence. ⁴Τούδα, ὁ, Judah, Judas. ⁵Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ⁶Ἑλισάβετ, ἡ, Elizabeth, Elisabeth, ⁷ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ⁸σκιρτάω, leap, leap for joy. ⁹βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ¹⁰κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ¹¹πλήθω, fill. ¹²ἀναφωνέω, cry out, call out. ¹³εὐλογέω, bless. ¹⁴πόθεν, from where? whence. ¹⁵οὖς, ους, τό, ear. ¹⁶ἀγαλλίασις, εως, ἡ, delight, great joy. ¹⁷τελείωσις, εως, ἡ, perfection, fulfillment.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 1:47

Μεγαλύνει¹ ἡ ψυχή μου τὸν κύριον, καὶ ἠγαλλίασεν² τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ 47 τῷ σωτῆρί³ μου. "Ότι ἐπέβλεψεν⁴ ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν⁵ τῆς δούλης⁶ αὐτοῦ. Ἰδοὺ 48 γάρ, ἀπὸ τοῦ νῦν μακαριοῦσίν⁻ με πᾶσαι αἱ γενεαί.⁶ "Ότι ἐποίησέν μοι 49 μεγαλεῖα² ὁ δυνατός,¹⁰ καὶ ἄγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ τὸ ἔλεος¹¹ αὐτοῦ εἰς 50 γενεὰς⁶ γενεῶνఠ τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Ἐποίησεν κράτος¹² ἐν βραχίονι¹³ αὐτοῦ: 51 διεσκόρπισεν¹⁴ ὑπερηφάνους¹⁵ διανοίᾳ¹⁶ καρδίας αὐτῶν. Καθεῖλεν¹⁻ δυνάστας¹ఠ 52 ἀπὸ θρόνων, καὶ ὕψωσεν¹⁰ ταπεινούς.²⁰ Πεινῶντας²¹ ἐνέπλησεν²² ἀγαθῶν, καὶ 53 πλουτοῦντας²³ ἐξαπέστειλεν²⁴ κενούς.²⁵ Ἀντελάβετο²⁶ Ἰσραὴλ παιδὸς²⁻ αὐτοῦ, 54 μνησθῆναι²ఠ ἐλέους,¹¹ καθὼς ἐλάλησεν πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τῷ Ἀβραὰμ 55 καὶ τῷ σπέρματι²⁰ αὐτοῦ εἰς τὸν αἰῶνα.

¹ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ² ἀγαλλιάω, rejoice, am full of joy. ³ σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer. ⁴ ἐπιβλέπω, look on (with favor), have regard for. ⁵ ταπείνωσις, εως, ἡ, humiliation, humble state. ⁶ δούλη, ης, ἡ, female slave, bondwoman. ⁷ μακαρίζω, consider blessed, happy. ⁸ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ⁹ μεγαλεῖος, greatness, magnificense. ¹⁰ δυνατός, powerful, possible. ¹¹ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ¹² κράτος, ους, τό, power, dominion. ¹³ βραχίων, ονος, ὁ, arm, strength. ¹⁴ διασκορπίζω, scatter, separate. ¹⁵ ὑπερήφανος, arrogant, haughty. ¹⁶ διάνοια, ας, ἡ, mind, understanding. ¹⁷ καθαιρέω, take down, pull down. ¹⁸ δυνάστης, ου, ὁ, ruler, sovereign. ¹⁹ ὑψόω, lift up, exalt. ²⁰ ταπεινός, humble, downcast. ²¹ πεινάω, hunger, am hungry. ²² ἐμπίπλημι, fill up, satisfy. ²³ πλουτέω, be rich, become rich. ²⁴ ἔξαποστέλλω, send forth. ²⁵ κενός, empty, vain. ²⁶ ἀντιλαμβάνομαι, help, take part in. ²⁷ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ²⁸ μιμνήσκομαι, remember, recall. ²⁹ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring.

Κατὰ Λουκᾶν 1:56

"Εμεινεν δὲ Μαριὰμ σὺν αὐτῆ ώσεὶ μῆνας τρεῖς, καὶ ὑπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον 56 αὐτῆς.

Τῆ δὲ Ἐλισάβετ⁴ ἐπλήσθη⁵ ὁ χρόνος τοῦ τεκεῖν αὐτήν, καὶ ἐγέννησεν υἱόν. Καὶ 57 ἤκουσαν οἱ περίοικοι καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτῆς ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τὸ ἔλεος οἱ αὐτοῦ μετ' αὐτῆς, καὶ συνέχαιρον αὐτῆ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῆ ὀγδόη ὑμέρα, 59 ἤλθον περιτεμεῖν τὸ παιδίον: καὶ ἐκάλουν αὐτὸ ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ζαχαρίαν. Καὶ ἀποκριθεῖσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, Οὐχί, ἀλλὰ 60 κληθήσεται Ἰωάννης. Καὶ εἶπον πρὸς αὐτὴν ὅτι Οὐδείς ἐστιν ἐν τῆ συγγενεία 61 σου ὃς καλεῖται τῷ ὀνόματι τούτῳ. Ἐνένευον ὁ δὲ τῷ πατρὶ αὐτοῦ, τὸ τί ἀν 62 θέλοι καλεῖσθαι αὐτόν. Καὶ αἰτήσας πινακίδιον ἔγραψεν, λέγων, Ἰωάννης 63 ἐστὶν τὸ ὄνομα αὐτοῦ: καὶ ἐθαύμασαν πάντες. Ἀνεῷχθη δὲ τὸ στόμα αὐτοῦ 64 παραχρῆμα καὶ ἡ γλῶσσα αὐτοῦ, καὶ ἐλάλει εὐλογῶν τὸν θεόν. Καὶ ἐγένετο 65

¹ώσεί, like, about. ²μήν, ὁ, month, certainly. ³ὑποστρέφω, return, turn back. ⁴'Ελισάβετ, ἡ, Elisabeth, Elisabeth. ⁵πλήθω, fill. ⁶τίκτω, give birth to, bear. ⊓περίοικος, ου, ὁ, living around, in the neighborhood. ⁵συγγενής, kindred, relative. ⁰μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ¹⁰ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ¹¹ συγχαίρω, rejoice with. ¹² ὄγδοος, eighth. ¹³περιτέμνω, circumcise. ¹⁴ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ¹⁵ συγγένεια, ας, ἡ, kinship, relatives. ¹⁶ ἐννεύω, nod, make signs. ¹⊓πινακίδιον, ου, τό, tablet for writing. ¹³ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹⁰ παραχρῆμα, immediately, instantly. ²⁰ εὐλογέω, bless.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 1:66

ἐπὶ πάντας φόβος¹ τοὺς περιοικοῦντας² αὐτούς: καὶ ἐν ὅλη τῆ ὀρεινῆ³ τῆς Ἰουδαίας⁴ διελαλεῖτο⁵ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα. Καὶ ἔθεντο πάντες οἱ 66 ἀκούσαντες ἐν τῆ καρδίᾳ αὐτῶν, λέγοντες, Τί ἄρα⁴ τὸ παιδίον τοῦτο ἔσται; Καὶ χεὶρ κυρίου ἦν μετ' αὐτοῦ.

Καὶ Ζαχαρίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐπλήσθη πνεύματος ἀγίου, καὶ προεφήτευσεν, 67 λέγων, Εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραήλ, ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησεν 68 λύτρωσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ, καὶ ἤγειρεν κέρας σωτηρίας ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ 69 Δαυὶδ τοῦ παιδὸς ἀντοῦ – καθὼς ἐλάλησεν διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν ἀπ' 70 αἰῶνος προφητῶν αὐτοῦ – σωτηρίαν ἐξ ἐχθρῶν ἡμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πάντων 71 τῶν μισούντων ἡμᾶς: ποιῆσαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, καὶ 72 μνησθῆναι διαθήκης άγίας αὐτοῦ, ὅρκον ὁρκον τον ἄμοσεν πρὸς Ἡβραὰμ τὸν 73

¹ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ² περιοικέω, be in the neighborhood of. ³ ὀρεινός, hill country, mountainous. ⁴ Τουδαία, ας, ἡ, Judea. ⁵ διαλαλέω, discuss, converse together. ⁶ ἄρα, so? (introduces a question). ⁷ Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ⁸ πλήθω, fill. ⁹ προφητεύω, prophesy, foretell. ¹⁰ εὐλογητός, well spoken of, blessed. ¹¹ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ¹² λύτρωσις, εως, ἡ, ransoming, redemption. ¹³ κέρας, ατος, τό, horn. ¹⁴ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ¹⁵ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹⁶ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹⁷ μισέω, hate, detest. ¹⁸ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ¹⁹ μιμνήσκομαι, remember, recall. ²⁰ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ²¹ ὅρκος, ου, ὁ, oath. ²² ὀμνύω, swear, take an oath.

Κατὰ Λουκᾶν 1:74

πατέρα ἡμῶν, τοῦ δοῦναι ἡμῖν, ἀφόβως, ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν 74 ἡυσθέντας, λατρεύειν ἀὐτῷ ἐν ὁσιότητι καὶ δικαιοσύνη ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας 75 τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν. Καὶ σύ, παιδίον, προφήτης ὑψίστου κληθήση: 76 προπορεύση γὰρ πρὸ προσώπου κυρίου ἑτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ: τοῦ δοῦναι 77 γνῶσιν σωτηρίας τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἀφέσει ὰμαρτιῶν αὐτῶν, διὰ σπλάγχνα κλέους ἱ θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἑξ ὑψους, ἐκιφᾶναι 79 τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾳ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῦναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν 22 καὶ ἐκραταιοῦτο 23 πνεύματι, καὶ ἦν ἐν ταῖς ἐρήμοις 24 ἔως 80 ἡμέρας ἀναδείξεως 25 αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰσραήλ.

¹ἀφόβως, fearlessly. ²ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ³ρύομαι, rescue, save. ⁴λατρεύω, serve, worship. ⁵ ὁσιότης, ητος, ἡ, piety, holiness. ⁶ ΰψιστος, highest, most high. ⊓προπορεύομαι, go on before, precede. ⊓πρό, before (gen), before (gen), before. 9 ἐτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁰ γνῶσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ¹¹ σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ¹² ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ¹³ σπλάγχνα, ων, τά, bowels, compassion. ¹⁴ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ¹⁵ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ¹⁶ ἀνατολή, ῆς, ἡ, east, dawn. ¹⊓ ΰψος, ους, τό, height, heaven. ¹⁵ ἐπιφαίνω, appear, shine. ¹⁰ σκότος, ους, τό, darkness. ²⁰ σκιά, ᾶς, ἡ, shadow, thick darkness. ²¹ κατευθύνω, lead, direct. ²² ἀὐξάνω, cause to grow, increase. ²³ κραταιόω, strengthen, confirm. ²⁴ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ²⁵ ἀνάδειξις, εως, ἡ, commissioning, installation.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 2:2

Έγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, ἐξῆλθεν δόγμα¹ παρὰ Καίσαρος² Αὐγούστου, 2 ἀπογράφεσθαι⁴ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.⁵ Αὕτη ἡ ἀπογραφὴ⁶ πρώτη ἐγένετο 2 ἡγεμονεύοντος⁻ τῆς Συρίας˚ Κυρηνίου.᾽ Καὶ ἐπορεύοντο πάντες ἀπογράφεσθαι,⁴ ³ ἔκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν. ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσὴφ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ἐκ 4 πόλεως Ναζαρέτ,¹⁰ εἰς τὴν Ἰουδαίαν,¹¹ εἰς πόλιν Δαυίδ, ἥτις καλεῖται Βηθλέεμ,¹² διὰ τὸ εἶναι αὐτὸν ἐξ οἴκου καὶ πατριᾶς¹³ Δαυίδ, ἀπογράψασθαι⁴ σὺν Μαριὰμ 5 τῆ μεμνηστευμένη¹⁴ αὐτῷ γυναικί, οὔση ἐγκύῳ.¹⁵ Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς 6 ἐκεῖ, ἐπλήσθησαν¹⁶ αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν¹΄ αὐτήν. Καὶ ἔτεκεν¹⁻ τὸν υἱὸν αὐτῆς 7 τὸν πρωτότοκον,¹ѕ καὶ ἐσπαργάνωσεν¹⁰ αὐτόν, καὶ ἀνέκλινεν²⁰ αὐτὸν ἐν τῆ φάτνη,²¹ διότι²² οὐκ ἦν αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι.²³

¹δόγμα, τος, τό, a public decree, ordinance. ²Καΐσαρ, ος, ὁ, Caesar. ³Αὕγουστος, ου, ὁ, Augustus. ⁴ἀπογράφω, register, enroll. ⁵οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ⁶ἀπογραφή, ῆς, ἡ, census, registration. ⁷ἡγεμονεύω, be governor, rule. ⁸Συρία, ας, ἡ, Syria. ⁹Κυρήνιος, ου, ὁ, Quirinius. ¹⁰Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ¹¹Τουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹²Βηθλεέμ, ἡ, Bethlehem. ¹³πατριά, ᾶς, ἡ, lineage, family. ¹⁴μνηστεύω, ask in marriage. ¹⁵ἔγκυος, pregnant. ¹⁶πλήθω, fill. ¹⁷τίκτω, give birth to, bear. ¹⁸πρωτότοκος, first-born. ¹⁹σπαργανόω, wrap in cloths. ²⁰ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ²¹φάτνη, ης, ἡ, manger, stall. ²²διότι, because, on this account. ²³κατάλυμα, τος, τό, lodging place, inn.

Κατὰ Λουκᾶν 2:8

Καὶ ποιμένες ¹ ἤσαν ἐν τῇ χώρᾳ ² τῇ αὐτῇ ἀγραυλοῦντες ³ καὶ φυλάσσοντες ⁴ 8 φυλακὰς ⁵ τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν ποίμνην αὐτῶν. Καὶ ἰδού, ἄγγελος κυρίου 9 ἐπέστη ⁷ αὐτοῖς, καὶ δόξα κυρίου περιέλαμψεν ⁸ αὐτούς: καὶ ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ ἄγγελος, Μὴ φοβεῖσθε: ἰδοὺ γάρ, εὐαγγελίζομαι ὑμῖν 10 χαρὰν μεγάλην, ἥτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ: ὅτι ἐτέχθη ¹⁰ ὑμῖν σήμερον ¹¹ σωτήρ, ¹² 11 ὅς ἐστιν χριστὸς κύριος, ἐν πόλει Δαυίδ. Καὶ τοῦτο ὑμῖν τὸ σημεῖον: εὑρήσετε 12 βρέφος ¹³ ἐσπαργανωμένον, ¹⁴ κείμενον ¹⁵ ἐν φάτνη. ¹⁶ Καὶ ἐξαίφνης ¹⁷ ἐγένετο σὺν 13 τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος ¹⁸ στρατιᾶς ¹⁹ οὐρανίου, ²⁰ αἰνούντων ²¹ τὸν θεόν, καὶ λεγόντων, 14 Δόξα ἐν ὑψίστοις ²² θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη: ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. ²³

¹ποιμήν, ένος, ὁ, shepherd. ²χώρα, ας, ἡ, land, region. ³ἀγραιλέω, live outdoors. ⁴φυλάσσω, guard, keep. ⁵φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ⁶ποίμνη, ης, ἡ, flock. ⁷ἐφίστημι, stand over, come upon. ⁸περιλάμπω, shine around. ⁹φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ¹⁰τίκτω, give birth to, bear. ¹¹σήμερον, today, now. ¹²σωτήρ, ῆρος, ὁ, savior, deliverer. ¹³βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ¹⁴σπαργανόω, wrap in cloths. ¹⁵κεῖμαι, lie, be laid. ¹⁶φάτνη, ης, ἡ, manger, stall. ¹⁷ἐξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ¹⁸πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹⁹στρατιά, ᾶς, ἡ, host, army. ²⁰οὐράνιος, heavenly, in heaven. ²¹αἰνέω, praise. ²²ΰψιστος, highest, most high. ²³εὐδοκία, ας, ἡ, good pleasure, good-will.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 2:15

Καὶ ἐγένετο, ὡς ἀπῆλθον ἀπ' αὐτῶν εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἄγγελοι, καὶ οἱ ἄνθρωποι 15 οἱ ποιμένες¹ εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Διέλθωμεν² δὴ³ ἔως Βηθλέεμ,⁴ καὶ ἴδωμεν τὸ ῥῆμα τοῦτο τὸ γεγονός, ὁ ὁ κύριος ἐγνώρισεν⁵ ἡμῖν. Καὶ ἦλθον σπεύσαντες,6 16 καὶ ἀνεῦρον⁻ τήν τε Μαριὰμ καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸ βρέφος κείμενον³ ἐν τῆ φάτνη. Ἰο Ἰδόντες δὲ διεγνώρισαν περὶ τοῦ ῥήματος τοῦ λαληθέντος αὐτοῖς 17 περὶ τοῦ παιδίου τούτου. Καὶ πάντες οἱ ἀκούσαντες ἐθαύμασαν περὶ τῶν 18 λαληθέντων ὑπὸ τῶν ποιμένων¹ πρὸς αὐτούς. Ἡ δὲ Μαριὰμ πάντα συνετήρει 19 τὰ ῥήματα ταῦτα, συμβάλλουσα¹⁴ ἐν τῆ καρδίᾳ αὐτῆς. Καὶ ὑπέστρεψαν¹5 οἱ 20 ποιμένες,¹ δοξάζοντες καὶ αἰνοῦντες¹6 τὸν θεὸν ἐπὶ πᾶσιν οῖς ἤκουσαν καὶ εἶδον, καθὼς ἐλαλήθη πρὸς αὐτούς.

¹ποιμήν, ένος, ὁ, shepherd. ²διέρχομαι, cross over, pass through. ³δή, also, indeed. ⁴Βηθλεέμ, ἡ, Bethlehem. ⁵γνωρίζω, make known, declare. ⁶σπεύδω, hasten, urge on. ⁷ἀνευρίσκω, find out, look for. ⁸βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ⁹κεῖμαι, lie, be laid. ¹⁰φάτνη, ης, ἡ, manger, stall. ¹¹διαγνωρίζω, tell abroad, make known. ¹²θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹³συντηρέω, preserve, treasure. ¹⁴συμβάλλω, discuss, consider. ¹⁵ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁶αἰνέω, praise.

Κατὰ Λουκᾶν 2:21

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν¹ ἡμέραι ὀκτωὰ² τοῦ περιτεμεῖν³ αὐτόν, καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα 21 αὐτοῦ Ἰησοῦς, τὸ κληθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου πρὸ⁴ τοῦ συλληφθῆναι⁵ αὐτὸν ἐν τῷ κοιλίᾳ.6

Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν¹ αἱ ἡμέραι τοῦ καθαρισμοῦ αὐτῶν κατὰ τὸν νόμον 22 Μωσέως, ἀνήγαγον αὐτὸν εἰς Ἱεροσόλυμα, παραστῆσαι τῷ κυρίῳ – καθὼς 23 γέγραπται ἐν νόμῳ κυρίου ὅτι Πᾶν ἄρσεν¹ διανοῖγον¹ μήτραν² ἄγιον τῷ κυρίῳ κληθήσεται – καὶ τοῦ δοῦναι θυσίαν¹ κατὰ τὸ εἰρημένον ἐν νόμῳ κυρίου, 24 Ζεῦγος¹ τρυγόνων¹ ἢ δύο νεοσσοὺς¹ περιστερῶν.¹ Καὶ ἰδού, ἦν ἄνθρωπος ἐν 25 Ἱερουσαλήμ, ῷ ὄνομα Συμεών,¹ καὶ ὁ ἄνθρωπος οὖτος δίκαιος καὶ εὐλαβής,¹ προσδεχόμενος² παράκλησιν² τοῦ Ἱσραήλ, καὶ πνεῦμα ἦν ἄγιον ἐπ' αὐτόν. 26 Καὶ ἦν αὐτῷ κεχρηματισμένον² ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, μὴ ἰδεῖν

¹πλήθω, fill. ² ὀκτώ, eight, 8. ³περιτέμνω, circumcize, circumcise. ⁴πρό, before (gen), before. ⁵συλλαμβάνω, take, conceive. ⁶κοιλία, ας, ή, belly, womb. ⁷καθαρισμός, οῦ, ὁ, cleansing, purification. ⁸ἀνάγω, lead up, restore. ⁹παρίστημι, be present, stand by. ¹⁰ἄρσην, male. ¹¹ διανοίγω, open up completely, open fully. ¹²μήτρα, ας, ή, womb. ¹³θυσία, ας, ή, sacrifice. ¹⁴ζεῦγος, ους, τό, yoke, team. ¹⁵τρυγών, όνος, ή, small pigeon, turtledove. ¹⁶ νεοσσός, ὁ, young bird, young one. ¹⁷περιστερά, ᾶς, ή, dove. ¹⁸Συμεών, ὁ, Simeon, Simeon. ¹⁹εὐλαβής, devout, God-fearing. ²⁰προσδέχομαι, receive, wait for. ²¹παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ²²χρηματίζω, instruct, reveal.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 2:27

θάνατον πρὶν $\mathring{\eta}$ ἤδη τὸν χριστὸν κυρίου. Καὶ ἦλθεν ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὸ ἱερόν: 27καὶ ἐν τῶ εἰσαγαγεῖν τοὺς γονεῖς τὸ παιδίον Ἰησοῦν, τοῦ ποιῆσαι αὐτοὺς κατὰ τὸ εἰθισμένον τοῦ νόμου περὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ἐδέξατο αὐτὸ εἰς τὰς ἀγκάλας 5 28 αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν τὸν θεόν, καὶ εἶπεν, Νῦν ἀπολύεις τὸν δοῦλόν σου, 29 δέσποτα, 7 κατὰ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ: ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν 8 σου, δ ήτοίμασας κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν λαῶν: φῶς εἰς ἀποκάλυψιν 31 έθνων, καὶ δόξαν λαοῦ σου Ίσραήλ. Καὶ ἦν Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ 33 θαυμάζοντες 11 1 1 1 1 1 τοῖς λαλουμένοις περὶ αὐτοῦ. Καὶ εὐλόγησεν 6 αὐτοὺς 34 Συμεών, 12 καὶ εἶπεν πρὸς Μαριὰμ τὴν μητέρα αὐτοῦ, Ἰδού, οὖτος κεῖται 13 εἰς πτῶσιν 14 καὶ ἀνάστασιν 15 πολλῶν ἐν τῷ Ἰσραήλ, καὶ εἰς σημεῖον ἀντιλεγόμενον: καὶ σοῦ δὲ αὐτῆς τὴν ψυχὴν διελεύσεται 17 ρομφαία: 18 ὅπως ἂν ἀποκαλυφθῶσιν 35 ἐκ πολλῶν καρδιῶν διαλογισμοί. 20 Καὶ ἦν 21 προφῆτις, 22 θυγάτηρ 23 36

¹πρίν, before, formerly. ²εἰσάγω, lead in, bring in. ³γονεύς, έως, ό, parent. ⁴ἐθίζω, accustom. ⁵ἀγκάλη, ης, ή, arm. ⁶εὐλογέω, bless. ⁷δεσπότης, ου, ό, master, lord. ⁸σωτήριος, saving, bringing salvation. ⁹ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁰ἀποκάλυψις, εως, ή, revelation, unveiling. ¹¹θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹²Συμεών, ό, Simeon, Simeon. ¹³κεῖμαι, lie, be laid. ¹⁴πτώσις, εως, ή, fall, falling. ¹⁵ἀνάστασις, εως, ή, resurrection, rising again. ¹⁶ἀντιλέγω, speak against, oppose. ¹⁷διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁸ῥομφαία, ας, ἡ, sword, piercing grief. ¹⁹ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ²⁰διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ²¹Ἅννα, ας, ἡ, Anna. ²²προφήτις, ιδος, ἡ, prophet, prophetess. ²³θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter.

Κατὰ Λουκᾶν 2:37

Φανουήλ, 1 ἐκ φυλῆς 2 Ἀσήρ 3 – αὕτη προβεβηκυῖα 4 ἐν ἡμέραις πολλαῖς, ζήσασα ἔτη 5 μετὰ ἀνδρὸς ἑπτὰ ἀπὸ τῆς παρθενίας 6 αὐτῆς, καὶ αὕτη χήρα 7 ὡς ἐτῶν 5 37 ὀγδοήκοντα 8 τεσσάρων 9 – ἡ οὐκ ἀφίστατο 10 ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστείαις 11 καὶ δεήσεσιν 12 λατρεύουσα 13 νύκτα καὶ ἡμέραν. Καὶ αὕτη αὐτῆ τῆ ὥρᾳ ἐπιστᾶσα 14 38 ἀνθωμολογεῖτο 15 τῷ κυρίῳ, καὶ ἐλάλει περὶ αὐτοῦ πᾶσιν τοῖς προσδεχομένοις 16 λύτρωσιν 17 ἐν Ἱερουσαλήμ. Καὶ ὡς ἐτέλεσαν 18 ἄπαντα 19 τὰ κατὰ τὸν νόμον 39 κυρίου, ὑπέστρεψαν 20 εἰς τὴν Γαλιλαίαν, εἰς τὴν πόλιν ἑαυτῶν Ναζαρέτ. 21

Τὸ δὲ παιδίον ηὔξανεν, 22 καὶ ἐκραταιοῦτο 23 πνεύματι, πληρούμενον σοφίας: καὶ 40 χάρις θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτό.

¹Φανουήλ, ὁ, Phanuel. ²φυλή, ῆς, ἡ, tribe, race. ³ Ἀσήρ, ὁ, Asher. ⁴προβαίνω, go forward, advance. ⁵ ἔτος, ους, τό, year. ⁶παρθενία, ας, ἡ, virginity. ⁷χήρα, ας, ἡ, widow. ⁸ ὀγδοήκοντα, eighty, 80. ⁹ τέσσαρες, four, 4. ¹⁰ ἀφίστημι, withdraw, depart. ¹¹ νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ¹² δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ¹³λατρεύω, serve, worship. ¹⁴ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁵ ἀνθομολογέομαι, praise, give thanks. ¹⁶προσδέχομαι, receive, wait for. ¹⁷λύτρωσις, εως, ἡ, ransoming, redemption. ¹⁸ τελέω, finish, fulfill. ¹⁹ ἄπας, each, every. ²⁰ ὑποστρέφω, return, turn back. ²¹ Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ²² αὐξάνω, cause to grow, increase. ²³ κραταιόω, strengthen, confirm.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 2:41

Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῆ ἑορτῆ 3 τοῦ Πάσχα. 4 Καὶ ὅτε ἐγένετο ἐτῶν² δώδεκα, ἀναβάντων αὐτῶν εἰς Ἱεροσόλυμα κατὰ τὸ ἔθος 42 τῆς ἑορτῆς, καὶ τελειωσάντων τὰς ἡμέρας, ἐν τῷ ὑποστρέφειν αὐτούς, 43 ύπέμεινεν⁸ Ἰησοῦς ὁ παῖς² ἐν Ἱερουσαλήμ: καὶ οὐκ ἔγνω Ἰωσὴφ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ: νομίσαντες 10 δὲ αὐτὸν ἐν τῆ συνοδία 11 εἶναι, ἦλθον ἡμέρας ὁδόν, καὶ 44 άνεζήτουν 12 αὐτὸν ἐν τοῖς συγγενέσιν 13 καὶ ἐν τοῖς γνωστοῖς: 14 καὶ μὴ εὑρόντες 45 αὐτόν, ὑπέστρεψαν 7 εἰς Ἱερουσαλήμ, ζητοῦντες αὐτόν. Καὶ ἐγένετο, μεθ 9 46 ημέρας τρεῖς εὖρον αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, καθεζόμενον εν μέσῳ τῶν διδασκάλων, καὶ ἀκούοντα αὐτῶν, καὶ ἐπερωτῶντα αὐτούς. Ἐξίσταντο 16 δὲ πάντες οἱ 47άκούοντες αὐτοῦ ἐπὶ τῆ συνέσει 17 καὶ ταῖς ἀποκρίσεσιν 18 αὐτοῦ. Καὶ ἰδόντες 48αὐτὸν ἐξεπλάγησαν: καὶ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἶπεν, Τέκνον, τί ἐποίησας ἡμῖν οὕτως; Ἰδού, ὁ πατήρ σου κάγὼ ὀδυνώμενοι²⁰ ἐζητοῦμέν σε. Καὶ 49

¹γονεύς, έως, ὁ, parent. ²ἔτος, ους, τό, year. ³ἔορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ⁴πάσχα, τό, passover, passover feast. ⁵ἔθος, ους, τό, custom. ⁶τελειόω, fill, fulfill. ⁷ὑποστρέφω, return, turn back. ⁸ὑπομένω, tarry, endure. ⁹παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹⁰νομίζω, suppose, think. ¹¹συνοδία, ας, ἡ, caravan, company traveling together. ¹²ἀναζητέω, look, search. ¹³συγγενής, kindred, relative. ¹⁴γνωστός, known, acquaintance. ¹⁵καθέζομαι, sit down, am sitting. ¹⁶ἐξίστημι, amaze, be amazed. ¹⁷σύνεσις, εως, ἡ, understanding, insight. ¹⁸ἀπόκρισις, εως, ἡ, answer, reply. ¹⁹ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ²⁰ὀδυνάω, torment, pain.

Κατὰ Λουκᾶν 2:50

εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί ὅτι ἐζητεῖτέ με; Οὐκ ἤδειτε ὅτι ἐν τοῖς τοῦ πατρός μου δεῖ εἶναί με; Καὶ αὐτοὶ οὐ συνῆκαν¹ τὸ ῥῆμα ὁ ἐλάλησεν αὐτοῖς. Καὶ κατέβη 50 μετ' αὐτῶν, καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ:² καὶ ἦν ὑποτασσόμενος³ αὐτοῖς. Καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει⁴ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῆ καρδίᾳ αὐτῆς.

Καὶ Ἰησοῦς προέκοπτεν σοφία καὶ ἡλικία, καὶ χάριτι παρὰ θεῷ καὶ ἀνθρώποις.

Έν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος, 3 ἡγεμονεύοντος Τοντίου Τιλάτου τῆς Ἰουδαίας, καὶ τετραρχοῦντος τῆς Γαλιλαίας Ἡρώδου, 6 Φιλίππου δὲ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ τετραρχοῦντος τῆς Ἰτουραίας καὶ Τραχωνίτιδος χώρας, καὶ Λυσανίου τῆς Ἀβιληνῆς τετραρχοῦντος, ἐπὶ ἀρχιερέως Ἄννα καὶ Καϊάφα, ἐγένετο ἡῆμα θεοῦ ἐπὶ 2 Ἰωάννην τὸν Ζαχαρίου τὸν ἐν τῆ ἐρήμῳ. Καὶ ἡλθεν εἰς πᾶσαν τὴν 3

¹συνίημι, understand, consider. ²Ναζαρέτ, ή, Nazareth. ³ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ⁴διατηρέω, keep free of, keep safe. ⁵προκόπτω, proceed, advance. ⁶ἡλικία, ας, ή, maturity, age. ⁷ἔτος, ους, τό, year. ⁸ πεντεκαιδέκατος, fifteenth. ⁹ἡγεμονία, ας, ή, rule, management. ¹⁰Τιβέριος, ου, ὁ, Tiberius. ¹¹Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ¹²ἡγεμονεύω, be governor, rule. ¹³Πόντιος, ου, ὁ, Pontius. ¹⁴Τουδαία, ας, ή, Judea. ¹⁵τετραρχέω, rule over as a tetrarch. ¹⁶Ηρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹⁷Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. ¹⁸Ττουραῖος, Ituraea, Ituraean. ¹⁹Τραχωνῖτις, ιδος, ή, Trachonitis. ²⁰χώρα, ας, ή, land, region. ²¹Λυσανίας, ου, ὁ, Lysanias. ²²Άννας, α, ὁ, Annas. ²³Καϊάφας, α, ὁ, Caiaphas. ²⁴Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. ²⁵ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 3:4

περίχωρον τοῦ Ἰορδάνου, κηρύσσων βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν άμαρτιῶν: ὡς γέγραπται ἐν βίβλῳ λόγων Ἡσαΐου τοῦ προφήτου, λέγοντος, 4 Φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ, Έτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου: εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ. Πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται, καὶ πᾶν ὅρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται: καὶ ἔσται τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν, καὶ αἱ τραχεῖαι λείς ὁδοὺς λείας: καὶ ὄψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ.

"Ελεγεν οὖν τοῖς ἐκπορευομένοις²⁰ ὄχλοις βαπτισθῆναι ὑπ' αὐτοῦ, Γεννήματα²¹ 7 ἐχιδνῶν,²² τίς ὑπέδειξεν²³ ὑμῖν φυγεῖν²⁴ ἀπὸ τῆς μελλούσης ὀργῆς;²⁵ Ποιήσατε 8 οὖν καρποὺς ἀξίους²⁶ τῆς μετανοίας:⁴ καὶ μὴ ἄρξησθε λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Πατέρα ἔχομεν τὸν Ἀβραάμ: λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι δύναται ὁ θεὸς ἐκ τῶν λίθων τούτων ἐγεῖραι τέκνα τῷ Ἀβραάμ. "Ηδη δὲ καὶ ἡ ἀξίνη²⁷ πρὸς τὴν ῥίζαν²⁸ τῶν 9

¹περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ²Τορδάνης, ου, ὁ, Jordan. ³ βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ⁴ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ⁵ ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ⁶ βίβλος, ου, ἡ, book, scroll. ⁷Ήσαϊας, ου, ὁ, Isaiah. ⁸ βοάω, cry aloud, shout. ⁹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹⁰ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ¹¹ εὐθύς, immediately, at once. ¹² τρίβος, ου, ἡ, beaten track, path. ¹³ φάραγξ, αγγος, ἡ, ravine, chasm. ¹⁴ βουνός, οῦ, ὁ, hill, hillock. ¹⁵ ταπεινόω, humble, humiliate. ¹⁶ σκολιός, crooked, unscrupulous. ¹⁷ τραχύς, rough, uneven. ¹⁸ λεῖος, smooth, level. ¹⁹ σωτήριος, saving, bringing salvation. ²⁰ ἐκπορεύομαι, go out, come out. ²¹ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ²² ἔχιδνα, ης, ἡ, viper, serpent. ²³ ὑποδείκνυμι, show, indicate. ²⁴ φεύγω, flee, escape. ²⁵ ὀργἡ, ῆς, ἡ, wrath, anger. ²⁶ ἄξιος, worthy, deserving. ²⁷ ἀξίνη, ης, ἡ, axe. ²⁸ ῥίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root.

Κατὰ Λουκᾶν 3:10

δένδρων κείται: πάν οὖν δένδρον μὴ ποιοῦν καρπὸν καλὸν ἐκκόπτεται καὶ εἰς πῦρ βάλλεται. Καὶ ἐπηρώτων αὐτὸν οἱ ὅχλοι λέγοντες, Τί οὖν ποιήσομεν; 10 Ἀποκριθεὶς δὲ λέγει αὐτοῖς, Ὁ ἔχων δύο χιτῶνας μεταδότω τῷ μὴ ἔχοντι: καὶ ὁ ἔχων βρώματα ὁμοίως ποιείτω. Ἡλθον δὲ καὶ τελῶναι βαπτισθῆναι, καὶ 12 εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, τί ποιήσομεν; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μηδὲν 13 πλέον παρὰ τὸ διατεταγμένον ὑμῖν πράσσετε. Ἐπηρώτων δὲ αὐτὸν καὶ 14 στρατευόμενοι, λέγοντες, Καὶ ἡμεῖς τί ποιήσομεν; Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Μηδένα διασείσητε, μηδὲ συκοφαντήσητε: καὶ ἀρκεῖσθε το τοῖς ὀψωνίοις ὑμῶν.

Προσδοκῶντος δε τοῦ λαοῦ, καὶ διαλογιζομένων πάντων ἐν ταῖς καρδίαις 15 αὐτῶν περὶ τοῦ Ἰωάννου, μήποτε αὐτὸς εἴη ὁ χριστός, ἀπεκρίνατο ὁ Ἰωάννης, 16 ἄπασιν λέγων, Έγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς: ἔρχεται δὲ ὁ ἰσχυρότερός μου,

¹δένδρον, ου, τό, tree. ²κεῖμαι, lie, be laid. ³ ἐκκόπτω, cut out, cut off. ⁴χιτών, ὥνος, ὁ, tunic, garment. ⁵ μεταδίδωμι, give a share of, share. ⁶βρῶμα, τος, τό, food, food of any kind. ⁷ ὁμοίως, likewise, in like manner. ⁸ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ⁹διατάσσω, command, give orders to. ¹⁰ πράσσω, do, perform. ¹¹ στρατεύομαι, make war, hence to serve as a soldier. ¹²διασείω, extort, blackmail. ¹³ συκοφαντέω, acuse falsely, defraud. ¹⁴ ἀρκέω, assist, suffice. ¹⁵ ὀψώνιον, ου, τό, compensation, wages. ¹⁶ προσδοκάω, wait for, look for. ¹⁷διαλογίζομαι, debate, reason. ¹⁸ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁹ ἄπας, each, every. ²⁰ ἰσχυρός, strong, mighty.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 3:17

οὖ οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς¹ λῦσαι² τὸν ἱμάντα³ τῶν ὑποδημάτων⁴ αὐτοῦ: αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν πνεύματι ἀγίῳ καὶ πυρί: οὖ τὸ πτύον⁵ ἐν τῆ χειρὶ αὐτοῦ, καὶ 17 διακαθαριεῖ τὴν ἄλωνα αὐτοῦ, καὶ συνάξει τὸν σῖτον εἰς τὴν ἀποθήκην αὐτοῦ, τὸ δὲ ἄχυρον¹ κατακαύσει¹ πυρὶ ἀσβέστῳ.¹²

Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἔτερα παρακαλῶν εὐηγγελίζετο τὸν λαόν: ὁ δὲ Ἡρῷδης 13 ὁ 18 τετράρχης, 14 ἐλεγχόμενος 15 ὑπ' αὐτοῦ περὶ Ἡρῷδιάδος 16 τῆς γυναικὸς τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ, καὶ περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν πονηρῶν ὁ Ἡρῷδης, 13 20 προσέθηκεν 17 καὶ τοῦτο ἐπὶ πᾶσιν, καὶ κατέκλεισεν 18 τὸν Ἰωάννην ἐν τῆ φυλακῆ. 19

¹ iκανός, sufficient, able. ² λύω, untie, loose. ³ iμάς, άντος, ὁ, thong, strap. ⁴ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ⁵ πτύον, ου, τό, winnowing fork. ⁶ διακαθαρίζω, clean out, cleanse thoroughly. ⁷ ἄλων, ος, ἡ, threshing floor. ⁸ σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ⁹ ἀποθήκη, ης, ἡ, storehouse, barn. ¹⁰ ἄχυρον, ου, τό, chaff. ¹¹ κατακαίω, burn up, consume entirely. ¹² ἄσβεστος, unquenchable, inextinguishable. ¹³ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹⁴ τετράρχης, ου, ὁ, tetrarch. ¹⁵ ἐλέγχω, convict, reprove. ¹⁶ Ἡρωδιάς, άδος, ἡ, Herodias. ¹⁷ προστίθημι, add, add to. ¹⁸ κατακλείω, shut up, lock up. ¹⁹ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison.

Κατὰ Λουκᾶν 3:21

Έγένετο δὲ ἐν τῷ βαπτισθῆναι ἄπαντα¹ τὸν λαόν, καὶ Ἰησοῦ βαπτισθέντος καὶ 21 προσευχομένου, ἀνεῳχθῆναι τὸν οὐρανόν, καὶ καταβῆναι τὸ πνεῦμα τὸ ἄγιον 22 σωματικῷ² εἴδει³ ώσεὶ⁴ περιστερὰν⁵ ἐπ' αὐτόν, καὶ φωνὴν ἐξ οὐρανοῦ γενέσθαι, λέγουσαν, Σὺ εἶ ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.6

Καὶ αὐτὸς ἦν ὁ Ἰησοῦς ὡσεὶ ἐτῶν τριάκοντα ἀρχόμενος, ὢν – ὡς ἐνομίζετο - 23 υἰὸς Ἰωσήφ, τοῦ Ἡλί, τοῦ Ματθάτ, τοῦ Λευΐ, τοῦ Μελχί, τοῦ Ἰαννά, 24 τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Ἀμώς, τοῦ Ναούμ, τοῦ Ἐσλί, τοῦ Ναγγαί, 25 τοῦ Μαάθ, τοῦ Ματταθίου, τοῦ Σεμεΐ, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωανάν, 26 τοῦ Ῥησά, τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ Σαλαθιήλ, τοῦ Νηρί, τοῦ Μελχί, τοῦ 28 Ἰωρείμ, τοῦ Κωσάμ, τοῦ Ἐλμωδάμ, τοῦ Τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ Ἰωσή, τοῦ Ἐλιέζερ, τοῦ 29 Ἰωρείμ, τοῦ Ματθάτ, τοῦ Λευΐ, τοῦ Συμεών, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰωσήφ, τοῦ 30

¹ἄπας, each, every. ²σωματικός, bodily, corporeal. ³ εΐδος, ους, τό, form, sight. ⁴ώσεί, like, about. ⁵περιστερά, ᾶς, ἡ, dove. ⁶ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ⁷ἔτος, ους, τό, year. ⁸ τριάκοντα, thirty, 30. ⁹νομίζω, suppose, think. ¹⁰ Τλί, ὁ, Heli. ¹¹ Ματθάτ, ὁ, Matthat. ¹² Λευΐ, ὁ, Levi. ¹³ Μελχί, ὁ, Melchi. ¹⁴ Ταννά, ὁ, Jannai. ¹⁵ Ματταθίας, ου, ὁ, Mattathias. ¹⁶ Ναούμ, ὁ, Nahum. ¹⁷ Εσλί, ὁ, Esli. ¹⁸ Ναγγαί, ὁ, Naggai. ¹⁹ Μαάθ, ὁ, Maath. ²⁰ Τούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ²¹ Τωανάν, ὁ, Joanan. ²² Τρσά, ὁ, Rhesa. ²³ Σαλαθιήλ, ὁ, Shealtiel, Salathiel. ²⁴ Νηρί, ὁ, Neri. ²⁵ Άδδί, ὁ, Addi. ²⁶ Κωσάμ, ὁ, Cosam. ²⁷ Έλμωδάμ, ὁ, Elmadam. ²⁸ Ήρ, ὁ, Er. ²⁹ Τωσῆς, ῆτος, ὁ, Joses. ³⁰ Τωρείμ, ὁ, Jorim. ³¹ Συμεών, ὁ, Simeon, Simeon.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 3:31

Ἰωνάν, τοῦ Ἐλιακείμ, τοῦ Μελεᾶ, τοῦ Μαϊνάν, τοῦ Ματταθά, τοῦ Ναθάν, 31 τοῦ Δαυίδ, τοῦ Ἰεσσαί, τοῦ Ὠβήδ, τοῦ Βοόζ, τοῦ Σαλμών, τοῦ Ναασσών, 32 τοῦ Ὠμιναδάβ, τοῦ Ὠράμ, τοῦ Ἑσρώμ, τοῦ Φαρές, τοῦ Ἰούδα, τοῦ Ἰακώβ, 34 τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Ὠβραάμ, τοῦ Θάρα, τοῦ Ναχώρ, τοῦ Σερούχ, τοῦ Ῥαγαῦ, 35 τοῦ Φάλεγ, τοῦ Ἑβέρ, τοῦ Σαλά, τοῦ Καϊνάν, τοῦ Ἰρφαξάδ, τοῦ Σήμ, 36 τοῦ Νῶε, τοῦ Λάμεχ, τοῦ Μαθουσάλα, τοῦ Ἐνώχ, τοῦ Ἰαρέδ, τοῦ 37 Μαλελεήλ, τοῦ Καϊνάν, τοῦ Ἐνώχ, τοῦ Ἰαρέδ, 38 τοῦ Νῶε, τοῦ Καϊνάν, τοῦ Ἰαρέδ, τοῦ 37

Ίησοῦς δὲ πνεύματος ἁγίου πλήρης²⁶ ὑπέστρεψεν²⁷ ἀπὸ τοῦ Ἰορδάνου,²⁸ καὶ ἤγετο 4 ἐν τῷ πνεύματι εἰς τὴν ἔρημον,²⁹ ἡμέρας τεσσαράκοντα³⁰ πειραζόμενος³¹ ὑπὸ 2 τοῦ διαβόλου.³² Καὶ οὐκ ἔφαγεν οὐδὲν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις: καὶ συντελεσθεισῶν³³ αὐτῶν, ὕστερον³⁴ ἐπείνασεν.³⁵ Καὶ εἶπεν αὐτῶ ὁ διάβολος,³² Εἰ 3

¹Ἰωνάν, ὁ, Jonam. ²Ἐλιακείμ, ὁ, Eliakim. ³Μελεᾶς, ὁ, Melea. ⁴Μαϊνάν, ὁ, Menna, Mainan. ⁵Ματταθά, ὁ, Mattatha. ⁶Ναθάν, ὁ, Nathan. ⊓Ωβήδ, ὁ, Obed. 8 Βοόζ, ὁ, Boaz. ⁰Ναασσών, ὁ, Nahshon. 10 Ἀράμ, ὁ, Aram, Ram. 11 Φαρές, ὁ, Perez. 12 Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. 13 Θάρα, ὁ, Terah. 14 Ναχώρ, ὁ, Nahor. 15 Φάλεκ, ὁ, Peleg. 16 Εβερ, ὁ, Eber. 17 Σαλά, ὁ, Shelah, Sala. 18 Καϊνάν, ὁ, Cainan. 19 Ἀρφαξάδ, ὁ, Arphaxad. 20 Νῶε, ὁ, Noah. 21 Λάμεχ, ὁ, Lamech. 22 Μαθουσάλα, ὁ, Methuselah. 23 Ἰαρέδ, ὁ, Jared. 24 Μαλελεήλ, ὁ, Maleleel, Mahalaleel. 25 Ἐνώς, ὁ, Enosh. 26 πλήρης, full. 27 ὑποστρέφω, return, turn back. 28 Ἰορδάνης, ου, ὁ, Jordan. 29 ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. 30 τεσσαράκοντα, forty, 40. 31 πειράζω, test, tempt. 32 διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. 33 συντελέω, complete, accomplish. 34 ὕστερον, lastly, afterward. 35 πεινάω, hunger, am hungry.

Κατὰ Λουκᾶν 4:4

υίὸς εἶ τοῦ θεοῦ, εἰπὲ τῷ λίθω τούτῳ ἵνα γένηται ἄρτος. Καὶ ἀπεκρίθη Ἰησοῦς 4 πρὸς αὐτόν, λέγων, Γέγραπται ὅτι Οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνω ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι θεοῦ. Καὶ ἀναγαγών 1 αὐτὸν ὁ διάβολος 2 εἰς ὄρος ὑψηλὸν 3 5 ἔδειξεν 4 αὐτῷ πάσας τὰς βασιλείας τῆς οἰκουμένης 5 ἐν στιγμῆ 6 χρόνου. Καὶ 6 εἶπεν αὐτῷ ὁ διάβολος, 2 Σοὶ δώσω τὴν ἐξουσίαν ταύτην ἄπασαν καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν: ὅτι ἐμοὶ παραδέδοται, καὶ ὧ ἐὰν θέλω δίδωμι αὐτήν. Σὺ οὖν ἐὰν 7 προσκυνήσης ένώπιον έμοῦ, ἔσται σοῦ πᾶσα. Καὶ ἀποκριθεὶς αὐτῷ εἶπεν ὁ 8 Ἰησοῦς, "Υπαγε ὀπίσω μου, Σατανᾶ:" γέγραπται, Προσκυνήσεις κύριον τὸν θεόν σου, καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις. Καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ 9 ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ, καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἰ υἱὸς εἶ τοῦ θεοῦ, βάλε σεαυτὸν $^{^{12}}$ ἐντεῦθεν $^{^{13}}$ κάτω: $^{^{14}}$ γέγραπται γὰρ ὅτι Τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ 10έντελεῖται 5 περὶ σοῦ, τοῦ διαφυλάξαι 6 σε: καί, Ἐπὶ χειρῶν ἀροῦσίν σε, μήποτε 11

¹ἀνάγω, lead up, restore. ²διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ³ὑψηλός, high, lofty. ⁴δείκνυμι, show, point out. ⁵οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ⁶στιγμή, ῆς, ἡ, moment, point of time. ⊓ἄπας, each, every. ὁσίσω, behind, after (gen). ⁵Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ¹⁰λατρεύω, serve, worship. ¹¹πτερύγιον, ου, τό, highest point, pinnacle. ¹²σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹³ ἐντεῦθεν, hence, on each side. ¹⁴κάτω, down, below. ¹⁵ ἐντέλλομαι, command, give orders. ¹⁶διαφυλάσσω, guard, protect. ¹⊓μήποτε, never, lest perchance.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 4:12

προσκόψης πρὸς λίθον τὸν πόδα σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς ὅτι 12 Εἴρηται, Οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου. Καὶ συντελέσας πάντα 13 πειρασμὸν ὁ διάβολος ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ ἄχρι καιροῦ.

Καὶ ὑπέστρεψεν[®] ὁ Ἰησοῦς ἐν τῆ δυνάμει τοῦ πνεύματος εἰς τὴν Γαλιλαίαν: καὶ 14 φήμη[°] ἐξῆλθεν καθ' ὅλης τῆς περιχώρου¹⁰ περὶ αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς ἐδίδασκεν ἐν 15 ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν, δοξαζόμενος ὑπὸ πάντων.

Καὶ ἦλθεν εἰς τὴν Ναζαρέτ, 10 οὖ 12 ἦν τεθραμμένος: 13 καὶ εἰσῆλθεν, κατὰ τὸ εἰωθὸς 16 αὐτῷ, ἐν τῆ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων εἰς τὴν συναγωγήν, καὶ ἀνέστη ἀναγνῶναι. 15 Καὶ ἐπεδόθη 16 αὐτῷ βιβλίον 17 Ἡσαΐου 18 τοῦ προφήτου. Καὶ ἀναπτύξας 19 τὸ 17 βιβλίον, 17 εὖρεν τὸν τόπον οὖ 12 ἦν γεγραμμένον, Πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὖ 18 εἴνεκεν 20 ἔχρισέν 11 με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς: 22 ἀπέσταλκέν με ἰάσασθαι 23

¹προσκόπτω, strike against, stumble. ²ἐκπειράζω, test thoroughly, tempt. ³συντελέω, complete, accomplish. ⁴πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ⁵διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ⁶ἀφίστημι, withdraw, depart. ⁷ἄχρι, as far as, up to (gen). ⁸ὑποστρέφω, return, turn back. ⁹φήμη, ης, ἡ, report, news. ¹⁰περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ¹¹Ναζαρέτ, ἡ, Nazareth. ¹²οῦ, where, when. ¹³τρέφω, make to grow, nourish. ¹⁴ εἴωθα, be accustomed, to maintain a custom. ¹⁵ἀναγινώσκω, read. ¹⁶ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ¹⁷βιβλίον, ου, τό, book, scroll. ¹⁸Ἡσαϊας, ου, ὁ, Isaiah. ¹⁹ἀναπτύσσω, unroll. ²⁰ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ²¹χρίω, anoint. ²²πτωχός, poor, poor man (as a noun). ²³ἰάομαι, heal.

Κατὰ Λουκᾶν 4:19

τούς συντετριμμένους την καρδίαν: κηρύξαι αἰγμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρύξαι ἐνιαυτὸν 19 κυρίου δεκτόν. 7 Καὶ πτύξας 8 τὸ βιβλίον, 9 ἀποδοὺς 10 τῷ ὑπηρέτῃ, 11 ἐκάθισεν: 12 20 καὶ πάντων ἐν τῆ συναγωγῆ οἱ ὀφθαλμοὶ ἦσαν ἀτενίζοντες 13 αὐτῶ. "Ηρξατο δὲ 21λέγειν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Σήμερον 14 πεπλήρωται ἡ γραφὴ αὕτη ἐν τοῖς ώσὶν 15 ύμῶν. Καὶ πάντες ἐμαρτύρουν αὐτῷ, καὶ ἐθαύμαζον επὶ τοῖς λόγοις τῆς 22 γάριτος τοῖς ἐκπορευομένοις έκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ ἔλεγον, Οὐχ οὧτός έστιν ὁ υίὸς Ἰωσήφ; Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Πάντως ερεῖτέ μοι τὴν 23 παραβολην ταύτην, Ίατρέ, 19 θεράπευσον 20 σεαυτόν: 21 όσα ηκούσαμεν γενόμενα ἐν τῆ Καπερναούμ, 22 ποίησον καὶ ὧδε ἐν τῆ πατρίδι 23 σου. Εἶπεν δέ, Ἀμὴν λέγω 24 ύμῖν ὅτι οὐδεὶς προφήτης δεκτός $^{^{7}}$ ἐστιν ἐν τῇ πατρίδι $^{^{23}}$ αὐτοῦ. Ἐπ' ἀληθείας δὲ 25 λέγω ὑμῖν, πολλαὶ χῆραι²⁴ ἦσαν ἐν ταῖς ἡμέραις Ἡλίου²⁵ ἐν τῷ Ἰσραήλ, ὅτε

¹συντρίβω, break in pieces, crush. ²αἰχμάλωτος, ου, ὁ, captive, prisoner. ³ἄφεσις, εως, ἡ, release, forgiveness. ⁴ἀνάβλεψις, εως, ἡ, recovery of sight. ⁵θραύω, breakin pieces, oppress. ⁶ἐνιαυτός, οῦ, ὁ, year. ⁷δεκτός, acceptable, welcome. ⁸πτύσσω, fold up, roll up. ⁹βιβλίον, ου, τό, book, scroll. ¹⁰ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹¹ὑπηρέτης, ου, ὁ, servant, assistant. ¹²καθίζω, seat, sit. ¹³ἀτενίζω, gaze, stare. ¹⁴σήμερον, today, now. ¹⁵οὖς, ους, τό, ear. ¹⁶θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹⁷ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹⁸πάντως, altogether, by all means. ¹⁹ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ²⁰θεραπεύω, heal, care for. ²¹σεαυτοῦ, yourself, of you. ²²Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ²³πατρίς, ίδος, ἡ, of one's fathers, fatherland. ²⁴χήρα, ας, ἡ, widow. ²⁵Ήλίας, ου, ὁ, Elijah.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 4:26

ἐκλείσθη¹ ὁ οὐρανὸς ἐπὶ ἔτη² τρία καὶ μῆνας³ ἔξ,⁴ ὡς ἐγένετο λιμὸς⁵ μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν: καὶ πρὸς οὐδεμίαν αὐτῶν ἐπέμφθη Ἡλίας,⁶ εἰ μὴ εἰς Σάρεπτα² 26 τῆς Σιδῶνος⁵ πρὸς γυναῖκα χήραν.᾽ Καὶ πολλοὶ λεπροὶ¹⁰ ἦσαν ἐπὶ Ἐλισσαίου¹¹ 27 τοῦ προφήτου ἐν τῷ Ἰσραήλ: καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐκαθαρίσθη,¹² εἰ μὴ Νεεμὰν¹³ ὁ Σύρος.¹⁴ Καὶ ἐπλήσθησαν¹⁵ πάντες θυμοῦ¹⁶ ἐν τῆ συναγωγῆ, ἀκούοντες ταῦτα, 28 καὶ ἀναστάντες ἐξέβαλον αὐτὸν ἔξω τῆς πόλεως, καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἕως ὀφρύος τοῦ ὄρους ἐφ' οὖ ἡ πόλις αὐτῶν ὡκοδόμητο,¹⁶ εἰς τὸ κατακρημνίσαι¹⁰ αὐτόν. 30 Αὐτὸς δὲ διελθῶν²⁰ διὰ μέσου αὐτῶν ἐπορεύετο.

Καὶ κατῆλθεν²¹ εἰς Καπερναοὺμ²² πόλιν τῆς Γαλιλαίας: καὶ ἦν διδάσκων αὐτοὺς 31 ἐν τοῖς σάββασιν. Καὶ ἐξεπλήσσοντο²³ ἐπὶ τῆ διδαχῆ²⁴ αὐτοῦ, ὅτι ἐν ἐξουσίᾳ ἦν 32 ὁ λόγος αὐτοῦ. Καὶ ἐν τῆ συναγωγῆ ἦν ἄνθρωπος ἔχων πνεῦμα δαιμονίου 33

¹ κλείω, shut, shut up. ² ἔτος, ους, τό, year. ³ μήν, ὁ, month, certainly. ⁴ ἔξ, six, 6. ⁵ λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ⁶ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ⁷ Σάρεπτα, ων, τό, Zarephath. ⁸ Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ⁹ χήρα, ας, ἡ, widow. ¹⁰ λεπρός, οῦ, ὁ, scally, leprous. ¹¹ Ἑλισσαῖος, ου, ὁ, Elisha. ¹² καθαρίζω, cleanse, make clean. ¹³ Νεεμάν, ὁ, Naaman. ¹⁴ Σύρος, ου, ὁ, Syrian man, Syrian. ¹⁵ πλήθω, fill. ¹⁶ θυμός, ου, ὁ, wrath, outburst of passion. ¹⁷ ὀφρύς, ὑος, ἡ, eyebrow, brow. ¹⁸ οἰκοδομέω, build up, construct. ¹⁹ κατακρημνίζω, throw down (from) a cliff. ²⁰ διέρχομαι, cross over, pass through. ²¹ κατέρχομαι, come down, go down. ²² Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ²³ ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ²⁴ διδαχή, ῆς, ἡ, teaching, instruction.

Κατὰ Λουκᾶν 4:34

ἀκαθάρτου, καὶ ἀνέκραξεν φωνῆ μεγάλῃ, λέγων, Έα, τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ 34 Ναζαρηνέ; ΤΗλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; Οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἄγιος τοῦ θεοῦ. Καὶ 35 ἐπετίμησεν ἀὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Φιμώθητι, καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. Καὶ ῥίψαν αὐτὸν τὸ δαιμόνιον εἰς μέσον ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, μηδὲν βλάψαν αὐτόν. Καὶ 36 ἐγένετο θάμβος ἐπὶ πάντας, καὶ συνελάλουν πρὸς ἀλλήλους, λέγοντες, Τίς ὁ λόγος οὖτος, ὅτι ἐν ἐξουσία καὶ δυνάμει ἐπιτάσσει τοῖς ἀκαθάρτοις πνεύμασιν, καὶ ἐξέρχονται; Καὶ ἐξεπορεύετο ἡχος περὶ αὐτοῦ εἰς πάντα τόπον τῆς 37 περιχώρου. Τά

Αναστὰς δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος: πενθερὰ δὲ 38 τοῦ Σίμωνος ἦν συνεχομένη πυρετῷ μεγάλῳ: καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν περὶ αὐτῆς. Καὶ ἐπιστὰς ἐπάνω αὐτῆς, ἐπετίμησεν τῷ πυρετῷ, καὶ ἀφῆκεν 39 αὐτήν: παραχρῆμα δὲ ἀναστᾶσα διηκόνει αὐτοῖς.

¹ἀκάθαρτος, unclean, impure. ²ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ³ἔα, ah! ha! ⁴Ναζαρηνός, οῦ, ὁ, Nazarene, of Nazarene. ⁵ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁶φιμόω, muzzle, silence. ⁻ῥίπτω, throw, cast. ⁶βλάπτω, harm, injure. ⁰θάμβος, ους, τό, amazement, astonishment. ¹¹ συλλαλέω, talk with, discuss. ¹¹ ἐπιτάσσω, command, give order. ¹² ἐκπορεύομαι, go out, come out. ¹³ ἥχος, ους, ὁ, noise, sound. ¹⁴ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ¹⁵ πενθερά, ᾶς, ἡ, mother-in-law. ¹⁶συνέχω, hold fast, oppress. ¹⁻ πυρετός, οῦ, ὁ, fever. ¹² ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁰ ἐπάνω, above, over (gen). ²⁰ παραχρῆμα, immediately, instantly. ²¹ διακονέω, serve, minister.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 4:40

Δύνοντος δὲ τοῦ ἡλίου, πάντες ὅσοι εἶχον ἀσθενοῦντας νόσοις ποικίλαις 40 ἤγαγον αὐτοὺς πρὸς αὐτόν: ὁ δὲ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν τὰς χεῖρας ἐπιθεὶς ἐθεράπευσεν αὐτούς. Ἐξήρχετο δὲ καὶ δαιμόνια ἀπὸ πολλῶν, κράζοντα καὶ 41 λέγοντα ὅτι Σὺ εἶ ὁ χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ. Καὶ ἐπιτιμῶν οὐκ εἴα αὐτὰ λαλεῖν, ὅτι ἤδεισαν τὸν χριστὸν αὐτὸν εἶναι.

Γενομένης δὲ ἡμέρας, ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἔρημον¹⁰ τόπον, καὶ οἱ ὄχλοι 42 ἐπεζήτουν¹¹ αὐτόν, καὶ ἦλθον ἕως αὐτοῦ, καὶ κατεῖχον¹² αὐτὸν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἀπ' αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Καὶ ταῖς ἑτέραις πόλεσιν 43 εὐαγγελίσασθαί με δεῖ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: ὅτι εἰς τοῦτο ἀπέσταλμαι.

¹δύνω, enter, set. ²ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ³ἀσθενέω, be weak, sick. ⁴νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ⁵ποικίλος, varied, manifold. ⁶ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁷θεραπεύω, heal, care for. ⁸ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁹ἐάω, permit, allow. ¹⁰ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹¹ἐπιζητέω, seek for, seek after. ¹²κατέχω, hold back, hold fast.

Κατὰ Λουκᾶν 4:44

Καὶ ἦν κηρύσσων ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῆς Γαλιλαίας.

44

Έγένετο δὲ ἐν τῷ τὸν ὄχλον ἐπικεῖσθαι 1 αὐτῷ τοῦ ἀκούειν τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, 5καὶ αὐτὸς ἦν ἑστὼς παρὰ τὴν λίμνην 2 Γεννησαρέτ: 3 καὶ εἶδεν δύο πλοῖα ἑστῶτα 2 παρὰ τὴν λίμνην: 2 οἱ δὲ άλιεῖς 4 ἀποβάντες 5 ἀπ' αὐτῶν ἀπέπλυναν 6 τὰ δίκτυα. 7 3 Έμβὰς δὲ εἰς εν τῶν πλοίων, ὁ ἦν τοῦ Σίμωνος, ἠρώτησεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἐπαναγαγεῖν 9 ὀλίγον. 10 Καὶ καθίσας 11 ἐδίδασκεν ἐκ τοῦ πλοίου τοὺς ὄχλους. Ω ς 4 δὲ ἐπαύσατο 12 λαλῶν, εἶπεν πρὸς τὸν Σίμωνα, Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος, 13 καὶ χαλάσατε 14 τὰ δίκτυα 7 ὑμῶν εἰς ἄγραν. 15 Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Σίμων εἶπεν αὐτῷ, 5 Έπιστάτα, 6 δι' όλης τῆς νυκτὸς κοπιάσαντες 7 οὐδὲν ἐλάβομεν: ἐπὶ δὲ τῷ ρήματί σου χαλάσω 14 τὸ δίκτυον. Καὶ τοῦτο ποιήσαντες, συνέκλεισαν 18 6 πληθος¹⁹ ἰχθύων²⁰ πολύ: διερρήγνυτο²¹ δὲ τὸ δίκτυον⁷ αὐτῶν: καὶ κατένευσαν²² 7τοῖς μετόχοις 23 τοῖς ἐν τῷ ἑτέρῳ πλοίῳ, τοῦ ἐλθόντας συλλαβέσθαι 24 αὐτοῖς: καὶ

¹ἐπίκειμαι, lie on, lie upon. ²λίμνη, ης, ἡ, lake. ³Γεννησαρέτ, ἡ, Gennesaret. ⁴άλιεύς, ὁ, fisherman. ⁵ἀποβαίνω, get out, go away. ⁶ἀποπλύνω, wash, rinse. ⁶δίκτυον, ου, τό, net, fishing net. ⁶ἐμβαίνω, embark. ⁰ἐπανάγω, put out (to sea), return. ¹⁰ ὁλίγος, little, few. ¹¹ καθίζω, seat, sit. ¹² παύω, cause to cease. ¹³ βάθος, ους, τό, depth, deep. ¹⁴χαλάω, slacken, let down. ¹⁵ ἄγρα, ας, ἡ, catch, booty. ¹⁶ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ¹΄ κοπιάω, toil, labor. ¹⁵ συγκλείω, shut, enclose. ¹⁰ πλῆθος, ους, τό, multitude. ²⁰ ἰχθύς, ὑος, ὁ, fish. ²¹ διαρρήσσω, tear asunder. ²² κατανεύω, signal, nod. ²³ μέτοχος, ου, ὁ, partaker, partner. ²⁴ συλλαμβάνω, take, conceive.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 5:8

ἤλθον καὶ ἔπλησαν¹ ἀμφότερα² τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι³ αὐτά. Ἰδὼν δὲ 8 Σ ίμων Πέτρος προσέπεσεν⁴ τοῖς γόνασιν⁵ Ἰησοῦ, λέγων, Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός⁶ εἰμι, κύριε. Θάμβος⁻ γὰρ περιέσχεν⁵ αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς 9 σὺν αὐτῷ, ἐπὶ τῇ ἄγρᾳ³ τῶν ἰχθύων¹⁰ ῇ συνέλαβον:¹¹ ὁμοίως¹² δὲ καὶ Ἰάκωβον¹³ 10 καὶ Ἰωάννην, υἱοὺς Ζεβεδαίου,¹⁴ οῖ ἦσαν κοινωνοὶ¹⁵ τῷ Σ ίμωνι. Καὶ εἶπεν πρὸς τὸν Σ ίμωνα ὁ Ἰησοῦς, Μὴ φοβοῦ: ἀπὸ τοῦ νῦν ἀνθρώπους ἔσῃ ζωγρῶν.¹⁶ Καὶ 11 καταγαγόντες¹⁻ τὰ πλοῖα ἐπὶ τὴν γῆν, ἀφέντες ἄπαντα,¹⁶ ἠκολούθησαν αὐτῷ.

Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν μιᾳ τῶν πόλεων, καὶ ἰδού, ἀνὴρ πλήρης 12 λέπρας: καὶ ἰδων τὸν Ἰησοῦν, πεσων ἐπὶ πρόσωπον, ἐδεήθη 11 αὐτοῦ, λέγων, Κύριε, ἐὰν θέλης, δύνασαί με καθαρίσαι. Καὶ ἐκτείνας 13 αὐτοῦ, εἰπών, Θέλω, καθαρίσθητι. Καὶ εὐθέως ἡ λέπρα ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ. 14

¹ πλήθω, fill. ² ἀμφότεροι, both, both of two. ³ βυθίζω, sink, plunge. ⁴ προσπίπτω, fall upon, fall down before. ⁵ γόνυ, ατος, τό, knee. ⁶ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁷ θάμβος, ους, τό, amazement, astonishment. ⁸ περιέχω, surround, seize. ⁹ ἄγρα, ας, ἡ, catch, booty. ¹⁰ ἰχθύς, ὑος, ὁ, fish. ¹¹ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹² ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹³ Ἰάκωβος, James, Jacob. ¹⁴ Ζεβεδαῖος, ου, ὁ, Zebedee. ¹⁵ κοινωνός, οῦ, ὁ, partner, sharer. ¹⁶ ζωγρέω, capture alive. ¹⁷ κατάγω, bring down, lead down. ¹⁸ ἄπας, each, every. ¹⁹ πλήρης, full. ²⁰ λέπρα, ας, ἡ, leprosy. ²¹ δέομαι, ask, request. ²² καθαρίζω, cleanse, make clean. ²³ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ²⁴ ἄπτομαι, touch or handle.

Κατὰ Λουκᾶν 5:15

Καὶ αὐτὸς παρήγγειλεν¹ αὐτῷ μηδενὶ εἰπεῖν: ἀλλὰ ἀπελθών δεῖξον² σεαυτὸν³ τῷ ἱερεῖ,⁴ καὶ προσένεγκε⁵ περὶ τοῦ καθαρισμοῦ 6 σου, καθώς προσέταξεν 7 Μωσῆς, εἰς μαρτύριον 8 αὐτοῖς. Διήρχετο 9 δὲ μᾶλλον ὁ λόγος περὶ αὐτοῦ: καὶ 15 συνήρχοντο 10 ὄχλοι πολλοὶ ἀκούειν, καὶ θεραπεύεσθαι 11 ὑπ' αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν 12 αὐτῶν. Αὐτὸς δὲ ἦν ὑποχωρῶν 13 ἐν ταῖς ἐρήμοις 14 καὶ 16 προσευχόμενος.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾳ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἦν διδάσκων: καὶ ἦσαν καθήμενοι 17
Φαρισαῖοι καὶ νομοδιδάσκαλοι, ¹⁵ οῦ ἦσαν ἐληλυθότες ἐκ πάσης κώμης ¹⁶ τῆς
Γαλιλαίας καὶ Ἰουδαίας ¹⁷ καὶ Ἱερουσαλήμ: καὶ δύναμις κυρίου ἦν εἰς τὸ ἰᾶσθαι ¹⁸
αὐτούς. Καὶ ἰδού, ἄνδρες φέροντες ἐπὶ κλίνης ¹⁹ ἄνθρωπον ὃς ἦν 18
παραλελυμένος, ²⁰ καὶ ἐζήτουν αὐτὸν εἰσενεγκεῖν ²¹ καὶ θεῖναι ἐνώπιον αὐτοῦ: καὶ 19

¹παραγγέλλω, order, command. ²δείκνυμι, show, point out. ³ σεαυτοῦ, yourself, of you. ⁴ἱερεὺς, έως, ὁ, priest. ⁵προσφέρω, bring to, offer. ⁶καθαρισμός, οῦ, ὁ, cleansing, purification. ⁷προστάσσω, command, order. ⁸ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ⁹διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁰ συνέρχομαι, come together, come or go with. ¹¹ θεραπεύω, heal, care for. ¹² ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹³ ὑποχωρέω, withdraw, go away. ¹⁴ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹⁵ νομοδιδάσκαλος, ου, ὁ, teacher of the law. ¹⁶ κώμη, ης, ἡ, village. ¹⁷ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹⁸ ἰάομαι, heal. ¹⁹ κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ²⁰ παραλύω, relax, enfeeble. ²¹ εἰσφέρω, carry inward, bring in.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 5:20

μη ευρόντες ποίας εἰσενέγκωσιν αὐτον διὰ τον ὄχλον, ἀναβάντες ἐπὶ τὸ δῶμα, διὰ τῶν κεράμων καθῆκαν αὐτὸν σὺν τῶ κλινιδίω εἰς τὸ μέσον ἔμπροσθεν τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ἰδών τὴν πίστιν αὐτῶν, εἶπεν αὐτῶ, Ἄνθρωπε, ἀφέωνταί σοι αί 20 άμαρτίαι σου. Καὶ ἤρξαντο διαλογίζεσθαι⁸ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, 21 λέγοντες, Τίς ἐστιν οὖτος ὃς λαλεῖ βλασφημίας; Τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας, εἰ μὴ μόνος ὁ θεός; Ἐπιγνοὺς δὲ ὁ Ἰησοῦς τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν 22 ἀποκριθεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί διαλογίζεσθε⁸ ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Τί ἐστιν 23 εὐκοπώτερον, 2 εἰπεῖν, Ἀφέωνταί σοι αἱ ἁμαρτίαι σου, ἢ εἰπεῖν, Ἐγειραι καὶ περιπάτει; Ίνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υίὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς 24 άφιέναι άμαρτίας - εἶπεν τῷ παραλελυμέν $ω^{13} - Σοὶ λέγω, ἔγειραι, καὶ ἄρας τὸ <math>$ κλινίδιόν σου, πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου. Καὶ παραχρῆμα άναστὰς ἐνώπιον 25 αὐτῶν, ἄρας ἐφ' δ κατέκειτο, 15 ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ, δοξάζων τὸν θεόν. 26

¹ποῖος, what sort of? what? of what sort. ²εἰσφέρω, carry inward, bring in. ³δῶμα, τος, τό, house, housetop. ⁴κέραμος, ου, ὁ, clay, roof tile. ⁵καθίημι, let down, lower. ⁶κλινίδιον, ου, τό, small bed, cot. ⁷ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁸διαλογίζομαι, debate, reason. ⁹βλασφημία, ας, ἡ, blasphemy, reproach. ¹⁰ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹¹διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ¹²εὐκοπώτερον, easier. ¹³παραλύω, relax, enfeeble. ¹⁴παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹⁵κατάκειμαι, lie down, lie sick.

Κατὰ Λουκᾶν 5:27

Καὶ ἔκστασις¹ ἔλαβεν ἄπαντας,² καὶ ἐδόξαζον τὸν θεόν, καὶ ἐπλήσθησαν³ φόβου,⁴ λέγοντες ὅτι Εἴδομεν παράδοξα⁵ σήμερον.6

Καὶ μετὰ ταῦτα ἐξῆλθεν, καὶ ἐθεάσατο τελώνην, ὀνόματι Λευΐν, καθήμενον 27 ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ εἶπεν αὐτῷ, ἀκολούθει μοι. Καὶ καταλιπὼν ἀπαντα, 28 ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. Καὶ ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην Λευΐς ἀὐτῷ ἐν τῆ 29 οἰκίᾳ αὐτοῦ: καὶ ἦν ὅχλος τελωνῶν πολύς, καὶ ἄλλων οἱ ἦσαν μετ αὐτῶν κατακείμενοι. Καὶ ἐγόγγυζον όἱ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ οἱ Φαρισαῖοι πρὸς 30 τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, λέγοντες, Διὰ τί μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν ἐσθίετε καὶ πίνετε; Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Οὐ χρείαν ἐδχουσιν οἱ ὑγιαίνοντες ἱατροῦ, ἐλλὰ ὁὶ κακῶς ἐχοντες. Οὐκ ἐλήλυθα 32 καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἀμαρτωλοὺς ἱεἰς μετάνοιαν. Οἱ δὲ εἶπον πρὸς αὐτόν, 33 Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου νηστεύουσιν πυκνά, καὶ δεήσεις ποιοῦνται,

¹ἔκστασις, εως, ἡ, bewilderment, ecstasy. ²ἄπας, each, every. ³πλήθω, fill. ⁴φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ⁵παράδοξος, strange, wonderful. ⁶σήμερον, today, now. ⁷θεάομαι, look at, behold. ⁸τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ⁹Λευις, ὁ, Levi. ¹⁰τελώνιον, ου, τό, tax office, tax collector's office. ¹¹ καταλείπω, leave, leave behind. ¹²δοχή, ῆς, ἡ, reception, banquet. ¹³ κατάκειμαι, lie down, lie sick. ¹⁴γογγύζω, mutter, murmur. ¹⁵ άμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹⁶χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ¹⁷ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ¹⁸ ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ¹⁹ κακῶς, badly, evilly. ²⁰ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ²¹ νηστεύω, fast. ²²πυκνός, frequent, numerous. ²³ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 5:34

όμοίως καὶ οἱ τῶν Φαρισαίων: οἱ δὲ σοὶ ἐσθίουσιν καὶ πίνουσιν; Ὁ δὲ εἶπεν 34πρὸς αὐτούς, Μὴ δύνασθε τοὺς υἱοὺς τοῦ νυμφῶνος, $^{^3}$ ἐν ὧ ὁ νυμφίος $^{^4}$ μετ' αὐτῶν ἐστιν, ποιῆσαι νηστεύειν; Ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι, καὶ ὅταν ἀπαρθῆ ἀπ' 35 αὐτῶν ὁ νυμφίος, [‡] τότε νηστεύσουσιν ⁵ ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις. "Ελεγεν δὲ καὶ 36 παραβολὴν πρὸς αὐτοὺς ὅτι Οὐδεὶς ἐπίβλημα 7 ἱματίου καινοῦ 8 ἐπιβάλλει 7 ἐπὶ iμάτιον παλαιόν: i0 εἰ δὲ μήγε, i1 καὶ τὸ καινὸν i8 σχίζει, i2 καὶ τῷ παλαιῷ i0 οὐ συμφωνε \tilde{i}^{13} τὸ ἀπὸ τοῦ καινοῦ. ⁸ Καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον ¹⁴ νέον ¹⁵ εἰς ἀσκοὺς ¹⁶ 37 παλαιούς: εἰ δὲ μήγε, ¹¹ ρήξει ¹⁷ ὁ νέος ¹⁵ οἶνος ¹⁴ τοὺς ἀσκούς, ¹⁶ καὶ αὐτὸς ἐκχυθήσεται, 18 καὶ οἱ ἀσκοὶ 16 ἀπολοῦνται. ἀλλὰ οἶνον 14 νέον 15 εἰς ἀσκοὺς 16 38 καινούς βλητέον, 19 καὶ ἀμφότεροι 20 συντηροῦνται. 21 Καὶ οὐδεὶς πιών παλαιὸν 10 39 εὐθέως θέλει νέον: 15 λέγει γάρ, 6 παλαιὸς 10 χρηστότερός 22 ἐστιν.

¹ ὁμοίως, likewise, in like manner. ²σός, your, yours. ³ νυμφών, ῶνος, ὁ, bridal chamber, wedding hall. ⁴νυμφίος, ου, ὁ, bridegroom. ⁵ νηστεύω, fast. ⁶ ἀπαίρω, take away, depart. ⁶ ἐπίβλημα, τος, τό, patch, patch on a garment. 8 καινός, new, fresh. 9 ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹⁰ παλαιός, old, ancient. ¹¹ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ¹² σχίζω, split, separate. ¹³ συμφωνέω, agree with, agree together. ¹⁴ οἴνος, ου, ὁ, wine. ¹⁵ νέος, new, young. ¹⁶ ἀσκός, οῦ, ὁ, leather bottle, wineskin. ¹⁶ ῥήγνυμι, break apart, throw down. ¹৪ ἐκχέω, pour out, shed. ¹⁰ βλητέος, must be put, that ought to be put. ²⁰ ἀμφότεροι, both, both of two. ²¹ συντηρέω, preserve, treasure. ²² γρηστός, good, kind.

Κατὰ Λουκᾶν 6:2

Έγένετο δὲ ἐν σαββάτῳ δευτεροπρώτῳ¹ διαπορεύεσθαι² αὐτὸν διὰ τῶν σπορίμων: 6 καὶ ἔτιλλον⁴ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ τοὺς στάχυας,⁵ καὶ ἤσθιον, ψώχοντες⁶ ταῖς χερσίν. Τινὲς δὲ τῶν Φαρισαίων εἶπον αὐτοῖς, Τί ποιεῖτε ὁ οὐκ ἔξεστιν⁻ ποιεῖν 2 ἐν τοῖς σάββασιν; Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Οὐδὲ τοῦτο 3 ἀνέγνωτε,⁶ ὁ ἐποίησεν Δαυίδ, ὁπότεց ἐπείνασεν¹ αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες; 4 Ώς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως¹¹ ἔλαβεν, καὶ ἔφαγεν, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ, οὺς οὐκ ἔξεστιν⁻ φαγεῖν εἰ μὴ μόνους¹² τοὺς ἱερεῖς;¹³ Καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς ὅτι Κύριός ἐστιν ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου 5 καὶ τοῦ σαββάτου.

Έγένετο δὲ καὶ ἐν ἑτέρῳ σαββάτῳ εἰσελθεῖν αὐτὸν εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ 6 διδάσκειν: καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἡ δεξιὰ ἦν ξηρά. 7 Παρετήρουν δὲ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι, εἰ ἐν τῷ σαββάτῳ θεραπεύσει:

¹ δευτερόπρωτος, second-first. ² διαπορεύομαι, pass across, journey through. ³ σπόριμος, grain field, sown. ⁴ τίλλω, pluck, pick. ⁵ στάχυς, υος, ὁ, Stachys, head of grain. ⁶ ψώχω, rub, rub to pieces. ⁷ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ⁸ ἀναγινώσκω, read. ⁹ ὁπότε, when. ¹⁰ πεινάω, hunger, am hungry. ¹¹ πρόθεσις, εως, ἡ, setting forth, purpose. ¹² μόνος, only, alone. ¹³ ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ¹⁴ ξηρός, dry, withered. ¹⁵ παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ¹⁶ θεραπεύω, heal, care for.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 6:8

ἴνα εὕρωσιν κατηγορίαν¹ αὐτοῦ. Αὐτὸς δὲ ἤδει τοὺς διαλογισμοὺς² αὐτῶν, καὶ 8 εἶπεν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ξηρὰν³ ἔχοντι τὴν χεῖρα, Ἔγειραι, καὶ στῆθι εἰς τὸ μέσον. Ὁ δὲ ἀναστὰς ἔστη. Εἶπεν οὖν ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτούς, Ἐπερωτήσω ὑμᾶς τί, 9 Ἦξεστιν⁴ τοῖς σάββασιν ἀγαθοποιῆσαι⁵ ἢ κακοποιῆσαι; ৺υχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; Καὶ περιβλεψάμενος πάντας αὐτούς, εἶπεν αὐτῷ, Ἦκτεινον τὴν 10 χεῖρά σου. Ὁ δὲ ἐποίησεν καὶ ἀποκατεστάθη³ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑγιὴς¹ο ὡς ἡ ἄλλη. 11 Αὐτοὶ δὲ ἐπλήσθησαν¹¹ ἀνοίας:² καὶ διελάλουν¹³ πρὸς ἀλλήλους, τί ἄν ποιήσειαν τῷ Ἰησοῦ.

Έγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἐξῆλθεν εἰς τὸ ὄρος προσεύξασθαι: καὶ ἦν 12 διανυκτερεύων έν τῆ προσευχῆ τοῦ θεοῦ. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡμέρα, 13 προσεφώνησεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ: καὶ ἐκλεξάμενος αὐτοῦν δώδεκα, οῦς καὶ ἀποστόλους ἀνόμασεν, 13 Σίμωνα ὃν καὶ ἀνόμασεν 14 Πέτρον, καὶ ἀνδρέαν 14

¹ κατηγορία, ας, ή, accusation, charge. ² διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ³ ξηρός, dry, withered. ⁴ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ⁵ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right. ⁶ κακοποιέω, do evil, harm. ⁷ περιβλέπομαι, look around, look around on. ⁸ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ⁹ ἀποκαθίστημι, restore, give back. ¹⁰ ὑγιής, whole, healthy. ¹¹ πλήθω, fill. ¹² ἄνοια, ας, ή, folly, foolishness. ¹³ διαλαλέω, discuss, converse together. ¹⁴ διανυκτερεύω, spend the whole night. ¹⁵ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ¹⁶ προσφωνέω, call to, summon. ¹⁷ ἐκλέγομαι, choose, elect. ¹⁸ ὀνομάζω, name, give a name to. ¹⁹ Ἀνδρέας, ου, ὁ, Andrew.

Κατὰ Λουκᾶν 6:15

τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, Ἰάκωβον¹ καὶ Ἰωάννην, Φίλιππον² καὶ Βαρθολομαῖον,³ 15 Ματθαῖον⁴ καὶ Θωμᾶν,⁵ Ἰάκωβον¹ τὸν τοῦ Ἁλφαίου,⁶ καὶ Σίμωνα τὸν καλούμενον Ζηλωτήν,⁻ Ἰούδαν⁵ Ἰακώβου,¹ καὶ Ἰούδαν⁵ Ἰσκαριώτην,² ὅς καὶ 16 ἐγένετο προδότης.¹⁰ Καὶ καταβὰς μετ' αὐτῶν, ἔστη ἐπὶ τόπου πεδινοῦ,¹¹ καὶ 17 ὄχλος μαθητῶν αὐτοῦ, καὶ πλῆθος¹² πολὺ τοῦ λαοῦ ἀπὸ πάσης τῆς Ἰουδαίας¹³ καὶ Ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς παραλίου¹⁴ Τύρου¹⁵ καὶ Σιδῶνος,¹⁶ οἱ ἦλθον ἀκοῦσαι αὐτοῦ, καὶ ἰαθῆναι¹⁻ ἀπὸ τῶν νόσων¹⁵ αὐτῶν: καὶ οἱ ὀχλούμενοι¹⁰ ὑπὸ 18 πνευμάτων ἀκαθάρτων,²⁰ καὶ ἐθεραπεύοντο.²¹ Καὶ πᾶς ὁ ὅχλος ἐζήτει ἄπτεσθαι 19 αὐτοῦ: ὅτι δύναμις παρ' αὐτοῦ ἐξήρχετο καὶ ἰᾶτο¹⁻ πάντας.

Καὶ αὐτὸς ἐπάρας 23 τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔλεγεν, 20

¹Ἰάκωβος, James, Jacob. ²Φίλιππος, ου, ὁ, Philip. ³Βαρθολομαῖος, ου, ὁ, Bartholomew. ⁴Ματθαῖος, ου, ὁ, Matthew. ⁵Θωμᾶς, ᾶ, ὁ, Thomas. ⁶Ίλφαῖος, ου, ὁ, Alphaeus. ⁷ζηλωτής, οῦ, ὁ, Zealot, zealot. ²Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ⁴Ἰσκαριώτης, ου, ὁ, Iscariot, man of Kerioth. ¹¹ προδότης, ου, ὁ, betrayer, traitor. ¹¹ πεδινός, flat, level. ¹² πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹³ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹⁴ παράλιος, ου, ἡ, coastal, on the coast. ¹⁵ Τύρος, ου, ἡ, Tyre. ¹⁶Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ¹⁻ ἰάομαι, heal. ¹² νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ¹⁰ ὸχλέω, trouble, torment. ²⁰ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ²¹ θεραπεύω, heal, care for. ²² ἄπτομαι, touch or handle. ²³ ἐπαίρω, lift up, raise.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 6:21

Μακάριοι οἱ πτωχοί, ὅτι ὑμετέρα² ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ.

Μακάριοι οἱ πεινῶντες³ νῦν, ὅτι χορτασθήσεσθε.⁴

21

Μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν, ὅτι γελάσετε. ὅ

Μακάριοί ἐστε, ὅταν μισήσωσιν τὸ μᾶς οἱ ἄνθρωποι, καὶ ὅταν ἀφορίσωσιν ὑμᾶς, 22 καὶ ὀνειδίσωσιν, καὶ ἐκβάλωσιν τὸ ὄνομα ὑμῶν ὡς πονηρόν, ἔνεκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. Χάρητε ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ σκιρτήσατε: ἰδοὺ γάρ, ὁ 23 μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τῷ οὐρανῷ: κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς προφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

¹ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ² ὑμέτερος, your. ³ πεινάω, hunger, am hungry. ⁴ χορτάζω, eat until full, be filled. ⁵ κλαίω, weep, weep for. ⁶ γελάω, laugh. ⁷ μισέω, hate, detest. ⁸ ἀφορίζω, separate, set apart. ⁹ ὀνειδίζω, reproach, revile. ¹⁰ ἕνεκεν, for the sake of, on account of. ¹¹ σκιρτάω, leap, leap for joy. ¹² μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward.

Κατὰ Λουκᾶν 6:24

24

25

 Π λὴν 1 οὐαὶ 2 ὑμῖν τοῖς πλουσίοις, 3 ὅτι ἀπέχετε 4 τὴν παράκλησιν 5 ὑμῶν.

Οὐαὶ ὑμῖν, οἱ ἐμπεπλησμένοι, ὅτι πεινάσετε. 7

Οὐαὶ $^{^{2}}$ ὑμῖν, οἱ γελῶντες $^{^{8}}$ νῦν, ὅτι πενθήσετε $^{^{3}}$ καὶ κλαύσετε. $^{^{10}}$

Οὐαὶ ὅταν καλῶς τοῦμᾶς εἴπωσιν οἱ ἀνθρωποι: κατὰ ταῦτα γὰρ ἐποίουν τοῖς 26 ψευδοπροφήταις οἱ πατέρες αὐτῶν.

Άλλ' ὑμῖν λέγω τοῖς ἀκούουσιν, ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς τοῦς ὑμῶν, καλῶς ποιεῖτε 27 τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμῖν, προσεύχεσθε ὑπὲρ 28 τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς. Τῷ τύπτοντί σε ἐπὶ τὴν σιαγόνα, πάρεχε καὶ τὴν 29 ἄλλην: καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντός σου τὸ ἱμάτιον, καὶ τὸν χιτῶνα μὴ κωλύσης. 30 Παντὶ δὲ τῷ αἰτοῦντί σε δίδου: καὶ ἀπὸ τοῦ αἴροντος τὰ σὰ τὰ μὴ ἀπαίτει. Καὶ 31

¹πλήν, however, but. ²οὺαί, woe! alas! woe! ³πλούσιος, rich. ⁴ἀπέχω, received, obtain. ⁵παράκλησις, εως, ή, exhortation, consolation. ⁶ἐμπίπλημι, fill up, satisfy. ⁷πεινάω, hunger, am hungry. ⁸γελάω, laugh. ⁹πενθέω, mourn, lament. ¹⁰κλαίω, weep, weep for. ¹¹καλώς, rightly, well. ¹² ψευδοπροφήτης, ου, ό, false prophet. ¹³ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹⁴μισέω, hate, detest. ¹⁵εὐλογέω, bless. ¹⁶καταράομαι, curse. ¹⁷ἐπηρεάζω, mistreat, revile. ¹⁸τύπτω, smite, beat. ¹⁹σιαγών, όνος, ή, cheek, jawbone. ²⁰παρέχω, offer, afford. ²¹χιτών, ώνος, ό, tunic, garment. ²²κωλύω, forbid, hinder. ²³σός, your, yours. ²⁴ἀπαιτέω, ask for, demand.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 6:32

καθώς θέλετε ίνα ποιώσιν ύμιν οἱ ἄνθρωποι, καὶ ύμεῖς ποιεῖτε αὐτοῖς ὁμοίως. 32 Καὶ εἰ ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγαπῶντας ὑμᾶς, ποία ὑμῖν χάρις ἐστίν; Καὶ γὰρ οἱ άμαρτωλοί 3 τοὺς ἀγαπώντας αὐτοὺς ἀγαπώσιν. Καὶ ἐὰν ἀγαθοποιῆτε 4 τοὺς 33 ἀγαθοποιοῦντας τριᾶς, ποία τριᾶν χάρις ἐστίν; Καὶ γὰρ οἱ ἁμαρτωλοὶ τὸ αὐτὸ ποιούσιν. Καὶ ἐὰν δανείζητε παρ ὧν ἐλπίζετε ἀπολαβεῖν, ποία ὑμῖν χάρις 34έστίν; Καὶ γὰρ ἁμαρτωλοὶ ἀμαρτωλοῖς δανείζουσιν, ἵνα ἀπολάβωσιν τὰ ἴσα. ε Πλὴν ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς το ὑμῶν, καὶ ἀγαθοποιεῖτε, καὶ δανείζετε, μηδὲν 35 ἀπελπίζοντες: 11 καὶ ἔσται ὁ μισθὸς 12 ὑμῶν πολύς, καὶ ἔσεσθε υἱοὶ ὑψίστου: 13 ὅτι αὐτὸς χρηστός $^{^{14}}$ ἐστιν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους $^{^{15}}$ καὶ πονηρούς. Γίνεσθε οὖν 36 οἰκτίρμονες, 16 καθώς καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων 16 ἐστίν. Καὶ μὴ κρίνετε, καὶ 37 οὐ μὴ κριθῆτε. Μὴ καταδικάζετε, 17 καὶ οὐ μὴ καταδικασθῆτε: 17 ἀπολύετε, καὶ ἀπολυθήσεσθε: δίδοτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν: μέτρον 18 καλόν, πεπιεσμένον 19 καὶ 38

¹ ὁμοίως, likewise, in like manner. ²ποῖος, what sort of? what? of what sort. ³ ἁμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁴ ἀγαθοποιέω, do good/right, do what is good/right. ⁵ δανείζω, lend, borrow. ⁶ ἐλπίζω, hope, hope for. ⁷ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ⁸ ἴσος, equal, identical. ⁹πλήν, however, but. ¹⁰ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹¹ ἀπελπίζω, despair of, expect in return. ¹² μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ¹³ ὕψιστος, highest, most high. ¹⁴ χρηστός, good, kind. ¹⁵ ἀχάριστος, ungrateful. ¹⁶ οἰκτίρμων, merciful, compassionate. ¹⁷ καταδικάζω, pass sentence upon, condemn. ¹⁸ μέτρον, ου, τό, measure, measuring rod. ¹⁹ πιέζω, press, press down.

Κατὰ Λουκᾶν 6:39

σεσαλευμένον ταὶ ὑπερεκχυνόμενον δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν. Τῷ γὰρ αὐτῷ μέτρῳ τῷ μετρεῖτε ἀντιμετρηθήσεται ὑμῖν.

Εἶπεν δὲ παραβολὴν αὐτοῖς, Μήτι δύναται τυφλὸς τυφλὸν ὁδηγεῖν; Οὐχὶ 39 ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται; Οὐκ ἔστιν μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον 40 αὐτοῦ: κατηρτισμένος δὲ πᾶς ἔσται ὡς ὁ διδάσκαλος αὐτοῦ. Τί δὲ βλέπεις τὸ 41 κάρφος τὸ τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ δοκὸν τὴν ἐν τῷ ἰδίῳ ὀφθαλμῷ οὐ κατανοεῖς; ΤΗ πῶς δύνασαι λέγειν τῷ ἀδελφῷ σου, ᾿Αδελφέ, ἄφες 42 ἐκβάλω τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου, αὐτὸς τὴν ἐν τῷ ὀφθαλμῷ σου δοκὸν τὸ οὐ βλέπων; Ὑποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμῷ τοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου. Οὐ γάρ ἐστιν δένδρον καλὸν ποιοῦν καρπὸν σαπρόν: οὐδὲ 43 δένδρον το σαπρὸν ἐκ τοῦ ἰδίου καρπὸν καρὸν καλόν. Έκαστον γὰρ δένδρον ἐκ τοῦ ἰδίου 44

¹ σαλεύω, shake, excite. ² ὑπερεκχύνω, pour out so that it overflows. ³ κόλπος, ου, ὁ, bosom, breast. ⁴ μέτρον, ου, τό, measure, measuring rod. ⁵ μετρέω, measure, estimate. ⁶ ἀντιμετρέω, measure in return. ⁷ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ⁸ ὁδηγέω, lead, guide. ⁹ ἀμφότεροι, both, both of two. ¹⁰ βόθυνος, ου, ὁ, pit, ditch. ¹¹ καταρτίζω, mend, fit. ¹² κάρφος, ους, τό, speck, dry stalk. ¹³ δοκός, οῦ, ἡ, beam of timber, log. ¹⁴ κατανοέω, observe, understand. ¹⁵ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ¹⁶ διαβλέπω, see clearly, look intently. ¹⁷ δένδρον, ου, τό, tree. ¹⁸ σαπρός, rotten, worthless.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 6:45

καρποῦ γινώσκεται. Οὐ γὰρ ἐξ ἀκανθῶν¹ συλλέγουσιν² σῦκα,³ οὐδὲ ἐκ βάτου⁴ τρυγῶσιν⁵ σταφυλήν.⁶ Ὁ ἀγαθὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ ἀγαθοῦ θησαυροῦ 7 τῆς 45 καρδίας αὐτοῦ προφέρει 8 τὸ ἀγαθόν, καὶ ὁ πονηρὸς ἄνθρωπος ἐκ τοῦ πονηροῦ θησαυροῦ 7 τῆς καρδίας αὐτοῦ προφέρει 8 τὸ πονηρόν: ἐκ γὰρ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας λαλεῖ τὸ στόμα αὐτοῦ.

Τί δέ με καλεῖτε, Κύριε, κύριε, καὶ οὐ ποιεῖτε ἃ λέγω; Πᾶς ὁ ἐρχόμενος πρός με 46 καὶ ἀκούων μου τῶν λόγων καὶ ποιῶν αὐτούς, ὑποδείξω¹⁰ ὑμῖν τίνι ἐστὶν ὅμοιος: ὅμοιός¹¹ ἐστιν ἀνθρώπῳ οἰκοδομοῦντι¹² οἰκίαν, ὅς ἔσκαψεν¹³ καὶ ἐβάθυνεν,¹⁴ καὶ 48 ἔθηκεν θεμέλιον¹⁵ ἐπὶ τὴν πέτραν: πλημμύρας¹⁷ δὲ γενομένης, προσέρρηξεν¹⁸ ὁ ποταμὸς¹⁹ τῆ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, καὶ οὐκ ἴσχυσεν²⁰ σαλεῦσαι²¹ αὐτήν: τεθεμελίωτο²² γὰρ ἐπὶ τὴν πέτραν. ¹⁶ Ὁ δὲ ἀκούσας καὶ μὴ ποιήσας ὅμοιός¹¹ ἐστιν ἀνθρώπῳ 49

¹ ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ² συλλέγω, collect, gather. ³ σὕκον, ου, τό, fig. ⁴ βάτος, ου, ὁ, bath (a liquid measure). ⁵ τρυγάω, gather in, harvest. ⁶ σταφυλή, ῆς, ἡ, grape, bunch of grapes. ⁷ θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ⁸ προφέρω, bring forth, produce. ⁹ περίσσευμα, τος, τό, superfluity, abundance. ¹⁰ ὑποδείκνυμι, show, indicate. ¹¹ ὅμοιος, like, similar. ¹² οἰκοδομέω, build up, construct. ¹³ σκάπτω, dig. ¹⁴ βαθύνω, deepen, go down deep. ¹⁵ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ¹⁶ πέτρα, ας, ἡ, rock. ¹⁷ πλημμύρα, ας, ἡ, flood. ¹⁸ προσρήγνυμι, dash against. ¹⁹ ποταμός, οῦ, ὁ, river, stream. ²⁰ ἰσχύω, be strong, able. ²¹ σαλεύω, shake, excite. ²² θεμελιόω, lay a foundation, found.

Κατὰ Λουκᾶν 7:2

οἰκοδομήσαντι¹ οἰκίαν ἐπὶ τὴν γῆν χωρὶς² θεμελίου:³ ῇ προσέρρηξεν⁴ ὁ ποταμός, καὶ εὐθέως ἔπεσεν, καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆγμα⁴ τῆς οἰκίας ἐκείνης μέγα.

Ἐπεὶ δὲ ἐπλήρωσεν πάντα τὰ ῥήματα αὐτοῦ εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ λαοῦ, εἰσῆλθεν 7 εἰς Καπερναούμ.

Έκατοντάρχου¹⁰ δέ τινος δοῦλος κακῶς¹¹ ἔχων ἔμελλεν τελευτᾳν,¹² ὅς ἦν αὐτῷ 2 ἔντιμος.¹³ ἀκούσας δὲ περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν πρεσβυτέρους 3 τῶν Ἰουδαίων, ἐρωτῶν αὐτὸν ὅπως ἐλθὼν διασώση¹⁴ τὸν δοῦλον αὐτοῦ. Οἱ δέ, 4 παραγενόμενοι¹⁵ πρὸς τὸν Ἰησοῦν, παρεκάλουν αὐτὸν σπουδαίως,¹⁶ λέγοντες ὅτι ἄξιός¹⁷ ἐστιν ῷ παρέξει¹⁸ τοῦτο: ἀγαπᾳ γὰρ τὸ ἔθνος ἡμῶν, καὶ τὴν 5 συναγωγὴν αὐτὸς ῷκοδόμησεν ἡμῖν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς ἐπορεύετο σὺν αὐτοῖς. Ἦδη 6 δὲ αὐτοῦ οὐ μακρὰν¹⁹ ἀπέγοντος²⁰ ἀπὸ τῆς οἰκίας, ἔπεμψεν πρὸς αὐτὸν ὁ

¹ οἰκοδομέω, build up, construct. ²χωρίς, separate, apart from (gen). ³ θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ⁴προσρήγνυμι, dash against. ⁵ ποταμός, οῦ, ὁ, river, stream. ⁶ ῥῆγμα, τος, τό, wreck, ruin. ⁻ ἐπεί, when, since. ⁵ ἀκοή, ῆς, ἡ, hearing, report. ⁵ Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ¹¹ ἑκατοντάρχης, centurion. ¹¹ κακῶς, badly, evilly. ¹² τελευτάω, die, end. ¹³ ἔντιμος, valued, precious. ¹⁴ διασώζω, save, bring safely to. ¹⁵ παραγίνομαι, come, arrive. ¹⁶ σπουδαίως, with haste, diligently. ¹⁻ ἄξιος, worthy, deserving. ¹⁵ παρέχω, offer, afford. ¹ց μακράν, far away. ²⁰ ἀπέχω, received, obtain.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 7:7

έκατόνταρχος φίλους, λέγων αὐτῷ, Κύριε, μὴ σκύλλου: οὐ γάρ εἰμι ἱκανὸς τνα ὑπὸ τὴν στέγην μου εἰσέλθῃς: διὸ οὐδὲ ἐμαυτὸν ἡξίωσα πρός σε ἐλθεῖν: 7 ἀλλ' εἰπὲ λόγῳ, καὶ ἰαθήσεται ὁ παῖς μου. Καὶ γὰρ ἐγὼ ἄνθρωπός εἰμι ὑπὸ 8 ἐξουσίαν τασσόμενος, εχων ὑπ' ἐμαυτὸν στρατιώτας, καὶ λέγω τούτῳ, Πορεύθητι, καὶ πορεύεται: καὶ ἄλλῳ, Έρχου, καὶ ἔρχεται: καὶ τῷ δούλῳ μου, Ποίησον τοῦτο, καὶ ποιεῖ. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Ἰησοῦς ἐθαύμασεν αὐτόν, καὶ 9 στραφεὶς τῷ ἀκολουθοῦντι αὐτῷ ὅχλῳ εἶπεν, Λέγω ὑμῖν, οὔτε ἐν τῷ Ἰσραὴλ τοσαύτην πίστιν εὖρον. Καὶ ὑποστρέψαντες οἱ πεμφθέντες εἰς τὸν οἶκον 10 εὖρον τὸν ἀσθενοῦντα δοῦλον ὑγιαίνοντα. Το πορείνου τον ἀσθενοῦντα καὶ δοῦλον ὑγιαίνοντα.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑξῆς, 18 ἐπορεύετο εἰς πόλιν καλουμένην Ναΐν: 19 καὶ 11 συνεπορεύοντο 20 αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἱκανοί, 4 καὶ ὄχλος πολύς. Ω ς δὲ 12 ἤγγισεν 21 τῆ πύλη 22 τῆς πόλεως, καὶ ἰδού, ἐξεκομίζετο 23 τεθνηκώς, 24 υἱὸς

¹ ἑκατοντάρχης, centurion. ² φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ³ σκύλλω, trouble, bother. ⁴ ἱκανός, sufficient, able. ⁵ στέγη, ης, ἡ, roof, flat roof of a house. ⁶ ἐμαυτοῦ, of myself. ⁻ ἀξιόω, consider worthy. ⁶ ἰἀομαι, heal. ⁴ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹¹ τάσσω, arrange, appoint. ¹¹ στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ¹² θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹³ στρέφω, turn, am converted. ¹⁴ τοσοῦτος, so great, so much. ¹⁵ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁶ ἀσθενέω, be weak, sick. ¹⁻ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ¹ఠ ἑξῆς, next, next in order. ¹⁰ Ναΐν, ἡ, Nain. ²⁰ συμπορεύομαι, come together, travel with. ²¹ ἐγγίζω, come near, approach. ²² πύλη, ης, ἡ, gate, porch. ²³ ἐκκομίζω, carry out. ²⁴ θνήσκω, die, am dying.

Κατὰ Λουκᾶν 7:13

μονογενης τη μητρι αὐτοῦ, καὶ αὐτη χήρα: καὶ ὄχλος τῆς πόλεως ἱκανὸς σὺν αὐτῆ. Καὶ ἰδὼν αὐτὴν ὁ κύριος ἐσπλαγχνίσθη ἐπ' αὐτῆ, καὶ εἶπεν αὐτῆ, Μὴ 13 κλαῖε. Καὶ προσελθὼν ήψατο τῆς σοροῦ: οἱ δὲ βαστάζοντες ἔστησαν. Καὶ 14 εἶπεν, Νεανίσκε, σοὶ λέγω, ἐγέρθητι. Καὶ ἀνεκάθισεν ὁ νεκρός, καὶ ἤρξατο 15 λαλεῖν. Καὶ ἔδωκεν αὐτὸν τῆ μητρὶ αὐτοῦ. Ἔλαβεν δὲ φόβος πάντας, καὶ 16 ἐδόξαζον τὸν θεόν, λέγοντες ὅτι Προφήτης μέγας ἐγήγερται ἐν ἡμῖν, καὶ ὅτι Ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ. Καὶ ἐξῆλθεν ὁ λόγος οὖτος ἐν ὅλη τῆ 17 Ἰουδαία περὶ αὐτοῦ, καὶ ἐν πάση τῆ περιχώρω.

Καὶ ἀπήγγειλαν¹⁵ Ἰωάννη οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ περὶ πάντων τούτων. Καὶ 18 προσκαλεσάμενος¹⁶ δύο τινὰς τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης ἔπεμψεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, λέγων, Σ ὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν;¹⁷ 20 Παραγενόμενοι¹⁸ δὲ πρὸς αὐτὸν οἱ ἄνδρες εἶπον, Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς¹⁹

¹ μονογενής, only begotten, only. ² χήρα, ας, ή, widow. ³ ϊκανός, sufficient, able. ⁴ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ⁵ κλαίω, weep, weep for. ⁶ ἄπτομαι, touch or handle. ⁷ σορός, οῦ, ἡ, coffin, bier. ⁸ βαστάζω, bear, carry. ⁹ νεανίσκος, ου, ὁ, youth, young man. ¹⁰ ἀνακαθίζω, sit up. ¹¹ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ¹² ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ¹³ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ¹⁴ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ¹⁵ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁶ προσκαλέω, summon. ¹⁷ προσδοκάω, wait for, look for. ¹⁸ παραγίνομαι, come, arrive. ¹⁹ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 7:21

ἀπέσταλκεν ἡμᾶς πρός σε, λέγων, Σὺ εἶ ὁ ἐρχόμενος, ἢ ἄλλον προσδοκῶμεν; 21 Ἐν αὐτῆ δὲ τῆ ὥρᾳ ἐθεράπευσεν πολλοὺς ἀπὸ νόσων καὶ μαστίγων καὶ πνευμάτων πονηρῶν, καὶ τυφλοῖς πολλοῖς ἐχαρίσατο τὸ βλέπειν. Καὶ 22 ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Πορευθέντες ἀπαγγείλατε Ἰωάννη ἃ εἴδετε καὶ ἠκούσατε: ὅτι τυφλοὶ ἀναβλέπουσιν, χωλοὶ περιπατοῦσιν, λεπροὶ καθαρίζονται, κωφοὶ ἀκούουσιν, νεκροὶ ἐγείρονται, πτωχοὶ εὐαγγελίζονται: 23 καὶ μακάριός ἐστιν, ὃς ἐὰν μὴ σκανδαλισθῆ ἐν ἐμοί.

Απελθόντων δὲ τῶν ἀγγέλων Ἰωάννου, ἤρξατο λέγειν τοῖς ὄχλοις περὶ Ἰωάννου, 24
Τί ἐξεληλύθατε εἰς τὴν ἔρημον¹⁴ θεάσασθαι;¹⁵ Κάλαμον¹⁶ ὑπὸ ἀνέμου¹⁻
σαλευόμενον;¹⁶ Ἀλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; Ἄνθρωπον ἐν μαλακοῖς¹⁰ ἱματίοις 25
ἤμφιεσμένον;²⁰ Ἰδού, οἱ ἐν ἱματισμῷ²¹ ἐνδόξῳ²² καὶ τρυφῆ²³ ὑπάρχοντες ἐν τοῖς

¹προσδοκάω, wait for, look for. ²θεραπεύω, heal, care for. ³νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ⁴μάστιξ, ιγος, ἡ, whip, scourge. ⁵χαρίζομαι, give freely, forgive. ⁶ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁷ἀναβλέπω, look up, receive sight. ⁸χωλός, lame, deprived of a foot. ⁹λεπρός, οῦ, ὁ, scaly, leprous. ¹⁰ καθαρίζω, cleanse, make clean. ¹¹κωφός, deaf, dumb. ¹²πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹³ σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹⁴ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹⁵θεάομαι, look at, behold. ¹⁶κάλαμος, ου, ὁ, reed, reed-pen. ¹⁷ἄνεμος, ου, ὁ, wind. ¹⁸ σαλεύω, shake, excite. ¹⁹ μαλακός, soft, effeminate. ²⁰ἀμφιέννυμι, clothe, dress. ²¹ίματισμός, οῦ, ὁ, clothing. ²²ἔνδοξος, honored, glorious. ²³τρυφή, ῆς, ἡ, reveling, luxury.

Κατὰ Λουκᾶν 7:26

βασιλείοις εἰσίν. Άλλὰ τί ἐξεληλύθατε ἰδεῖν; Προφήτην; Ναί, λέγω ὑμῖν, καὶ 26 περισσότερον προφήτου. Οδτός έστιν περί οδ γέγραπται, Ίδού, έγω 27 ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ⁴ προσώπου σου, δς κατασκευάσει⁵ τὴν ὁδόν σου ἔμπροσθέν σου. Λέγω γὰρ ὑμῖν, μείζων ἐν γεννητοῖς γυναικῶν προφήτης 28 Ἰωάννου τοῦ βαπτιστοῦ[®] οὐδείς ἐστιν: ὁ δὲ μικρότερος[®] ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ μείζων αὐτοῦ ἐστιν. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας καὶ οἱ τελῶναι 10 ἐδικαίωσαν 11 τὸν 29 θεόν, βαπτισθέντες τὸ βάπτισμα 12 Ἰωάννου: οἱ δὲ Φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ 13 30 τὴν βουλὴν 14 τοῦ θεοῦ ἠθέτησαν 15 εἰς ἑαυτούς, μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ. Τίνι 31 οὖν ὁμοιώσω 16 τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς 17 ταύτης, καὶ τίνι εἰσὶν ὅμοιοι; 18 32 άλλήλοις, καὶ λέγουσιν, Ηὐλήσαμεν 21 ὑμῖν, καὶ οὐκ ὡρχήσασθε 22 έθρηνήσαμεν²³ ύμῖν, καὶ οὐκ ἐκλαύσατε.²⁴ Ἐλήλυθεν γὰρ Ἰωάννης ὁ βαπτιστὴς 33

¹ βασίλειος, kingly, royal. ² ναί, yes, truly. ³ περισσός, excessive, abundant. ⁴ πρό, before (gen), before (gen), before (gen), formation of, before (gen). ⁷ γεννητός, born, begotten. ⁸ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ⁹ μικρός, small, little. ¹⁰ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ¹¹ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ¹² βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ¹³ νομικός, pertaining to the law. ¹⁴ βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ¹⁵ ἀθετέω, reject, annul. ¹⁶ ὁμοιόω, make like, liken. ¹⁷ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹⁸ ὅμοιος, like, similar. ¹⁹ ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ²⁰ προσφωνέω, call to, summon. ²¹ αὐλέω, play a flute, play the flute. ²² ὀργέομαι, dance. ²³ θρηνέω, lament, mourn. ²⁴ κλαίω, weep, weep for.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 7:34

μήτε 1 ἄρτον ἐσθίων μήτε 1 οἶνον 2 πίνων, καὶ λέγετε, Δ αιμόνιον ἔχει: ἐλήλυθεν ὁ 3 4 υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων, καὶ λέγετε, Ἰδού, ἄνθρωπος φάγος καὶ οἰνοπότης, 4 φίλος τελωνῶν καὶ ἁμαρτωλῶν. Καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν 3 5 τέκνων αὐτῆς πάντων.

Ήρώτα δέ τις αὐτὸν τῶν Φαρισαίων ἵνα φάγῃ μετ' αὐτοῦ: καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν 36 οἰκίαν τοῦ Φαρισαίου ἀνεκλίθη. Καὶ ἰδού, γυνὴ ἐν τῇ πόλει, ἥτις ἦν 37 ἁμαρτωλός, ἐπιγνοῦσα οῦ ὅτι ἀνάκειται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Φαρισαίου, κομίσασα ἀλάβαστρον μύρου, καὶ στᾶσα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα, 38 ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δάκρυσιν, καὶ ταῖς θριξὶν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσεν, καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ ἤλειφεν τῷ μύρῳ. Τὰ Ἰδὼν δὲ ὁ Φαρισαῖος ὁ καλέσας αὐτὸν εἶπεν ἐν ἑαυτῷ λέγων, Οὖτος, εἰ 39

¹ μήτε, neither, nor. ² οἶνος, ου, ὁ, wine. ³ φάγος, ου, ὁ, glutton. ⁴ οἰνοπότης, ου, ὁ, drunkard, excessive wine-drinker. ⁵ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ⁶ τελώνης, ου, ὁ, tax collector of taxes. ⁷ άμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁸ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ⁹ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ¹⁰ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ¹¹ ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ¹² κομίζω, receive, bring. ¹³ ἀλάβαστρον, ου, τό, alabaster jar. ¹⁴ μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ¹⁵ ὀπίσω, behind, after (gen). ¹⁶ κλαίω, weep, weep for. ¹⁷ βρέχω, send rain, rain. ¹⁸ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ¹⁹ θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ²⁰ ἐκμάσσω, wipe dry, wipe. ²¹ καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ²² ἀλείφω, anoint.

Κατὰ Λουκᾶν 7:40

ην προφήτης, ἐγίνωσκεν ἂν τίς καὶ ποταπη 1 ή γυνη ήτις ἄπτεται 2 αὐτοῦ, ὅτι άμαρτωλός³ έστιν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτόν, Σίμων, ἔχω σοί 40 τι εἰπεῖν. Ὁ δέ φησιν, Διδάσκαλε, εἰπέ. Δύο χρεωφειλέται $\mathring{\eta}$ ήσαν δανειστ $\mathring{\eta}^5$ τινί: 41ό εξς ὤφειλεν 6 δηνάρια 7 πεντακόσια, 8 ό δὲ ἔτερος πεντήκοντα. 9 Μὴ ἐγόντων δὲ 42αὐτῶν ἀποδοῦναι, 10 ἀμφοτέροις 11 ἐγαρίσατο. 12 Τίς οὖν αὐτῶν, εἰπέ, πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει; Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Σίμων εἶπεν, Ὑπολαμβάνω¹³ ὅτι ὧ τὸ πλεῖον 43 έγαρίσατο. 12 12 12 13 δὲ εἶπεν αὐτῷ, 12 14 ἔκρινας. Καὶ στραφεὶς 15 πρὸς τὴν 14 γυναίκα, τῷ Σίμωνι ἔφη, Βλέπεις ταύτην τὴν γυναίκα; Εἰσῆλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας: αὕτη δὲ τοῖς δάκρυσιν $^{^{16}}$ ἔβρεξέν $^{^{17}}$ μου τοὺς πόδας, καὶ ταῖς θριξὶν 18 τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμαξεν. 19 Φίλημά 20 μοι 45 οὐκ ἔδωκας: αὕτη δέ, ἀφ' ῆς εἰσῆλθον, οὐ διέλιπεν 21 καταφιλοῦσά 22 μου τοὺς πόδας. Ἐλαί ω^{23} τὴν κεφαλήν μου οὐκ ἤλει ψ ας: ω^{24} αὕτη δὲ μύρ ω^{25} ἤλει ψ έν ω^{24} μου 46

¹ποταπός, what kind of? what type of? ²ἄπτομαι, touch or handle. ³άμαρτωλός, ου, ό, sinner. ⁴χρεωφειλέτης, ου, ό, debtor. ⁵δανειστής, ό, lender, creditor. ⁶ὀφείλω, owe, ought. ⁷δηνάριον, ου, ό, denarius. ⁸πεντακόσιοι, five hundred, 500. ⁹πεντήκοντα, fifty, 50. ¹⁰ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹¹ἀμφότεροι, both, both of two. ¹²χαρίζομαι, give freely, forgive. ¹³ὑπολαμβάνω, take up, receive. ¹⁴ὀρθῶς, rightly, correctly. ¹⁵στρέφω, turn, am converted. ¹⁶δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ¹⁷βρέχω, send rain, rain. ¹⁸θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ¹⁹ἐκμάσσω, wipe dry, wipe. ²⁰φίλημα, τος, τό, kiss. ²¹διαλείπω, stop, cease. ²²καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ²³ξλαιον, ου, τό, olive oil. ²⁴ἀλείφω, anoint. ²⁵μύρον, ου, τό, ointment, perfume.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 7:47

τοὺς πόδας. Οὖ χάριν, ¹ λέγω σοι, ἀφέωνται αἱ ἁμαρτίαι αὐτῆς αἱ πολλαί, ὅτι 47 ἠγάπησεν πολύ: ὡ δὲ ὀλίγον ² ἀφίεται, ὀλίγον ² ἀγαπᾳ. Εἶπεν δὲ αὐτῆ, Ἀφέωνταί 48 σου αἱ ἁμαρτίαι. Καὶ ἤρξαντο οἱ συνανακείμενοι ³ λέγειν ἐν ἑαυτοῖς, Τίς οὖτός 49 ἐστιν ὃς καὶ ἁμαρτίας ἀφίησιν; Εἶπεν δὲ πρὸς τὴν γυναῖκα, Ἡ πίστις σου 50 σέσωκέν σε: πορεύου εἰς εἰρήνην.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ καθεξῆς, καὶ αὐτὸς διώδευεν κατὰ πόλιν καὶ κώμην, 8 κηρύσσων καὶ εὐαγγελιζόμενος τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: καὶ οἱ δώδεκα σὺν αὐτῷ, καὶ γυναῖκές τινες αι ἦσαν τεθεραπευμέναι ἀπὸ πνευμάτων πονηρῶν 2 καὶ ἀσθενειῶν, Μαρία ἡ καλουμένη Μαγδαληνή, ἀφ' ἦς δαιμόνια ἐπτὰ ἐξεληλύθει, καὶ Ἰωάννα γυνὴ Χουζᾶ ἐπιτρόπου Ήρώδου, καὶ Σουσάννα, 3 καὶ ἔτεραι πολλαί, αἴτινες διηκόνουν ἀὐτοῖς ἀπὸ τῶν ὑπαργόντων αὐταῖς.

¹ χάριν, in favor of, for the pleasure of. ² δλίγος, little, few. ³ συνανάκειμαι, recline at table with. ⁴ καθεξῆς, successively, in order. ⁵ διοδεύω, travel through, go about. ⁶ κώμη, ης, ἡ, village. ⁷ θεραπεύω, heal, care for. ⁸ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ⁹ Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ¹⁰ Ἰωάννα, ας, ἡ, Joanna. ¹¹ Χουζᾶς, ᾶ, ὁ, Chuza. ¹² ἐπίτροπος, ου, ὁ, guardian, steward. ¹³ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ¹⁴ Σουσάννα, ης, ἡ, Susanna, Susannah. ¹⁵ διακονέω, serve, minister.

Κατὰ Λουκᾶν 8:4

Συνιόντος¹ δὲ ὅχλου πολλοῦ, καὶ τῶν κατὰ πόλιν ἐπιπορευομένων² πρὸς αὐτόν, 4 εἶπεν διὰ παραβολῆς, Ἐξῆλθεν ὁ σπείρων τοῦ σπεῖραι τὸν σπόρον³ αὐτοῦ. Καὶ 5 ἐν τῷ σπείρειν αὐτόν, δ μὲν ἔπεσεν παρὰ τὴν ὁδόν, καὶ κατεπατήθη,⁴ καὶ τὰ πετεινὰ⁵ τοῦ οὐρανοῦ κατέφαγεν⁴ αὐτό. Καὶ ἔτερον ἔπεσεν ἐπὶ τὴν πέτραν,⁻ καὶ 6 φυὲν⁵ ἐξηράνθη,² διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἰκμάδα.¹⁰ Καὶ ἔτερον ἔπεσεν ἐν μέσῳ τῶν 7 ἀκανθῶν,¹¹ καὶ συμφυεῖσαι¹² αἱ ἄκανθαι¹¹ ἀπέπνιξαν¹³ αὐτό. Καὶ ἔτερον ἔπεσεν 8 εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθήν, καὶ φυὲν⁵ ἐποίησεν καρπὸν ἑκατονταπλασίονα.¹⁴ Ταῦτα λέγων ἐφώνει,¹⁵ Ὁ ἔχων ὧτα¹⁶ ἀκούειν ἀκουέτω.

Έπηρώτων δὲ αὐτὸν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, λέγοντες, Τίς εἴη ἡ παραβολὴ αὕτη; Ὁ δὲ 9 εἶπεν, Ὑμῖν δέδοται γνῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ: τοῖς δὲ λοιποῖς ἐν παραβολαῖς, ἵνα βλέποντες μὴ βλέπωσιν, καὶ ἀκούοντες μὴ συνιῶσιν. εστιν δὲ αὕτη ἡ παραβολή: Ὁ σπόρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ θεοῦ. Οἱ 11

¹ σύνειμι, be with, come together. ² ἐπιπορεύομαι, journey to, travel to. ³ σπόρος, ου, ὁ, seed (sown), seed for sowing. ⁴ καταπατέω, trample under foot. ⁵ πετεινόν, ου, τό, bird. ⁶ κατεσθίω, eat up, devour. ⁷ πέτρα, ας, ἡ, rock. ⁸ φύω, grow up, spring up. ⁹ ξηραίνω, dry up, parch. ¹⁰ ἰκμάς, άδος, ἡ, moisture. ¹¹ ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ¹² συμφύω, grow at the same time. ¹³ ἀποπνίγω, choke, drown. ¹⁴ ἑκατονταπλασίων, hundred times, hundredfold. ¹⁵ φωνέω, call, crow. ¹⁶ οὖς, ους, τό, ear. ¹⁷ μυστήριον, ου, τό, secret, mystery. ¹⁸ συνίημι, understand, consider.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 8:13

δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσὶν οἱ ἀκούοντες, εἶτα¹ ἔρχεται ὁ διάβολος² καὶ αἴρει τὸν λόγον ἀπὸ τῆς καρδίας αὐτῶν, ἵνα μὴ πιστεύσαντες σωθῶσιν. Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς 13 πέτρας³ οἵ, ὅταν ἀκούσωσιν, μετὰ χαρᾶς δέχονται τὸν λόγον, καὶ οὖτοι ῥίζαν⁴ οὐκ ἔχουσιν, οἳ πρὸς καιρὸν πιστεύουσιν, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ⁵ ἀφίστανται.⁶ Τὸ δὲ εἰς τὰς ἀκάνθας⁵ πεσόν, οὖτοί εἰσιν οἱ ἀκούσαντες, καὶ ὑπὸ μεριμνῶν⁵ 14 καὶ πλούτου² καὶ ἡδονῶν¹⁰ τοῦ βίου¹¹ πορευόμενοι συμπνίγονται,¹² καὶ οὐ τελεσφοροῦσιν.¹³ Τὸ δὲ ἐν τῆ καλῆ γῆ, οὖτοί εἰσιν οἵτινες ἐν καρδία καλῆ καὶ 15 ἀγαθῆ, ἀκούσαντες τὸν λόγον κατέχουσιν,¹⁴ καὶ καρποφοροῦσιν¹⁵ ἐν ὑπομονῆ.¹6

Οὐδεὶς δὲ λύχνον 17 ἄψας 18 καλύπτει 19 αὐτὸν σκεύει, 20 ἢ ὑποκάτω 21 κλίνης 22 16 τίθησιν, ἀλλ' ἐπὶ λυχνίας 23 ἐπιτίθησιν, 24 ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι 25 βλέπωσιν τὸ

¹ εἶτα, then, thereafter. ² διάβολος, ου, ὁ, slanderer, accuser. ³ πέτρα, ας, ἡ, rock. ⁴ ῥίζα, ης, ἡ, root, that which grows from the root. ⁵ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ⁶ ἀφίστημι, withdraw, depart. ⁻ ἄκανθα, ης, ἡ, thorn, thorn bush. ¾ μέριμνα, ης, ἡ, care, anxiety. Ἦ πλοῦτος, ου, ὁ, wealth, riches. ¹⁰ ἡδονή, ῆς, ἡ, pleasure, lust. ¹¹ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ¹² συμπνίγω, choke, choke utterly. ¹³ τελεσφορέω, produce mature fruit. ¹⁴ κατέχω, hold back, hold fast. ¹⁵ καρποφορέω, bear fruit. ¹⁴ ὑπομονή, ῆς, ἡ, endurance, perseverance. ¹⁻ λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ¹8 ἄπτω, touch, kindle. ¹⁰ καλύπτω, cover, veil. ²⁰ σκεῦος, ους, τό, vessel, goods (plural). ²¹ ὑποκάτω, under, below. ²² κλίνη, ης, ἡ, couch, bed. ²³ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ²⁴ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ²⁵ εἰσπορεύομαι, enter, journey into.

Κατὰ Λουκᾶν 8:17

φῶς. Οὐ γάρ ἐστιν κρυπτόν, ¹ ὁ οὐ φανερὸν ² γενήσεται: οὐδὲ ἀπόκρυφον, ³ ὁ οὐ 17 γνωσθήσεται καὶ εἰς φανερὸν ² ἔλθῃ. Βλέπετε οὖν πῶς ἀκούετε: ὁς γὰρ ἐὰν ἔχῃ, 18 δοθήσεται αὐτῷ: καὶ ὁς ἐὰν μὴ ἔχῃ, καὶ ὁ δοκεῖ ἔχειν ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ.

Παρεγένοντο⁴ δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ, καὶ οὐκ ἠδύναντο 19 συντυχεῖν⁵ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον. Καὶ ἀπηγγέλη⁶ αὐτῷ, λεγόντων, Ἡ μήτηρ σου 20 καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἔξω, ἰδεῖν σε θέλοντες. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 21 πρὸς αὐτούς, Μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὖτοί εἰσιν, οἱ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ ἀκούοντες καὶ ποιοῦντες αὐτόν.

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾳ τῶν ἡμερῶν, καὶ αὐτὸς ἐνέβη 7 εἰς πλοῖον καὶ οἱ μαθηταὶ 22 αὐτοῦ, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Δ ιέλθωμεν 8 εἰς τὸ πέραν 9 τῆς λίμνης. 10 Καὶ ἀνήχθησαν. 11 Πλεόντων 12 δὲ αὐτῶν ἀφύπνωσεν: 13 καὶ κατέβη λαῖλαψ 14 ἀνέμου 15 23

¹ κρυπτός, hidden, secret. ² φανερός, manifest, apparent. ³ ἀπόκρυφος, hidden, secret. ⁴ παραγίνομαι, come, arrive. ⁵ συντυγχάνω, meet with, join. ⁶ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁷ ἐμβαίνω, embark. ⁸ διέρχομαι, cross over, pass through. ⁹ πέραν, on the other side of, beyond (gen). ¹⁰ λίμνη, ης, ἡ, lake. ¹¹ ἀνάγω, lead up, restore. ¹² πλέω, sail. ¹³ ἀφυπνόω, fall asleep. ¹⁴ λαΐλαψ, απος, ἡ, hurricane, storm. ¹⁵ ἄνεμος, ου, ὁ, wind.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 8:24

εἰς τὴν λίμνην, καὶ συνεπληροῦντο, καὶ ἐκινδύνευον. Προσελθόντες δὲ 24 διήγειραν αὐτόν, λέγοντες, Ἐπιστάτα, ἐπιστάτα, ἀπολλύμεθα. Ὁ δὲ ἐγερθεὶς ἐπετίμησεν τῷ ἀνέμῳ καὶ τῷ κλύδωνι τοῦ ὕδατος: καὶ ἐπαύσαντο, καὶ ἐγένετο γαλήνη. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ποῦ ἀστιν ἡ πίστις ὑμῶν; Φοβηθέντες δὲ 25 ἐθαύμασαν, λέγοντες πρὸς ἀλλήλους, Τίς ἄρα ὁστιν, ὅτι καὶ τοῖς ἀνέμοις ἐπιτάσσει καὶ τῷ ὕδατι, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ;

Καὶ κατέπλευσαν¹⁵ εἰς τὴν χώραν¹⁶ τῶν Γαδαρηνῶν,¹⁷ ἥτις ἐστὶν ἀντιπέραν¹⁸ τῆς 26 Γαλιλαίας. Ἐξελθόντι δὲ αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν, ὑπήντησεν¹⁹ αὐτῷ ἀνήρ τις ἐκ τῆς 27 πόλεως, ὃς εἶχεν δαιμόνια ἐκ χρόνων ἱκανῶν,²⁰ καὶ ἱμάτιον οὐκ ἐνεδιδύσκετο,²¹ καὶ ἐν οἰκίᾳ οὐκ ἔμενεν, ἀλλ' ἐν τοῖς μνήμασιν.²² Ἰδὼν δὲ τὸν Ἰησοῦν, καὶ 28 ἀνακράξας,²³ προσέπεσεν²⁴ αὐτῷ, καὶ φωνῆ μεγάλη εἶπεν, Τί ἐμοὶ καὶ σοί,

¹ λίμνη, ης, ἡ, lake. ² συμπληρόω, fulfill, be swamped. ³ κινδυνεύω, be in danger, am in danger. ⁴ διεγείρω, arouse completely, stir up. ⁵ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ⁶ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁷ ἄνεμος, ου, ὁ, wind. ⁸ παύω, cause to cease. ⁹ γαλήνη, ης, ἡ, calm. ¹⁰ ποῦ, where?. ¹¹ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹² ἄρα, so? (introduces a question). ¹³ ἐπιτάσσω, command, give order. ¹⁴ ὑπακούω, obey, listen. ¹⁵ καταπλέω, sail down. ¹⁶ χώρα, ας, ἡ, land, region. ¹⁷ Γαδαρηνός, from Gadara, Gadarene. ¹⁸ ἀντιπέραν, on the opposite side or shore. ¹⁹ ὑπαντάω, meet, go to meet. ²⁰ ἱκανός, sufficient, able. ²¹ ἐνδιδύσκω, dress, put on. ²² μνῆμα, τος, τό, grave, tomb. ²³ ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ²⁴ προσπίπτω, fall upon, fall down before.

Κατὰ Λουκᾶν 8:29

Ἰησοῦ, υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; Δ έομαί σου, μή με βασανίσης. 29 Παρήγγειλεν γὰρ τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ ἐξελθεῖν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου: πολλοῖς γὰρ χρόνοις συνηρπάκει αὐτόν, καὶ ἐδεσμεῖτο άλύσεσιν καὶ πέδαις φυλασσόμενος, 10 καὶ διαρρήσσων 11 τὰ δεσμὰ 12 ήλαύνετο 13 ὑπὸ τοῦ δαίμονος 14 εἰς τὰς ἐρήμους. Επηρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, λέγων, Τί σοι ἐστὶν ὄνομα; Ὁ 30 δὲ εἶπεν, Λ εγεών, 16 ὅτι δαιμόνια πολλὰ εἰσῆλθεν εἰς αὐτόν. Καὶ παρεκάλει 31αὐτὸν ἵνα μὴ ἐπιτάξη 17 αὐτοῖς εἰς τὴν ἄβυσσον 18 ἀπελθεῖν. 5 Ην δὲ ἐκεῖ ἀνέλη 19 32 χοίρων 20 ἱκανῶν 21 βοσκομένων 22 ἐν τῷ ὄρει: καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψη αὐτοῖς εἰς ἐκείνους εἰσελθεῖν. Καὶ ἐπέτρεψεν²³ αὐτοῖς. Ἐξελθόντα δὲ τὰ 33 δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους: 20 καὶ ὥρμησεν 24 ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ 25 εἰς τὴν λίμνην, 26 καὶ ἀπεπνίγη. 27 Ἰδόντες δὲ οἱ βόσκοντες 22 34 τὸ γεγενημένον ἔφυγον, 28 καὶ ἀπήγγειλαν 29 εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς. 30 35

¹ ΰψιστος, highest, most high. ² δέομαι, ask, request. ³ βασανίζω, torment, torture. ⁴ παραγγέλλω, order, command. ⁵ ἀκάθαρτος, unclean, impure. ⁶ συναρπάζω, seize, drag away. ⁷ δεσμέω, bind. ⁸ ἄλυσις, εως, ἡ, chain. ⁹ πέδη, ης, ἡ, fetter, shackle. ¹⁰ φυλάσσω, guard, keep. ¹¹ διαρρήσσω, tear asunder. ¹² δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond. ¹³ ἐλαύνω, drive or push, row. ¹⁴ δαίμων, ονος, ὁ, demon, evil spirit. ¹⁵ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹⁶ λεγεών, ωνος, ἡ, legion, very large number. ¹⁷ ἐπιτάσσω, command, give order. ¹⁸ ἄβυσσος, ου, ἡ, bottomless, incomprehensible depth. ¹⁹ ἀγέλη, ης, ἡ, herd, flock. ²⁰ χοῖρος, ου, ὁ, swine, pig. ²¹ ἰκανός, sufficient, able. ²² βόσκω, feed. ²³ ἐπιτρέπω, permit, allow. ²⁴ ὁρμάω, hasten on, rush. ²⁵ κρημνός, οῦ, ὁ, steep bank, cliff. ²⁶ λίμνη, ης, ἡ, lake. ²⁷ ἀποπνίγω, choke, drown. ²⁸ φεύγω, flee, escape. ²⁹ ἀπαγγέλλω, announce, report. ³⁰ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 8:36

Έξηλθον δὲ ἰδεῖν τὸ γεγονός: καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν, καὶ εὖρον καθήμενον τὸν ἄνθρωπον ἀφ' οὖ τὰ δαιμόνια ἐξεληλύθει, ἱματισμένον¹ καὶ σωφρονοῦντα,² παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ: καὶ ἐφοβήθησαν. Ἀπήγγειλαν³ δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ 36 ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθείς.⁴ Καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἄπαν⁵ τὸ πλῆθος⁶ τῆς 37 περιχώρου⁻ τῶν Γαδαρηνῶν⁶ ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν, ὅτι φόβῳ⁰ μεγάλῳ συνείχοντο:¹⁰ αὐτὸς δὲ ἐμβὰς¹¹ εἰς τὸ πλοῖον ὑπέστρεψεν.¹² Ἑδέετο¹³ δὲ αὐτοῦ ὁ 38 ἀνὴρ ἀφ' οῦ ἐξεληλύθει τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν αὐτῷ. Ἀπέλυσεν δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων, Ὑπόστρεφε¹² εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ διηγοῦ¹⁴ ὅσα ἐποίησέν σοι ὁ 39 θεός. Καὶ ἀπῆλθεν, καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς.

¹ ἱματίζω, dress, clothe. ² σωφρονέω, be of sound mind, judgment. ³ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁴ δαιμονίζομαι, am demon possessed. ⁵ ἄπας, each, every. ⁶ πλῆθος, ους, τό, multitude. ⁷ περίχωρος, ου, ἡ, neighboring. ⁸ Γαδαρηνός, from Gadara, Gadarene. ⁹ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ¹⁰ συνέχω, hold fast, oppress. ¹¹ ἐμβαίνω, embark. ¹² ὑποστρέφω, return, turn back. ¹³ δέομαι, ask, request. ¹⁴ διηγέομαι, relate fully, relate in full.

Κατὰ Λουκᾶν 8:40

Έγένετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν, ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὅχλος: ἦσαν γὰρ 40 πάντες προσδοκῶντες αὐτόν. Καὶ ἰδού, ἦλθεν ἀνὴρ ῷ ὄνομα Ἰάειρος, καὶ 41 αὐτὸς ἄρχων τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν, καὶ πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκάλει αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ: ὅτι θυγάτηρ μονογενὴς ἦν 42 αὐτῷ ὡς ἐτῶν δώδεκα, καὶ αὕτη ἀπέθνησκεν. Ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄχλοι συνέπνιγον αὐτόν.

Καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἴματος ἀπὸ ἐτῶν δώδεκα, ἥτις ἰατροῖς 43 προσαναλώσασα δλον τὸν βίον τὸν βίον τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ: καὶ προσελθοῦσα ὅπισθεν, 16 ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ: καὶ παραχρῆμα τοῦ ἔστη ἡ ῥύσις τοῦ αἴματος αὐτῆς. Καὶ εἶπεν ὁ Ἰησοῦς, Τίς ὁ 45 ἀψάμενός μου; Ἀρνουμένων δὲ πάντων, εἶπεν ὁ Πέτρος καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, Ἐπιστάτα, οἱ ὄχλοι συνέχουσίν σε καὶ ἀποθλίβουσιν, καὶ λέγεις, Τίς ὁ

¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ² ἀποδέχομαι, receive gladly, welcome. ³προσδοκάω, wait for, look for. ⁴ Ἰάειρος, ου, ὁ, Jairus. ⁵ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ⁶ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ⊓ μονογενής, only begotten, only. ⁶ ἔτος, ους, τό, year. 9 συμπνίγω, choke, choke utterly. ¹⁰ ῥύσις, εως, ἡ, flowing, hemorrhage. ¹¹ ἰατρός, οῦ, ὁ, physician. ¹² προσαναλίσκω, spend lavishly, spend beside. ¹³ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ¹⁴ ἰσχύω, be strong, able. ¹⁵ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁶ ὅπισθεν, behind, after. ¹⁻ ἄπτομαι, touch or handle. ¹² κράσπεδον, ου, τό, border, tassel. ¹٩ παραχρῆμα, immediately, instantly. ²⁰ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ²¹ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ²² συνέχω, hold fast, oppress. ²³ ἀποθλίβω, press upon, crowd in upon.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 8:46

άψάμενός μου; Ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν, "Ηψατό μού τις: ἐγὼ γὰρ ἔγνων δύναμιν 46 ἐξελθοῦσαν ἀπ' ἐμοῦ. Ἰδοῦσα δὲ ἡ γυνὴ ὅτι οὐκ ἔλαθεν, τρέμουσα ἡλθεν, καὶ 47 προσπεσοῦσα αὐτῷ, δι' ἡν αἰτίαν ἡψατο αὐτοῦ ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς ἰάθη παραχρῆμα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Θάρσει, θύγατερ, 48 ἡ πίστις σου σέσωκέν σε: πορεύου εἰς εἰρήνην.

"Ετι αὐτοῦ λαλοῦντος, ἔρχεταί τις παρὰ τοῦ ἀρχισυναγώγου, ¹¹ λέγων αὐτῷ ὅτι 49 Τέθνηκεν ¹² ἡ θυγάτηρ ¹⁰ σου: μὴ σκύλλε ¹³ τὸν διδάσκαλον. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 50 ἀκούσας ἀπεκρίθη αὐτῷ, λέγων, Μὴ φοβοῦ: μόνον πίστευε, καὶ σωθήσεται. 51 Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν οἰκίαν, οὐκ ἀφῆκεν εἰσελθεῖν οὐδένα, εἰ μὴ Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, ¹⁴ καὶ τὸν πατέρα τῆς παιδὸς ¹⁵ καὶ τὴν μητέρα. "Εκλαιον 52 δὲ πάντες, καὶ ἐκόπτοντο ¹⁷ αὐτήν. Ὁ δὲ εἶπεν, Μὴ κλαίετε: ¹⁶ οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. ¹⁸ Καὶ κατεγέλων ¹⁹ αὐτοῦ, εἰδότες ὅτι ἀπέθανεν. Αὐτὸς δὲ 53

¹ἄπτομαι, touch or handle. ²λανθάνω, escape notice, am hidden. ³τρέμω, tremble, am afraid. ⁴προσπίπτω, fall upon, fall down before. ⁵αἰτία, ας, ἡ, cause, reason. ⁶ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁷ἰάομαι, heal. ⁸ παραχρῆμα, immediately, instantly. ⁹θαρσέω, of good courage, of good cheer. ¹⁰θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹¹ἀρχισυνάγωγος, ου, ὁ, ruler of a synagogue. ¹²θνήσκω, die, am dying. ¹³σκύλλω, trouble, bother. ¹⁴Τάκωβος, James, Jacob. ¹⁵παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹⁶κλαίω, weep, weep for. ¹⁷κόπτω, strike, smite. ¹⁸καθεύδω, sleep. ¹⁹καταγελάω, deride, ridicule.

Κατὰ Λουκᾶν 8:55

ἐκβαλὼν ἔξω πάντας, καὶ κρατήσας¹ τῆς χειρὸς αὐτῆς, ἐφώνησεν² λέγων, Ἡ παῖς,³ ἐγείρου. Καὶ ἐπέστρεψεν⁴ τὸ πνεῦμα αὐτῆς, καὶ ἀνέστη παραχρῆμα:⁵ καὶ 55 διέταξεν⁶ αὐτῆ δοθῆναι φαγεῖν. Καὶ ἐξέστησαν⁻ οἱ γονεῖς⁵ αὐτῆς: ὁ δὲ 56 παρήγγειλεν² αὐτοῖς μηδενὶ εἰπεῖν τὸ γεγονός.

Συγκαλεσάμενος δε τοὺς δώδεκα, ἔδωκεν αὐτοῖς δύναμιν καὶ ἐξουσίαν ἐπὶ 9 πάντα τὰ δαιμόνια, καὶ νόσους θεραπεύειν. Καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς 2 κηρύσσειν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ἰᾶσθαι τοὺς ἀσθενοῦντας. Καὶ εἶπεν 3 πρὸς αὐτούς, Μηδὲν αἴρετε εἰς τὴν ὁδόν: μήτε ἡάβδους, μήτε πήραν, μήτε ἄργύριον, μήτε ἀνὰ δύο χιτῶνας ἔχειν. Καὶ εἰς ἢν ἄν οἰκίαν 4 εἰσέλθητε, ἐκεῖ μένετε, καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε. Καὶ ὅσοι ἐὰν μὴ δέξωνται ὑμᾶς, 5 ἐξερχόμενοι ἀπὸ τῆς πόλεως ἐκείνης καὶ τὸν κονιορτὸν ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἀποτινάξατε εἰς μαρτύριον ἐπὸ αὐτούς. Ἐξερχόμενοι δὲ διήρχοντο ποδῶν ὑμῶν

¹ κρατέω, grasp, lay hold of. ² φωνέω, call, crow. ³ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ⁴ ἐπιστρέφω, turn to, return. ⁵ παραχρῆμα, immediately, instantly. ⁶ διατάσσω, command, give orders to. ⁷ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ⁸ γονεύς, έως, ὁ, parent. ⁹ παραγγέλλω, order, command. ¹⁰ συγκαλέω, call together. ¹¹ νόσος, ου, ἡ, disease, malady. ¹² θεραπεύω, heal, care for. ¹³ ἰάομαι, heal. ¹⁴ ἀσθενέω, be weak, sick. ¹⁵ μήτε, neither, nor. ¹⁶ ῥάβδος, ου, ἡ, staff, rod. ¹⁷ πήρα, ας, ἡ, leather pouch, bag. ¹⁸ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ¹⁹ ἀνά, upwards, upon. ²⁰ χιτών, ῶνος, ὁ, tunic, garment. ²¹ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ²² κονιορτός, οῦ, ὁ, dust. ²³ ἀποτινάσσω, shake off. ²⁴ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ²⁵ διέρχομαι, cross over, pass through.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:7

κώμας, 1 εὐαγγελιζόμενοι καὶ θεραπεύοντες 2 πανταχοῦ. 3

"Ηκουσεν δὲ Ἡρῷδης⁴ ὁ τετράρχης⁵ τὰ γινόμενα ὑπ' αὐτοῦ πάντα: καὶ διηπόρει,⁶⁷ διὰ τὸ λέγεσθαι ὑπό τινων ὅτι Ἰωάννης ἐγήγερται ἐκ νεκρῶν: ὑπό τινων δὲ ὅτι 8 Ἡλίας⁷ ἐφάνη: ἄλλων δὲ ὅτι Προφήτης εἶς τῶν ἀρχαίων ἀνέστη. Καὶ εἶπεν 9 Ἡρῷδης, Ἰωάννην ἐγὼ ἀπεκεφάλισα: τίς δέ ἐστιν οὖτος, περὶ οὖ ἐγὼ ἀκούω τοιαῦτα; Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν αὐτόν.

Καὶ ὑποστρέψαντες 11 οἱ ἀπόστολοι διηγήσαντο 12 αὐτῷ ὅσα ἐποίησαν. Καὶ 10 παραλαβὼν 13 αὐτούς, ὑπεχώρησεν 14 κατ' ἰδίαν εἰς τόπον ἔρημον 15 πόλεως καλουμένης Βηθσαϊδάν. 16 Οἱ δὲ ὄχλοι γνόντες ἠκολούθησαν αὐτῷ: καὶ 11 δεξάμενος αὐτούς, ἐλάλει αὐτοῖς περὶ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοὺς χρείαν 17 ἔχοντας θεραπείας 18 ἰᾶτο. 19 Ἡ δὲ ἡμέρα ἤρξατο κλίνειν: 20 προσελθόντες δὲ οἱ 12

¹ κώμη, ης, ἡ, village. ² θεραπεύω, heal, care for. ³ πανταχοῦ, everywhere. ⁴ Ἡρῷδης, ου, ὁ, Herod. ⁵ τετράρχης, ου, ὁ, tetrarch. ⁶ διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ⁻ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ⁶ φαίνω, shine, appear. ⁰ ἀρχαῖος, old, ancient. ¹¹ ἀποκεφαλίζω, behead. ¹¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹² διηγέομαι, relate fully, relate in full. ¹³ παραλαμβάνω, receive, take. ¹⁴ ὑποχωρέω, withdraw, go away. ¹⁵ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹⁶ Βηθσαϊδά, ἡ, Bethsaida. ¹⁻ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ¹ఠ θεραπεία, ας, ἡ, treatment, healing. ¹⁰ ἰάομαι, heal. ²⁰ κλίνω, cause to bend, bow.

Κατὰ Λουκᾶν 9:13

δώδεκα είπον αὐτῷ, Ἀπόλυσον τὸν ὄχλον, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κύκλω κώμας καὶ τοὺς ἀγροὺς καταλύσωσιν, καὶ εὕρωσιν ἐπισιτισμόν: ὅτι ὧδε ἐν ἐρήμω τόπω ἐσμέν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Δ ότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν. Οἱ δὲ 13 εἶπον, Οὐκ εἰσὶν ἡμῖν πλεῖον ἢ πέντε αρτοι καὶ ἰχθύες δύο, εἰ μήτι β πορευθέντες ήμεῖς ἀγοράσωμεν 10 εἰς πάντα τὸν λαὸν τοῦτον βρώματα. 11 Ήσαν 14 γὰρ ώσει¹² ἄνδρες πεντακισχίλιοι. Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Κατακλίνατε 14 αὐτοὺς κλισίας 15 ἀνὰ 16 πεντήκοντα. 17 Καὶ ἐποίησαν οὕτως, καὶ 15 ἀνέκλιναν 18 ἄπαντας. 19 Λαβών δὲ τοὺς πέντε 7 ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, 8 16 άναβλέ ψ ας 20 εἰς τὸν οὐρανόν, εὐλόγησεν 21 αὐτούς, καὶ κατέκλασεν, 22 καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς παρατιθέναι 23 τῷ ὄχλῳ. Καὶ ἔφαγον καὶ ἐχορτάσθησαν 24 πάντες: 17 καὶ ἤρθη τὸ περισσεῦσαν 25 αὐτοῖς κλασμάτων, 26 κόφινοι 27 δώδεκα.

¹ κύκλος, ου, ὁ, circle. ² κώμη, ης, ἡ, village. ³ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁴ καταλύω, destroy, lodge. ⁵ ἐπισιτισμός, οῦ, ὁ, provisions, provisions. ⁶ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ⁷ πέντε, five, 5. ⁸ ἰχθύς, ὑος, ὁ, fish. ⁹ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ¹⁰ ἀγοράζω, buy. ¹¹ βρῶμα, τος, τό, food, food of any kind. ¹² ώσεί, like, about. ¹³ πεντακισχίλιοι, five thousand, 5000. ¹⁴ κατακλίνω, make to lie down, recline. ¹⁵ κλισία, ας, ἡ, group of people eating together. ¹⁶ ἀνά, upwards, upon. ¹⁷ πεντήκοντα, fifty, 50. ¹⁸ ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ¹⁹ ἄπας, each, every. ²⁰ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ²¹ εὐλογέω, bless. ²² κατακλάω, break in pieces. ²³ παρατίθημι, set before, entrust. ²⁴ χορτάζω, eat until full, be filled. ²⁵ περισσεύω, abound, be rich. ²⁶ κλάσμα, τος, τό, broken piece, fragment. ²⁷ κόφινος, ου, ὁ, basket, large basket.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:18

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν προσευχόμενον καταμόνας, 1 συνῆσαν 2 αὐτῷ οἱ 18 μαθηταί: καὶ ἐπηρώτησεν αὐτούς, λέγων, Τίνα με λέγουσιν οἱ ὄχλοι εἶναι; Οἱ 19 δὲ ἀποκριθέντες εἶπον, Ἰωάννην τὸν βαπτιστήν: ਫλλοι δὲ Ἡλίαν: 4 ἄλλοι δὲ ὅτι Προφήτης τις τῶν ἀρχαίων 5 ἀνέστη. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ύμεῖς δὲ τίνα με λέγετε 20είναι; Αποκριθείς δὲ ὁ Πέτρος είπεν, Τὸν χριστὸν τοῦ θεοῦ. Ὁ δὲ ἐπιτιμήσας 21 αὐτοῖς παρήγγειλεν μηδενὶ εἰπεῖν τοῦτο, εἰπών ὅτι Δ εῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου 22 πολλὰ παθεῖν, καὶ ἀποδοκιμασθῆναι ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἀρχιερέων καὶ γραμματέων, καὶ ἀποκτανθῆναι, καὶ τῆ τρίτη ἡμέρα ἀναστῆναι. ελεγεν δε 23 πρὸς πάντας, Εἴ τις θέλει ὀπίσω 10 μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω 11 ἑαυτόν, καὶ άράτω τὸν σταυρὸν 24 αὐτοῦ, καὶ ἀκολουθείτω μοι. Ὁς γὰρ ἐὰν θέλῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι, ἀπολέσει αὐτήν: ος δ' ἂν ἀπολέση τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν εμοῦ, ούτος σώσει αὐτήν. Τί γὰρ ώφελεῖται άνθρωπος, κερδήσας τον κόσμον όλον, 25

¹ καταμόνας, alone, apart. ² σύνειμι, be with, come together. ³ βαπτιστής, οῦ, ὁ, baptist, baptizer. ⁴ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ⁵ ἀρχαῖος, old, ancient. ⁶ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁷ παραγγέλλω, order, command. ⁸ πάσχω, suffer, am acted upon. ⁹ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ¹⁰ ὀπίσω, behind, after (gen). ¹¹ ἀπαρνέομαι, deny, refuse. ¹² σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ¹³ ἕνεκεν, for the sake of, on account of. ¹⁴ ἀφελέω, profit, help. ¹⁵ κερδαίνω, gain, win.

Κατὰ Λουκᾶν 9:26

έαυτὸν δὲ ἀπολέσας ἢ ζημιωθείς; ¹ Ὁς γὰρ ἄν ἐπαισχυνθῆ² με καὶ τοὺς ἐμοὺς 26 λόγους, τοῦτον ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπαισχυνθήσεται, ² ὅταν ἔλθῃ ἐν τῆ δόξῃ αὐτοῦ καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων. Λέγω δὲ ὑμῖν ἀληθῶς, ³ εἰσίν 27 τινες τῶν ὧδε ἑστώτων, οι οὐ μὴ γεύσωνται ⁴ θανάτου, ἕως ἄν ἴδωσιν τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ.

Έγένετο δὲ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὡσει ἡμέραι ὀκτώ, καὶ παραλαβὼν 28 Πέτρον καὶ Ἰωάννην καὶ Ἰάκωβον, ἀνέβη εἰς τὸ ὅρος προσεύξασθαι. Καὶ 29 ἐγένετο, ἐν τῷ προσεύχεσθαι αὐτόν, τὸ εἶδος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἔτερον, καὶ ὁ ἱματισμὸς αὐτοῦ λευκὸς ἐξαστράπτων. Καὶ ἰδού, ἀνδρες δύο συνελάλουν 30 αὐτῷ, οἵτινες ἦσαν Μωσῆς καὶ Ἡλίας, όι ὀφθέντες ἐν δόξη ἔλεγον τὴν ἔξοδον 31 αὐτοῦ ἣν ἔμελλεν πληροῦν ἐν Ἱερουσαλήμ. Ὁ δὲ Πέτρος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ ἦσαν 32 βεβαρημένοι ὅτνος ὁτνος ἐν δόξαν αὐτοῦ, καὶ τοὺς

¹ζημιόω, suffer loss, inflict loss upon. ²ἐπαισχύνομαι, be ashamed, am ashamed. ³ἀληθῶς, truly, really. ⁴γεύομαι, taste, experience. ⁵ώσεί, like, about. ⁶ὀκτώ, eight, 8. ⁷παραλαμβάνω, receive, take. ⁸Ἰάκωβος, James, Jacob. ⁹εἶδος, ους, τό, form, sight. ¹⁰ἱματισμός, οῦ, ὁ, clothing. ¹¹λευκός, white, bright. ¹²ἐξαστράπτω, flash like lightning. ¹³συλλαλέω, talk with, discuss. ¹⁴Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹⁵ἔξοδος, ου, ἡ, departure, exodus. ¹⁶βαρέω, burden, weigh down. ¹⁷ὕπνος, ου, ὁ, sleep. ¹⁸διαγρηγορέω, keep awake, awake fully.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:33

δύο ἄνδρας τοὺς συνεστῶτας¹ αὐτῷ. Καὶ ἐγένετο, ἐν τῷ διαχωρίζεσθαι² αὐτοὺς 33 ἀπ' αὐτοῦ, εἶπεν Πέτρος πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Ἐπιστάτα,³ καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι: καὶ ποιήσωμεν σκηνὰς⁴ τρεῖς, μίαν σοί, καὶ μίαν Μωσῆ, καὶ μίαν Ἡλίᾳ: μὴ εἰδὼς ὁ λέγει. Ταῦτα δὲ αὐτοῦ λέγοντος, ἐγένετο νεφέλη⁴ καὶ ἐπεσκίασεν 34 αὐτούς: ἐφοβήθησαν δὲ ἐν τῷ ἐκείνους εἰσελθεῖν εἰς τὴν νεφέλην. Καὶ φωνὴ 35 ἐγένετο ἐκ τῆς νεφέλης, λέγουσα, Οὖτός ἐστιν ὁ υἰός μου ὁ ἀγαπητός: αὐτοῦ ἀκούετε. Καὶ ἐν τῷ γενέσθαι τὴν φωνήν, εὐρέθη ὁ Ἰησοῦς μόνος. Καὶ αὐτοὶ 36 ἐσίγησαν, καὶ οὐδενὶ ἀπήγγειλαν ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις οὐδὲν ὧν ἑωράκασιν.

Έγένετο δὲ ἐν τῆ ἑξῆς ¹⁰ ἡμέρᾳ, κατελθόντων ¹¹ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ὄρους, συνήντησεν 37 αὐτῷ ὄχλος πολύς. Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ὄχλου ἀνεβόησεν, ¹³ λέγων, 38 Διδάσκαλε, δέομαί ¹⁴ σου, ἐπίβλεψαι ¹⁵ ἐπὶ τὸν υἱόν μου, ὅτι μονογενής ¹⁶ ἐστίν

¹ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ² διαχωρίζομαι, separate myself from, part from. ³ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ⁴ σκηνή, ῆς, ἡ, tent, tabernacle. ⁵ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ⁶ νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ⁷ ἐπισκιάζω, overshadow, envelop. ⁸ σιγάω, be silent, become silent. ⁹ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹⁰ ἐξῆς, next, next in order. ¹¹ κατέρχομαι, come down, go down. ¹² συναντάω, meet with, hence to happen. ¹³ ἀναβοάω, cry out, shout upwards. ¹⁴ δέομαι, ask, request. ¹⁵ ἐπιβλέπω, look on (with favor), have regard for. ¹⁶ μονογενής, only begotten, only.

Κατὰ Λουκᾶν 9:39

μοι: καὶ ἰδού, πνεῦμα λαμβάνει αὐτόν, καὶ ἐξαίφνης¹ κράζει, καὶ σπαράσσει² 39 αὐτὸν μετὰ ἀφροῦ,³ καὶ μόγις⁴ ἀποχωρεῖ⁵ ἀπ' αὐτοῦ, συντρῖβον⁶ αὐτόν. Καὶ 40 ἐδεήθην⁻ τῶν μαθητῶν σου ἴνα ἐκβάλωσιν αὐτό, καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν. 41 ᾿Αποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, $\mathbf{\hat{\Omega}}^8$ γενεὰ³ ἄπιστος¹⁰ καὶ διεστραμμένη,¹¹ ἔως πότε¹² ἔσομαι πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνέξομαι¹³ ὑμῶν; Προσάγαγε¹⁴ τὸν υἱόν σου ὧδε. 42 Ἦτι δὲ προσερχομένου αὐτοῦ, ἔρρηξεν¹⁵ αὐτὸν τὸ δαιμόνιον καὶ συνεσπάραξεν:¹⁶ ἐπετίμησεν¹⁻ δὲ ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι τῷ ἀκαθάρτῳ,¹² καὶ ἰάσατο¹² τὸν παῖδα,²⁰ καὶ ἀπέδωκεν²¹ αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ. Ὑξεπλήσσοντο²² δὲ πάντες ἐπὶ τῇ 43 μεγαλειότητι²³ τοῦ θεοῦ.

¹ἔξαίφνης, suddenly, unexpectedly. ²σπαράσσω, convulse, shake to and fro. ³ἀφρός, οῦ, ὁ, foam, foaming. ⁴μόγις, hardly, scarcely. ⁵ἀποχωρέω, go away, depart. ⁶συντρίβω, break in pieces, crush. ⁷δέομαι, ask, request. ⁸ ὧ, Oh! omega. ⁹γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹¹ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ¹¹ διαστρέφω, distort, pervert. ¹²πότε, when? at what time? ¹³ ἀνέχομαι, endure, bear with. ¹⁴προσάγω, bring (forward), approach. ¹⁵ ῥήγνυμι, break apart, throw down. ¹⁶συσπαράσσω, convulse. ¹² ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹² ἀκάθαρτος, unclean, impure. ¹⁰ ἰάομαι, heal. ²⁰ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ²¹ ἀποδίδωμι, give back, pay. ²² ἐκπλήσσω, am thunderstruck, astounded. ²³ μεγαλειότης, ητος, ἡ, splendor, magnificence.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:44

Πάντων δὲ θαυμαζόντων¹ ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, εἶπεν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Θέσθε ὑμεῖς εἰς τὰ ὧτα² ὑμῶν τοὺς λόγους τούτους: ὁ γὰρ υἱὸς 44 τοῦ ἀνθρώπου μέλλει παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων. Οἱ δὲ ἠγνόουν³ τὸ 45 ῥῆμα τοῦτο, καὶ ἦν παρακεκαλυμμένον⁴ ἀπ' αὐτῶν, ἵνα μὴ αἴσθωνται⁵ αὐτό: καὶ ἐφοβοῦντο ἐρωτῆσαι αὐτὸν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου.

Εἰσῆλθεν δὲ διαλογισμὸς ἐν αὐτοῖς, τὸ τίς ἄν εἴη μείζων αὐτῶν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 46 ἰδὼν τὸν διαλογισμὸν τῆς καρδίας αὐτῶν, ἐπιλαβόμενος παιδίου, ἔστησεν αὐτὸ παρ' ἑαυτῷ, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Ὁς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ 48 ὀνόματί μου ἐμὲ δέχεται: καὶ ὃς ἐὰν ἐμὲ δέξηται δέχεται τὸν ἀποστείλαντά με: ὁ γὰρ μικρότερος ἐν πᾶσιν ὑμῖν ὑπάρχων οὖτος ἔσται μέγας.

¹ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ² οὖς, ους, τό, ear. ³ ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁴ παρακαλύπτω, hide, conceal. ⁵ αἰσθάνομαι, notice, perceive. ⁶ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ⁷ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ⁸ μικρός, small, little.

Κατὰ Λουκᾶν 9:49

Αποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰωάννης εἶπεν, Ἐπιστάτα,¹ εἴδομέν τινα ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου 49 ἐκβάλλοντα δαιμόνια: καὶ ἐκωλύσαμεν² αὐτόν, ὅτι οὐκ ἀκολουθεῖ μεθ' ἡμῶν. 50 Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς, Μὴ κωλύετε:² ὅς γὰρ οὐκ ἔστιν καθ' ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι³ τὰς ἡμέρας τῆς ἀναλήψεως⁴ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς 51 τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐστήριξεν⁵ τοῦ πορεύεσθαι εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀπέστειλεν 52 ἀγγέλους πρὸ⁶ προσώπου αὐτοῦ: καὶ πορευθέντες εἰσῆλθον εἰς κώμην Σαμαρειτῶν,⁵ ὥστε ἐτοιμάσαι⁴ αὐτῷ. Καὶ οὐκ ἐδέξαντο αὐτόν, ὅτι τὸ 53 πρόσωπον αὐτοῦ ἦν πορευόμενον εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἰδόντες δὲ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ 54 Ἰάκωβος¹ καὶ Ἰωάννης εἶπον, Κύριε, θέλεις εἴπωμεν πῦρ καταβῆναι ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ ἀναλῶσαι¹ αὐτούς, ὡς καὶ Ἡλίας¹² ἐποίησεν; Στραφεὶς¹³ δὲ 55 ἐπετίμησεν¹⁴ αὐτοῖς, καὶ εἶπεν, Οὐκ οἴδατε οἴου¹⁵ πνεύματός ἐστε ὑμεῖς: ὁ γὰρ 56

¹ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ²κωλύω, forbid, hinder. ³συμπληρόω, fulfill, be swamped. ⁴ἀνάληψις, εως, ἡ, taking up, lifting up. ⁵στηρίζω, establish, fix firmly. ⁶πρό, before (gen), before. ⁻κώμη, ης, ἡ, village. ⁸ Σαμαρείτης, ου, ὁ, Samaritan. ⁰έτοιμάζω, prepare, make ready. ¹¹ Ἰάκωβος, James, Jacob. ¹¹ ἀναλίσκω, destroy, consume. ¹² Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ¹³ στρέφω, turn, am converted. ¹⁴ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁵ οἷος, such as, of what kind.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 9:57

υίὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθεν ψυχὰς ἀνθρώπων ἀπολέσαι, ἀλλὰ σῶσαι. Καὶ ἐπορεύθησαν εἰς ἑτέραν κώμην.¹

Έγένετο δὲ πορευομένων αὐτῶν ἐν τῆ ὁδῷ, εἶπέν τις πρὸς αὐτόν, Ἀκολουθήσω 57 σοι ὅπου ἄν ἀπέρχη, κύριε. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Αἱ ἀλώπεκες² φωλεοὺς³ 58 ἔχουσιν, καὶ τὰ πετεινὰ⁴ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις:⁵ ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ⁵ τὴν κεφαλὴν κλίνη.⁻ Εἶπεν δὲ πρὸς ἔτερον, Ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ 59 εἶπεν, Κύριε, ἐπίτρεψόν⁵ μοι ἀπελθόντι πρῶτον θάψαι³ τὸν πατέρα μου. Εἶπεν 60 δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι³ τοὺς ἑαυτῶν νεκρούς: σὰ δὲ ἀπελθὼν διάγγελλε¹ο τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Εἶπεν δὲ καὶ ἔτερος, 61 Ἀκολουθήσω σοι, κύριε: πρῶτον δὲ ἐπίτρεψόν⁵ μοι ἀποτάξασθαι¹¹ τοῖς εἰς τὸν οἶκόν μου. Εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς αὐτόν, Οὐδείς, ἐπιβαλὼν¹² τὴν χεῖρα αὐτοῦ 62 ἐπ' ἄροτρον,¹³ καὶ βλέπων εἰς τὰ ὀπίσω,¹⁴ εἴθετός¹⁵ ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ

 ¹ κώμη, ης, ή, village. ² ἀλώπηξ, εκος, ή, fox. 3 φωλεός, οῦ, ὁ, den, hole. 4 πετεινόν, ου, τό, bird. 5 κατασκήνωσις, εως, ή, place to live, nest. 6 ποῦ, where?. 7 κλίνω, cause to bend, bow. 8 ἐπιτρέπω, permit, allow. 9 θάπτω, bury.
 10 διαγγέλλω, publish abroad, proclaim. 11 ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. 12 ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. 13 ἄροτρον, ου, τό, plow. 14 ὀπίσω, behind, after (gen). 15 εὔθετος, useful, fit.

Κατὰ Λουκᾶν 10:2

θεοῦ.

Μετὰ δὲ ταῦτα ἀνέδειξεν ό κύριος καὶ ἐτέρους ἑβδομήκοντα, καὶ ἀπέστειλεν 10 αὐτοὺς ἀνὰ 3 δύο πρὸ 4 προσώπου αὐτοῦ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ τόπον ο 5 ἔμελλεν αὐτὸς ἔρχεσθαι. ελεγεν οὖν πρὸς αὐτούς, Ὁ μὲν θερισμὸς πολύς, οἱ δὲ 2 ἐργάται ολίγοι: δεήθητε οὖν τοῦ κυρίου τοῦ θερισμοῦ, ὅπως ἐκβάλῃ ἐργάτας Ε εἰς τὸν θερισμὸν αὐτοῦ. Ὑπάγετε: ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω ὑμᾶς ὡς ἄρνας 10 ἐν 3μέσω λύκων. $^{^{11}}$ Μὴ βαστάζετε $^{^{12}}$ βαλάντιον, $^{^{13}}$ μὴ πήραν, $^{^{14}}$ μηδὲ ὑποδήματα: $^{^{15}}$ 4 καὶ μηδένα κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσπάσησθε. Εἰς ἣν δ' ἄν οἰκίαν εἰσέρχησθε, πρῶτον 5 λέγετε, Εἰρήνη τῷ οἴκῳ τούτῳ. Καὶ ἐὰν ἦ ἐκεῖ υἱὸς εἰρήνης, ἐπαναπαύσεται 6 ἐπ' αὐτὸν ἡ εἰρήνη ὑμῶν: εἰ δὲ μήγε, $^{^{17}}$ ἐφ' ὑμᾶς ἀνακάμψει. $^{^{18}}$ Ἐν αὐτῆ δὲ τῆ 7 οἰκία μένετε, ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν: ἄξιος 19 γὰρ ὁ ἐργάτης 7 τοῦ μισθοῦ 20 αὐτοῦ ἐστίν. Μὴ μεταβαίνετε 21 ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν. Καὶ εἰς ἣν ἄν 8

^{\$\$^1\$} ana delkenum, show clearly, reveal. \$\$^2\$ explaints, reveal. \$\$^3\$ explaints, reveal. \$\$^2\$ explaints, reverse, read \$\$^3\$ explaints, reverse, reverse

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 10:9

πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ δέχωνται ὑμᾶς, ἐσθίετε τὰ παρατιθέμενα ὑμῖν, καὶ 9 θεραπεύετε τοὺς ἐν αὐτῆ ἀσθενεῖς, καὶ λέγετε αὐτοῖς, "Ηγγικεν $\dot{}$ ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Εἰς ἣν δ' ἄν πόλιν εἰσέρχησθε, καὶ μὴ δέχωνται ὑμᾶς, 10 έξελθόντες εἰς τὰς πλατείας αὐτῆς εἴπατε, Καὶ τὸν κονιορτὸν τὸν κολληθέντα 7 11 ήμῖν ἐκ τῆς πόλεως ὑμῶν ἀπομασσόμεθα ὑμῖν: πλὴν τοῦτο γινώσκετε, ὅτι ἤγγικεν 4 ἐφ' ὑμᾶς ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Λέγω ὑμῖν ὅτι Σοδόμοις 10 ἐν τῆ ἡμέρα 12 ἐκείνῃ ἀνεκτότερον 11 ἔσται, ἢ τῆ πόλει ἐκείνῃ. Οὐαί 12 σοι, Χοραζίν, 13 οὐαί 12 σοι, 13 Bηθσαϊδά: δτι εἰ ἐν Τύρω το καὶ Σιδῶνι ἐν ἐγένοντο αἱ δυνάμεις αἱ γενόμεναι ἐνύμῖν, πάλαι 17 ἂν ἐν σάκκ $ω^{18}$ καὶ σποδ $\tilde{\omega}^{19}$ καθήμεναι μετενόησαν. 20 Πλὴν 9 Τύρ ω 14 καὶ Σ ιδῶνι 16 ἀνεκτότερον 11 ἔσται ἐν τῆ κρίσει, 21 ἢ ὑμῖν. Καὶ σύ, Καπερναούμ, 22 15 ή ἔως τοῦ οὐρανοῦ ὑψωθεῖσα, 23 ἔως Άδου 24 καταβιβασθήση. 25 \odot ἀκούων ὑμῶν 16 έμοῦ ἀκούει: καὶ ὁ ἀθετῶν 26 ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ: 26 ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν 26 ἀθετεῖ 26 τὸν

¹ παρατίθημι, set before, entrust. ² θεραπεύω, heal, care for. ³ ἀσθενής, weak, infirm. ⁴ ἐγγίζω, come near, approach. ⁵ πλατεῖα, ας, ἡ, street. ⁶ κονιορτός, οῦ, ὁ, dust. ⁷ κολλάω, glue, cleave. ⁸ ἀπομάσσω, wipe off. ⁹ πλήν, however, but. ¹⁰ Σόδομα, ων, τό, Sodom. ¹¹ ἀνεκτός, tolerable, bearable. ¹² οὐαί, woe! alas! woe! ¹³ Χοραζίν, ἡ, Chorazin. ¹⁴ Βηθσαϊδά, ἡ, Bethsaida. ¹⁵ Τύρος, ου, ἡ, Tyre. ¹⁶ Σιδών, ῶνος, ἡ, Sidon. ¹⁷ πάλαι, long ago, of old. ¹⁸ σάκκος, ου, ὁ, sackcloth. ¹⁹ σποδός, οῦ, ἡ, ashes. ²⁰ μετανοέω, repent, change my mind. ²¹ κρίσις, εως, ἡ, judgment, judging. ²² Καπερναούμ, ἡ, Capernaum. ²³ ὑψόω, lift up, exalt. ²⁴ Ἅδης, ου, ὁ, Hades. ²⁵ καταβιβάζω, bring down, cause to go down. ²⁶ ἀθετέω, reject, annul.

Κατὰ Λουκᾶν 10:17

ἀποστείλαντά με.

Υπέστρεψαν¹ δὲ οἱ ἑβδομήκοντα² μετὰ χαρᾶς, λέγοντες, Κύριε, καὶ τὰ δαιμόνια 17 ὑποτάσσεται³ ἡμῖν ἐν τῷ ὀνόματί σου. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ἐθεώρουν τὸν Σατανᾶν 18 ὡς ἀστραπὴν⁵ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα. Ἰδού, δίδωμι ὑμῖν τὴν ἐξουσίαν τοῦ 19 πατεῖν⁴ ἐπάνω⁻ ὄφεων⁵ καὶ σκορπίων,² καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ:¹⁰ καὶ οὐδὲν ὑμᾶς οὐ μὴ ἀδικήση.¹¹ Πλὴν¹² ἐν τούτῳ μὴ χαίρετε ὅτι τὰ πνεύματα 20 ὑμῖν ὑποτάσσεται:³ χαίρετε δὲ ὅτι τὰ ὀνόματα ὑμῶν ἐγράφη ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Έν αὐτῆ τῆ ὥρᾳ ἠγαλλιάσατο τῷ πνεύματι ὁ Ἰησοῦς, καὶ εἶπεν, 21 Ἐξομολογοῦμαί τοι, πάτερ, κύριε τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅτι ἀπέκρυψας ταῦτα ἀπὸ σοφῶν καὶ συνετῶν, καὶ ἀπεκάλυψας αὐτὰ νηπίοις. Ναί, ό πατήρ, ὅτι οὕτως ἐγένετο εὐδοκία ἐμπροσθέν σου. Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς 22

¹ ὑποστρέφω, return, turn back. ² ἑβδομήκοντα, seventy, 70. ³ ὑποτάσσω, subject, put in subjection. ⁴ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ⁵ ἀστραπή, ῆς, ἡ, lightning, brightness. ⁶ πατέω, tread or tread under foot, tread. ⁻ ἐπάνω, above, over (gen). ⁶ ὄρις, εως, ὁ, snake, serpent. ⁰ σκορπίος, ου, ὁ, scorpion. ¹¹⁰ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ¹¹ ἀδικέω, do wrong, harm. ¹² πλήν, however, but. ¹³ ἀγαλλιάω, rejoice, am full of joy. ¹⁴ ἐξομολογέω, confess, profess. ¹⁵ ἀποκρύπτω, hide, conceal. ¹⁶ σοφός, wise. ¹⁻ συνετός, intelligent, clever. ¹ፄ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ¹⁰ νήπιος, infant, child. ²⁰ ναί, yes, truly. ²¹ οὕτως, thus, so. ²² εὐδοκία, ας, ἡ, good pleasure, good-will. ²³ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ²⁴ στρέφω, turn, am converted.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 10:23

μαθητὰς εἶπεν, Πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ πατρός μου: καὶ οὐδεὶς γινώσκει τίς ἐστιν ὁ υἱός, εἰ μὴ ὁ πατήρ, καὶ τίς ἐστιν ὁ πατήρ, εἰ μὴ ὁ υἱός, καὶ ὧ ἐὰν βούληται¹ ὁ υἱὸς ἀποκαλύψαι.² Καὶ στραφεὶς³ πρὸς τοὺς μαθητὰς κατ' ἰδίαν 23 εἶπεν, Μακάριοι οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ βλέποντες ἃ βλέπετε. Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι 24 πολλοὶ προφῆται καὶ βασιλεῖς ἡθέλησαν ἰδεῖν ἃ ὑμεῖς βλέπετε, καὶ οὐκ εἶδον: καὶ ἀκοῦσαι ἃ ἀκούετε, καὶ οὐκ ἤκουσαν.

Καὶ ἰδού, νομικός τις ἀνέστη, ἐκπειράζων αὐτόν, καὶ λέγων, Διδάσκαλε, τί 25 ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ἐν τῷ νόμῳ τί 26 γέγραπται; Πῶς ἀναγινώσκεις; Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἁγαπήσεις κύριον τὸν 27 θεόν σου, ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς ἰσχύος σου, καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας σου: καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν. 28 Εἶπεν δὲ αὐτῷ, Ὀρθῶς ἀπεκρίθης: τοῦτο ποίει, καὶ ζήση. Ὁ δὲ θέλων δικαιοῦν 29

¹ βούλομαι, wish, will. ² ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ³ στρέφω, turn, am converted. ⁴ νομικός, pertaining to the law. ⁵ ἐκπειράζω, test thoroughly, tempt. ⁶ κληρονομέω, inherit, obtain. ⁷ ἀναγινώσκω, you read. ⁸ ἰσχύς, ύος, ή, strength, power. ⁹ διάνοια, ας, ή, mind, understanding. ¹⁰ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ¹¹ σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹² ὀρθῶς, rightly, correctly. ¹³ δικαιόω, justify, pronounce righteous.

Κατὰ Λουκᾶν 10:30

έαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον; Υπολαβών δὲ ὁ 30 Ίησοῦς εἶπεν, Ἄνθρωπός τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἰεριγώ, καὶ λησταῖς 3 περιέπεσεν, 4 οι καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς 6 ἐπιθέντες 7 άπῆλθον, ἀφέντες ἡμιθαν $\tilde{\eta}^{s}$ τυγχάνοντα. Κατὰ συγκυρίαν δε ἱερεύς τις 31 κατέβαινεν ἐν τῆ ὁδῷ ἐκείνη: καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν. 12 Όμοίως 13 δὲ καὶ 32 Λευΐτης 14 γενόμενος κατά τὸν τόπον ἐλθών καὶ ἰδών ἀντιπαρῆλθεν. 12 33 Σαμαρείτης 15 δέ τις όδεύων 16 ήλθεν κατ' αὐτόν, καὶ ἰδών αὐτὸν ἐσπλαγχνίσθη, 17 καὶ προσελθών κατέδησεν 18 τὰ τραύματα 19 αὐτοῦ, ἐπιχέων 20 ἔλαιον 21 καὶ οἶνον: 22 34 έπιβιβάσας 23 δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτῆνος, 24 ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον, 25 καὶ ἐπεμελήθη 26 αὐτοῦ. Καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον 27 ἐξελθών, ἐκβαλὼν δύο δηνάρια 28 35 ἔδωκεν τῷ πανδοχεῖ, 29 καὶ εἶπεν αὐτῷ, Ἐπιμελήθητι 26 αὐτοῦ: καὶ ὅ τι αν προσδαπανήσης, 30 ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί 31 με ἀποδώσω 32 σοι. Τίς οὖν τούτων 36

¹πλησίον, near, neighbor (as a noun). ²ύπολαμβάνω, take up, receive. ³ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ⁴περιπίπτω, fall in with, strike. ⁵ ἐκδύω, take off, put off. ⁶πληγή, ῆς, ἡ, blow, wound. ⁷ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁸ ἡμιθανής, half dead. ⁹ τυγχάνω, obtain, happen. ¹⁰ συγκυρία, ας, ἡ, coincidence, chance. ¹¹ ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ¹² ἀντιπαρέρχομαι, pass by on the opposite side. ¹³ ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹⁴ Λευΐτης, ου, ὁ, Levite. ¹⁵ Σαμαρείτης, ου, ὁ, Samaritan. ¹⁶ ὁδεύω, go, travel. ¹⁷ σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ¹⁸ καταδέω, bind up, bandage. ¹⁹ τραῦμα, τος, τό, wound. ²⁰ ἐπιχέω, pour over, pour on. ²¹ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ²² οἶνος, ου, ὁ, wine. ²³ ἐπιβιβάζω, put on, place upon. ²⁴ κτῆνος, ους, τό, beast of burden. ²⁵ πανδοχεῖον, ου, τό, inn. ²⁶ ἐπιμελέομαι, care for, take care of. ²⁷ αὔριον, tomorrow. ²⁸ δηνάριον, ου, ό, denarius. ²⁹ πανδοχεύς, έως, ό, innkeeper. ³⁰ προσδαπανάω, spend in addition. ³¹ ἐπανέρχομαι, return, come back again. ³² ἀποδίδωμι, give back, pay.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 10:37

τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς λῃστάς; Το δὲ 37 εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ' αὐτοῦ. Εἶπεν οὖν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου, καὶ σὰ ποίει ὁμοίως. 5

Έγένετο δὲ ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτούς, καὶ αὐτὸς εἰσῆλθεν εἰς κώμην τινά: γυνὴ 38 δέ τις ὀνόματι Μάρθα ὑπεδέξατο αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς. Καὶ τῆδε ἦν 39 ἀδελφὴ καλουμένη Μαρία, ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ ἤκουεν τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἡ δὲ Μάρθα περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν: 40 ἐπιστᾶσα δὲ εἶπεν, Κύριε, οὐ μέλει σοι ὅτι ἡ ἀδελφή μου μόνην με κατέλειπεν διακονεῖν; Εἰπὲ οὖν αὐτῆ ἵνα μοι συναντιλάβηται. Αποκριθεὶς 41 δὲ εἶπεν αὐτῆ ὁ Ἰησοῦς, Μάρθα, Μάρθα, μεριμνᾶς καὶ τυρβάζη περὶ πολλά: ἑνὸς δέ ἐστιν χρεία: Μαρία δὲ τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο, ἡτις οὐκ 42

¹πλησίον, near, neighbor (as a noun). ² ἐμπίπτω, fall into, fall in. ³ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ⁴ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ⁵ ὁμοίως, likewise, in like manner. ⁶κώμη, ης, ἡ, village. ⁷Μάρθα, ας, ἡ, Martha. ⁸ ὑποδέχομαι, welcome, receive. ⁹ ὅδε, this (here), this here. ¹⁰ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ¹¹ παρακαθίζω, sit down beside. ¹² περισπάω, distract, trouble greatly. ¹³ διακονία, ας, ἡ, waiting at table, service. ¹⁴ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁵ μέλει, it is a care, it concerns. ¹⁶καταλείπω, leave, leave behind. ¹⁷ διακονέω, serve, minister. ¹⁸ συναντιλαμβάνομαι, help, assist. ¹⁹ μεριμνάω, be anxious, distracted. ²⁰ τυρβάζω, agitate or disturb in mind. ²¹ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ²² μερίς, ίδος, ἡ, part, portion. ²³ ἐκλέγομαι, choose, elect.

Κατὰ Λουκᾶν 11:2

ἀφαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τόπῳ τινὶ προσευχόμενον, ὡς ἐπαύσατο,² εἶπέν 11 τις τῶν μαθητῶν αὐτοῦ πρὸς αὐτόν, Κύριε, δίδαξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι, καθὼς καὶ Ἰωάννης ἐδίδαξεν τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, "Όταν 2 προσεύχησθε, λέγετε, Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω³ τὸ ὄνομά σου. Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου. Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον⁴ δίδου ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν. Καὶ ἄφες 3 ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, καὶ γὰρ αὐτοὶ ἀφίεμεν παντὶ ὀφείλοντι⁵ ἡμῖν. Καὶ μὴ εἰσενέγκης ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, άλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

¹ ἀφαιρέω, take away, smite off. ² παύω, cause to cease. ³ ἀγιάζω, make holy, consecrate. ⁴ ἐπιούσιος, for today, daily. ⁵ ὀφείλω, owe, ought. ⁶ εἰσφέρω, carry inward, bring in. ⊓πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ὁ ῥύομαι, rescue, save.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:5

Καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τίς ἐξ ὑμῶν ἔξει φίλον, καὶ πορεύσεται πρὸς αὐτὸν 5 μεσονυκτίου, 2 καὶ εἴπῃ αὐτῷ, Φίλε, 1 χρῆσόν 3 μοι τρεῖς ἄρτους, ἐπειδὴ 4 φίλος 1 6 παρεγένετο έξ όδοῦ πρός με, καὶ οὐκ ἔχω δ παραθήσω αὐτῷ: κἀκεῖνος έσωθεν 7ἀποκριθεὶς εἴπῃ, Μή μοι κόπους πάρεχε: 10 ἤδη ἡ θύρα 11 κέκλεισται, 12 καὶ τὰ παιδία μου μετ' έμοῦ εἰς τὴν κοίτην 13 εἰσίν: οὐ δύναμαι ἀναστὰς δοῦναί σοι. 8Λέγω ὑμῖν, εἰ καὶ οὐ δώσει αὐτῷ ἀναστάς, διὰ τὸ εἶναι αὐτοῦ φίλον, δ διά γε τὴν ἀναίδειαν 15 αὐτοῦ ἐγερθεὶς δώσει αὐτῷ ὅσον χρήζει. 16 Κάγὼ ὑμῖν λέγω, 9 αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν: ζητεῖτε, καὶ εὑρήσετε: κρούετε, ¹⁷ καὶ ἀνοιγήσεται ύμῖν. Πᾶς γὰρ ὁ αἰτῶν λαμβάνει: καὶ ὁ ζητῶν εὑρίσκει: καὶ τῷ κρούοντι 17 10 άνοιγήσεται. Τίνα δὲ ὑμῶν τὸν πατέρα αἰτήσει ὁ υίὸς ἄρτον, μὴ λίθον ἐπιδώσει 11 αὐτῷ; "Η καὶ ἰγθύν, " μὴ ἀντὶ " ἰγθύος 19 ὄφιν 21 ἐπιδώσει 18 αὐτῷ; "Η καὶ ἐὰν 12 αἰτήση ῷόν, 22 μὴ ἐπιδώσει 18 αὐτῷ σκορπίον; 23 Εἰ οὖν ὑμεῖς πονηροὶ ὑπάρχοντες 13

¹ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ² μεσονύκτιον, ου, τό, midnight. ³ χράω, lend. ⁴ ἐπειδή, since, because. ⁵ παραγίνομαι, come, arrive. ⁶ παρατίθημι, set before, entrust. ⁷ κἀκεῖνος, and he, and she. ⁸ ἔσωθεν, from within, within. ⁹ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ¹⁰ παρέχω, offer, afford. ¹¹ θύρα, ας, ἡ, door, gate. ¹² κλείω, shut, shut up. ¹³ κοίτη, ης, ἡ, bed, sexual promiscuity. ¹⁴ γέ, indeed, at least. ¹⁵ ἀναίδεια, ας, ἡ, shameless persistence. ¹⁶ χρήζω, need, have need of. ¹⁷ κρούω, knock, strike. ¹⁸ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ¹⁹ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ²⁰ ἀντί, instead of, in place of. ²¹ ὄφις, εως, ὁ, snake, serpent. ²² ἀόν, οῦ, τό, egg. ²³ σκορπίος, ου, ὁ, scorpion.

Κατὰ Λουκᾶν 11:14

οἴδατε δόματα¹ ἀγαθὰ διδόναι τοῖς τέκνοις ὑμῶν, πόσω² μᾶλλον ὁ πατὴρ ὁ ἐξ οὐρανοῦ δώσει πνεῦμα ἄγιον τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν;

Καὶ ἦν ἐκβάλλων δαιμόνιον, καὶ αὐτὸ ἦν κωφόν. Ἐγένετο δέ, τοῦ δαιμονίου 14 ἐξελθόντος, ἐλάλησεν ὁ κωφός: καὶ ἐθαύμασαν οἱ ὄχλοι. Τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν 15 εἶπον, Ἐν Βεελζεβοὺλ ἄρχοντι τῶν δαιμονίων ἐκβάλλει τὰ δαιμόνια. Ἔτεροι 16 δὲ πειράζοντες σημεῖον παρ αὐτοῦ ἐζήτουν ἐξ οὐρανοῦ. Αὐτὸς δὲ εἰδὼς αὐτῶν 17 τὰ διανοήματα εἶπεν αὐτοῖς, Πᾶσα βασιλεία ἐφ' ἑαυτὴν διαμερισθεῖσα ἐρημοῦται: καὶ οἶκος ἐπὶ οἶκον, πίπτει. Εἰ δὲ καὶ ὁ Σατανᾶς ἐφ' ἑαυτὸν 18 διεμερίσθη, πῶς σταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ; "Οτι λέγετε, Ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλειν με τὰ δαιμόνια. Εἰ δὲ ἐγὼ ἐν Βεελζεβοὺλ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, οἱ 19 υἰοὶ ὑμῶν ἐν τίνι ἐκβάλλουσιν; Διὰ τοῦτο κριταὶ ὑμῶν αὐτοὶ ἔσονται. Εἰ δὲ ἐν 20 δακτύλῳ βεοῦ ἐκβάλλω τὰ δαιμόνια, ἄρα ερθασεν ερθασεν ἐκρὰ ἡ βασιλεία τοῦ

¹δόμα, τος, τό, present, gift. ²πόσος, how many? how great? ³κωφός, deaf, dumb. ⁴θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁵Βεελζεβούλ, δ, Beelzebul. ⁶ἄρχων, οντος, δ, ruler, prince. ⁷πειράζω, test, tempt. ⁸διανόημα, τος, τό, thought, reasoning. ⁹διαμερίζω, divide, distribute. ¹⁰ἐρημόω, destroy, strip. ¹¹Σατανᾶς, ᾶ, δ, Satan, adversary. ¹²κριτής, ου, δ, judge. ¹³δάκτυλος, ου, δ, finger. ¹⁴ἄρα, so, then. ¹⁵φθάνω, come before another, anticipate.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:21

θεοῦ. "Όταν ὁ ἰσχυρὸς¹ καθωπλισμένος² φυλάσση³ τὴν ἑαυτοῦ αὐλήν,⁴ ἐν 21 εἰρήνη ἐστὶν τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ: ἐπὰν⁵ δὲ ὁ ἰσχυρότερος¹ αὐτοῦ ἐπελθὼν⁴ 22 νικήση⁻ αὐτόν, τὴν πανοπλίαν⁵ αὐτοῦ αἴρει ἐφ' ῇ ἐπεποίθει, καὶ τὰ σκῦλα³ αὐτοῦ διαδίδωσιν.¹⁰ Ὁ μὴ ὢν μετ' ἐμοῦ κατ' ἐμοῦ ἐστιν: καὶ ὁ μὴ συνάγων μετ' 23 ἐμοῦ σκορπίζει.¹¹ "Όταν τὸ ἀκάθαρτον¹² πνεῦμα ἐξέλθῃ ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου, 24 διέρχεται¹³ δι' ἀνύδρων¹⁴ τόπων, ζητοῦν ἀνάπαυσιν:¹⁵ καὶ μὴ εὑρίσκον λέγει, 'Υποστρέψω¹6 εἰς τὸν οἶκόν μου ὅθεν¹⁻ ἐξῆλθον. Καὶ ἐλθὸν εὑρίσκει 25 σεσαρωμένον¹² καὶ κεκοσμημένον.¹9 Τότε πορεύεται καὶ παραλαμβάνει²⁰ ἐπτὰ 26 ἔτερα πνεύματα πονηρότερα ἑαυτοῦ, καὶ ἐλθόντα κατοικεῖ²¹ ἐκεῖ: καὶ γίνεται τὰ ἔσχατα τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου χείρονα²² τῶν πρώτων.

¹ ἰσχυρός, strong, mighty. ² καθοπλίζω, arm oneself fully, arm completely. ³ φυλάσσω, guard, keep. ⁴ αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ⁵ ἐπάν, when, as soon as. ⁶ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ⁻ νικάω, overcome, conquer. ⁶ πανοπλία, ας, ἡ, full armor, complete armor. ⁶ σκῦλον, ου, τό, booty, spoils. ¹¹ διαδίδωμι, distribute, give. ¹¹ σκορπίζω, scatter, disperse. ¹² ἀκάθαρτος, unclean, impure. ¹³ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹⁴ ἄνυδρος, waterless, dry. ¹⁵ ἀνάπαυσις, εως, ἡ, cessation, rest. ¹⁶ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁻ ὅθεν, from where, from which. ¹⁶ σαρόω, sweep, sweep using a broom. ¹⁰ κοσμέω, adorn, put into order. ²⁰ παραλαμβάνω, receive, take. ²¹ κατοικέω, inhabit, dwell. ²² χείρων, worse.

Κατὰ Λουκᾶν 11:27

Έγένετο δὲ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν ταῦτα, ἐπάρασά¹ τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου 27 εἶπεν αὐτῷ, Μακαρία ἡ κοιλία² ἡ βαστάσασά³ σε, καὶ μαστοὶ⁴ οὓς ἐθήλασας.⁵ 28 Αὐτὸς δὲ εἶπεν, Μενοῦνγε⁴ μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ φυλάσσοντες⁻ αὐτόν.

Τών δὲ ὄχλων ἐπαθροιζομένων ἤρξατο λέγειν, Ἡ γενεὰ αὕτη πονηρά ἐστιν: 29 σημεῖον ἐπιζητεῖ, αὰ σημεῖον οὐ δοθήσεται αὐτῆ, εἰ μὴ τὸ σημεῖον Ἰωνᾶ τοῦ προφήτου. Καθὼς γὰρ ἐγένετο Ἰωνᾶς τοῆμεῖον τοῖς Νινευΐταις, 20 ὅτως ἔσται 30 καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τῆ γενεᾳ ταύτη. Βασίλισσα τοῦν ἀνδρών τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ αὐτούς: ὅτι ἤλθεν ἐκ τῶν περάτων τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ κατακρινεῖ καὶ ἰδού, πλεῖον Σολομῶνος δολομῶνος Νινευΐ ἀναστήσονται ἐν τῆ κρίσει μετὰ τῆς 32 γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν άνδρων τῆς γενεᾶς δοτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα τος καὶ κατακρινοῦσιν τοῦν ἀναστήσονται ἐν τῆ κρίσει μετὰ τῆς 32 γενεᾶς ταύτης καὶ κατακρινοῦσιν δοτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα τος καὶ κατακρινοῦσιν δοτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα τοῦν τοῦν καὶ κατακρινοῦσιν δοτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα τοῦν καὶν κατακρινοῦσιν δοτι μετενόησαν εἰς τὸ κήρυγμα τοῦν καὶν κατακρινοῦσιν δοτι μετενόησαν τοῦν κίρυν μα τοῦν καὶν κατακρινοῦσιν δοτι μετενόησαν τοῦν κίρυν μα τοῦν καὶν κατακρινοῦσιν δοτι μετενόησαν τοῦν κίρυν μα τοῦν κίρυν καὶν κατακρινοῦν κικον κίρυν μα τοῦν κίνον κοιὰν κίνον καὶν κίνον κίνον κικον κίνον κικον κίνον καὶν κικον κίνον κικον κικον κικον κικον κίνον κικον κικον κίνον κικον κικον κικον κίνον κικον κικο

^{\$\$^1\$\}texaction \texaction \texa

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:33

Ἰωνᾶ, καὶ ἰδού, πλεῖον Ἰωνᾶ ὧδε.

Οὐδεὶς δὲ λύχνον² ἄψας³ εἰς κρύπτην⁴ τίθησιν, οὐδὲ ὑπὸ τὸν μόδιον,⁵ ἀλλ' ἐπὶ τὴν 33 λυχνίαν,⁶ ἵνα οἱ εἰσπορευόμενοι⁻ τὸ φέγγοςੈ βλέπωσιν. Ὁ λύχνος² τοῦ σώματός 34 ἐστιν ὁ ὀφθαλμός: ὅταν οὖν ὁ ὀφθαλμός σου ἁπλοῦςˀ ῇ, καὶ ὅλον τὸ σῶμά σου φωτεινόν¹⁰ ἐστιν: ἐπὰν¹¹ δὲ πονηρὸς ῇ, καὶ τὸ σῶμά σου σκοτεινόν.¹² Σκόπει¹³ 35 οὖν μὴ τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος¹⁴ ἐστίν. Εἰ οὖν τὸ σῶμά σου ὅλον φωτεινόν,¹⁰ 36 μὴ ἔχον τι μέρος¹⁵ σκοτεινόν,¹² ἔσται φωτεινὸν¹⁰ ὅλον, ὡς ὅταν ὁ λύχνος² τῇ ἀστραπῷ¹⁶ φωτίζχ¹¹ σε.

Έν δὲ τῷ λαλῆσαι, ἠρώτα αὐτὸν Φαρισαῖός τις ὅπως ἀριστήση παρ' αὐτῷ: 37 εἰσελθὼν δὲ ἀνέπεσεν. Θο δὲ Φαρισαῖος ἰδὼν ἐθαύμασεν ὅτι οὐ πρῶτον 38 ἐβαπτίσθη πρὸ τοῦ ἀρίστου. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς αὐτόν, Νῦν ὑμεῖς οἱ 39

¹ Ἰωνᾶς, ᾶ, ὁ, Jonah. ² λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ³ ἄπτω, touch, kindle. ⁴ κρύπτη, ης, ἡ, dark and hidden place, cellar. ⁵ μόδιος, ου, ὁ, dry measure. ⁶ λυχνία, ας, ἡ, lampstand. ⁷ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ⁸ φέγγος, ους, τό, light, brightness. ⁹ ἀπλοῦς, simple, single. ¹⁰ φωτεινός, bright, full of light. ¹¹ ἐπάν, when, as soon as. ¹² σκοτεινός, dark, full of darkness. ¹³ σκοπέω, look at, contemplate. ¹⁴ σκότος, ους, τό, darkness. ¹⁵ μέρος, ους, τό, part, portion. ¹⁶ ἀστραπή, ῆς, ἡ, lightning, brightness. ¹⁷ φωτίζω, give light, enlighten. ¹⁸ ἀριστάω, have breakfast, eat a meal. ¹⁹ ἀναπίπτω, recline, lie down. ²⁰ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ²¹ πρό, before (gen), before. ²² ἄριστον, ου, τό, breakfast.

Κατὰ Λουκᾶν 11:40

Φαρισαῖοι τὸ ἔξωθεν¹ τοῦ ποτηρίου² καὶ τοῦ πίνακος³ καθαρίζετε,⁴ τὸ δὲ ἔσωθεν⁵ ὑμῶν γέμει αρπαγῆς⁻ καὶ πονηρίας. Ἄφρονες, οὐχ ὁ ποιήσας τὸ ἔξωθεν¹ καὶ 40 τὸ ἔσωθεν⁵ ἐποίησεν; Πλὴν¹ τὰ ἐνόντα¹ δότε ἐλεημοσύνην: καὶ ἰδού, πάντα 41 καθαρὰ¹³ ὑμῖν ἐστιν.

Αλλ' οὐαὶ¹⁴ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, ὅτι ἀποδεκατοῦτε¹⁵ τὸ ἡδύοσμον¹⁶ καὶ τὸ 42 πήγανον¹⊓ καὶ πᾶν λάχανον,¹ħ καὶ παρέρχεσθε¹ τὴν κρίσιν²⁰ καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ θεοῦ: ταῦτα ἔδει ποιῆσαι, κἀκεῖνα²¹ μὴ ἀφιέναι. Οὐαὶ¹⁴ ὑμῖν τοῖς Φαρισαίοις, 43 ὅτι ἀγαπᾶτε τὴν πρωτοκαθεδρίαν²² ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ τοὺς ἀσπασμοὺς²³ ἐν ταῖς ἀγοραῖς.²⁴ Οὐαὶ¹⁴ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί,²⁵ ὅτι ἐστὲ 44 ὡς τὰ μνημεῖα²⁶ τὰ ἄδηλα,²⊓ καὶ οἱ ἄνθρωποι περιπατοῦντες ἐπάνω²ħ οὐκ οἴδασιν.

¹ἔξωθεν, from without, outside (gen). ²ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ³πίναξ, ακος, ή, board, dish. ⁴καθαρίζω, cleanse, make clean. ⁵ἔσωθεν, from within, within. ⁶γέμω, fill, am full of. ⁷άρπαγή, ης, ή, plunder, robbery. ⁸πονηρία, ας, ή, iniquity, wickedness. ⁹ἄφρων, foolish, senseless. ¹⁰πλήν, however, but. ¹¹ ἔνειμι, be in, within. ¹² ἐλεημοσύνη, ης, ή, alms, alms-giving. ¹³ καθαρός, clean, pure. ¹⁴οὐαί, woe! alas! woe! ¹⁵ ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ¹⁶ ἡδύοσμον, ου, τό, mint, peppermint. ¹⁷πήγανον, ου, τό, rue, plant used for flavoring food. ¹⁸ λάχανον, ου, τό, garden herb, vegetable. ¹⁹παρέρχομαι, pass by, go by. ²⁰κρίσις, εως, ή, judgment, judging. ²¹κἀκεῖνος, and he, and she. ²²πρωτοκαθεδρία, ας, ή, chief seat, seat of honor. ²³ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ²⁴ἀγορά, ᾶς, ή, marketplace, place of assembly. ²⁵ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ²⁶μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ²⁷ἄδηλος, unseen, indistinct. ²⁸ἐπάνω, above, over (gen).

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 11:45

Αποκριθεὶς δέ τις τῶν νομικῶν 1 λέγει αὐτῷ, Δ ιδάσκαλε, ταῦτα λέγων καὶ ἡμᾶς 45 ύβρίζεις. ² Ὁ δὲ εἶπεν, Καὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς οὐαί, ὅτι φορτίζετε τοὺς 46 άνθρώπους φορτία δυσβάστακτα, καὶ αὐτοὶ ένὶ τῶν δακτύλων ὑμῶν οὐ προσψαύετε s τοῖς φορτίοις. 5 Οὐαὶ 3 ὑμῖν, ὅτι οἰκοδομεῖτε 9 τὰ μνημεῖα 10 τῶν 47 προφητών, οἱ δὲ πατέρες ὑμῶν ἀπέκτειναν αὐτούς. Ἄρα 11 μαρτυρεῖτε καὶ 48συνευδοκεῖτε 12 τοῖς ἔργοις τῶν πατέρων ὑμῶν: ὅτι αὐτοὶ μὲν ἀπέκτειναν αὐτούς, ύμεῖς δὲ οἰκοδομεῖτε $^{^{2}}$ αὐτῶν τὰ μνημεῖα. $^{^{10}}$ Δ ιὰ τοῦτο καὶ ἡ σοφία τοῦ θεοῦ 49 είπεν, Άποστελώ είς αὐτοὺς προφήτας καὶ ἀποστόλους, καὶ ἐξ αὐτών άποκτενοῦσιν καὶ ἐκδιώξουσιν: 13 ἵνα ἐκζητηθ $\tilde{\eta}^{14}$ τὸ αξιμα πάντων τῶν προφητῶν 50 τὸ ἐκχυνόμενον 15 ἀπὸ καταβολῆς 16 κόσμου ἀπὸ τῆς γενεᾶς 17 ταύτης, ἀπὸ τοῦ 51αἵματος Ἄβελ ἕως τοῦ αἵματος Ζαχαρίου $^{^{18}}$ τοῦ ἀπολομένου μεταξ $\dot{v}^{^{19}}$ τοῦ θυσιαστηρίου 20 καὶ τοῦ οἴκου. Ναί, 21 λέγω ὑμῖν, ἐκζητηθήσεται 14 ἀπὸ τῆς

¹νομικός, pertaining to the law. ²ὑβρίζω, mistreat, insult. ³οὐαί, woe! alas! woe! ⁴φορτίζω, load, burden. ⁵φορτίον, ου, τό, burden, load. ⁶δυσβάστακτος, hard to bear, difficult to carry. ⊓δάκτυλος, ου, ὁ, finger. προσψαύω, touch, touch lightly. 9οἰκοδομέω, build up, construct. 10 μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. 11 ἄρα, so, then. 12 συνευδοκέω, consent, approve. 13 ἐκδιώκω, drive out, persecute harshly. 14 ἐκζητέω, seek out, inquire. 15 ἐκχέω, pour out, shed. 16 καταβολή, ῆς, ἡ, foundation, depositing. 17 γενεά, ᾶς, ἡ, generation. 18 Ζαχαρίας, ου, ὁ, Zacharias, Zechariah. 19 μεταξύ, between, after. 20 θυσιαστήριον, ου, τό, altar. 21 ναί, yes, truly.

Κατὰ Λουκᾶν 11:52

γενεᾶς ταύτης. Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς νομικοῖς, ὅτι ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως: 52 αὐτοὶ οὐκ εἰσήλθετε, καὶ τοὺς εἰσερχομένους ἐκωλύσατε. ὅ

Λέγοντος δὲ αὐτοῦ ταῦτα πρὸς αὐτούς, ἤρξαντο οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι 53 δεινῶς 7 ἐνέχειν, 8 καὶ ἀποστοματίζειν 9 αὐτὸν περὶ πλειόνων, ἐνεδρεύοντες 10 54 αὐτόν, ζητοῦντες θηρεῦσαί 11 τι ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ἵνα κατηγορήσωσιν 12 αὐτοῦ.

Έν οἷς ἐπισυναχθεισῶν¹³ τῶν μυριάδων¹⁴ τοῦ ὄχλου, ὥστε καταπατεῖν¹⁵ ἀλλήλους, **12** ἤρξατο λέγειν πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ πρῶτον, Προσέχετε¹⁶ ἑαυτοῖς ἀπὸ τῆς ζύμης¹⁻ τῶν Φαρισαίων, ἥτις ἐστὶν ὑπόκρισις.¹⁶ Οὐδὲν δὲ συγκεκαλυμμένον¹⁰ 2 ἐστὶν ὁ οὐκ ἀποκαλυφθήσεται,²⁰ καὶ κρυπτὸν²¹ ὁ οὐ γνωσθήσεται. ἀνθ'²² ὧν 3 ὅσα ἐν τῆ σκοτίᾳ²³ εἴπατε, ἐν τῷ φωτὶ ἀκουσθήσεται: καὶ ὁ πρὸς τὸ οὖς²⁴

¹ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ² οὐαί, woe! alas! woe! ³ νομικός, pertaining to the law. ⁴ κλείς, κλειδός, ἡ, key. ⁵ γνῶσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ⁶ κωλύω, forbid, hinder. ⁷ δεινῶς, terribly, vehemently. ⁸ ἐνέχω, have a grudge against, be subject to. ⁹ ἀποστοματίζω, question closely, interrogate. ¹⁰ ἐνεδρεύω, lie in wait, plot. ¹¹ θηρεύω, hunt, catch. ¹² κατηγορέω, accuse, charge. ¹³ ἐπισυνάγω, gather, gather together. ¹⁴ μυριάς, άδος, ἡ, ten thousand, myriad. ¹⁵ καταπατέω, trample under foot. ¹⁶ προσέχω, take head of, attend to. ¹⁷ ζύμη, ης, ἡ, leaven, ferment. ¹⁸ ὑπόκρισις, εως, ἡ, hypocrisy. ¹⁹ συγκαλύπτω, conceal, cover up. ²⁰ ἀποκαλύπτω, reveal, uncover. ²¹ κρυπτός, hidden, secret. ²² ἀντί, instead of, in place of. ²³ σκοτία, ας, ἡ, darkness. ²⁴ οὖς, ους, τό, ear.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:4

έλαλήσατε ἐν τοῖς ταμείοις, κηρυχθήσεται ἐπὶ τῶν δωμάτων. 2 Λέγω δὲ ὑμῖν 4 τοῖς φίλοις μου, Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, καὶ μετὰ ταῦτα μὴ ἐχόντων περισσότερόν 4 τι ποιῆσαι. Ὑποδείξω 5 δὲ ὑμῖν τίνα 5 φοβηθήτε: φοβήθητε τὸν μετὰ τὸ ἀποκτεῖναι ἐξουσίαν ἔχοντα ἐμβαλεῖν εἰς τὴν γέενναν: 7 ναί, 8 λέγω ὑμῖν, τοῦτον φοβήθητε. Οὐχὶ πέντε 9 στρουθία 10 6 πωλεῖται 11 ἀσσαρίων 12 δύο; Καὶ εν έξ αὐτῶν οὐκ ἔστιν ἐπιλελησμένον 13 ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Ἀλλὰ καὶ αἱ τρίχες $^{^{14}}$ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν πᾶσαι ἠρίθμηνται. $^{^{15}}$ Μὴ οὖν 7 φοβεῖσθε: πολλών στρουθίων $^{^{10}}$ διαφέρετε. $^{^{16}}$ Λέγω δὲ ὑμῖν, Π ᾶς ὃς ἂν 8 όμολογήση 17 ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν 18 τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου όμολογήσει 17 ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν 18 τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ: ὁ δὲ ἀρνησάμενός 19 9 με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται 20 ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ. 10Καὶ πᾶς δς ἐρεῖ λόγον εἰς τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ: τῷ δὲ εἰς

¹ταμεῖον, ου, τό, inner room, storeroom. ²δῶμα, τος, τό, house, housetop. ³φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ⁴περισσός, excessive, abundant. ⁵ὑποδείκνυμι, show, indicate. ⁶ἐμβάλλω, throw, cast. ⁷γέεννα, ης, ἡ, gehenna, Gehenna. ⁸ναί, yes, truly. ⁹πέντε, five, 5. ¹⁰στρουθίον, ου, τό, sparrow, small bird. ¹¹πωλέω, sell. ¹²ἀσσάριον, ου, τό, assarion. ¹³ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ¹⁴θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ¹⁵ἀριθμέω, number, count. ¹⁶διαφέρω, differ, carry through. ¹⁷ὁμολογέω, confess, profess. ¹⁸ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ¹⁹ἀρνέομαι, deny, repudiate. ²⁰ἀπαρνέομαι, deny, refuse.

Κατὰ Λουκᾶν 12:11

τὸ ἄγιον πνεῦμα βλασφημήσαντι¹ οὐκ ἀφεθήσεται. "Όταν δὲ προσφέρωσιν² 11 ὑμᾶς ἐπὶ τὰς συναγωγὰς καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας, μὴ μεριμνᾶτε³ πῶς ἢ τί ἀπολογήσησθε,⁴ ἢ τί εἴπητε: τὸ γὰρ ἄγιον πνεῦμα διδάξει ὑμᾶς ἐν αὐτῃ τῃ 12 ὥρᾳ, ἃ δεῖ εἰπεῖν.

Εἶπεν δέ τις αὐτῷ ἐκ τοῦ ὅχλου, Διδάσκαλε, εἰπὲ τῷ ἀδελφῷ μου μερίσασθαι 13 μετ' ἐμοῦ τὴν κληρονομίαν. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπε, τίς με κατέστησεν 14 δικαστὴν ἢ μεριστὴν ἐφ' ὑμᾶς; Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Ὁρᾶτε καὶ φυλάσσεσθε 15 ἀπὸ τῆς πλεονεξίας: ὅτι οὐκ ἐν τῷ περισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτῷ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ. Εἶπεν δὲ παραβολὴν πρὸς αὐτούς, λέγων, Ἀνθρώπου τινὸς 16 πλουσίου ἐνφόρησεν ἡ χώρα: καὶ διελογίζετο ἐν ἑαυτῷ λέγων, Τί ποιήσω, 17 ὅτι οὐκ ἔχω ποῦ τουνάξω τοὺς καρπούς μου; Καὶ εἶπεν, Τοῦτο ποιήσω: 18 καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας, ἡ καὶ μείζονας οἰκοδομήσω, ἐν καὶ συνάξω ἐκεῖ

¹ βλασφημέω, revile, blaspheme. ² προσφέρω, bring to, offer. ³ μεριμνάω, be anxious, distracted. ⁴ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ⁵ μερίζω, divide, part. ⁶ κληρονομία, ας, ή, inheritance. ⁷ καθίστημι, set, constitute. ⁸ δικαστής, οῦ, ὁ, judge. ⁹ μεριστής, οῦ, ὁ, divider, arbitrator. ¹⁰ φυλάσσω, guard, keep. ¹¹ πλεονεξία, ας, ή, covetousness, avarice. ¹² περισσεύω, abound, be rich. ¹³ πλούσιος, rich. ¹⁴ εὐφορέω, bear good crops, be fruitful. ¹⁵ χώρα, ας, ή, land, region. ¹⁶ διαλογίζομαι, debate, reason. ¹⁷ ποῦ, where?. ¹⁸ καθαιρέω, take down, pull down. ¹⁹ ἀποθήκη, ης, ή, storehouse, barn. ²⁰ οἰκοδομέω, build up, construct.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:19

πάντα τὰ γενήματά μου καὶ τὰ ἀγαθά μου. Καὶ ἐρῶ τῆ ψυχῆ μου, Ψυχή, ἔχεις 19 πολλὰ ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά: ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου. Εἶπεν 20 δὲ αὐτῷ ὁ θεός, Ἄφρον, ταύτῃ τῆ νυκτὶ τὴν ψυχήν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ: ἃ δὲ ἡτοίμασας, τίνι ἔσται; Οὕτως ὁ θησαυρίζων έαυτῷ, καὶ μὴ εἰς θεὸν 21 πλουτῶν. 11

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Διὰ τοῦτο ὑμῖν λέγω, μὴ μεριμνᾶτε 12 τῆ 12 ψυχῆ ὑμῶν, τί φάγητε: μηδὲ τῷ σώματι, τί ἐνδύσησθε. 13 Ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστιν 12 τῆς τροφῆς, 14 καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος. 15 Κατανοήσατε 16 τοὺς κόρακας, 17 ὅτι 12 οὐ σπείρουσιν, οὐδὲ θερίζουσιν, 18 οἷς οὐκ ἔστιν ταμεῖον 19 οὐδὲ ἀποθήκη, 20 καὶ ὁ θεὸς τρέφει 21 αὐτούς: πόσῳ 22 μᾶλλον ὑμεῖς διαφέρετε 23 τῶν πετεινῶν; 24 Τίς δὲ ἐξ 25 ὑμῶν μεριμνῶν 12 δύναται προσθεῖναι 25 ἐπὶ τὴν ἡλικίαν 26 αὐτοῦ πῆχυν 27 ἕνα; Εἰ 26

¹ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ² κεῖμαι, lie, be laid. ³ ἔτος, ους, τό, year. ⁴ ἀναπαύω, refresh, take rest. ⁵ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ⁶ ἄφρων, foolish, senseless. ⁷ ἀπαιτέω, ask for, demand. ⁸ ἕτοιμάζω, prepare, make ready. ⁹ οὕτως, thus, so. ¹⁰ θησαυρίζω, lay up, store up. ¹¹ πλουτέω, be rich, become rich. ¹² μεριμνάω, be anxious, distracted. ¹³ ἑνδύω, put on, clothe. ¹⁴ τροφή, ῆς, ἡ, food, nourishment. ¹⁵ ἔνδυμα, τος, τό, apparel (esp. the outer robe). ¹⁶ κατανοέω, observe, understand. ¹⁷ κόραξ, ακος, ὁ, crow, raven. ¹⁸ θερίζω, reap, gather. ¹⁹ ταμεῖον, ου, τό, inner room, storeroom. ²⁰ ἀποθήκη, ης, ἡ, storehouse, barn. ²¹ τρέφω, make to grow, nourish. ²² πόσος, how many? how great? ²³ διαφέρω, differ, carry through. ²⁴ πετεινόν, ου, τό, bird. ²⁵ προστίθημι, add, add to. ²⁶ ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ²⁷ πῆχυς, εως, ὁ, cubit.

Κατὰ Λουκᾶν 12:27

οὖν οὖτε ἐλάχιστον δύνασθε, τί περὶ τῶν λοιπῶν μεριμνᾶτε; Κατανοήσατε τὰ 27 κρίνα 4 πῶς αὐξάνει: 5 οὐ κοπιᾶ, 6 οὐδὲ νήθει: 7 λέγω δὲ ὑμῖν, οὐδὲ Σολομών 8 ἐν πάση τῆ δόξη αὐτοῦ περιεβάλετο 3 ως εν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον 10 ἐν τῷ ἀγρῷ 28 σήμερον 12 ὄντα, καὶ αὔριον 13 εἰς κλί(βανον 14 (βαλλόμενον), (δ θεὸς οὕτως ἀμφιέννυσιν, 15 πόσω 16 μᾶλλον ὑμᾶς, ὀλιγόπιστοι; 17 Καὶ ὑμεῖς μὴ ζητεῖτε τί 29 φάγητε, ἢ τί πίητε: καὶ μὴ μετεωρίζεσθε. ¹⁸ Ταῦτα γὰρ πάντα τὰ ἔθνη τοῦ 30 κόσμου ἐπιζητεῖ: 19 ὑμῶν δὲ ὁ πατὴρ οἶδεν ὅτι χρήζετε 20 τούτων. Πλὴν 21 ζητεῖτε 31τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται 22 ὑμῖν. Μὴ φοβοῦ, τὸ 32 μικρὸν 23 ποίμνιον: 24 ὅτι εὐδόκησεν 25 ὁ πατὴρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. 33 Π ωλήσατε 26 τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην. 27 Π οιήσατε ἑαυτοῖς βαλάντια 28 μη παλαιούμενα, 29 θησαυρὸν 30 ἀνέκλειπτον 31 ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅπου κλέπτης 32 οὐκ ἐγγίζει, 33 οὐδὲ σὴς 34 διαφθείρει: 35 ὅπου γάρ ἐστιν ὁ θησαυρὸς 30 34

¹ ἐλάχιστος, least, smallest. ² μεριμνάω, be anxious, distracted. ³ κατανοέω, observe, understand. ⁴ κρίνον, ου, τό, lily. ⁵ αὐξάνω, cause to grow, increase. ⁶ κοπιάω, toil, labor. ⁻ νήθω, spin. ⁶ Σολομών, ωνος, ὁ, Solomon. ⁰ περιβάλλω, put around, clothe. ¹⁰ χόρτος, ου, ὁ, grass, hay. ¹¹ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ¹² σήμερον, today, now. ¹³ αὔριον, tomorrow. ¹⁴ κλίβανος, ου, ὁ, oven, furnace. ¹⁵ ἀμφιέννυμι, clothe, dress. ¹⁶ πόσος, how many? how great? ¹⁻ ὁλιγόπιστος, of little faith. ¹⁵ μετεωρίζομαι, be anxious, worried. ¹⁰ ἐπιζητέω, seek for, seek after. ²⁰ χρήζω, need, have need of. ²¹ πλήν, however, but. ²² προστίθημι, add, add to. ²³ μικρός, small, little. ²⁴ ποίμνιον, ου, τό, flock, little flock. ²⁵ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ²⁶ πωλέω, sell. ²⁻ ἐλεημοσύνη, ης, ἡ, alms, alms-giving. ²⁵ βαλλάντιον, ου, τό, purse, money bag. ²ց παλαιόω, make or become old, obsolete. ³⁰ θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ³¹ ἀνέκλειπτος, unfailing, inexhaustible. ³² κλέπτης, ου, ὁ, thief. ³³ ἐγγίζω, come near, approach. ³⁴ σής, σητός, ὁ, moth. ³⁵ διαφθείρω, destroy utterly, spoil.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:35

ύμῶν, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία ὑμῶν ἔσται.

*Εστωσαν ὑμῶν αἱ ὀσφύες¹ περιεζωσμέναι,² καὶ οἱ λύχνοι³ καιόμενοι:⁴ καὶ ὑμεῖς 35 ὅμοιοι⁵ ἀνθρώποις προσδεχομένοις⁶ τὸν κύριον ἑαυτῶν, πότε⁻ ἀναλύση⁵ ἐκ τῶν γάμων,⁵ ἴνα, ἐλθόντος καὶ κρούσαντος,¹⁰ εὐθέως ἀνοίξωσιν αὐτῷ. Μακάριοι οἱ 37 δοῦλοι ἐκεῖνοι, οὐς ἐλθὼν ὁ κύριος εὑρήσει γρηγοροῦντας:¹¹ ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι περιζώσεται² καὶ ἀνακλινεῖ¹² αὐτούς, καὶ παρελθὼν¹³ διακονήσει¹⁴ αὐτοῖς. Καὶ 38 ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῇ δευτέρᾳ¹⁵ φυλακῇ,¹⁶ καὶ ἐν τῇ τρίτῃ φυλακῇ¹⁶ ἔλθῃ, καὶ εὕρῃ οὕτως, μακάριοί εἰσιν οἱ δοῦλοι ἐκεῖνοι. Τοῦτο δὲ γινώσκετε, ὅτι εἰ ἤδει ὁ 39 οἰκοδεσπότης¹⁻ ποίᾳ¹⁵ ὤρᾳ ὁ κλέπτης¹⁰ ἔρχεται, ἐγρηγόρησεν¹¹ ἄν, καὶ οὐκ ἄν ἀφῆκεν διορυγῆναι²⁰ τὸν οἶκον αὐτοῦ. Καὶ ὑμεῖς οὖν γίνεσθε ἔτοιμοι:²¹ ὅτι ῇ 40 ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεται.

¹ δσφύς, ύος, ή, waist, hip. ² περιζώννυμι, gird, gird round. ³ λύχνος, ου, ό, lamp, lantern. ⁴ καίω, burn, ignite. ⁵ ὅμοιος, like, similar. ⁶ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁷ πότε, when? at what time? ⁸ ἀναλύω, loose, depart. ⁹ γάμος, ου, ό, marriage, wedding. ¹⁰ κρούω, knock, strike. ¹¹ γρηγορέω, watch, keep watch. ¹² ἀνακλίνω, lay upon, lay down. ¹³ παρέρχομαι, pass by, go by. ¹⁴ διακονέω, serve, minister. ¹⁵ δεύτερος, second. ¹⁶ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ¹⁷ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ¹⁸ ποῖος, what sort of? what? of what sort. ¹⁹ κλέπτης, ου, ὁ, thief. ²⁰ διορύσσω, break through, break in. ²¹ ἔτοιμος, ready, prepared.

Κατὰ Λουκᾶν 12:41

Είπεν δὲ αὐτῷ ὁ Πέτρος, Κύριε, πρὸς ἡμᾶς τὴν παραβολὴν ταύτην λέγεις, ἢ καὶ 41 πρὸς πάντας; Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, Τίς ἄρ α^1 ἐστὶν ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ 42 Φρόνιμος, δυ καταστήσει ό κύριος ἐπὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ, τοῦ διδόναι ἐν καιρῶ τὸ σιτομέτριον; Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος, ὃν ἐλθὼν ὁ κύριος αὐτοῦ 43 εύρήσει ποιούντα ούτως. Άλη θ ως λέγω ύμῖν ὅτι ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν 44αὐτοῦ καταστήσει 4 αὐτόν. Ἐὰν δὲ εἴπη ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ἐν τῆ καρδία αὐτοῦ, 45Χρονίζει 8 ὁ κύριός μου ἔρχεσθαι, καὶ ἄρξηται τύπτειν 9 τοὺς παῖδας 10 καὶ τὰς παιδίσκας, 11 ἐσθίειν τε καὶ πίνειν καὶ μεθύσκεσθαι: 12 ήξει 13 ὁ κύριος τοῦ δούλου 46 ἐκείνου ἐν ἡμέρα ἡ οὐ προσδοκᾶ, $^{^{14}}$ καὶ ἐν ώρα ἡ οὐ γινώσκει, καὶ διχοτομήσει $^{^{15}}$ αὐτόν, καὶ τὸ μέρος 16 αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀπίστων 17 θήσει. Ἐκεῖνος δὲ ὁ δοῦλος ὁ 47 γνοὺς τὸ θέλημα τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, καὶ μὴ ἑτοιμάσας 18 μηδὲ ποιήσας πρὸς τὸ θέλημα αὐτοῦ, δαρήσεται σολλάς: ὁ δὲ μὴ γνούς, ποιήσας δὲ ἄξια πληγῶν, 21 48

¹ ἄρα, so? (introduces a question). ² οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ³ φρόνιμος, prudent, wise. ⁴ καθίστημι, set, constitute. ⁵ θεραπεία, ας, ἡ, treatment, healing. ⁶ σιτομέτριον, ου, τό, food allowance, ration. ⁷ ἀληθῶς, truly, really. ⁸ χρονίζω, spend or take time, delay. ⁹ τύπτω, smite, beat. ¹⁰ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹¹ παιδίσκη, ης, ἡ, maid, female servant. ¹² μεθύσκω, make drunk. ¹³ ἤκω, have come, am present. ¹⁴ προσδοκάω, wait for, look for. ¹⁵ διχοτομέω, cut in two, scourge severely. ¹⁶ μέρος, ους, τό, part, portion. ¹⁷ ἄπιστος, unbelieving, faithless. ¹⁸ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ¹⁹ δέρω, beat, flay. ²⁰ ἄξιος, worthy, deserving. ²¹ πληγή, ῆς, ἡ, blow, wound.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 12:49

δαρήσεται όλίγας. 2 Παντὶ δὲ ῷ ἐδόθη πολύ, πολὺ ζητηθήσεται παρ' αὐτοῦ: καὶ ῷ παρέθεντο 3 πολύ, περισσότερον 4 αἰτήσουσιν αὐτόν.

Πῦρ ἦλθον βαλεῖν εἰς τὴν γῆν, καὶ τί θέλω εἰ ἤδη ἀνήφθη; βάπτισμα δὲ ἔχω 49 βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἔως οὖ τελεσθῆ. Δοκεῖτε ὅτι εἰρήνην 51 παρεγενόμην δοῦναι ἐν τῆ γῆ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν, ἀλλ' ἢ διαμερισμόν. 52 ἔΕσονται γὰρ ἀπὸ τοῦ νῦν πέντε ἐν οἴκῳ ἐνὶ διαμεμερισμένοι, ἐν τρεῖς ἐπὶ δυσίν, καὶ δύο ἐπὶ τρισίν. Διαμερισθήσεται πατὴρ ἐπὶ υίῷ, καὶ υίὸς ἐπὶ πατρί: 53 μήτηρ ἐπὶ θυγατρί, καὶ θυγάτηρ ἐπὶ μητρί: πενθερὰ ἐπὶ τὴν νύμφην αὐτῆς, καὶ νύμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν ἀὐτῆς. ἔΕλεγεν δὲ καὶ τοῖς ὅχλοις, Ὅταν ἴδητε 54 τὴν νεφέλην ἀνατέλλουσαν ἀπὸ δυσμῶν, ἐν εὐθέως λέγετε, Ὅμβρος ἐν ἔρχεται: καὶ γίνεται οὕτως. Καὶ ὅταν νότον πνέοντα, ἐν λέγετε ὅτι Καύσων ἔν ἔρχεται: καὶ γίνεται οὕτως. Καὶ ὅταν νότον επνέοντα, ἐν λέγετε ὅτι Καύσων ἐν ἔρχεται: καὶ 55

¹δέρω, beat, flay. ²δλίγος, little, few. ³παρατίθημι, set before, entrust. ⁴περισσός, excessive, abundant. ⁵ἀνάπτω, kindle, set on fire. ⁶βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ⁷συνέχω, hold fast, oppress. ⁸ τελέω, finish, fulfill. ⁹παραγίνομαι, come, arrive. ¹⁰διαμερισμός, οῦ, ὁ, division, disunity. ¹¹πέντε, five, 5. ¹²διαμερίζω, divide, distribute. ¹³θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹⁴πενθερά, ᾶς, ἡ, mother-in-law. ¹⁵νύμφη, ης, ἡ, bride, young woman. ¹⁶νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ¹⁷ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ¹⁸δυσμή, ῆς, ἡ, the western region. ¹⁹ὄμβρος, ου, ὁ, shower, thunderstorm. ²⁰νότος, ου, ὁ, south wind, south. ²¹πνέω, blow. ²²καύσων, ωνος, ὁ, burning heat, scorching heat.

Κατὰ Λουκᾶν 12:56

γίνεται. Ύποκριταί, τὸ πρόσωπον τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ οἴδατε δοκιμάζειν: 2 56 τὸν δὲ καιρὸν τοῦτον πῶς οὐ δοκιμάζετε; Τί δὲ καὶ ἀφ' ἑαυτῶν οὐ κρίνετε τὸ 57 δίκαιον; Ω ς γὰρ ὑπάγεις μετὰ τοῦ ἀντιδίκου σου ἐπ' ἄρχοντα, ἐν τῆ ὁδῷ δὸς 58 ἐργασίαν ἀπηλλάχθαι ἀπ' αὐτοῦ: μήποτε κατασύρη σε πρὸς τὸν κριτήν, καὶ ὁ κριτής σε παραδῷ τῷ πράκτορι, καὶ ὁ πράκτωρ σε βάλη εἰς φυλακήν. 59 Λέγω σοι, οὐ μὴ ἐξέλθης ἐκεῖθεν, ἐως οὖ καὶ τὸν ἔσχατον λεπτὸν ἀποδῷς. Αποδῷς.

Παρῆσαν δέ τινες ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἀπαγγέλλοντες αὐτῷ περὶ τῶν Γαλιλαίων, 13 ὧν τὸ αἷμα Πιλάτος ἔμιξεν μετὰ τῶν θυσιῶν αὐτῶν. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ 2 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Δοκεῖτε ὅτι οἱ Γαλιλαῖοι Το οὖτοι ἁμαρτωλοὶ παρὰ πάντας τοὺς Γαλιλαίους ἐγένοντο, ὅτι τοιαῦτα πεπόνθασιν; Οὐχί, λέγω ὑμῖν: ἀλλ 3 ἐὰν μὴ μετανοῆτε, αντες ὡσαύτως ἀπολεῖσθε. ΤΗ ἐκεῖνοι οἱ δέκα 4 καὶ ὀκτώ, 4

¹ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ² δοκιμάζω, prove, approve. ³ ἀντίδικος, ου, ὁ, opponent, adversary. ⁴ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ⁵ ἐργασία, ας, ἡ, profit, business. ⁴ ἀπαλλάσσω, leave, deliver. ⊓ μήποτε, never, lest perchance. 8 κατασύρω, drag (away by force), drag down. 9 κριτής, ου, ὁ, judge. ¹ πράκτωρ, ορος, ὁ, bailiff, constable. ¹ τονλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ¹² ἐκεῖθεν, from there, from that place. ¹ λεπτόν, τό, small coin, small piece of money. ¹ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹ πάρειμι, be present, have arrived. ¹ ἀπαγγέλλω, announce, report. ¹ Γαλιλαῖος, Galilean. ¹ μίγνυμι, mix, mingle. ¹ θυσία, ας, ἡ, sacrifice. ² ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ² πάσχω, suffer, am acted upon. ² μετανοέω, repent, change my mind. ² ὁσαύτως, likewise. ² δέκα, ten, 10. ² ὁκτώ, eight, 8.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 13:5

ἐφ' οῦς ἔπεσεν ὁ πύργος¹ ἐν τῷ Σιλωὰμ² καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς, δοκείτε ὅτι οὕτοι ὀφειλέται³ ἐγένοντο παρὰ πάντας ἀνθρώπους τοὺς κατοικοῦντας⁴ ἐν Ἱερουσαλήμ; Οὐχί, λέγω ὑμῖν: ἀλλ' ἐὰν μὴ μετανοῆτε,⁵ πάντες ὁμοίως⁶ 5 ἀπολεῖσθε. Ἔλεγεν δὲ ταύτην τὴν παραβολήν: Συκῆν⁻ εἶχέν τις ἐν τῷ 6 ἀμπελῶνι⁵ αὐτοῦ πεφυτευμένην:² καὶ ἦλθεν ζητῶν καρπὸν ἐν αὐτῆ, καὶ οὐχ εὖρεν. Εἶπεν δὲ πρὸς τὸν ἀμπελουργόν,¹⁰ Ἰδού, τρία ἔτη¹¹ ἔρχομαι ζητῶν 7 καρπὸν ἐν τῆ συκῆ⁻ ταύτη, καὶ οὐχ εὑρίσκω: ἔκκοψον¹² αὐτήν: ἴνα τί καὶ τὴν γῆν καταργεῖ;¹³ Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς λέγει αὐτῷ, Κύριε, ἄφες αὐτὴν καὶ τοῦτο τὸ 8 ἔτος,¹¹ ἔως ὅτου¹⁴ σκάψω¹⁵ περὶ αὐτήν, καὶ βάλω κόπρια: κἄν¹⁶ μὲν ποιήση 9 καρπόν: εἰ δὲ μήγε,¹⁻ εἰς τὸ μέλλον ἐκκόψεις¹² αὐτήν.

¹πύργος, ου, ὁ, tower, fortified structure. ²Σιλωάμ, ὁ, Siloam. ³ὀφειλέτης, ου, ὁ, debtor, sinner. ⁴κατοικέω, inhabit, dwell. ⁵ μετανοέω, repent, change my mind. ⁶ὁμοίως, likewise, in like manner. ⁷συκῆ, ῆς, ἡ, fig tree. ⁸ ἀμπελών, ῶνος, ὁ, vineyard. ⁹φυτεύω, plant. ¹⁰ ἀμπελουργός, οῦ, ὁ, vinedresser, gardener. ¹¹ ἔτος, ους, τό, year. ¹² ἐκκόπτω, cut out, cut off. ¹³ καταργέω, make ineffective, abolish. ¹⁴ ὅτου, until. ¹⁵ σκάπτω, dig. ¹⁶ κἄν, and if, even if. ¹⁷ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε).

Κατὰ Λουκᾶν 13:10

Ήν δὲ διδάσκων ἐν μιᾳ τῶν συναγωγῶν ἐν τοῖς σάββασιν: καὶ ἰδού, γυνὴ ἦν 10 πνεῦμα ἔγουσα ἀσθενείας ἐτη δέκα καὶ ὀκτώ, καὶ ἦν συγκύπτουσα, καὶ μὴ δυναμένη ἀνακύψαι εἰς τὸ παντελές. Τδών δὲ αὐτὴν ὁ Ἰησοῦς προσεφώνησεν, 8 12 καὶ εἶπεν αὐτῆ, Γύναι, ἀπολέλυσαι τῆς ἀσθενείας σου. Καὶ ἐπέθηκεν αὐτῆ 13 τὰς γεῖρας: καὶ παραγρῆμα d^{10} ἀνωρθώθη, καὶ ἐδόξαζεν τὸν θεόν. Ἀποκριθεὶς δὲ d^{14} ό ἀρχισυνάγωγος, $^{^{12}}$ ἀγανακτῶν $^{^{13}}$ ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεράπευσεν $^{^{14}}$ ὁ Ἰησοῦς, ἔλεγεν τῷ ὄχλῳ, $Εξ^{15}$ ἡμέραι εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι: έν ταύταις οὖν έρχόμενοι θεραπεύεσθε, 4 καὶ μὴ τῆ ἡμέρα τοῦ σαββάτου. Ἀπεκρίθη οὖν αὐτῷ 15 ό κύριος, καὶ εἶπεν, Ὑποκριταί, 17 ἔκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει 18 τὸν βοῦν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον 20 ἀπὸ τῆς φάτνης, 21 καὶ ἀπαγαγών 22 ποτίζει; 23 Ταύτην δέ, 16 θυγατέρα 24 Άβραὰμ οὖσαν, 6 ην ἔδησεν 25 ὁ Σατανᾶς, 26 ἰδού, δέκα καὶ ὀκτω 4 ἔτη, 2 οὐκ ἔδει λυθῆναι 18 ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ 27 τούτου τῆ ἡμέρα τοῦ σαββάτου; Καὶ 17

¹ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ² ἔτος, ους, τό, year. ³ δέκα, ten, 10. ⁴ ὀκτώ, eight, 8. ⁵ συγκύπτω, be bent over, am bent double. ⁶ ἀνακύπτω, straighten up, stand erect. ⁷ παντελής, completely, forever. ⁸ προσφωνέω, call to, summon. ⁹ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹⁰ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹¹ ἀνορθόω, restore, strengthen. ¹² ἀρχισυνάγωγος, ου, ό, ruler of a synagogue. ¹³ ἀγανακτέω, be indignant, am angry. ¹⁴ θεραπεύω, heal, care for. ¹⁵ ἔξ, six, 6. ¹⁶ ἐργάζομαι, work, word. ¹⁷ ὑποκριτής, οῦ, ὁ, hypocrite, pretender. ¹⁸ λύω, untie, loose. ¹⁹ βοῦς, ὁ, οx, cow. ²⁰ ὄνος, ου, ὁ, ass, donkey. ²¹ φάτνη, ης, ἡ, manger, stall. ²² ἀπάγω, lead away, lead. ²³ ποτίζω, give drink to, cause to drink. ²⁴ θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ²⁵ δέω, bind, tie. ²⁶ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ²⁷ δεσμός, οῦ, ὁ, chain, bond.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 13:18

ταῦτα λέγοντος αὐτοῦ, κατησχύνοντο 1 πάντες οἱ ἀντικείμενοι 2 αὐτῷ: καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἔχαιρεν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις 3 τοῖς γινομένοις ὑπ' αὐτοῦ.

"Ελεγεν δέ, Τίνι όμοία έστιν ή βασιλεία τοῦ θεοῦ; Καὶ τίνι όμοιώσω αὐτήν; 18 Όμοία έστιν κόκκῳ σινάπεως, δν λαβών ἄνθρωπος ἔβαλεν εἰς κῆπον έαυτοῦ: καὶ ηὄξησεν, καὶ ἐγένετο εἰς δένδρον μέγα, καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατεσκήνωσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ. Πάλιν εἶπεν, Τίνι ὁμοιώσω τὴν 20 βασιλείαν τοῦ θεοῦ; Ὁμοία ἐστὶν ζύμη, ἡ ἢν λαβοῦσα γυνὴ ἐνέκρυψεν εἰς 21 ἀλεύρου σάτα τοῦ αὐτοῦ, ἔζυμώθη δλον. Καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις 22 καὶ κώμας διδάσκων, καὶ πορείαν ποιούμενος εἰς Ἱερουσαλήμ. Εἶπεν δέ τις 23 αὐτῷ, Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι; Ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Ἁγωνίζεσθε 24 εἰσελθεῖν διὰ τῆς στενῆς ποιούμενος, λέγω ὑμῖν, ζητήσουσιν εἰσελθεῖν,

¹ καταισχύνω, put to shame, shame. ² ἀντίκειμαι, lie opposite, i.e. oppose. ³ ἔνδοξος, honored, glorious. ⁴ ὅμοιος, like, similar. ⁵ ὁμοιόω, make like, liken. ⁶ κόκκος, ου, ὁ, grain, seed. ⁷ σίναπι, εως, τό, mustard plant, mustard. ⁸ κῆπος, ου, ὁ, garden. ⁹ αὐξάνω, cause to grow, increase. ¹⁰ δένδρον, ου, τό, tree. ¹¹ πετεινόν, ου, τό, bird. ¹² κατασκηνόω, cause to dwell, settle. ¹³ κλάδος, ου, ὁ, branch (of a tree), branch. ¹⁴ ζύμη, ης, ἡ, leaven, ferment. ¹⁵ ἐγκρύπτω, hide, hide in. ¹⁶ ἄλευρον, ου, τό, wheat flour, meal. ¹⁷ σάτον, ου, τό, seah (a Hebrew measure). ¹⁸ ζυμόω, leaven, ferment. ¹⁹ διαπορεύομαι, pass across, journey through. ²⁰ κώμη, ης, ἡ, village. ²¹ πορεία, ας, ἡ, journey, way. ²² ὀλίγος, little, few. ²³ ἀγωνίζομαι, contend, struggle. ²⁴ στενός, narrow. ²⁵ πύλη, ης, ἡ, gate, porch.

Κατὰ Λουκᾶν 13:25

καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν. 1 1 2 Αφ' οῦ ἂν ἐγερθῆ ὁ οἰκοδεσπότης καὶ ἀποκλείση τὴν 2 2 θύραν, $^{^4}$ καὶ ἄρξησθε ἔξω ἑστάναι καὶ κρούειν 5 τὴν θύραν, 4 λέγοντες, Κύριε, κύριε, ἄνοιξον ἡμῖν: καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ὑμῖν, Οὐκ οἶδα ὑμᾶς, πόθεν ἐστέ: τότε 26 ἄρξεσθε λέγειν, Ἐφάγομεν ἐνώπιόν σου καὶ ἐπίομεν, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ημῶν ἐδίδαξας. Καὶ ἐρεῖ, Λέγω ὑμῖν, οὐκ οἶδα ὑμᾶς πόθεν ἐστέ: ἀπόστητε ἀπ' 27 ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργάται τῆς ἀδικίας. Εκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς 28 τῶν ὀδόντων, 3 ὅταν ὄψησθε Άβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ καὶ πάντας τοὺς προφήτας ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ, ὑμᾶς δὲ ἐκβαλλομένους ἔξω. Καὶ ἥξουσιν 14 29 ἀπὸ ἀνατολῶν $^{^{15}}$ καὶ δυσμῶν, $^{^{16}}$ καὶ βορρᾶ $^{^{17}}$ καὶ νότου, $^{^{18}}$ καὶ ἀνακλιθήσονται $^{^{19}}$ ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Καὶ ἰδού, εἰσὶν ἔσχατοι οι ἔσονται πρῶτοι, καὶ εἰσὶν 30 πρώτοι οἳ ἔσονται ἔσχατοι.

¹ἰσχύω, be strong, able. ²οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ³ἀποκλείω, close, shut. ⁴θύρα, ας, ἡ, door, gate. ⁵κρούω, knock, strike. ⁶πόθεν, from where? whence. ⁷πλατεία, ας, ἡ, street. ⁸ἀφίστημι, withdraw, depart. ⁹ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ¹⁰ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ¹¹κλαυθμός, οῦ, ὁ, weeping, lamentation. ¹²βρυγμός, οῦ, ὁ, biting, gnashing of teeth. ¹³ὀδούς, ὁ, tooth. ¹⁴ἤκω, have come, am present. ¹⁵ἀνατολή, ῆς, ἡ, east, dawn. ¹⁶δυσμή, ῆς, ἡ, the western region. ¹⁷βορρᾶς, ᾶ, ὁ, north, north wind. ¹⁸νότος, ου, ὁ, south wind, south. ¹⁹ἀνακλίνω, lay upon, lay down.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 13:31

Έν αὐτῆ τῆ ἡμέρα προσῆλθόν τινες Φαρισαῖοι, λέγοντες αὐτῷ, Ἔξελθε καὶ 31 πορεύου ἐντεῦθεν, 1 ὅτι Ἡρώδης 2 θέλει σε ἀποκτεῖναι. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 32Πορευθέντες εἴπατε τῆ ἀλώπεκι 3 ταύτη, Ἰδού, ἐκβάλλω δαιμόνια καὶ ἰάσεις 4 ἐπιτελῶ 5 σήμερον 6 καὶ αὔριον 7 καὶ τῆ τρίτη τελειοῦμαι. 8 Πλὴν 9 δεῖ με σήμερον 33 καὶ αὔριον καὶ τῆ ἐχομένη πορεύεσθαι: ὅτι οὐκ ἐνδέχεται 10 προφήτην ἀπολέσθαι ἔξω Γερουσαλήμ. Γερουσαλήμ, Γερουσαλήμ, ή ἀποκτένουσα τοὺς 34 προφήτας καὶ λιθοβολοῦσα 11 τοὺς ἀπεσταλμένους πρὸς αὐτήν, ποσάκις 12 ήθέλησα ἐπισυνάξαι¹³ τὰ τέκνα σου, ὃν τρόπον¹⁴ ὄρνις ¹⁵ τὴν ἑαυτῆς νοσσιὰν ¹⁶ ύπὸ τὰς πτέρυγας, το καὶ οὐκ ἡθελήσατε. Ἰδού, ἀφίεται ὑμῖν ὁ οἶκος ὑμῶν 35 ἔρημος. 18 Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μή με ἴδητε ἕως ἂν ἥξει, 19 ὅτε εἴπητε, Εύλογημένος 20 δ έρχόμενος έν όνόματι κυρίου.

¹ ἐντεῦθεν, hence, on each side. ² Ἡρῷδης, ου, ὁ, Herod. ³ ἀλώπηξ, εκος, ἡ, fox. ⁴ ἴασις, εως, ἡ, healing, cure. ⁵ ἐπιτελέω, complete, perform. ⁶ σήμερον, today, now. ⁷ αὔριον, tomorrow. ⁸ τελειόω, fill, fulfill. ⁹πλήν, however, but. ¹¹ ἐνδέχομαι, be possible, allow. ¹¹ λιθοβολέω, pelt with stones, stone. ¹² ποσάκις, how often? how often. ¹³ ἐπισυνάγω, gather, gather together. ¹⁴ τρόπος, ου, ὁ, manner, way. ¹⁵ ὄρνις, ιθος, ἡ, hen, bird. ¹⁶ νοσσία, ᾶς, ἡ, brood, brood of young birds. ¹⊓ πτέρυξ, υγος, ἡ, wing. ¹⁵ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹⁰ ἤκω, have come, am present. ²⁰ εὐλογέω, bless.

Κατὰ Λουκᾶν 14:2

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑλθεῖν αὐτὸν εἰς οἶκόν τινος τῶν ἀρχόντων¹ τῶν Φαρισαίων 14 σαββάτῳ φαγεῖν ἄρτον, καὶ αὐτοὶ ἦσαν παρατηρούμενοι² αὐτόν. Καὶ ἰδού, 2 ἄνθρωπός τις ἦν ὑδρωπικὸς³ ἔμπροσθεν⁴ αὐτοῦ. Καὶ ἀποκριθεὶς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν 3 πρὸς τοὺς νομικοὺς⁵ καὶ Φαρισαίους, λέγων, Εἰ ἔξεστιν⁶ τῷ σαββάτῳ θεραπεύειν; Οἱ δὲ ἡσύχασαν. Καὶ ἐπιλαβόμενος⁰ ἰάσατο¹⁰ αὐτόν, καὶ 4 ἀπέλυσεν. Καὶ ἀποκριθεὶς πρὸς αὐτοὺς εἶπεν, Τίνος ὑμῶν υἱὸς ἢ βοῦς¹¹ εἰς 5 φρέαρ¹² ἐμπεσεῖται,¹³ καὶ οὐκ εὐθέως ἀνασπάσει¹⁴ αὐτὸν ἐν τῆ ἡμέρᾳ τοῦ σαββάτου; Καὶ οὐκ ἴσχυσαν¹⁵ ἀνταποκριθῆναι¹6 αὐτῷ πρὸς ταῦτα.

"Ελεγεν δὲ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολήν, ἐπέχων 17 πῶς τὰς πρωτοκλισίας 18 7 ἐξελέγοντο, 19 λέγων πρὸς αὐτούς, "Όταν κληθῆς ὑπό τινος εἰς γάμους, 20 μὴ 8 κατακλιθῆς 21 εἰς τὴν πρωτοκλισίαν: 18 μήποτε 22 ἐντιμότερός 23 σου ἡ κεκλημένος

¹ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ² παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ³ ὑδρωπικός, suffering from dropsy or edema. ⁴ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁵ νομικός, pertaining to the law. ⁶ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted. ⁷ θεραπεύω, heal, care for. ⁸ ήσυχάζω, be still, be silent. ⁹ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁰ ἰάομαι, heal. ¹¹ βοῦς, ὁ, οx, cow. ¹² φρέαρ, ος, τό, well, pit. ¹³ ἐμπίπτω, fall into, fall in. ¹⁴ ἀνασπάω, draw up, pull up. ¹⁵ ἰσχύω, be strong, able. ¹⁶ ἀνταποκρίνομαι, answer again, contradict. ¹⁷ ἐπέχω, hold fast, hold toward. ¹⁸ πρωτοκλισία, ας, ἡ, chief place. ¹⁹ ἐκλέγομαι, choose, elect. ²⁰ γάμος, ου, ὁ, marriage, wedding. ²¹ κατακλίνω, make to lie down, recline. ²² μήποτε, never, lest perchance. ²³ ἔντιμος, valued, precious.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 14:9

ύπ' αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας ἐρεῖ σοι, Δὸς τούτῳ τόπον: καὶ 9 τότε ἄρξῃ μετ' αἰσχύνης ¹ τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν. ² Άλλ' ὅταν κληθῆς, 10 πορευθεὶς ἀνάπεσε ³ εἰς τὸν ἔσχατον τόπον: ἴνα, ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκώς σε, εἴπῃ σοι, Φίλε, ⁴ προσανάβηθι ⁵ ἀνώτερον: ⁶ τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων ⁷ σοι. ৺Οτι πᾶς ὁ ὑψῶν ⁸ ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται, ⁹ καὶ ὁ 11 ταπεινῶν ⁹ ἑαυτὸν ὑψωθήσεται. ⁸

"Ελεγεν δὲ καὶ τῷ κεκληκότι αὐτόν, "Όταν ποιῆς ἄριστον¹⁰ ἢ δεῖπνον, ¹¹ μὴ φώνει¹² 12 τοὺς φίλους ⁴ σου, μηδὲ τοὺς ἀδελφούς σου, μηδὲ τοὺς συγγενεῖς ¹³ σου, μηδὲ γείτονας ¹⁴ πλουσίους: ¹⁵ μήποτε ¹⁶ καὶ αὐτοί σε ἀντικαλέσωσιν, ¹⁷ καὶ γένηταί σοι ἀνταπόδομα. ¹⁸ Άλλ' ὅταν ποιῆς δοχήν, ¹⁹ κάλει πτωχούς, ²⁰ ἀναπήρους, ²¹ χωλούς, 13 τυφλούς: καὶ μακάριος ἔσῃ, ὅτι οὐκ ἔχουσιν ἀνταποδοῦναί²³ σοι: 14

¹ αἰσχύνη, ης, ἡ, shame. ² κατέχω, hold back, hold fast. ³ ἀναπίπτω, recline, lie down. ⁴ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ⁵ προσαναβαίνω, go up, move up. ⁶ ἀνώτερον, higher, more honorable place. ⁷ συνανάκειμαι, recline at table with. ⁸ ὑψόω, lift up, exalt. ⁹ ταπεινόω, humble, humiliate. ¹⁰ ἄριστον, ου, τό, breakfast. ¹¹ δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ¹² φωνέω, call, crow. ¹³ συγγενής, kindred, relative. ¹⁴ γείτων, ονος, ὁ, neighbor. ¹⁵ πλούσιος, rich. ¹⁶ μήποτε, never, lest perchance. ¹⁷ ἀντικαλέω, invite in return. ¹⁸ ἀνταπόδομα, τος, τό, repayment, reward. ¹⁹ δοχή, ῆς, ἡ, reception, banquet. ²⁰ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ²¹ ἀνάπηρος, crippled, maimed. ²² χωλός, lame, deprived of a foot. ²³ ἀνταποδίδωμι, recompense, repay.

Κατὰ Λουκᾶν 14:15

ἀνταποδοθήσεται 1 γάρ σοι ἐν τῆ ἀναστάσει 2 τῶν δικαίων.

Άκούσας δέ τις τῶν συνανακειμένων ταῦτα εἶπεν αὐτῷ, Μακάριος, δς φάγεται 15 ἄριστον⁴ ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Ἄνθρωπός τις ἐποίησεν 16 δεῖπνον μέγα, καὶ ἐκάλεσεν πολλούς: καὶ ἀπέστειλεν τὸν δοῦλον αὐτοῦ τῇ ὥρα 17 τοῦ δείπνου εἰπεῖν τοῖς κεκλημένοις, "Ερχεσθε, ὅτι ἤδη ἕτοιμά ἐστιν πάντα. 18 Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι 7 πάντες. Ὁ πρῶτος εἶπεν αὐτῷ, Αγρὸν 8 ἠγόρασα, $^{^{3}}$ καὶ ἔχω ἀνάγκην $^{^{10}}$ ἐξελθεῖν καὶ ἰδεῖν αὐτόν: ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρητημένον. 7 Καὶ ἕτερος εἶπεν, 2 Ζεύγη 11 βο $\tilde{\omega}$ ν 12 ἠγόρασα 9 πέντε, 13 καὶ 19 πορεύομαι δοκιμάσαι $^{^{14}}$ αὐτά: ἐρωτῶ σε, ἔχε με παρῃτημένον. $^{^{7}}$ Καὶ ἕτερος εἶπεν, 20 Γυναῖκα ἔγημα, ¹⁵ καὶ διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι ἐλθεῖν. Καὶ παραγενόμενος ¹⁶ ὁ 21 δούλος ἐκεῖνος ἀπήγγειλεν $^{^{17}}$ τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ταῦτα. Τότε ὀργισθεὶς $^{^{18}}$ ὁ οἰκοδεσπότης 19 εἶπεν τῷ δούλῳ αὐτοῦ, Ἔξελθε ταχέως 20 εἰς τὰς πλατείας 11 καὶ

^{\$\$^{1}\$} ανταποδίδωμι, recompense, repay. \$^{2}\$ ανάστασις, εως, ή, resurrection, rising again. \$^{3}\$ συνανάκειμαι, recline at table with. \$^{4}\$ ἄριστον, ου, τό, breakfast. \$^{5}\$ δείπνον, ου, τό, supper, dinner. \$^{6}\$ ἔτοιμος, ready, prepared. \$^{7}\$ παραιτέομαι, make excuse, refuse. \$^{8}\$ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. \$^{9}\$ ἀγοράζω, buy. \$^{10}\$ ἀνάγκη, ης, ή, necessity, distress. \$^{11}\$ ζεύγος, ους, τό, yoke, team. \$^{12}\$ βούς, ὁ, οx, cow. \$^{13}\$ πέντε, five, 5. \$^{14}\$ δοκιμάζω, prove, approve. \$^{15}\$ γαμέω, marry. \$^{16}\$ παραγίνομαι, come, arrive. \$^{17}\$ ἀπαγγέλλω, announce, report. \$^{18}\$ ὀργίζω, irritate, provoke. \$^{19}\$ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. \$^{20}\$ ταχέως, quickly, soon. \$^{21}\$ πλατεία, ας, ή, street.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 14:22

ρύμας¹ τῆς πόλεως, καὶ τοὺς πτωχοὺς² καὶ ἀναπήρους³ καὶ χωλοὺς⁴ καὶ τυφλοὺς εἰσάγαγε⁵ ὧδε. Καὶ εἶπεν ὁ δοῦλος, Κύριε, γέγονεν ὡς ἐπέταξας,⁶ καὶ 22 ἔτι τόπος ἐστίν. Καὶ εἶπεν ὁ κύριος πρὸς τὸν δοῦλον, Ἦξελθε εἰς τὰς ὁδοὺς καὶ 23 φραγμούς,⊓ καὶ ἀνάγκασον⁵ εἰσελθεῖν, ἵνα γεμισθῆ⁰ ὁ οἶκός μου. Λέγω γὰρ ὑμῖν 24 ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων τῶν κεκλημένων γεύσεταί¹⁰ μου τοῦ δείπνου.¹¹ Πολλοὶ γάρ εἰσιν κλητοί,¹² ὁλίγοι¹³ δὲ ἐκλεκτοί.¹⁴

Συνεπορεύοντο¹⁵ δὲ αὐτῷ ὅχλοι πολλοί: καὶ στραφεὶς εἶπεν πρὸς αὐτούς, Εἴ τις 25 ἔρχεται πρός με, καὶ οὐ μισεῖ τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφούς, καὶ τὰς ἀδελφάς, εἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν, οὐ δύναταί μου μαθητὴς εἶναι. Καὶ ὅστις οὐ βαστάζει τὸν 27 σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἔρχεται ὀπίσω μου, οὐ δύναται εἶναί μου μαθητής. Τίς 28 γὰρ ἐξ ὑμῶν, ὁ θέλων πύργον οἰκοδομῆσαι, οὐχὶ πρῶτον καθίσας ψηφίζει δο καὶ τὸν καθίσας τὸν ψηφίζει τὸν οἰκοδομῆσαι, καὶ πρῶτον καθίσας τὸν ψηφίζει τὸν ψηφίζει τὸν καθίσας τὸν ψηφίζει τὸν καθίσας τὸν ψηφίζει τὸν καθίσας τὸν ψηφίζει τὸν καθίσας τὸν ψηφίζει τὸν ψηφίζει τὸν καθίσας τὸν ψηφίζει τὸν ψηφίζ

¹ ῥύμη, ης, ἡ, narrow street, lane. ²πτωχός, poor, poor man (as a noun). ³ἀνάπηρος, crippled, maimed. ⁴χωλός, lame, deprived of a foot. ⁵ εἰσάγω, lead in, bring in. ⁶ ἐπιτάσσω, command, give order. ⁷φραγμός, οῦ, ὁ, wall, fence. ⁸ἀναγκάζω, force, compel. ⁹γεμίζω, fill, load. ¹⁰γεύομαι, taste, experience. ¹¹δεῖπνον, ου, τό, supper, dinner. ¹²κλητός, called, summoned. ¹³ ὁλίγος, little, few. ¹⁴ἐκλεκτός, chosen, elect. ¹⁵συμπορεύομαι, come together, travel with. ¹⁶στρέφω, turn, am converted. ¹⁷μισέω, hate, detest. ¹⁸ ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ¹⁹βαστάζω, bear, carry. ²⁰σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ²¹ὀπίσω, behind, after (gen). ²²πύργος, ου, ὁ, tower, fortified structure. ²³οἰκοδομέω, build up, construct. ²⁴καθίζω, seat, sit. ²⁵ψηφίζω, count up, calculate.

Κατὰ Λουκᾶν 14:29

τὴν δαπάνην, εἰ ἔγει τὰ εἰς ἀπαρτισμόν; Ίνα μήποτε, θέντος αὐτοῦ θεμέλιον 29 καὶ μὴ ἰσχύοντος ἐκτελέσαι, πάντες οἱ θεωροῦντες ἄρξωνται ἐμπαίζειν αὐτῷ, 30λέγοντες, ὅτι Οὖτος ὁ ἄνθρωπος ἤρξατο οἰκοδομεῖν, καὶ οὐκ ἴσχυσεν ὁ έκτελέσαι. "Η τίς βασιλεύς πορευόμενος συμβαλεῖν έτέρω βασιλεῖ εἰς 31 πόλεμον 10 οὐχὶ καθίσας 11 πρώτον βουλεύεται 12 εἰ δυνατός 13 ἐστιν ἐν δέκα 14 χιλιάσιν 15 ἀπαντῆσαι 16 τῷ μετὰ εἴκοσι 17 χιλιάδων 15 ἐρχομένω ἐπ' αὐτόν; Εἰ δὲ 32μήγε, 18 ἔτι πόρρ ω^{19} αὐτοῦ ὄντος, πρεσ β είαν 20 ἀποστείλας ἐρωτᾳ τὰ πρὸς εἰρήνην. Οὕτως οὖν πᾶς ἐξ ὑμῶν ὃς οὐκ ἀποτάσσεται 21 πᾶσιν τοῖς ἑαυτοῦ 33ύπάρχουσιν, οὐ δύναταί μου εἶναι μαθητής. Καλὸν τὸ ἄλας: ἐὰν δὲ τὸ ἄλας 34 μωρανθ $\tilde{\eta}$, $\tilde{\eta}^{23}$ έν τίνι ἀρτυθήσεται; $\tilde{\eta}^{24}$ Οὔτε εἰς γ $\tilde{\eta}$ ν οὔτε εἰς κοπρίαν $\tilde{\eta}^{25}$ εὔθετόν $\tilde{\eta}^{26}$ 35 έστιν: ἔξω βάλλουσιν αὐτό. Ὁ ἔχων ὧτα²⁷ ἀκούειν ἀκουέτω.

¹δαπάνη, ης, ή, cost, expense. ²ἀπαρτισμός, οῦ, ὁ, completion, perfection. ³μήποτε, never, lest perchance. ⁴θεμέλιος, ου, ὁ, foundation. ⁵ἰσχύω, be strong, able. ⁶ἐκτελέω, finish, complete. ⁷ἐμπαίζω, mock. ⁸οἰκοδομέω, build up, construct. ⁹συμβάλλω, discuss, consider. ¹⁰πόλεμος, ου, ὁ, war, battle. ¹¹καθίζω, seat, sit. ¹²βουλεύω, deliberate, take counsel. ¹³δυνατός, powerful, possible. ¹⁴δέκα, ten, 10. ¹⁵χιλιάς, άδος, ἡ, thousand. ¹⁶ ἀπαντάω, meet, encounter. ¹⁷εἴκοσι, twenty, 20. ¹⁸μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ¹⁹πόρρω, far (away), far. ²⁰πρεσβεία, ας, ἡ, ambassador, embassy. ²¹ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ²²ἄλας, ατος, τό, salt. ²³μωραίνω, make foolish, make tasteless. ²⁴ἀρτύω, season, make salty. ²⁵κοπρία, ας, ἡ, manure pile, manure. ²⁶εὔθετος, useful, fit. ²⁷οῦς, ους, τό, ear.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 15:2

⁵Ησαν δὲ ἐγγίζοντες αὐτῷ πάντες οἱ τελῶναι καὶ οἱ ἁμαρτωλοί, ἀκούειν αὐτοῦ. 15
Καὶ διεγόγγυζον οἱ Φαρισαῖοι καὶ οἱ γραμματεῖς λέγοντες ὅτι Οὖτος
ἁμαρτωλοὺς προσδέχεται, καὶ συνεσθίει αὐτοῖς.

Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην, λέγων, Τίς ἄνθρωπος ἐξ ὑμῶν 3 ἔχων ἑκατὸν πρόβατα, καὶ ἀπολέσας εν ἐξ αὐτῶν, οὐ καταλείπει τὰ ἐνενήκοντα ἐννέα ἐν τῆ ἐρήμω, ταὶ πορεύεται ἐπὶ τὸ ἀπολωλός, ἔως εὕρη αὐτό; Καὶ εὑρὼν ἐπιτίθησιν ἐπὶ τοὺς ὤμους ἐαυτοῦ χαίρων. Καὶ ἐλθὼν εἰς 5 τὸν οἶκον, συγκαλεῖ τοὺς φίλους καὶ τοὺς γείτονας, ὁ λέγων αὐτοῖς, Συγχάρητέ μοι, ὅτι εὕρον τὸ πρόβατόν μου τὸ ἀπολωλός. Λέγω ὑμῖν ὅτι 7 οὕτως χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἑνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι, ἐπὶ ἐνενήκοντα ἐννέα ὁ δικαίοις, οἵτινες οὐ χρείαν ἐχουσιν μετανοίας.

¹ ἐγγίζω, come near, approach. ² τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ³ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ⁴διαγογγύζω, complain, grumble. ⁵ προσδέχομαι, receive, wait for. ⁶ συνεσθίω, eat with. ⁻ ἑκατόν, hundred, 100. ፆ πρόβατον, ου, τό, sheep. ⁵ καταλείπω, leave, leave behind. ¹¹ ἐννέα, nine, 9. ¹¹ ἔρημος, ου, ἡ, wilderness, desert. ¹² ἐπιτίθημι, lay upon, put. ¹³ ὧμος, ου, ὁ, shoulder. ¹⁴ συγκαλέω, call together. ¹⁵ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ¹⁶ γείτων, ονος, ὁ, neighbor. ¹⁻ συγχαίρω, rejoice with. ¹ፆ μετανοέω, repent, change my mind. ¹᠑ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ²⁰ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind.

Κατὰ Λουκᾶν 15:8

"Η τίς γυνὴ δραχμὰς¹ ἔχουσα δέκα,² ἐὰν ἀπολέσῃ δραχμὴν¹ μίαν, οὐχὶ ἄπτει³ 8 λύχνον,⁴ καὶ σαροῖ⁵ τὴν οἰκίαν, καὶ ζητεῖ ἐπιμελῶς⁶ ἔως ὅτου⁻ εὕρῃ; Καὶ 9 εὑροῦσα συγκαλεῖται⁶ τὰς φίλαςց καὶ τὰς γείτονας,¹⁰ λέγουσα, Συγχάρητέ¹¹ μοι, ὅτι εὑρον τὴν δραχμὴν¹ ἣν ἀπώλεσα. Οὕτως, λέγω ὑμῖν, χαρὰ γίνεται ἐνώπιον 10 τῶν ἀγγέλων τοῦ θεοῦ ἐπὶ ἑνὶ ἀμαρτωλῷ¹² μετανοοῦντι.¹³

Εἶπεν δέ, Ἄνθρωπός τις εἶχεν δύο υἱούς: καὶ εἶπεν ὁ νεώτερος αὐτῶν τῷ πατρί, 11 Πάτερ, δός μοι τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς οὐσίας. Καὶ διεῖλεν αὐτοῖς τὸν βίον. Καὶ μετ οὐ πολλὰς ἡμέρας συναγαγὼν ἄπαντα ό νεώτερος υἰὸς 13 ἀπεδήμησεν εἰς χώραν μακράν, αὶ ἐκεῖ διεσκόρπισεν τὴν οὐσίαν αὐτοῦ, ζῶν ἀσώτως. Δαπανήσαντος δὲ αὐτοῦ πάντα, ἐγένετο λιμὸς τἰσχυρὸς κατὰ 14 τὴν χώραν ἐκείνην, καὶ αὐτὸς ἤρξατο ὑστερεῖσθαι. Καὶ πορευθεὶς ἐκολλήθη 30

¹δραχμή, ῆς, ἡ, drachma, coin. ²δέκα, ten, 10. ³ἄπτω, touch, kindle. ⁴λύχνος, ου, ὁ, lamp, lantern. ⁵σαρόω, sweep, sweep using a broom. ⁶ἐπιμελῶς, carefully, diligently. ⁷ὅτου, until. ⁸συγκαλέω, call together. ⁹φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ¹⁰γείτων, ονος, ὁ, neighbor. ¹¹συγχαίρω, rejoice with. ¹²ἁμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹³μετανοέω, repent, change my mind. ¹⁴νέος, new, young. ¹⁵ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹⁶μέρος, ους, τό, part, portion. ¹⁷οὐσία, ας, ἡ, property, estate. ¹⁸διαιρέω, distribute, divide. ¹⁹βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ²⁰ἄπας, each, every. ²¹ἀποδημέω, go abroad, go on a journey. ²²χώρα, ας, ἡ, land, region. ²³μακρός, long, far distant. ²⁴διασκορπίζω, scatter, separate. ²⁵ἀσότως, wastefully, recklessly. ²⁶δαπανάω, spend, spend freely. ²⁷λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ²⁸ἰσχυρός, strong, mighty. ²⁹ὑστερέω, lack, need. ³⁰κολλάω, glue, cleave.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 15:16

ένὶ τῶν πολιτῶν 1 τῆς χώρας 2 ἐκείνης: καὶ ἔπεμψεν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀγροὺς 3 αὐτοῦ βόσκειν χοίρους. Καὶ ἐπεθύμει γεμίσαι τὴν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν 16 κερατίων ὧν ἤσθιον οἱ χοῖροι: καὶ οὐδεὶς ἐδίδου αὐτῷ. Εἰς ἑαυτὸν δὲ ἐλθὼν 17 εἶπεν, Π όσοι 10 μίσθιοι 11 τοῦ πατρός μου περισσεύουσιν 12 ἄρτων, ἐγὼ δὲ λιμ $\tilde{\omega}^{13}$ ἀπόλλυμαι: ἀναστὰς πορεύσομαι πρὸς τὸν πατέρα μου, καὶ ἐρῶ αὐτῷ, Πάτερ, 18 ήμαρτον 14 εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου: καὶ οὐκέτι 15 εἰμὶ ἄξιος 16 κληθῆναι 19 υίος σου: ποίησόν με ως ένα των μισθίων σου. Καὶ ἀναστὰς ἦλθεν πρὸς τὸν 20 πατέρα αὐτοῦ. Ἔτι δὲ αὐτοῦ μακρὰ v^{17} ἀπέχοντος, e^{18} εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, καὶ ἐσπλαγχνίσθη, 19 καὶ δραμών 20 ἐπέπεσεν 21 ἐπὶ τὸν τράχηλον 22 αὐτοῦ, καὶ κατεφίλησεν 23 αὐτόν. Εἶπεν δὲ αὐτῶ ὁ υἱός, Πάτερ, ἡμαρτον 14 εἰς τὸν οὐρανὸν 21 καὶ ἐνώπιόν σου, καὶ οὐκέτι 15 εἰμὶ ἄξιος 16 κληθῆναι υίός σου. Εἶπεν δὲ ὁ πατὴρ 22 πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ, Ἐξενέγκατε²⁴ τὴν στολὴν²⁵ τὴν πρώτην καὶ ἐνδύσατε

¹πολίτης, ου, ὁ, citizen. ²χώρα, ας, ἡ, land, region. ³ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁴βόσκω, feed. ⁵χοῖρος, ου, ὁ, swine, pig. ⁶ἐπιθυμέω, desire, long for. ⁷γεμίζω, fill, load. ⁸ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ⁹κεράτιον, ου, τό, carob pods, husk of the carob. ¹⁰πόσος, how many? how great? ¹¹μίσθιος, ου, ὁ, day laborer, hired servant. ¹²περισσεύω, abound, be rich. ¹³λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ¹⁴ἀμαρτάνω, I sinned. ¹⁵οὐκέτι, no longer, no more. ¹⁶ἄξιος, worthy, deserving. ¹⁷μακράν, far away. ¹⁸ἀπέχω, received, obtain. ¹⁹σπλαγχνίζομαι, have compassion, have pity on. ²⁰τρέχω, run, exercise myself. ²¹ἐπιπίπτω, fall upon, press upon. ²²τράχηλος, ου, ὁ, neck. ²³καταφιλέω, kiss fervently, kiss affectionately. ²⁴ἐκφέρω, carry out, bring forth. ²⁵στολή, ῆς, ἡ, equipment, apparel. ²⁶ἐνδύω, put on, clothe.

Κατὰ Λουκᾶν 15:23

αὐτόν, καὶ δότε δακτύλιον εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ, καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας: καὶ ἐνέγκαντες τὸν μόσχον 3 τὸν σιτευτὸν 4 θύσατε, 5 καὶ φαγόντες εὐφρανθῶμεν: 23 ὅτι οὖτος ὁ υἱός μου νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησεν: καὶ ἀπολωλως ἦν, καὶ εὑρέθη. 24Καὶ ἤρξαντο εὐφραίνεσθαι. ΤΗν δὲ ὁ υίὸς αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος ἐν ἀγρῶ: καὶ 25 ώς ἐρχόμενος ἤγγισεν $^{^{3}}$ τῆ οἰκία, ἤκουσεν συμφωνίας $^{^{10}}$ καὶ χορῶν. $^{^{11}}$ Καὶ 26 προσκαλεσάμενος 12 ένα τῶν παίδων, 13 ἐπυνθάνετο 14 τί εἴη ταῦτα. 14 δὲ εἶπεν 12 αὐτῷ ὅτι Ὁ ἀδελφός σου ἥκει: 5 καὶ ἔθυσεν 6 πατήρ σου τὸν μόσχον τὸν σιτευτόν, 4 ὅτι ὑγιαίνοντα $^{^{16}}$ αὐτὸν ἀπέλαβεν. $^{^{17}}$ Ὠργίσθη $^{^{18}}$ δέ, καὶ οὐκ ἤθελεν 28 εἰσελθεῖν: ὁ οὖν πατὴρ αὐτοῦ ἐξελθών παρεκάλει αὐτόν. Ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν 29 τῷ πατρί, Ἰδού, τοσαῦτα 19 ἔτη 20 δουλεύ ω^{21} σοι, καὶ οὐδέποτε 22 ἐντολήν σου παρῆλθον, 23 καὶ ἐμοὶ οὐδέποτε 22 ἔδωκας ἔριφον, 24 ἵνα μετὰ τῶν φίλων 25 μου εὐφρανθῶ. $^{\circ}$ Ότε δὲ ὁ υἱός σου οὧτος ὁ καταφαγών $^{^{26}}$ σου τὸν βίον $^{^{27}}$ μετὰ πορνῶν 30

¹δακτύλιος, ου, ὁ, ring, finger ring. ² ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ³ μόσχος, ου, ὁ, calf. ⁴ σιτευτός, fattened. ⁵ θύω, sacrifice, kill. ⁶ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ⁷ ἀναζάω, live again, be resurrected. ⁸ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁹ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁰ συμφωνία, ας, ἡ, music, symphony. ¹¹ χορός, οῦ, ὁ, choral dance, dancing. ¹² προσκαλέω, summon. ¹³ παῖς, ὁ, male or female child, servant. ¹⁴ πυνθάνομαι, inquire, ask. ¹⁵ ἥκω, have come, am present. ¹⁶ ὑγιαίνω, be in good health, am well. ¹⁷ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ¹⁸ ὀργίζω, irritate, provoke. ¹⁹ τοσοῦτος, so great, so much. ²⁰ ἔτος, ους, τό, year. ²¹ δουλεύω, serve, am a slave. ²² οὐδέποτε, never. ²³ παρέρχομαι, pass by, go by. ²⁴ ἔριφος, ου, ὁ, young goat, kid. ²⁵ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ²⁶ κατεσθίω, eat up, devour. ²⁷ βίος, ου, ὁ, life, manner of life. ²⁸ πόρνη, ης, ἡ, prostitute.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 15:31

ήλθεν, ἔθυσας¹ αὐτῷ τὸν μόσχον² τὸν σιτευτόν.³ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Τέκνον, σὺ 31 πάντοτε⁴ μετ' ἐμοῦ εἶ, καὶ πάντα τὰ ἐμὰ σά⁵ ἐστιν. Εὐφρανθῆναι⁶ δὲ καὶ 32 χαρῆναι ἔδει: ὅτι ὁ ἀδελφός σου οὖτος νεκρὸς ἦν, καὶ ἀνέζησεν: καὶ ἀπολωλὼς ἦν, καὶ εὑρέθη.

"Ελεγεν δὲ καὶ πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος, δς εἶχεν 16 οἰκονόμον: καὶ οὖτος διεβλήθη αὐτῷ ὡς διασκορπίζων τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. Καὶ φωνήσας αὐτὸν εἶπεν αὐτῷ, Τί τοῦτο ἀκούω περὶ σοῦ; Ἀπόδος τὸν 2 λόγον τῆς οἰκονομίας σου: οὐ γὰρ δυνήση ἔτι οἰκονομεῖν. Εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ 3 ὁ οἰκονόμος, Τί ποιήσω, ὅτι ὁ κύριός μου ἀφαιρεῖται τὴν οἰκονομίαν ἀπ' ἐμοῦ; Σκάπτειν οὐκ ἰσχύω, ἐπαιτεῖν ἀισχύνομαι. ἔτγνων τί ποιήσω, ἴνα, 4 ὅταν μετασταθῶ τῆς οἰκονομίας, ἀ δέξωνταί με εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν. Καὶ 5 προσκαλεσάμενος τὰν ἔκαστον τῶν χρεωφειλετῶν τοῦ κυρίου ἑαυτοῦ, ἔλεγεν

¹θύω, sacrifice, kill. ² μόσχος, ου, ὁ, calf. ³ σιτευτός, fattened. ⁴ πάντοτε, always, at all times. ⁵ σός, your, yours. ⁶ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ⁷ ἀναζάω, live again, be resurrected. ⁸ πλούσιος, rich. ⁹ οἰκονόμος, ου, ὁ, manager, steward. ¹⁰ διαβάλλω, bring charges, report. ¹¹ διασκορπίζω, scatter, separate. ¹² φωνέω, call, crow. ¹³ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹⁴ οἰκονομία, ας, ἡ, stewardship, administration. ¹⁵ οἰκονομέω, manage, administer. ¹⁶ ἀφαιρέω, take away, smite off. ¹⁷ σκάπτω, dig. ¹⁸ ἰσχύω, be strong, able. ¹⁹ ἐπαιτέω, beg, ask alms. ²⁰ αἰσχύνομαι, dishonor, put to shame. ²¹ μεθίστημι, remove, turn away. ²² προσκαλέω, summon. ²³ χρεωφειλέτης, ου, ὁ, debtor.

Κατὰ Λουκᾶν 16:6

τῷ πρώτῳ, Πόσον όφείλεις τῷ κυρίῳ μου; Ὁ δὲ εἶπεν, Ἑκατὸν βάτους 6έλαίου. Καὶ εἶπεν αὐτῶ, Δέξαι σου τὸ γράμμα, καὶ καθίσας ταγέως γράψον πεντήκοντα. "Επειτα¹⁰ έτέρω εἶπεν, Σ ὺ δὲ πόσον οφείλεις; 2 Ο δὲ εἶπεν, Έκατὸν 7 κόρους το τὸ γράμμα, καὶ λέγει αὐτῷ, Δ έξαι σου τὸ γράμμα, καὶ γράψον όγδοήκοντα. $^{^{13}}$ Καὶ ἐπήνεσεν $^{^{14}}$ ὁ κύριος τὸν οἰκονόμον $^{^{15}}$ τῆς ἀδικίας $^{^{16}}$ ὅτι 8Φρονίμως $\frac{1}{2}$ ἐποίησεν: ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου Φρονιμώτεροι $\frac{1}{2}$ ὑπὲρ τοὺς υίους τοῦ φωτὸς εἰς τὴν γενεὰν τὴν ἑαυτῶν εἰσίν. Κάγὼ ὑμῖν λέγω, Ποιήσατε 9 έαυτοῖς φίλους 20 ἐκ τοῦ μαμων $\tilde{\alpha}^{21}$ τῆς ἀδικίας, 16 ἵνα, ὅταν ἐκλίπητε, 22 δέξωνται ύμᾶς εἰς τὰς αἰωνίους σκηνάς. 23 $\mathbf{\acute{O}}$ πιστὸς ἐν ἐλαχίστ $\mathbf{\acute{\omega}}^{24}$ καὶ ἐν πολλ $\mathbf{\acute{\omega}}$ πιστός 10έστιν, καὶ ὁ ἐν ἐλαχίστω 24 ἄδικος 25 καὶ ἐν πολλῶ ἄδικός 25 ἐστιν. Εἰ οὖν ἐν τῶ 11αδίκω 25 μαμων $\tilde{\alpha}^{21}$ πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ άληθινὸν 26 τίς ὑμῖν πιστεύσει; Καὶ εἰ 12 ἐν τῷ ἀλλοτρίῳ 27 πιστοὶ οὐκ ἐγένεσθε, τὸ ὑμέτερον 28 τίς ὑμῖν δώσει; Οὐδεὶς 13

¹πόσος, how many? how great? ² δφείλω, owe, ought. ³ έκατόν, hundred, 100. ⁴ βάτος, ου, ό, bath (a liquid measure). ⁵ έλαιον, ου, τό, olive oil. ⁶ γράμμα, τος, τό, letter, writings. ⁷ καθίζω, seat, sit. ⁸ ταχέως, quickly, soon. ⁹ πεντήκοντα, fifty, 50. ¹⁰ ἔπειτα, then, after this. ¹¹ κόρος, ου, ό, measure, dry measure. ¹² σῖτος, ου, ό, wheat, grain. ¹³ ὀγδοήκοντα, eighty, 80. ¹⁴ ἐπαινέω, praise, commend. ¹⁵ οἰκονόμος, ου, ό, manager, steward. ¹⁶ ἀδικία, ας, ή, unrighteousness. ¹⁷ φρονίμως, prudently, shrewdly. ¹⁸ φρόνιμος, prudent, wise. ¹⁹ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ²⁰ φίλος, ου, ό, loving, friend. ²¹ μαμωνᾶς, ᾶ, ὁ, riches, mammon. ²² ἐκλείπω, fail, cease. ²³ σκηνή, ῆς, ἡ, tent, tabernacle. ²⁴ ἐλάχιστος, least, smallest. ²⁵ ἄδικος, unjust, unrighteous. ²⁶ ἀληθινός, true, genuine. ²⁷ ἀλλότριος, strange, foreign. ²⁸ ὑμέτερος, your.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 16:14

οἰκέτης δύναται δυσὶν κυρίοις δουλεύειν: ἢ γὰρ τὸν ἕνα μισήσει, καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει: ἢ ἑνὸς ἀνθέξεται, καὶ τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνą. 6

"Ηκουον δὲ ταῦτα πάντα καὶ οἱ Φαρισαῖοι φιλάργυροι ὑπάρχοντες, καὶ 14 ἐξεμυκτήριζον αὐτόν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, 'Υμεῖς ἐστε οἱ δικαιοῦντες ἐαυτοὺς 15 ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων, ὁ δὲ θεὸς γινώσκει τὰς καρδίας ὑμῶν: ὅτι τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Ὁ νόμος καὶ οἱ προφῆται 16 ἔως Ἰωάννου: ἀπὸ τότε ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ εὐαγγελίζεται, καὶ πᾶς εἰς αὐτὴν βιάζεται. Ἐὐκοπώτερον δέ ἐστιν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν παρελθεῖν, ¹⁴ ἢ τοῦ 17 νόμου μίαν κεραίαν πεσεῖν. Πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ γαμῶν 18 ἑτέραν μοιχεύει: Καὶ πᾶς ὁ ἀπολελυμένην ἀπὸ ἀνδρὸς γαμῶν μοιχεύει. 17

¹ οἰκέτης, ου, ὁ, house servant, household servant. ² δουλεύω, serve, am a slave. ³ μισέω, hate, detest. ⁴ ἀντέχομαι, hold, hold fast. ⁵ καταφρονέω, think little of, despise. ⁶ μαμωνᾶς, ᾶ, ὁ, riches, mammon. ⁷ φιλάργυρος, fond of money, avaricious. ⁸ ἐκμυκτηρίζω, ridicule, sneer. ⁹ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ¹⁰ ὑψηλός, high, lofty. ¹¹ βδέλυγμα, τος, τό, detestable thing, abomination. ¹² βιάζω, use force, violence. ¹³ εὐκοπώτερον, easier. ¹⁴ παρέρχομαι, pass by, go by. ¹⁵ κεραία, ας, ἡ, projection, hook. ¹⁶ γαμέω, marry. ¹⁷ μοιχεύω, commit adultery.

Κατὰ Λουκᾶν 16:19

"Άνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, 1 καὶ ἐνεδιδύσκετο 2 πορφύραν καὶ βύσσον, 4 19 εὐφραινόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς. Πτωχὸς δέ τις ἦν ὀνόματι Λάζαρος, 20 ος έβέβλητο προς τον πυλώνα αὐτοῦ ήλκωμένος αὐτοῦ έπιθυμών τος τον πυλώνα 21 ἀπὸ τῶν ψιχίων 13 τῶν πιπτόντων ἀπὸ τῆς τραπέζης 14 τοῦ πλουσίου: ἀλλὰ καὶ οἱ κύνες 15 ἐργόμενοι ἀπέλειγον 16 τὰ ἕλκη 17 αὐτοῦ. Ἐγένετο δὲ ἀποθανεῖν τὸν 22 πτωγόν, 7 καὶ ἀπενεχθῆναι 18 αὐτὸν ὑπὸ τῶν ἀγγέλων εἰς τὸν κόλπον 19 Άβραάμ: ἀπέθανεν δὲ καὶ ὁ πλούσιος, καὶ ἐτάφη. Καὶ ἐν τῷ Ђδη $^{^{21}}$ ἐπάρας $^{^{22}}$ τοὺς 23 όφθαλμούς αὐτοῦ, ὑπάρχων ἐν βασάνοις, 3 ὁρᾶ τὸν Ἀβραὰμ ἀπὸ μακρόθεν, 24 καὶ Λάζαρον 8 ἐν τοῖς κόλποις 19 αὐτοῦ. Καὶ αὐτὸς φωνήσας 25 εἶπεν, Π άτερ 24Άβραάμ, ἐλέησόν 26 με, καὶ πέμψον Λάζαρον, 8 ἵνα βάψη 27 τὸ ἄκρον 28 τοῦ δακτύλου 29 αὐτοῦ ὕδατος, καὶ καταψύξη 30 τὴν γλῶσσάν μου: ὅτι ὀδυνῶμαι 31 ἐν τῆ φλογὶ 32 ταύτη. Εἶπεν δὲ Άβραάμ, Τέκνον, μνήσθητι 33 ὅτι ἀπέλαβες 34 σὺ τὰ 25

¹πλούσιος, rich. ²ἐνδιδύσκω, dress, put on. ³πορφύρα, ας, ἡ, purple (cloth), purple garment. ⁴βύσσος, ου, ἡ, fine linen, cotton. ⁵εὐφραίνω, rejoice, cheer. ⁶λαμπρῶς, splendidly, magnificently. ⁷πτωχός, poor, poor man (as a noun). ⁸Λάζαρος, ου, ὁ, Lazarus, Eliezer. ⁹πυλών, ῶνος, ὁ, vestibule, gateway. ¹⁰ ἐλκόω, afflict with sores. ¹¹ ἐπιθυμέω, desire, long for. ¹²χορτάζω, eat until full, be filled. ¹³ ψιχίον, ου, τό, crumb, scrap. ¹⁴ τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹⁵κύων, ος, ὁ, dog. ¹⁶ἀπολείχω, lick off, lick clean. ¹⁷ ἕλκος, ους, τό, wound, sore. ¹⁸ἀποφέρω, carry off, bear away. ¹⁹κόλπος, ου, ὁ, bosom, breast. ²⁰θάπτω, bury. ²¹ἢδης, ου, ὁ, Hades. ²²ἐπαίρω, lift up, raise. ²³βάσανος, ου, ἡ, torture, torment. ²⁴μακρόθεν, from afar, afar. ²⁵φωνέω, call, crow. ²⁶ἐλεέω, have mercy, pity. ²⁷βάπτω, dip, dye. ²⁸ἄκρον, ου, τό, high point, boundary. ²⁹δάκτυλος, ου, ὁ, finger. ³⁰καταψύχω, cool off, refresh. ³¹ὀδυνάω, torment, pain. ³²φλόξ, φλογός, ἡ, flame. ³³μινήσκομαι, remember, recall. ³⁴ἀπολαμβάνω, receive from, get back.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 16:26

ἀγαθά σου ἐν τῆ ζωῆ σου, καὶ Λάζαρος όμοίως τὰ κακά: νῦν δὲ ὧδε παρακαλεῖται, σù δὲ ὀδυνᾶσαι. 3 Καὶ ἐπὶ πᾶσιν τούτοις, μεταξ $)^{4}$ ἡμῶν καὶ ὑμῶν 26 χάσμα μέγα ἐστήρικται, ὅπως οἱ θέλοντες διαβῆναι ἔνθεν πρὸς ὑμᾶς μὴ δύνωνται, μηδε οἱ ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς διαπερῶσιν. Εἶπεν δέ, Ἐρωτῶ οὖν σε, 27 πάτερ, ἵνα πέμψης αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου, ἔχω γὰρ πέντε 10 28 άδελφούς, ὅπως διαμαρτύρηται αὐτοῖς, ἵνα μὴ καὶ αὐτοὶ ἔλθωσιν εἰς τὸν τόπον τοῦτον τῆς βασάνου. 12 Λέγει αὐτῷ Άβραάμ, Έχουσιν Μωσέα καὶ τοὺς 29 προφήτας: ἀκουσάτωσαν αὐτῶν. Ὁ δὲ εἶπεν, Οὐχί, πάτερ Ἀβραάμ: ἀλλ' ἐάν 30 τις ἀπὸ νεκρῶν πορευθῆ πρὸς αὐτούς, μετανοήσουσιν. 13 Εἶπεν δὲ αὐτῷ, Εἰ 31 Μωσέως καὶ τῶν προφητῶν οὐκ ἀκούουσιν, οὐδέ, ἐάν τις ἐκ νεκρῶν ἀναστῆ, πεισθήσονται.

¹ Λάζαρος, ου, ὁ, Lazarus, Eliezer. ² ὁμοίως, likewise, in like manner. ³ ὁδυνάω, torment, pain. ⁴ μεταξύ, between, after. ⁵ χάσμα, τος, τό, chasm, gap. ⁶ στηρίζω, establish, fix firmly. ⁷ διαβαίνω, go through, cross. ⁸ ἐκεῖθεν, from there, from that place. ⁹ διαπεράω, cross over, pass through. ¹⁰ πέντε, five, 5. ¹¹ διαμαρτύρομαι, testify solemnly. ¹² βάσανος, ου, ἡ, torture, torment. ¹³ μετανοέω, repent, change my mind.

Κατὰ Λουκᾶν 17:2

Εἶπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, ᾿Ανένδεκτόν¹ ἐστιν τοῦ μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα:² 17 οὐαἰ³ δὲ δι' οὖ ἔρχεται. Λυσιτελεῖ⁴ αὐτῷ εἰ μύλος⁵ ὀνικὸς⁶ περίκειται⁻ περὶ τὸν 2 τράχηλον⁶ αὐτοῦ, καὶ ἔρριπταιց εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίση¹⁰ ἔνα τῶν μικρῶν¹¹ τούτων. Προσέχετε¹² ἑαυτοῖς. Ἐὰν δὲ ἁμάρτῃ¹³ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, 3 ἐπιτίμησον¹⁴ αὐτῷ: καὶ ἐὰν μετανοήσῃ,¹⁵ ἄφες αὐτῷ. Καὶ ἐὰν ἑπτάκις¹⁶ τῆς 4 ἡμέρας ἁμάρτῃ¹³ εἰς σέ, καὶ ἑπτάκις¹⁶ τῆς ἡμέρας ἐπιστρέψῃ,¹⁻ λέγων, Μετανοῶ, ἀφήσεις αὐτῷ.

Καὶ εἶπον οἱ ἀπόστολοι τῷ κυρίῳ, Πρόσθες ἡμῖν πίστιν. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, Εἰ 5 ἔχετε πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, ἐλέγετε ἄν τῆ συκαμίνῳ ταύτη, Ἐκριζώθητι, καὶ φυτεύθητι ἐν τῆ θαλάσση: καὶ ὑπήκουσεν ἀν ὑμῖν. Τίς δὲ 7 ἐξ ὑμῶν δοῦλον ἔχων ἀροτριῶντα ποιμαίνοντα, ὁς εἰσελθόντι ἐκ τοῦ ἀγροῦ

¹ ἀνένδεκτος, impossible. ² σκάνδαλον, ου, τό, cause of stumbling, snare. ³ οὐαί, woe! alas! woe! ⁴λυσιτελέω, be better, more advantageous. ⁵ μύλος, ου, ὁ, mill, millstone. ⁶ ὀνικός, of or for an ass. ⁻ περίκειμαι, be around, surround. 8 τράχηλος, ου, ὁ, neck. ⁰ ῥίπτω, throw, cast. ¹¹ σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹¹ μικρός, small, little. ¹² προσέχω, take head of, attend to. ¹³ ἀμαρτάνω, sin. ¹⁴ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁵ μετανοέω, repent, change my mind. ¹⁶ ἐπτάκις, seven times. ¹⁻ ἐπιστρέφω, turn to, return. ¹8 προστίθημι, add, add to. ¹⁰ κόκκος, ου, ὁ, grain, seed. ²⁰ σίναπι, εως, τό, mustard plant, mustard. ²¹ συκάμινος, ου, ἡ, mulberry tree, sycamore tree. ²² ἐκριζόω, uproot, root out. ²³ φυτεύω, plant. ²⁴ ὑπακούω, obey, listen. ²⁵ ἀροτριάω, plow. ²6 ποιμαίνω, shepherd, rule. ²⁻ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm.

Byzantine NT Κατὰ Λουκάν 17:8

ἐρεῖ εὐθέως, Παρελθὼν¹ ἀνάπεσε:² ἀλλ' οὐχὶ ἐρεῖ αὐτῷ, Ἑτοίμασον³ τί 8 δειπνήσω,⁴ καὶ περιζωσάμενος⁵ διακόνει⁶ μοι, ἕως φάγω καὶ πίω: καὶ μετὰ ταῦτα φάγεσαι καὶ πίεσαι σύ; Μὴ χάριν ἔχει τῷ δούλῳ ἐκείνῳ ὅτι ἐποίησεν τὰ 9 διαταχθέντα;⁵ Οὐ δοκῶ. Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ 10 διαταχθέντα⁻ ὑμῖν, λέγετε ὅτι Δ οῦλοι ἀχρεῖοί⁵ ἐσμεν: ὅτι δ ὀφείλομεν³ ποιῆσαι πεποιήκαμεν.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὸν εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ αὐτὸς διήρχετο διὰ 11 μέσου Σαμαρείας καὶ Γαλιλαίας. Καὶ εἰσερχομένου αὐτοῦ εἴς τινα κώμην, 12 12 ἀπήντησαν αὐτῷ δέκα λεπροὶ ἄνδρες, οἱ ἔστησαν πόρρωθεν: καὶ αὐτοὶ 13 ἤραν φωνήν, λέγοντες, Ἰησοῦ, ἐπιστάτα, ἐλέησον ἡμᾶς. Καὶ ἰδὼν εἶπεν 14 αὐτοῖς, Πορευθέντες ἐπιδείξατε ἐαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσιν. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ὑπάγειν αὐτούς, ἐκαθαρίσθησαν. Εῖς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἰδὼν ὅτι ἰάθη, ἐνπέστρεψεν, 15

¹ παρέρχομαι, pass by, go by. ² ἀναπίπτω, recline, lie down. ³ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ⁴ δειπνέω, eat, dine. ⁵ περιζώννυμι, gird, gird round. ⁶ διακονέω, serve, minister. ⁷ διατάσσω, command, give orders to. ⁸ ἀχρεῖος, useless, worthless. ⁹ ὀφείλω, owe, ought. ¹⁰ διέρχομαι, cross over, pass through. ¹¹ Σαμάρεια, ας, ή, Samaria. ¹² κώμη, ης, ἡ, village. ¹³ ἀπαντάω, meet, encounter. ¹⁴ δέκα, ten, 10. ¹⁵ λεπρός, οῦ, ὁ, scally, leprous. ¹⁶ πόρρωθεν, from a distance, at a distance. ¹⁷ ἐπιστάτης, ου, ὁ, chief, commander. ¹⁸ ἐλεέω, have mercy, pity. ¹⁹ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ²⁰ ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ²¹ καθαρίζω, cleanse, make clean. ²² ἰάομαι, heal. ²³ ὑποστρέφω, return, turn back.

Κατὰ Λουκᾶν 17:16

μετὰ φωνῆς μεγάλης δοξάζων τὸν θεόν: καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον παρὰ τοὺς 16 πόδας αὐτοῦ, εὐχαριστῶν¹ αὐτῷ: καὶ αὐτὸς ἦν Σαμαρείτης.² Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ 17 Ἰησοῦς εἶπεν, Οὐχὶ οἱ δέκα³ ἐκαθαρίσθησαν;⁴ Οἱ δὲ ἐννέα⁵ ποῦ;⁶ Οὐχ 18 εὑρέθησαν ὑποστρέψαντες δοῦναι δόξαν τῷ θεῷ, εἰ μὴ ὁ ἀλλογενὴς οὖτος; Καὶ 19 εἶπεν αὐτῷ, Ἀναστὰς πορεύου: ἡ πίστις σου σέσωκέν σε.

Έπερωτηθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν Φαρισαίων, πότε ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ, 20 ἀπεκρίθη αὐτοῖς καὶ εἶπεν, Οὐκ ἔρχεται ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ μετὰ παρατηρήσεως: οὐδὲ ἐροῦσιν, Ἰδοὺ ὧδε, ἤ, Ἰδοὺ ἐκεῖ. Ἰδοὺ γάρ, ἡ βασιλεία 21 τοῦ θεοῦ ἐντὸς ὑμῶν ἐστίν.

 $^{^1}$ εὐχαριστέω, give thanks, thank. 2Σ αμαρείτης, ου, δ, Samaritan. 3 δέκα, ten, 10. 4 καθαρίζω, cleanse, make clean. 5 ἐννέα, nine, 9. 6 ποῦ, where?. 7 ὑποστρέφω, return, turn back. 8 ἀλλογενής, οῦς, δ, foreigner, stranger. 9 πότε, when? at what time? 10 παρατήρησις, εως, ή, observation, observance. 11 ἐντός, inside, among.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 17:22

Είπεν δὲ πρὸς τοὺς μαθητάς, Ἐλεύσονται ἡμέραι ὅτε ἐπιθυμήσετε μίαν τῶν 22 ήμερων τοῦ υίοῦ τοῦ ἀνθρώπου ίδεῖν, καὶ οὐκ ὄψεσθε. Καὶ ἐροῦσιν ὑμῖν, Ἰδοὺ 23 ώδε, η, Ἰδοὺ ἐκεῖ: μὴ ἀπέλθητε, μηδὲ διώξητε. 2 Ώσπερ 3 γὰρ ἡ ἀστραπὴ 4 ἡ 24 αστράπτουσα⁵ έκ τῆς ὑπ' οὐρανὸν εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν λάμπει, οὕτως ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῆ ἡμέρα αὐτοῦ. Πρῶτον δὲ δεῖ αὐτὸν πολλὰ παθεῖν 7 καὶ 25 ἀποδοκιμασθηναι⁸ ἀπὸ της γενεᾶς ταύτης. Καὶ καθώς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις 26 Nῶε, 10 οὕτως ἔσται καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου. 8 Ησθιον, 27 ἔπινον, ἐγάμουν, 11 ἐξεγαμίζοντο, 12 ἄχρι 13 ῆς ἡμέρας εἰσῆλθεν Nῶε 10 εἰς τὴν κιβωτόν, ¹⁴ καὶ ἦλθεν ὁ κατακλυσμός, ¹⁵ καὶ ἀπώλεσεν ἄπαντας. ¹⁶ Ὁμοίως ¹⁷ καὶ 28 ώς ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις Λώτ: 18 ἤσθιον, ἔπινον, ἠγόραζον, 19 ἐπώλουν, 20 ἐφύτευον, $^{^{21}}$ ῷκοδόμουν: $^{^{22}}$ ἡ δὲ ἡμέρα ἐξῆλθεν Λ ὼτ $^{^{18}}$ ἀπὸ Σ οδόμων, $^{^{23}}$ ἔβρεξεν $^{^{24}}$ 29 πῦρ καὶ θεῖον 25 ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ ἀπώλεσεν ἄπαντας: 16 κατὰ ταῦτα ἔσται \tilde{h} 30

¹ ἐπιθυμέω, desire, long for. ² διώκω, pursue, persecute. ³ ἄσπερ, just as, even as. ⁴ ἀστραπή, ῆς, ἡ, lightning, brightness. ⁵ ἀστράπτω, flash, gleam. ⁶ λάμπω, shine. ⊓πάσχω, suffer, am acted upon. ⁶ ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ⁰ γενεά, ᾶς, ἡ, generation. ¹¹ Νῶε, ὁ, Noah. ¹¹ γαμέω, marry. ¹² ἐκγαμίζω, give in marriage, marry. ¹³ ἄχρι, as far as, up to (gen). ¹⁴ κιβωτός, οῦ, ἡ, wooden box, ark. ¹⁵ κατακλυσμός, οῦ, ὁ, flood, deluge. ¹⁶ ἄπας, each, every. ¹¹ ὁμοίως, likewise, in like manner. ¹ఠ Λώτ, ὁ, Lot. ¹⁰ ἀγοράζω, buy. ²⁰ πωλέω, sell. ²¹ φυτεύω, plant. ²² οἰκοδομέω, build up, construct. ²³ Σόδομα, ων, τό, Sodom. ²⁴ βρέχω, send rain, rain. ²⁵ θεῖον, ου, τό, sulfur, brimstone.

Κατὰ Λουκᾶν 17:31

ἡμέρα ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἀποκαλύπτεται. Ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρα, δς ἔσται ἐπὶ 31 τοῦ δώματος, καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν τῇ οἰκία, μὴ καταβάτω ἄραι αὐτά: καὶ ὁ ἐν τῷ ἀγρῷ ὁμοίως μὴ ἐπιστρεψάτω εἰς τὰ ὀπίσω. Μνημονεύετε τῆς 32 γυναικὸς Λώτ. Ὁς ἐὰν ζητήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι ἀπολέσει αὐτήν: καὶ 33 δς ἐὰν ἀπολέσῃ αὐτὴν ζωργονήσει αὐτήν. Λέγω ὑμῖν, ταύτῃ τῇ νυκτὶ ἔσονται 34 δύο ἐπὶ κλίνης μιᾶς: εἶς παραληφθήσεται, καὶ ὁ ἔτερος ἀφεθήσεται. Δύο 35 ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό: μία παραληφθήσεται, το καὶ ἡ ἑτέρα ἀφεθήσεται. Καὶ ἀποκριθέντες λέγουσιν αὐτῷ, Ποῦ, ⁴ κύριε; Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, 36 Ὅπου τὸ σῶμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί. 15

Έλεγεν δὲ καὶ παραβολὴν αὐτοῖς πρὸς τὸ δεῖν πάντοτε¹⁶ προσεύχεσθαι, καὶ μὴ 18
 ἐκκακεῖν, ¹⁷ λέγων, Κριτής¹⁸ τις ἦν ἔν τινι πόλει, τὸν θεὸν μὴ φοβούμενος, καὶ 2
 ἄνθρωπον μὴ ἐντρεπόμενος: ¹⁹ χήρα²⁰ δὲ ἦν ἐν τῆ πόλει ἐκείνῃ, καὶ ἤρχετο πρὸς 3

^{\$\$^{1}\$\}approxantigan \text{\$\alpha}\$ after (gen). \$\$^{8}\$ must over. \$^{2}\$ diagnal to continuous of \$^{9}\$ A dit is also being on \$^{1}\$ diagnal to continuous of \$^{1}\$ diagnal to continu

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 18:4

αὐτόν, λέγουσα, Ἐκδίκησόν¹ με ἀπὸ τοῦ ἀντιδίκου² μου. Καὶ οὐκ ἡθέλησεν ἐπὶ 4 χρόνον: μετὰ δὲ ταῦτα εἶπεν ἐν ἑαυτῷ, Εἰ καὶ τὸν θεὸν οὐ φοβοῦμαι, καὶ ἄνθρωπον οὐκ ἐντρέπομαι: διά γε⁴ τὸ παρέχειν μοι κόπον τὴν χήραν ταύτην, 5 ἐκδικήσω¹ αὐτήν, ἵνα μὴ εἰς τέλος ἐρχομένη ὑποπιάζη με. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, 6 ᾿Ακούσατε τί ὁ κριτὴς τῆς ἀδικίας λέγει. Ὁ δὲ θεὸς οὐ μὴ ποιήση τὴν 7 ἐκδίκησιν² τῶν ἐκλεκτῶν αὐτοῦ τῶν βοώντων πρὸς αὐτὸν ἡμέρας καὶ νυκτός, καὶ μακροθυμῶν ἐπὰ αὐτοῖς; Λέγω ὑμῖν ὅτι ποιήσει τὴν ἐκδίκησιν² 8 αὐτῶν ἐν τάχει. Πλὴν ὁ υἰὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἇρα¹ εὑρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς;

Είπεν δὲ πρός τινας τοὺς πεποιθότας ἐφ' ἑαυτοῖς ὅτι εἰσὶν δίκαιοι, καὶ 9 ἐξουθενοῦντας τοὺς λοιπούς, τὴν παραβολὴν ταύτην: Ἄνθρωποι δύο 10 ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθαι: ὁ εἶς Φαρισαῖος, καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. 11

¹ ἐκδικέω, vindicate, avenge. ² ἀντίδικος, ου, ὁ, opponent, adversary. ³ ἐντρέπω, turn about, reverence. ⁴ γέ, indeed, at least. ⁵ παρέχω, offer, afford. ⁶ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ⊓ χήρα, ας, ἡ, widow. ⁵ τέλος, ους, τό, end, purpose. ⁰ ὑπωπιάζω, strike in the face, treat roughly. ¹ ὁ κριτής, ου, ὁ, judge. ¹ ἱ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ¹ ² ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ¹ ³ ἐκλεκτός, chosen, elect. ¹ ⁴ βοάω, cry aloud, shout. ¹ ὁ μακροθυμέω, be patient, suffer long. ¹ ὁ τάχος, ους, τό, speed, quickness. ¹ πλήν, however, but. ¹ శ ἄρα, so? (introduces a question). ¹ ∘ ἐξουθενέω, despise, ignore. ² ὑ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes.

Κατὰ Λουκᾶν 18:12

Ο Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο, Ὁ θεός, εὐχαριστῶ¹ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὥσπερ² οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες,³ ἄδικοι,⁴ μοιχοί,⁵ ἢ καὶ ὡς οὖτος ὁ τελώνης.⁶ Νηστεύω⁻ δὶς⁵ τοῦ σαββάτου, ἀποδεκατῶ² πάντα ὅσα 12 κτῶμαι.¹⁰ Καὶ ὁ τελώνης⁶ μακρόθεν¹¹ ἑστὼς οὐκ ἤθελεν οὐδὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς 13 εἰς τὸν οὐρανὸν ἐπᾶραι,¹² ἀλλ' ἔτυπτεν¹³ εἰς τὸ στῆθος¹⁴ αὐτοῦ, λέγων, Ὁ θεός, ἱλάσθητί¹⁵ μοι τῷ ἁμαρτωλῷ.¹⁶ Λέγω ὑμῖν, κατέβη οὖτος δεδικαιωμένος¹⁻ εἰς 14 τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ γὰρ ἐκεῖνος: ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν¹⁵ ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται,¹⁰ ὁ δὲ ταπεινῶν¹⁰ ἑαυτὸν ὑψωθήσεται.¹δ

Προσέφερον²⁰ δὲ αὐτῷ καὶ τὰ βρέφη,²¹ ἴνα αὐτῶν ἄπτηται:²² ἰδόντες δὲ οἱ 15 μαθηταὶ ἐπετίμησαν²³ αὐτοῖς. Ὁ δὲ Ἰησοῦς προσκαλεσάμενος²⁴ αὐτὰ εἶπεν, 16 Ἄφετε τὰ παιδία ἔρχεσθαι πρός με, καὶ μὴ κωλύετε²⁵ αὐτά: τῶν γὰρ τοιούτων

¹ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ² ὥσπερ, just as, even as. ³ ἄρπαξ, ravenous, rapacious. ⁴ ἄδικος, unjust, unrighteous. ⁵ μοιχός, οῦ, ὁ, adulterer. ⁶ τελώνης, ου, ὁ, tax collector, collector of taxes. ⁻ νηστεύω, fast. 8 δίς, twice. 9 ἀποδεκατόω, tithe, collect a tithe. ¹⁰ κτάομαι, acquire, win. ¹¹ μακρόθεν, from afar, afar. ¹² ἐπαίρω, lift up, raise. ¹³ τύπτω, smite, beat. ¹⁴ στῆθος, ους, τό, breast, chest. ¹⁵ ἱλάσκομαι, propitiate, expiate. ¹⁶ ἁμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹⁻ δικαιόω, justify, pronounce righteous. ¹8 ὑψόω, lift up, exalt. ¹⁰ ταπεινόω, humble, humiliate. ²⁰ προσφέρω, bring to, offer. ²¹ βρέφος, ους, τό, unborn or a newborn child, baby. ²² ἄπτομαι, touch or handle. ²³ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ²⁴ προσκαλέω, summon. ²⁵ κωλύω, forbid, hinder.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 18:17

ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὃς ἐὰν μὴ δέξηται τὴν βασιλείαν 17 τοῦ θεοῦ ὡς παιδίον, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς αὐτήν.

Καὶ ἐπηρώτησέν τις αὐτὸν ἄρχων, ¹ λέγων, Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ποιήσας ζωὴν 18 αἰώνιον κληρονομήσω;² Εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Τί με λέγεις ἀγαθόν; Οὐδεὶς 19 ἀγαθός, εἰ μὴ εἶς, ὁ θεός. Τὰς ἐντολὰς οἶδας, Μὴ μοιχεύσης,³ μὴ φονεύσης,⁴ μὴ 20 κλέψης,⁵ μὴ ψευδομαρτυρήσης,⁴ τίμα⁻ τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου. Ὁ 21 δὲ εἶπεν, Ταῦτα πάντα ἐφυλαξάμην⁵ ἐκ νεότητός² μου. ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ 22 Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἔτι ἕν σοι λείπει:¹⁰ πάντα ὅσα ἔχεις πώλησον,¹¹ καὶ διάδος¹² πτωχοῖς,¹³ καὶ ἕξεις θησαυρὸν¹⁴ ἐν οὐρανῷ: καὶ δεῦρο,¹⁵ ἀκολούθει μοι. Ὁ δὲ 23 ἀκούσας ταῦτα περίλυπος¹⁶ ἐγένετο: ἦν γὰρ πλούσιος¹⁻ σφόδρα.¹⁶ Ἰδὼν δὲ αὐτὸν 24 ὁ Ἰησοῦς περίλυπον¹⁶ γενόμενον εἶπεν, Πῶς δυσκόλως¹っ οἱ τὰ χρήματα²⁰ ἔχοντες εἰσελεύσονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ. Εὐκοπώτερον²¹ γάρ ἐστιν 25

¹ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ² κληρονομέω, inherit, obtain. ³ μοιχεύω, commit adultery. ⁴ φονεύω, kill, murder. ⁵ κλέπτω, steal. ⁶ ψευδομαρτυρέω, bear false witness, testify falsely. ⁷ τιμάω, honor, value at a price. ⁸ φυλάσσω, guard, keep. ⁹νεότης, ητος, ή, youth, youthfulness. ¹⁰ λείπω, leave, leave behind. ¹¹ πωλέω, sell. ¹² διαδίδωμι, distribute, give. ¹³ πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹⁴ θησαυρός, οῦ, ὁ, storehouse, treasure. ¹⁵ δεῦρο, until now, come here! ¹⁶ περίλυπος, very sad, very sorrowful. ¹⁷ πλούσιος, rich. ¹⁸ σφόδρα, exceedingly, greatly. ¹⁹ δυσκόλως, with difficulty, hardly. ²⁰ χρῆμα, τος, τό, wealth, money. ²¹ εὐκοπώτερον, easier.

Κατὰ Λουκᾶν 18:26

κάμηλον¹ διὰ τρυμαλιᾶς² ῥαφίδος³ εἰσελθεῖν, ἢ πλούσιον⁴ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ εἰσελθεῖν. Εἶπον δὲ οἱ ἀκούσαντες, Καὶ τίς δύναται σωθῆναι; Ὁ δὲ εἶπεν, 26 Τὰ ἀδύνατα⁵ παρὰ ἀνθρώποις δυνατά⁶ ἐστιν παρὰ τῷ θεῷ. Εἶπεν δὲ Πέτρος, 28 Ἰδού, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα καὶ ἠκολουθήσαμέν σοι. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἀμὴν 29 λέγω ὑμῖν ὅτι οὐδείς ἐστιν ὅς ἀφῆκεν οἰκίαν, ἢ γονεῖς, ἢ ἀδελφούς, ἢ γυναῖκα, ἢ τέκνα, ἕνεκεν⁵ τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, ὅς οὐ μὴ ἀπολάβῃ πολλαπλασίονα¹ο 30 ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ, καὶ ἐν τῷ αἰῶνι τῷ ἐρχομένῳ ζωὴν αἰώνιον.

¹ κάμηλος, ου, ὁ, camel. ² τρυμαλιά, ᾶς, ἡ, hole, eye of a needle. ³ ῥαφίς, ίδος, ἡ, needle. ⁴πλούσιος, rich. ⁵ ἀδύνατος, impossible, unable. ⁶ δυνατός, powerful, possible. ⊓ γονεύς, έως, ὁ, parent. ⁵ ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ⁰ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ¹¹ πολλαπλασίων, many times as much, many times more. ¹¹ παραλαμβάνω, receive, take. ¹² τελέω, finish, fulfill. ¹³ ἐμπαίζω, mock. ¹⁴ ὑβρίζω, mistreat, insult. ¹⁵ ἐμπτύω, spit upon. ¹⁶ μαστιγόω, whip, lash. ¹⁻ συνίημι, understand, consider.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 18:35

καὶ ἦν τὸ ῥῆμα τοῦτο κεκρυμμένον ἀπ' αὐτῶν, καὶ οὐκ ἐγίνωσκον τὰ λ εγόμενα.

Έγένετο δὲ ἐν τῷ ἐγγίζειν² αὐτὸν εἰς Ἰεριχώ, τυφλός τις ἐκάθητο παρὰ τὴν ὁδὸν 35 προσαιτῶν: ἀκούσας δὲ ὅχλου διαπορευομένου, ἐπυνθάνετος τί εἴη τοῦτο. 36 Ἀπήγγειλαν δὲ αὐτῷ ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος παρέρχεται. Καὶ ἐβόησεν, 38 λέγων, Ἰησοῦ, υίὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με. Καὶ οἱ προάγοντες ἐπετίμων αὐτῷ 39 ἴνα σιωπήση: ἀυτὸς δὲ πολλῷ μᾶλλον ἔκραζεν, Υὶὲ Δαυίδ, ἐλέησόν με. 40 Σταθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐκέλευσεν αὐτὸν ἀχθῆναι πρὸς αὐτόν: ἐγγίσαντος δὲ αὐτοῦ ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων, Τί σοι θέλεις ποιήσω; Ὁ δὲ εἶπεν, Κύριε, ἴνα 41 ἀναβλέψω. Καὶ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ, Ἀνάβλεψον: ἡ πίστις σου σέσωκέν σε. 42 Καὶ παραχρῆμα ἀνέβλεψεν, καὶ ἡκολούθει αὐτῷ, δοξάζων τὸν θεόν: καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰδὼν ἔδωκεν αἵνον τῷ θεῷ.

¹ κρύπτω, conceal, hide. ² ἐγγίζω, come near, approach. ³ προσαιτέω, beg. ⁴ διαπορεύομαι, pass across, journey through. ⁵ πυνθάνομαι, inquire, ask. ⁶ ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁷ Ναζωραΐος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ⁸ παρέρχομαι, pass by, go by. ⁹ βοάω, cry aloud, shout. ¹⁰ ἐλεέω, have mercy, pity. ¹¹ προάγω, lead forth, go before. ¹² ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹³ σιωπάω, be silent, keep silence. ¹⁴ κελεύω, order, command. ¹⁵ ἀναβλέπω, look up, receive sight. ¹⁶ παραχρῆμα, immediately, instantly. ¹⁷ αἶνος, ου, ὁ, praise.

Κατὰ Λουκᾶν 19:2

Καὶ εἰσελθών διήρχετο την Ἰεριχώ. Καὶ ἰδού, ἀνηρ ὀνόματι καλούμενος 19 Zακχαῖος, καὶ αὐτὸς ἦν ἀρχιτελώνης, καὶ οὖτος ἦν πλούσιος. Καὶ ἐζήτει ἰδεῖν 3τὸν Ἰησοῦν τίς ἐστιν, καὶ οὐκ ἠδύνατο ἀπὸ τοῦ ὄχλου, ὅτι τῆ ἡλικία μικρὸς ἡν. Καὶ προδραμών 7 ἔμπροσθεν 8 ἀνέβη ἐπὶ συκομωραίαν 9 ἵνα ἴδη αὐτόν: ὅτι 4 ἐκείνης ἔμελλεν διέρχεσθαι. Καὶ ὡς ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον, ἀναβλέψας 10 δ 5 Ἰησοῦς εἶδεν αὐτόν, καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ζακχαῖε, σπεύσας κατάβηθι: σήμερον 2 γὰρ ἐν τῷ οἴκῷ σου δεῖ με μεῖναι. Καὶ σπεύσας 1 κατέβη, καὶ 6 ύπεδέξατο 13 αὐτὸν χαίρων. Καὶ ἰδόντες πάντες διεγόγγυζον, 14 λέγοντες ὅτι 7Παρὰ ἁμαρτωλῷ 15 ἀνδρὶ εἰσῆλθεν καταλῦσαι. 16 Σταθεὶς δὲ Ζακχαῖος 2 εἶπεν 8πρὸς τὸν κύριον, Ἰδού, τὰ ἡμίση τῶν ὑπαρχόντων μου, κύριε, δίδωμι τοῖς πτωχοῖς: 18 καὶ εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, 19 ἀποδίδωμι 20 τετραπλοῦν. 21 Εἶπεν δὲ 9 πρὸς αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς ὅτι Σήμερον 12 σωτηρία 22 τῷ οἴκῳ τούτῳ ἐγένετο, καθότι 23

¹διέρχομαι, cross over, pass through. ²Ζακχαῖος, ου, ὁ, Zaccheus, Zaccheus, ³ἀρχιτελώνης, ου, ὁ, chief tax collector. ⁴πλούσιος, rich. ⁵ἡλικία, ας, ἡ, maturity, age. ⁶μικρός, small, little. ⁷προτρέχω, run ahead, outrun. ⁸ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁹συκομωραία, ας, ἡ, sycamore tree. ¹⁰ἀναβλέπω, look up, receive sight. ¹¹σπεύδω, hasten, urge on. ¹²σήμερον, today, now. ¹³ ὑποδέχομαι, welcome, receive. ¹⁴διαγογγύζω, complain, grumble. ¹⁵ ἀμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ¹⁶καταλύω, destroy, lodge. ¹⁷ ἥμισυς, half. ¹⁸πτωχός, poor, poor man (as a noun). ¹⁹συκοφαντέω, acuse falsely, defraud. ²⁰ἀποδίδωμι, give back, pay. ²¹τετραπλοῦς, four times, fourfold. ²²σωτηρία, ας, ἡ, salvation, deliverance. ²³καθότι, according as, because.

Βyzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 19:10

καὶ αὐτὸς υἱὸς Ἀβραάμ ἐστιν. Ἡλθεν γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ζητῆσαι καὶ 10 σῶσαι τὸ ἀπολωλός.

Άκουόντων δὲ αὐτῶν ταῦτα, προσθεὶς¹ εἶπεν παραβολήν, διὰ τὸ ἐγγὺς² αὐτὸν 11 εἶναι Ἱερουσαλήμ, καὶ δοκεῖν αὐτοὺς ὅτι παραχρῆμα³ μέλλει ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἀναφαίνεσθαι.⁴ Εἶπεν οὖν, Ἄνθρωπός τις εὐγενὴς⁵ ἐπορεύθη εἰς χώραν⁶ 12 μακράν,⁻ λαβεῖν ἑαυτῷ βασιλείαν, καὶ ὑποστρέψαι.⁵ Καλέσας δὲ δέκα³ δούλους 13 ἑαυτοῦ, ἔδωκεν αὐτοῖς δέκα² μνᾶς,¹⁰ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς, Πραγματεύσασθε¹¹ ἕως ἔρχομαι. Οἱ δὲ πολῖται¹² αὐτοῦ ἐμίσουν¹³ αὐτόν, καὶ ἀπέστειλαν πρεσβείαν 14 ὀπίσω¹⁵ αὐτοῦ, λέγοντες, Οὐ θέλομεν τοῦτον βασιλεῦσαι¹⁶ ἐφ' ἡμᾶς. Καὶ 15 ἐγένετο ἐν τῷ ἐπανελθεῖν¹⁻ αὐτὸν λαβόντα τὴν βασιλείαν, καὶ εἶπεν φωνηθῆναι αὐτῷ τοὺς δούλους τούτους, οἷς ἔδωκεν τὸ ἀργύριον,¹⁰ ἴνα γνῷ τίς τί διεπραγματεύσατο.²⁰ Παρεγένετο²¹ δὲ ὁ πρῶτος, λέγων, Κύριε, ἡ μνᾶ¹⁰ σου 16

¹προστίθημι, add, add to. ² ἐγγύς, near. ³παραχρῆμα, immediately, instantly. ⁴ἀναφαίνω, bring to light, cause to appear. ⁵ εὐγενής, noble, high-born. ⁶ χώρα, ας, ή, land, region. ⁷ μακρός, long, far distant. ⁸ὑποστρέφω, return, turn back. ⁹ δέκα, ten, 10. ¹⁰ μνᾶ, ᾶς, ή, mina (Gr. monetary unit), mina. ¹¹ πραγματεύομαι, do business, trade. ¹² πολίτης, ου, ὁ, citizen. ¹³ μισέω, hate, detest. ¹⁴ πρεσβεία, ας, ή, ambassador, embassy. ¹⁵ ὀπίσω, behind, after (gen). ¹⁶ βασιλεύω, reign, rule. ¹⁷ ἐπανέρχομαι, return, come back again. ¹⁸ φωνέω, call, crow. ¹⁹ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ²⁰ διαπραγματεύομαι, gain by trading, earn. ²¹ παραγίνομαι, come, arrive.

Κατὰ Λουκᾶν 19:17

προσειργάσατο δέκα μνᾶς. Καὶ εἶπεν αὐτῷ, Εἶν, αὐτῷ δοῦλε: ὅτι ἐν 17έλαχίστ $ω^5$ πιστὸς ἐγένου, ἴσθι ἐξουσίαν ἔχων ἐπάν $ω^6$ δέκ $α^2$ πόλεων. Καὶ ἦλθεν δ 18 δεύτερος, 7 λέγων, Κύριε, 1 μν 3 σου ἐποίησεν πέντε 8 μν 3 μν 3 Εἶπεν δὲ καὶ τούτω, 19 Καὶ σὺ γίνου ἐπάνω πέντε πόλεων. Καὶ ἕτερος ἦλθεν, λέγων, Κύριε, ἰδού, ἡ 20 μν \tilde{a}^3 σου, $\tilde{\eta}$ ν εἶγον ἀποκειμένην $\frac{1}{2}$ ἐν σουδαρίω: $\frac{1}{2}$ ἐφοβούμην γάρ σε, ὅτι $\frac{1}{2}$ ἄνθρωπος αὐστηρὸς $\frac{1}{2}$ εἶ: αἴρεις δ οὐκ ἔθηκας, καὶ θερίζεις δ οὐκ ἔσπειρας. 22 Λέγει δὲ αὐτῷ, Ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὲ δοῦλε. Ἦδεις ὅτι ἐγὼ ἄνθρωπος αὐστηρός 11 εἰμι, αἴρων 0 οὐκ ἔθηκα, καὶ θερίζων 12 0 οὐκ ἔσπειρα: καὶ 23 διὰ τί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριον 13 μου ἐπὶ τράπεζαν, 14 καὶ ἐγὼ ἐλθὼν σὺν τόκω 15 αν ἔπραξα 16 αὐτό; Καὶ τοῖς παρεστῶσιν 17 εἶπεν, Ἄρατε ἀπ' αὐτοῦ τὴν μνᾶν, καὶ 24 δότε τῷ τὰς δέκα 2 μνᾶς 3 ἔγοντι. Καὶ εἶπον αὐτῷ, Κύριε, ἔγει δέκα 2 μνᾶς. 3 Λέγω 25 γὰρ ὑμῖν ὅτι παντὶ τῷ ἔχοντι δοθήσεται: ἀπὸ δὲ τοῦ μὴ ἔχοντος, καὶ ὃ ἔχει

¹προσεργάζομαι, make more, gain. ²δέκα, ten, 10. ³μνᾶ, ᾶς, ἡ, mina (Gr. monetary unit), mina. ⁴εὕ, well, well done. ⁵ἐλάχιστος, least, smallest. ⁶ἐπάνω, above, over (gen). ⁷δεύτερος, second. ⁸πέντε, five, 5. ⁹ἀπόκειμαι, be laid up, put away. ¹⁰σουδάριον, ου, τό, face cloth, handkerchief. ¹¹αὐστηρός, strict, exacting. ¹²θερίζω, reap, gather. ¹³ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ¹⁴τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹⁵τόκος, ου, ὁ, interest, usury. ¹⁶πράσσω, do, perform. ¹⁷παρίστημι, be present, stand by.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 19:27

ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. Πλὴν 1 τοὺς ἐχθρούς 2 μου ἐκείνους, τοὺς μὴ θελήσαντάς 27 με βασιλεῦσαι 3 ἐπ' αὐτούς, ἀγάγετε ὧδε, καὶ κατασφάξατε 4 ἔμπροσθέν 5 μου.

Καὶ εἰπὼν ταῦτα, ἐπορεύετο ἔμπροσθεν, ἀναβαίνων εἰς Ἱεροσόλυμα.

Καὶ ἐγένετο ὡς ἤγγισεν εἰς Βηθσφαγὴ καὶ Βηθανίαν πρὸς τὸ ὅρος τὸ 29 καλούμενον Ἐλαιῶν, ἀπέστειλεν δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἰπών, Ὑπάγετε εἰς 30 τὴν κατέναντι κώμην: ἐν ῇ εἰσπορευόμενοι ἐυρήσετε πῶλον ὁ δεδεμένον, ἐφ' ὃν οὐδεὶς πώποτε ἀνθρώπων ἐκάθισεν: λύσαντες αὐτὸν ἀγάγετε. Καὶ 31 ἐάν τις ὑμᾶς ἐρωτᾶ, Διὰ τί λύετε; οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ ὅτι Ὁ κύριος αὐτοῦ χρείαν εχει. ἀπελθόντες δὲ οἱ ἀπεσταλμένοι εὖρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς. 32 Λυόντων δὲ αὐτῶν τὸν πῶλον, εἶπον οἱ κύριοι αὐτοῦ πρὸς αὐτούς, Τί λύετε τὸν πῶλον, Το κύριος αὐτοῦ χρείαν εξει. Καὶ ἤγαγον αὐτὸν 34

¹πλήν, however, but. ² ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ³ βασιλεύω, reign, rule. ⁴ κατασφάζω, slay, strike down. ⁵ ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ⁶ ἐγγίζω, come near, approach. ⁷ Βηθφαγή, ἡ, Bethphage. ⁸ Βηθανία, ας, ἡ, Bethany. ⁹ ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ¹⁰ κατέναντι, over against, opposite. ¹¹ κώμη, ης, ἡ, village. ¹² εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ¹³ πῶλος, ου, ὁ, colt, young ass. ¹⁴ δέω, bind, tie. ¹⁵ πώποτε, ever yet, any time. ¹⁶ καθίζω, seat, sit. ¹⁷ λύω, untie, loose. ¹⁸ χρεία, ας, ἡ, need, necessity.

Κατὰ Λουκᾶν 19:36

πρὸς τὸν Ἰησοῦν: καὶ ἐπιρρίψαντες¹ ἑαυτῶν τὰ ἱμάτια ἐπὶ τὸν πῶλον,² ἐπεβίβασαν³ τὸν Ἰησοῦν. Πορευομένου δὲ αὐτοῦ, ὑπεστρώννυον⁴ τὰ ἱμάτια 36 αὐτῶν ἐν τῆ ὁδῷ. Ἐγγίζοντος⁵ δὲ αὐτοῦ ἤδη πρὸς τῆ καταβάσει⁶ τοῦ ὄρους τῶν 37 Ἐλαιῶν,⁵ ἤρξαντο ἄπαν⁵ τὸ πλῆθος³ τῶν μαθητῶν χαίροντες αἰνεῖν¹⁰ τὸν θεὸν φωνῆ μεγάλη περὶ πασῶν ὧν εἶδον δυνάμεων, λέγοντες,

Εὐλογημένος 11 ὁ ἐρχόμενος βασιλεὺς ἐν ὀνόματι κυρίου: εἰρήνη ἐν οὐρανῷ, καὶ δόξα ἐν ὑψίστοις. 12

Καί τινες τῶν Φαρισαίων ἀπὸ τοῦ ὅχλου εἶπον πρὸς αὐτόν, Διδάσκαλε, 39 13 ἐπιτίμησον τοῖς μαθηταῖς σου. Καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, Λέγω ὑμῖν ὅτι 40 14 εὰν οὖτοι σιωπήσωσιν, οἱ λίθοι κεκράξονται.

¹ἐπιρρίπτω, throw upon, cast upon. ²πῶλος, ου, ὁ, colt, young ass. ³ἐπιβιβάζω, put on, place upon. ⁴ὑποστρωννύω, spread out underneath, spread under. ⁵ἐγγίζω, come near, approach. ⁶κατάβασις, εως, ἡ, descent, slope. ⁷ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ⁸ἄπας, each, every. ⁹πλῆθος, ους, τό, multitude. ¹⁰αἰνέω, praise. ¹¹εὐλογέω, bless. ¹²ὕψιστος, highest, most high. ¹³ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ¹⁴σιωπάω, be silent, keep silence.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 19:41

Καὶ ὡς ἤγγισεν,¹ ἰδὼν τὴν πόλιν, ἔκλαυσεν² ἐπ' αὐτῆ, λέγων ὅτι Εἰ ἔγνως καὶ σύ, 41 καί γε³ ἐν τῆ ἡμέρα σου ταύτη, τὰ πρὸς εἰρήνην σου: νῦν δὲ ἐκρύβη⁴ ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου. Ὅτι ἥξουσιν⁵ ἡμέραι ἐπὶ σέ, καὶ περιβαλοῦσιν⁶ οἱ ἐχθροίσου 43 χάρακά⁵ σοι, καὶ περικυκλώσουσίν σε, καὶ συνέξουσίν¹ σε πάντοθεν,¹ καὶ 44 ἐδαφιοῦσίν¹ σε καὶ τὰ τέκνα σου ἐν σοί, καὶ οὐκ ἀφήσουσιν ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ: ἀνθ'¹³ ὧν οὐκ ἔγνως τὸν καιρὸν τῆς ἐπισκοπῆς¹ σου.

Καὶ εἰσελθών εἰς τὸ ἱερόν, ἤρξατο ἐκβάλλειν τοὺς πωλοῦντας εν αὐτῷ καὶ 45 ἀγοράζοντας, ελέγων αὐτοῖς, Γέγραπται, Ὁ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς έστίν: 46 ὑμεῖς δὲ αὐτὸν ἐποιήσατε σπήλαιον ληστῶν. Καὶ ἦν διδάσκων τὸ καθ 47 ἡμέραν ἐν τῷ ἱερῷ: οἱ δὲ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐζήτουν αὐτὸν ἀπολέσαι, καὶ οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ: καὶ οὐχ εὕρισκον τὸ τί ποιήσωσιν, ὁ λαὸς γὰρ ἄπας 48 ἐξεκρέματο αὐτοῦ ἀκούων.

¹ ἐγγίζω, come near, approach. ² κλαίω, weep, weep for. ³γέ, indeed, at least. ⁴ κρύπτω, conceal, hide. ⁵ ἥκω, have come, am present. ⁶ περιβάλλω, put around, clothe. ⁷ ἐχθρός, hating, enemy (as a noun). ⁸ χάραξ, ακος, ὁ, pointed stake, entrenchment. ⁹ περικυκλόω, surround, encircle. ¹⁰ συνέχω, hold fast, oppress. ¹¹ πάντοθεν, on all sides, from all sides. ¹² ἐδαφίζω, dash to the ground. ¹³ ἀντί, instead of, in place of. ¹⁴ ἐπισκοπή, ῆς, ἡ, visitation, overseeing. ¹⁵ πωλέω, sell. ¹⁶ ἀγοράζω, buy. ¹⁷ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ¹⁸ σπήλαιον, ου, τό, cave, den. ¹⁹ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ²⁰ ἄπας, each, every. ²¹ ἐκκρεμάννυμι, hang out, hang on.

Κατὰ Λουκᾶν 20:2

Καὶ ἐγένετο ἐν μιᾳ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων, διδάσκοντος αὐτοῦ τὸν λαὸν ἐν τῷ ἱερῷ 20 καὶ εὐαγγελιζομένου, ἐπέστησαν¹ οἱ ἱερεῖς² καὶ οἱ γραμματεῖς σὺν τοῖς πρεσβυτέροις, καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν, λέγοντες, Εἰπὲ ἡμῖν, ἐν ποίᾳ³ ἐξουσίᾳ 2 ταῦτα ποιεῖς, ἢ τίς ἐστιν ὁ δούς σοι τὴν ἐξουσίαν ταύτην; Ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν 3 πρὸς αὐτούς, Ἐρωτήσω ὑμᾶς κἀγὼ ἕνα λόγον, καὶ εἴπατέ μοι: Τὸ βάπτισμα⁴ 4 Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων; Οἱ δὲ συνελογίσαντο⁵ πρὸς ἑαυτούς, 5 λέγοντες ὅτι Ἐὰν εἴπωμεν, Ἐξ οὐρανοῦ, ἐρεῖ, Διὰ τί οὐκ ἐπιστεύσατε αὐτῷ; 6 Ἐὰν δὲ εἴπωμεν, Ἐξ ἀνθρώπων, πᾶς ὁ λαὸς καταλιθάσει⁶ ἡμᾶς: πεπεισμένος γάρ ἐστιν Ἰωάννην προφήτην εἶναι. Καὶ ἀπεκρίθησαν μὴ εἰδέναι πόθεν. Ἦποῦς Τησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, Οὐδὲ ἐγὼ λέγω ὑμῖν ἐν ποίᾳ³ ἐξουσίᾳ ταῦτα ποιῶ.

¹ἐφίστημι, stand over, come upon. ²ἱερεύς, έως, ὁ, priest. ³ποῖος, what sort of? what? of what sort. ⁴βάπτισμα, τος, τό, baptism, rite or ceremony of baptism. ⁵συλλογίζομαι, reason, discuss. ⁶καταλιθάζω, stone to death, stone down. ⊓πόθεν, from where? whence.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 20:9

"Ηρξατο δὲ πρὸς τὸν λαὸν λέγειν τὴν παραβολὴν ταύτην: Ἄνθρωπος ἐφύτευσεν 9 άμπελωνα, καὶ ἐξέδοτο αὐτὸν γεωργοῖς, καὶ ἀπεδήμησεν γρόνους ἱκανούς: 10 καὶ ἐν καιρῷ ἀπέστειλεν πρὸς τοὺς γεωργοὺς 4 δοῦλον, ἵνα ἀπὸ τοῦ καρποῦ τοῦ ἀμπελώνος δώσιν αὐτῷ. Οἱ δὲ γεωργοὶ δείραντες αὐτὸν ἐξαπέστειλαν κενόν. Καὶ προσέθετο 10 πέμψαι έτερον δοῦλον: οἱ δὲ κἀκεῖνον 11 δείραντες καὶ 11 ἀτιμάσαντες 12 ἐξαπέστειλαν κενόν. Καὶ προσέθετο 10 πέμψαι τρίτον: οἱ δὲ καὶ 12 τοῦτον τραυματίσαντες 13 ἐξέβαλον. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος, 2 Τί 13 ποιήσω; Πέμψω τὸν υίόν μου τὸν ἀγαπητόν: ἴσως 14 τοῦτον ἰδόντες έντραπήσονται. 15 Ἰδόντες δὲ αὐτὸν οἱ γεωργοὶ $^{^4}$ διελογίζοντο $^{^{16}}$ πρὸς ἑαυτούς, 14λέγοντες, Oὖτός ἐστιν ὁ κληρονόμος: 17 δεῦτε, 18 ἀποκτείνωμεν αὐτόν, ἵνα ἡμῶν γένηται ή κληρονομία. 19 Καὶ ἐκβαλόντες αὐτὸν ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, 2 15 ἀπέκτειναν. Τί οὖν ποιήσει αὐτοῖς ὁ κύριος τοῦ ἀμπελῶνος;² Ἐλεύσεται καὶ 16

¹ φυτεύω, plant. ² ἀμπελών, ὥνος, ὁ, vineyard. ³ ἐκδίδωμι, rent, let out for hire. ⁴ γεωργός, οῦ, ὁ, farmer, worker of the soil. ⁵ ἀποδημέω, go abroad, go on a journey. ⁶ ἱκανός, sufficient, able. ⁷ δέρω, beat, flay. ⁸ ἐξαποστέλλω, send forth. ⁹ κενός, empty, vain. ¹⁰ προστίθημι, add, add to. ¹¹ κἀκεῖνος, and he, and she. ¹² ἀτιμάζω, dishonor, disgrace. ¹³ τραυματίζω, wound. ¹⁴ ἴσως, perhaps, probably. ¹⁵ ἐντρέπω, turn about, reverence. ¹⁶ διαλογίζομαι, debate, reason. ¹⁷ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ¹⁸ δεῦτε, come!. ¹⁹ κληρονομία, ας, ἡ, inheritance.

Κατὰ Λουκᾶν 20:17

ἀπολέσει τοὺς γεωργοὺς τούτους, καὶ δώσει τὸν ἀμπελῶνα ἄλλοις. ἀκούσαντες δὲ εἶπον, Μὴ γένοιτο. Ὁ δὲ ἐμβλέψας αὐτοῖς εἶπεν, Τί οὖν ἐστιν 17 τὸ γεγραμμένον τοῦτο, Λίθον ὃν ἀπεδοκίμασαν ὁ οἱ οἰκοδομοῦντες, ὁ οὖτος ἐγενήθη εἰς κεφαλὴν γωνίας; Πᾶς ὁ πεσὼν ἐπ' ἐκεῖνον τὸν λίθον 18 συνθλασθήσεται: ἔφ' ὃν δ' ἄν πέσῃ, λικμήσει αὐτόν.

Καὶ ἐζήτησαν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας ἐν 19 αὐτῆ τῆ ὥρᾳ, καὶ ἐφοβήθησαν: ἔγνωσαν γὰρ ὅτι πρὸς αὐτοὺς τὴν παραβολὴν ταύτην εἶπεν. Καὶ παρατηρήσαντες απέστειλαν ἐγκαθέτους, 20 ὑποκρινομένους ἐαυτοὺς δικαίους εἶναι, ἵνα ἐπιλάβωνται αὐτοῦ λόγου, εἰς τὸ παραδοῦναι αὐτὸν τῆ ἀρχῆ καὶ τῆ ἐξουσίᾳ τοῦ ἡγεμόνος. Καὶ ἐπηρώτησαν 21 αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, οἴδαμεν ὅτι ὀρθῶς λέγεις καὶ διδάσκεις: καὶ οὐ λαμβάνεις πρόσωπον, ἀλλ' ἐπ' ἀληθείας τὴν ὁδὸν τοῦ θεοῦ διδάσκεις. Έξεστιν 22

¹γεωργός, οῦ, ὁ, farmer, worker of the soil. ²ἀμπελών, ῶνος, ὁ, vineyard. ³ἐμβλέπω, look at, look into. ⁴ἀποδοκιμάζω, reject, reject after testing. ⁵οἰκοδομέω, build up, construct. ⁶γωνία, ας, ἡ, angle, corner. ⁶συνθλάω, break in pieces. δλικμάω, crush, scatter. ໑ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ¹⁰ παρατηρέω, watch closely, observe scrupulously. ¹¹ ἐγκάθετος, ου, ὁ, hired to lie in wait, spy. ¹²ὑποκρίνομαι, pretend, make believe. ¹³ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁴ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ¹⁵ὀρθως, rightly, correctly. ¹⁶ ἔξεστιν, it is lawful, it is permitted.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 20:23

ἡμῖν Καίσαρι¹ φόρον² δοῦναι, ἢ οὔ; Κατανοήσας³ δὲ αὐτῶν τὴν πανουργίαν,⁴ 23 εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί με πειράζετε;⁵ Ἐπιδείξατέ⁶ μοι δηνάριον:⁻ τίνος ἔχει 24 εἰκόνα⁵ καὶ ἐπιγραφήν;⁰ Ἀποκριθέντες δὲ εἶπον, Καίσαρος.¹ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, 25 Ἀπόδοτε¹ο τοίνυν¹¹ τὰ Καίσαρος¹ Καίσαρι,¹ καὶ τὰ τοῦ θεοῦ τῷ θεῷ. Καὶ οὐκ 26 ἔσχυσαν¹² ἐπιλαβέσθαι¹³ αὐτοῦ ῥήματος ἐναντίον¹⁴ τοῦ λαοῦ: καὶ θαυμάσαντες¹⁵ ἐπὶ τῇ ἀποκρίσει¹⁶ αὐτοῦ, ἐσίγησαν.¹⁻

Προσελθόντες δέ τινες τῶν Σαδδουκαίων, οἱ ἀντιλέγοντες ἀνάστασιν μὴ 27 εἶναι, ἐπηρώτησαν αὐτόν, λέγοντες, Διδάσκαλε, Μωσῆς ἔγραψεν ἡμῖν, Ἐάν 28 τινος ἀδελφὸς ἀποθάνῃ ἔχων γυναῖκα, καὶ οὖτος ἄτεκνος ἀποθάνῃ, ἵνα λάβῃ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ τὴν γυναῖκα, καὶ ἐξαναστήσῃ σπέρμα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ. 29 Ἐπτὰ οὖν ἀδελφοὶ ἦσαν: καὶ ὁ πρῶτος λαβὼν γυναῖκα, ἀπέθανεν ἄτεκνος: καὶ 30

¹ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ² φόρος, ου, ὁ, tribute, tax. ³ κατανοέω, observe, understand. ⁴ πανουργία, ας, ἡ, cleverness, craftiness. Trickery. ⁵ πειράζω, test, tempt. ⁶ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ⁷ δηνάριον, ου, ὁ, denarius. ⁸ εἰκών, όνος, ἡ, image, likeness. ⁹ ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, inscription, title. ¹⁰ ἀποδίδωμι, give back, pay. ¹¹ τοίνυν, accordingly, therefore. ¹² ἰσχύω, be strong, able. ¹³ ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ¹⁴ ἐναντίον, in the sight of, before. ¹⁵ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ¹⁶ ἀπόκρισις, εως, ἡ, answer, reply. ¹⁷ σιγάω, be silent, become silent. ¹⁸ Σαδδουκαῖος, ου, ὁ, Sadducee. ¹⁹ ἀντιλέγω, speak against, oppose. ²⁰ ἀνάστασις, εως, ἡ, resurrection, rising again. ²¹ ἄτεκνος, childless. ²² ἐξανίστημι, raise up, rise up. ²³ σπέρμα, τος, τό, seed, offspring.

Κατὰ Λουκᾶν 20:31

ἔλαβεν ὁ δεύτερος την γυναῖκα, καὶ οὖτος ἀπέθανεν ἄτεκνος. Καὶ ὁ τρίτος 31 ἔλαβεν αὐτὴν ώσαύτως. 3 Ω σαύτως 3 δὲ καὶ οἱ ἑπτά: οὐ κατέλιπον 4 τέκνα, καὶ ἀπέθανον. "Υστερον⁵ δὲ πάντων ἀπέθανεν καὶ ἡ γυνή. Ἐν τῆ οὖν ἀναστάσει, ⁶ 32 τίνος αὐτῶν γίνεται γυνή; Οἱ γὰρ ἑπτὰ ἔσχον αὐτὴν γυναῖκα. Καὶ ἀποκριθεὶς 34 εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου γαμοῦσιν καὶ ἐκγαμίσκονται: οί δὲ καταξιωθέντες τοῦ αἰῶνος ἐκείνου τυχεῖν τος ἀναστάσεως τῆς ἐκ 35νεκρών οὔτε γαμοῦσι v^7 οὔτε ἐκγαμίζονται: οὔτε γὰρ ἀποθανεῖν ἔτι δύνανται: 36 ἰσάγγελοι 12 γάρ εἰσιν, καὶ υἱοί εἰσιν τοῦ θεοῦ, τῆς ἀναστάσεως 6 υἱοὶ ὄντες. Ὁτι 37δὲ ἐγείρονται οἱ νεκροί, καὶ Mωσῆς ἐμήνυσεν¹³ ἐπὶ τῆς βάτου, ¹⁴ ὡς λέγει,Κύριον τὸν θεὸν Άβραὰμ καὶ τὸν θεὸν Ἰσαὰκ καὶ τὸν θεὸν Ἰακώβ. Θεὸς δὲ οὐκ 38 ἔστιν νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων: πάντες γὰρ αὐτῷ ζῶσιν. Ἀποκριθέντες δέ τινες 39 τῶν γραμματέων εἶπον, Δ ιδάσκαλε, καλῶς 15 εἶπας. Οὐκέτι 16 δὲ ἐτόλμων 17 40

¹δεύτερος, second. ²ἄτεκνος, childless. ³ώσαύτως, likewise. ⁴καταλείπω, leave, leave behind. ⁵ὕστερον, lastly, afterward. ⁶ἀνάστασις, εως, ή, resurrection, rising again. ⁷γαμέω, marry. ⁸ἐκγαμίσκω, give in marriage. ⁹καταξιόω, consider worthy, deem worthy. ¹⁰τυγχάνω, obtain, happen. ¹¹ἐκγαμίζω, give in marriage, marry. ¹²ἰσάγγελος, like an angel, like the angels. ¹³μηνύω, make known, report. ¹⁴βάτος, ου, ὁ, bath (a liquid measure). ¹⁵καλῶς, rightly, well. ¹⁶οὐκέτι, no longer, no more. ¹⁷τολμάω, dare, endure.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 20:41

ἐπερωτᾶν αὐτὸν οὐδέν.

Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Πῶς λέγουσιν τὸν χριστὸν υἱὸν Δαυὶδ εἶναι; Καὶ αὐτὸς 41 Δαυὶδ λέγει ἐν βίβλῳ¹ ψαλμῶν,² Εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, Κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἔως ἄν θῶ τοὺς ἐχθρούς³ σου ὑποπόδιον⁴ τῶν ποδῶν σου. Δαυὶδ 43 οὖν κύριον αὐτὸν καλεῖ, καὶ πῶς υἱὸς αὐτοῦ ἐστιν;

Ακούοντος δὲ παντὸς τοῦ λαοῦ, εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Προσέχετε ἀπὸ τῶν 45 γραμματέων τῶν θελόντων περιπατεῖν ἐν στολαῖς, καὶ φιλούντων ἀσπασμοὺς ἐν ταῖς ἀγοραῖς, καὶ πρωτοκαθεδρίας ἐν ταῖς συναγωγαῖς, καὶ πρωτοκλισίας ἐν τοῖς δείπνοις: οῦ κατεσθίουσιν τὰς οἰκίας τῶν χηρῶν, καὶ προφάσει 47 μακρὰ προσεύχονται. Οὖτοι λήψονται περισσότερον κρίμα.

¹ βίβλος, ου, ἡ, book, scroll. ² ψαλμός, οῦ, ὁ, song of praise, psalm. ³ ἔχθρός, hating, enemy (as a noun). ⁴ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ⁵ προσέχω, take head of, attend to. ⁶ στολή, ῆς, ἡ, equipment, apparel. ⁷ φιλέω, love, kiss. ⁸ ἀσπασμός, οῦ, ὁ, greeting, salutation. ⁹ ἀγορά, ᾶς, ἡ, marketplace, place of assembly. ¹⁰ πρωτοκαθεδρία, ας, ἡ, chief seat, seat of honor. ¹¹ πρωτοκλισία, ας, ἡ, chief place. ¹² δείπνον, ου, τό, supper, dinner. ¹³ κατεσθίω, eat up, devour. ¹⁴ χήρα, ας, ἡ, widow. ¹⁵ πρόφασις, εως, ἡ, pretense, pretext. ¹⁶ μακρός, long, far distant. ¹⁷ περισσός, excessive, abundant. ¹⁸ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict.

Κατὰ Λουκᾶν 21:2

Αναβλέψας δὲ εἶδεν τοὺς βάλλοντας τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον 21 πλουσίους: εἶδεν δέ τινα καὶ χήραν πενιχρὰν βάλλουσαν ἐκεῖ δύο λεπτά, καὶ 2 εἶπεν, Άληθῶς λέγω ὑμῖν ὅτι ἡ χήρα ἡ πτωχὴ αὕτη πλεῖον πάντων ἔβαλεν: 4 ἄπαντες γὰρ οὖτοι ἐκ τοῦ περισσεύοντος ἀὐτοῖς ἔβαλον εἰς τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ: αὕτη δὲ ἐκ τοῦ ὑστερήματος αὐτῆς ἄπαντα ὁ βίον δὶ ον εἶχεν ἔβαλεν.

Καί τινων λεγόντων περὶ τοῦ ἱεροῦ, ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασιν 5 κεκόσμηται, 5 εἶπεν, Ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι ἐν αἷς οὐκ 6 ἀφεθήσεται λίθος ἐπὶ λίθω, ὅς οὐ καταλυθήσεται. 6 Ἐπηρώτησαν δὲ αὐτόν, 7 λέγοντες, Διδάσκαλε, πότε 7 οὖν ταῦτα ἔσται; Καὶ τί τὸ σημεῖον ὅταν μέλλη ταῦτα γίνεσθαι; Ὁ δὲ εἶπεν, Βλέπετε μὴ πλανηθῆτε: πολλοὶ γὰρ ἐλεύσονται 8 ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, λέγοντες ὅτι Ἐγώ εἰμι: καί, Ὁ καιρὸς ἤγγικεν, μὴ οὖν πορευθῆτε ὀπίσω αὐτῶν. Όταν δὲ ἀκούσητε πολέμους 1 καὶ ἀκαταστασίας, 2 9

¹ἀναβλέπω, look up, receive sight. ²δῶρον, ου, τό, gift, present. ³γαζοφυλάκιον, ου, τό, treasury. ⁴πλούσιος, rich. ⁵χήρα, ας, ἡ, widow. ⁶πενιχρός, poor, needy. γλεπτόν, τό, small coin, small piece of money. δὰληθῶς, truly, really. ⁰πτωχός, poor, poor man (as a noun). απας, each, every. περισσεύω, abound, be rich. ὁχήρα, τος, τό, that which is lacking, need. βίος, ου, δ, life, manner of life. ἀκάθημα, τος, τό, votive offering. κοσμέω, adorn, put into order. καταλύω, destroy, lodge. πότε, when at what time? πλανάω, deceive, lead astray. ἐγγίζω, come near, approach. οὐ ἀπίσω, behind, after (gen). πόλεμος, ου, δ, war, battle. ἀκαταστασία, ας, ἡ, distrurbance, disorder.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 21:10

μὴ πτοηθῆτε: δεῖ γὰρ ταῦτα γενέσθαι πρῶτον, ἀλλ' οὐκ εὐθέως τὸ τέλος.

Τότε ἔλεγεν αὐτοῖς, Ἐγερθήσεται ἔθνος ἐπὶ ἔθνος, καὶ βασιλεία ἐπὶ βασιλείαν: 10 σεισμοί³ τε μεγάλοι κατὰ τόπους καὶ λιμοὶ⁴ καὶ λοιμοὶ⁵ ἔσονται, φόβητρά⁶ τε καὶ σημεῖα ἀπ' οὐρανοῦ μεγάλα ἔσται. Πρὸ⁻ δὲ τούτων πάντων ἐπιβαλοῦσιν⁶ 12 ἐφ' ὑμᾶς τὰς χεῖρας αὐτῶν, καὶ διώξουσιν,⁴ παραδιδόντες εἰς συναγωγὰς καὶ φυλακάς,¹⁰ ἀγομένους ἐπὶ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας,¹¹ ἔνεκεν¹² τοῦ ὀνόματός μου. 13 Ἀποβήσεται¹³ δὲ ὑμῖν εἰς μαρτύριον.¹⁴ Θέσθε οὖν εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν μὴ 14 προμελετᾳν¹⁵ ἀπολογηθῆναι:¹⁶ ἐγὼ γὰρ δώσω ὑμῖν στόμα καὶ σοφίαν, ἦ οὐ 15 δυνήσονται ἀντειπεῖν¹΄ οὐδὲ ἀντιστῆναι¹ϐ πάντες οἱ ἀντικείμενοι¹θ ὑμῖν. 16 Παραδοθήσεσθε δὲ καὶ ὑπὸ γονέων²θ καὶ συγγενῶν² καὶ φίλων²² καὶ ἀδελφῶν, καὶ θανατώσουσιν²β ἐξ ὑμῶν. Καὶ ἔσεσθε μισούμενοι²θ ὑπὸ πάντων διὰ τὸ 17

¹πτοέω, terrify, scare. ²τέλος, ους, τό, end, purpose. ³σεισμός, οῦ, ὁ, earthquake, storm. ⁴λιμός, οῦ, ὁ, hunger, famine. ⁵λοιμός, οῦ, ὁ, pestilence, plague. ⁶φόβητρον, ου, τό, terrible sight, horror. ⁷πρό, before (gen), before. ⁸ἐπιβάλλω, lay upon, throw upon. ⁹διώκω, pursue, persecute. ¹⁰φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ¹¹ἡγεμών, όνος, ὁ, governor, leader. ¹²ἔνεκεν, for the sake of, on account of. ¹³ἀποβαίνω, get out, go away. ¹⁴μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ¹⁵προμελετάω, practice beforehand, prepare. ¹⁶ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ¹⁷ἀντιλέγω, speak against, oppose. ¹⁸ἀνθίστημι, resist, oppose. ¹⁹ἀντίκειμαι, lie opposite, i.e. oppose. ²⁰γονεύς, έως, ὁ, parent. ²¹συγγενής, kindred, relative. ²²φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ²³θανατόω, put to death, subdue. ²⁴μισέω, hate, detest.

Κατὰ Λουκᾶν 21:18

ὄνομά μου. Καὶ θρὶξ¹ ἐκ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐ μὴ ἀπόληται. Ἐν τῆ ὑπομονῆ² 18 ὑμῶν κτήσασθε³ τὰς ψυχὰς ὑμῶν.

"Όταν δὲ ἴδητε κυκλουμένην ὑπὸ στρατοπέδων τὴν Ἱερουσαλήμ, τότε γνῶτε 20 ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐρήμωσις αὐτῆς. Τότε οἱ ἐν τῆ Ἰουδαίᾳ φευγέτωσαν εἰς τὰ ὅρη: 21 καὶ οἱ ἐν μέσω αὐτῆς ἐκχωρείτωσαν νο καὶ οἱ ἐν ταῖς χώραις μὴ εἰσερχέσθωσαν εἰς αὐτήν. "Ότι ἡμέραι ἐκδικήσεως αὐταί εἰσιν, τοῦ πλησθῆναι 22 πάντα τὰ γεγραμμένα. Οὐαὶ δὲ ταῖς ἐν γαστρὶ ἐχούσαις καὶ ταῖς 23 θηλαζούσαις ταῖς ἡμέραις: ἔσται γὰρ ἀνάγκη μεγάλη ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὀργὴι ἐν τῷ λαῷ τούτω. Καὶ πεσοῦνται στόματι μαχαίρας, καὶ 24 αἰχμαλωτισθήσονται εἰς πάντα τὰ ἔθνη: καὶ Ἱερουσαλὴμ ἔσται πατουμένη τὸ ὑπὸ ἐθνῶν, ἄχρι πληρωθῶσιν καιροὶ ἐθνῶν. Καὶ ἔσται σημεῖα ἐν ἡλίῳ καὶ 25

¹ θρίξ, τριχός, ἡ, hair. ² ὑπομονή, ῆς, ἡ, endurance, perseverance. ³ κτάομαι, acquire, win. ⁴ κυκλόω, encircle, surround. ⁵ στρατόπεδον, ου, τό, legion, army. ⁶ ἐγγίζω, come near, approach. ⁷ ἐρήμωσις, εως, ἡ, desolation, devastation. ⁸ Τουδαία, ας, ἡ, Judea. ⁹ φεύγω, flee, escape. ¹⁰ ἐκχωρέω, go out, leave. ¹¹ χώρα, ας, ἡ, land, region. ¹² ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ¹³ πλήθω, fill. ¹⁴ οὐαί, woe! alas! woe! ¹⁵ γαστήρ, τρος, ἡ, belly, womb. ¹⁶ θηλάζω, suckle, nurse. ¹⁷ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹⁸ ὀργἡ, ῆς, ἡ, wrath, anger. ¹⁹ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ²⁰ αἰχμαλωτίζω, take or lead captive, take captive. ²¹ πατέω, tread or tread under foot, tread. ²² ἄχρι, as far as, up to (gen). ²³ ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 21:26

σελήνη καὶ ἄστροις, καὶ ἐπὶ τῆς γῆς συνοχὴ ἐθνῶν ἐν ἀπορία, ήχούσης θαλάσσης καὶ σάλου, ἀποψυχόντων ἀνθρώπων ἀπὸ φόβου καὶ προσδοκίας 26 τῶν ἐπερχομένων τῆ οἰκουμένη: αἱ γὰρ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν σαλευθήσονται. Καὶ τότε ὄψονται τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐρχόμενον ἐν 27 νεφέλη μετὰ δυνάμεως καὶ δόξης πολλῆς. Ἀρχομένων δὲ τούτων γίνεσθαι, 28 ἀνακύψατε καὶ ἐπάρατε τὰς κεφαλὰς ὑμῶν: διότι ἐγγίζει ἡ ἀπολύτρωσις ὑμῶν.

Καὶ εἶπεν παραβολὴν αὐτοῖς, Ἰδετε τὴν συκῆν¹¹ καὶ πάντα τὰ δένδρα:²⁰ ὅταν 29 προβάλωσιν²¹ ἤδη, βλέποντες ἀφ' ἑαυτῶν γινώσκετε ὅτι ἤδη ἐγγὺς²² τὸ θέρος²³ ἐστίν. Οὕτως καὶ ὑμεῖς, ὅταν ἴδητε ταῦτα γινόμενα, γινώσκετε ὅτι ἐγγύς²² 31 ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ²⁴ ἡ γενεὰ²⁵ αὕτη, 32

¹ σελήνη, ης, ἡ, moon. ² ἄστρον, ου, τό, star. ³ συνοχή, ῆς, ἡ, dismay, anguish. ⁴ ἀπορία, ας, ἡ, perplexity, anxiety. ⁵ ἡχέω, sound, ring out. ⁶ σάλος, ου, ὁ, surge, wave. ⁷ ἀποψύχω, faint, breathe out life. ⁸ φόβος, ου, ὁ, fear, terror. ⁹ προσδοκία, ας, ἡ, expectation, waiting. ¹⁰ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ¹¹ οἰκουμένη, ης, ἡ, inhabited world. ¹² σαλεύω, shake, excite. ¹³ νεφέλη, ης, ἡ, cloud. ¹⁴ ἀνακύπτω, straighten up, stand erect. ¹⁵ ἐπαίρω, lift up, raise. ¹⁶ διότι, because, on this account. ¹⁷ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁸ ἀπολύτρωσις, εως, ἡ, redemption, deliverance. ¹⁹ συκῆ, ῆς, ἡ, fig tree. ²⁰ δένδρον, ου, τό, tree. ²¹ προβάλλω, put forward, put out. ²² ἐγγύς, near. ²³ θέρος, ους, τό, summer. ²⁴ παρέρχομαι, pass by, go by. ²⁵ γενεά, ᾶς, ἡ, generation.

Κατὰ Λουκᾶν 21:33

ἕως ἂν πάντα γένηται. Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ 33 μὴ παρέλθωσιν.

Προσέχετε² δὲ ἑαυτοῖς, μήποτε³ βαρηθῶσιν⁴ ὑμῶν αἱ καρδίαι ἐν κραιπάλη⁵ καὶ 34 μέθη⁶ καὶ μερίμναις⊓ βιωτικαῖς, καὶ αἰφνίδιος⁰ ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῆ¹⁰ ἡ ἡμέρα ἐκείνη: ὡς παγὶς¹¹ γὰρ ἐπελεύσεται¹² ἐπὶ πάντας τοὺς καθημένους ἐπὶ 35 πρόσωπον πάσης τῆς γῆς. Ἁγρυπνεῖτε¹³ οὖν ἐν παντὶ καιρῷ δεόμενοι,¹⁴ ἵνα 36 καταξιωθῆτε¹⁵ ἐκφυγεῖν¹⁰ πάντα τὰ μέλλοντα γίνεσθαι, καὶ σταθῆναι ἔμπροσθεν¹⁻ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου.

³Ην δὲ τὰς ἡμέρας ἐν τῷ ἱερῷ διδάσκων: τὰς δὲ νύκτας ἐξερχόμενος ηὐλίζετο ¹⁸ εἰς 37 τὸ ὅρος τὸ καλούμενον Ἐλαιῶν. ¹⁹ Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἄρθριζεν ²⁰ πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ 38 ἱερῷ ἀκούειν αὐτοῦ.

¹παρέρχομαι, pass by, go by. ²προσέχω, take head of, attend to. ³μήποτε, never, lest perchance. ⁴βαρέω, burden, weigh down. ⁵κραιπάλη, ης, ή, drinking bout, drunken dissipation. ⁶μέθη, ης, ή, drunkenness. ⁷μέριμνα, ης, ή, care, anxiety. ⁸βιωτικός, matter of daily life, life. ⁹αἰφνίδιος, sudden, unexpected. ¹⁰ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹¹παγίς, ίδος, ή, trap, snare. ¹²ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ¹³ἀγρυπνέω, sleepless, watchful. ¹⁴δέομαι, ask, request. ¹⁵καταξιόω, consider worthy, deem worthy. ¹⁶ἐκφεύγω, flee away, flee out. ¹⁷ἔμπροσθεν, in front of, before (gen). ¹⁸αὐλίζομαι, spend the night, lodge. ¹⁹ἐλαία, ας, ή, olive tree. ²⁰ὀρθρίζω, rise early in the morning, rise early.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:2

"Ηγγιζεν δὲ ἡ ἑορτὴ τῶν ἀζύμων, ἡ λεγομένη Πάσχα. Καὶ ἐζήτουν οἱ ἀρχιερεῖς 22 καὶ οἱ γραμματεῖς τὸ πῶς ἀνέλωσιν αὐτόν: ἐφοβοῦντο γὰρ τὸν λαόν.

Εἰσῆλθεν δὲ Σατανᾶς εἰς Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Ἰσκαριώτην, ὅντα ἐκ τοῦ 3 ἀριθμοῦ τῶν δώδεκα. Καὶ ἀπελθὼν συνελάλησεν τοῖς ἀρχιερεῦσιν καὶ 4 στρατηγοῖς τὸ πῶς αὐτὸν παραδῷ αὐτοῖς. Καὶ ἐχάρησαν, καὶ συνέθεντο 3 δαὐτῷ ἀργύριον δοῦναι. Καὶ ἐξωμολόγησεν καὶ ἐζήτει εὐκαιρίαν 4 στραδοῦναι αὐτὸν αὐτοῖς ἄτερ 4 δοῦναι.

⁵Ηλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων, ³ ἐν ἡ ἔδει θύεσθαι ¹⁸ τὸ Πάσχα. ⁴ Καὶ ἀπέστειλεν 7 Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπών, Πορευθέντες ἑτοιμάσατε ¹⁹ ἡμῖν τὸ Πάσχα, ⁴ ἵνα φάγωμεν. Οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ, Ποῦ ²⁰ θέλεις ἑτοιμάσομεν; ¹⁹ Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, 9 Ἰδού, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν, συναντήσει ²¹ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ²²

¹ ἐγγίζω, come near, approach. ² ἐορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ³ ἄζυμος, unleavened, paschal feast. ⁴ πάσχα, τό, passover, passover feast. ⁵ ἀναιρέω, take up, kill. ⁶ Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ⁷ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ⁸ ἐπικαλέω, call upon, invoke. ⁹ Ἰσκαριώτης, ου, ὁ, Iscariot, man of Kerioth. ¹⁰ ἀριθμός, οῦ, ὁ, number, total. ¹¹ συλλαλέω, talk with, discuss. ¹² στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ¹³ συντίθημι, agree, make an agreement. ¹⁴ ἀργύριον, ου, τό, silver, shekel. ¹⁵ ἐξομολογέω, confess, profess. ¹⁶ εὐκαιρία, ας, ἡ, fitting time, favorable opportunity. ¹⁷ ἄτερ, without, apart from. ¹⁸ θύω, sacrifice, kill. ¹⁹ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ²⁰ ποῦ, where?. ²¹ συναντάω, meet with, hence to happen. ²² κεράμιον, ου, τό, earthen vessel, jar.

Κατὰ Λουκᾶν 22:11

ὕδατος βαστάζων: ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὖ εἰσπορεύεται. Καὶ 11 ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότη τῆς οἰκίας, Λέγει σοι ὁ διδάσκαλος, Ποῦ ἐστιν τὸ κατάλυμα, ὅπου τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω; Κἀκεῖνος ὑμῖν 12 δείξει ἀνώγεον μέγα ἐστρωμένον: ἐκεῖ ἑτοιμάσατε. Ἀπελθόντες δὲ εὖρον 13 καθὼς εἴρηκεν αὐτοῖς, καὶ ἡτοίμασαν τὸ Πάσχα.

Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὅρα, ἀνέπεσεν, ¹³ καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ. Καὶ εἶπεν 14 πρὸς αὐτούς, Ἐπιθυμίᾳ ¹⁴ ἐπεθύμησα ¹⁵ τοῦτο τὸ Πάσχα ⁷ φαγεῖν μεθ' ὑμῶν πρὸ τοῦ με παθεῖν: ¹⁷ λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐκέτι ¹⁸ οὐ μὴ φάγω ἐξ αὐτοῦ, ἔως ὅτου ¹⁹ 16 πληρωθῆ ἐν τῆ βασιλεία τοῦ θεοῦ. Καὶ δεξάμενος ποτήριον, ²⁰ εὐχαριστήσας ²¹ 17 εἶπεν, Λάβετε τοῦτο, καὶ διαμερίσατε ²² ἑαυτοῖς: λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πίω 18 ἀπὸ τοῦ γενήματος ²³ τῆς ἀμπέλου, ²⁴ ἔως ὅτου ¹⁹ ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ ἔλθη. Καὶ 19

¹ βαστάζω, bear, carry. ² οὖ, where, when. ³ εἰσπορεύομαι, enter, journey into. ⁴ οἰκοδεσπότης, ου, ὁ, householder, head of a household. ⁵ ποῦ, where?. ⁶ κατάλυμα, τος, τό, lodging place, inn. ⁷ πάσχα, τό, passover, passover feast. ⁸ κἀκεῖνος, and he, and she. ⁹ δείκνυμι, show, point out. ¹⁰ ἀνώγεον, ου, τό, upper room. ¹¹ στρωννύω, spread, furnish. ¹² ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ¹³ ἀναπίπτω, recline, lie down. ¹⁴ ἐπιθυμία, ας, ἡ, desire, passion. ¹⁵ ἐπιθυμέω, desire, long for. ¹⁶ πρό, before (gen), before (gen), before. ¹⁷ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹⁸ οὐκέτι, no longer, no more. ¹⁹ ὅτου, until. ²⁰ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ²¹ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ²² διαμερίζω, divide, distribute. ²³ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ²⁴ ἄμπελος, ου, ἡ, vine.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:20

λαβών ἄρτον, εὐχαριστήσας¹ ἔκλασεν² καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς, λέγων, Τοῦτό ἐστιν τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον: τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν.³ 20 Ω σαύτως⁴ καὶ τὸ ποτήριον⁵ μετὰ τὸ δειπνῆσαι, ὁλέγων, Τοῦτο τὸ ποτήριον⁵ ἡ καινὴ διαθήκη⁵ ἐν τῷ αἴματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον. Πλὴν¹⁰ ἰδού, ἡ 21 χεὶρ τοῦ παραδιδόντος με μετ' ἐμοῦ ἐπὶ τῆς τραπέζης.¹¹ Καὶ ὁ μὲν υίὸς τοῦ 22 ἀνθρώπου πορεύεται κατὰ τὸ ὡρισμένον:¹² πλὴν¹⁰ οὐαὶ¹³ τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ δι' οὖ παραδίδοται. Καὶ αὐτοὶ ἤρξαντο συζητεῖν¹⁴ πρὸς ἑαυτοὺς τὸ τίς ἄρα¹⁵ εἴη ἐξ 23 αὐτῶν ὁ τοῦτο μέλλων πράσσειν.¹6

Έγένετο δὲ καὶ φιλονεικία¹⁷ ἐν αὐτοῖς τὸ τίς αὐτῶν δοκεῖ εἶναι μείζων. Ὁ δὲ εἶπεν 24 αὐτοῖς, Οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν κυριεύουσιν¹⁸ αὐτῶν, καὶ οἱ ἐξουσιάζοντες¹⁹ αὐτῶν εὐεργέται²⁰ καλοῦνται. Ύμεῖς δὲ οὐχ οὕτως: ἀλλ' ὁ μείζων ἐν ὑμῖν 26 γενέσθω ὡς ὁ νεώτερος: ² καὶ ὁ ἡγούμενος² ὡς ὁ διακονῶν.² Τίς γὰρ μείζων, ὁ 27

¹ εὐχαριστέω, give thanks, thank. ² κλάω, break. ³ ἀνάμνησις, εως, ἡ, remembrance, reminder. ⁴ ώσαύτως, likewise. ⁵ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ⁶ δειπνέω, eat, dine. ⁻ καινός, new, fresh. ⁵ διαθήκη, ης, ἡ, covenant, will. ⁰ ἐκχέω, pour out, shed. ¹¹ πλήν, however, but. ¹¹ τράπεζα, ης, ἡ, table. ¹² ὁρίζω, mark off by boundaries, determine. ¹³ οὐαί, woe! alas! woe! ¹⁴ συζητέω, discuss, dispute. ¹⁵ ἄρα, so? (introduces a question). ¹⁶ πράσσω, do, perform. ¹⁻ φιλονεικία, ας, ἡ, contentiousness, dispute. ¹⁵ κυριεύω, be lord over, rule. ¹⁰ ἐξουσιάζω, have authority over, master. ²⁰ εὐεργέτης, ου, ὁ, benefactor. ²¹ νέος, new, young. ²² ἡγέομαι, lead, be chief. ²³ διακονέω, serve, minister.

Κατὰ Λουκᾶν 22:28

ἀνακείμενος ἢ ὁ διακονῶν; Οὐχὶ ὁ ἀνακείμενος; Ἐγὼ δέ εἰμι ἐν μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ διακονῶν. Ὑμεῖς δέ ἐστε οἱ διαμεμενηκότες μετ' ἐμοῦ ἐν τοῖς πειρασμοῖς 28 μου: κἀγὼ διατίθεμαι ὑμῖν, καθὼς διέθετό μοι ὁ πατήρ μου, βασιλείαν, ἴνα 29 ἐσθίητε καὶ πίνητε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου καὶ καθίσεσθε ἐπὶ θρόνων, κρίνοντες τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ Ἰσραήλ. Εἶπεν δὲ ὁ κύριος, Σίμων, Σίμων, ἰδού, ὁ 31 Σατανᾶς ἐξητήσατο ὑμᾶς, τοῦ σινιάσαι ὑς τὸν σῖτον: ἐγὼ δὲ ἐδεήθην τοὺς ἀδελφούς σου. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός πτήριξον τοὺς ἀδελφούς σου. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ, Κύριε, μετὰ σοῦ ἔτοιμός εἰμι καὶ εἰς φυλακὴν 33 καὶ εἰς θάνατον πορεύεσθαι. Ὁ δὲ εἶπεν, Λέγω σοι, Πέτρε, οὐ μὴ φωνήση 34 σήμερον ἀλέκτωρ, πρὶν ἢ τρὶς ἀπαρνήση ἡ εἰδέναι με.

¹ἀνάκειμαι, recline, recline (at a meal). ²διακονέω, serve, minister. ³διαμένω, remain, continue. ⁴πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ⁵διατίθεμαι, appoint, make. ⁶τράπεζα, ης, ἡ, table. ⊓καθίζω, seat, sit. δυλή, ῆς, ἡ, tribe, race. ⁵Σατανᾶς, ᾶ, ὁ, Satan, adversary. ¹¹ ἐξαιτέω, demand of, ask for. ¹¹ σινιάζω, sift, prove by trials. ¹² σῖτος, ου, ὁ, wheat, grain. ¹³ δέομαι, ask, request. ¹⁴ ἐκλείπω, fail, cease. ¹⁵ ποτέ, once, at some time. ¹⁶ ἐπιστρέφω, turn to, return. ¹⊓ στηρίζω, establish, fix firmly. ¹δ ἕτοιμος, ready, prepared. ¹⁰ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ²⁰ φωνέω, call, crow. ²¹ σήμερον, today, now. ²² ἀλέκτωρ, ορος, ὁ, rooster, cock. ²³ πρίν, before, formerly. ²⁴ τρίς, thrice, three times. ²⁵ ἀπαρνέομαι, deny, refuse.

Byzantine NT Κατὰ Λουκᾶν 22:35

Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, "Ότε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ¹ βαλαντίου² καὶ πήρας³ καὶ 35 ὑποδημάτων,⁴ μή τινος ὑστερήσατε; Οἱ δὲ εἶπον, Οὐθενός. Εἶπεν οὖν αὐτοῖς, 36 ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάντιον² ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν: καὶ ὁ μὴ ἔχων, πωλήσει τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἀγοράσει μάχαιραν. Λέγω γὰρ ὑμῖν ὅτι ἔτι 37 τοῦτο τὸ γεγραμμένον δεῖ τελεσθῆναι ἐν ἐμοί, τὸ Καὶ μετὰ ἀνόμων ἐλογίσθη: καὶ γὰρ τὰ περὶ ἐμοῦ τέλος ἔχει. Οἱ δὲ εἶπον, Κύριε, ἰδού, μάχαιραι ὧδε δύο. 38 Ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, Ἱκανόν ἐστιν.

Καὶ ἐξελθών ἐπορεύθη κατὰ τὸ ἔθος¹⁵ εἰς τὸ ὅρος τῶν Ἐλαιῶν:¹⁶ ἡκολούθησαν δὲ 39 αὐτῷ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ. Γενόμενος δὲ ἐπὶ τοῦ τόπου, εἶπεν αὐτοῖς, 40 Προσεύχεσθε μὴ εἰσελθεῖν εἰς πειρασμόν.¹7 Καὶ αὐτὸς ἀπεσπάσθη¹8 ἀπ' αὐτῶν 41 ώσεὶ¹9 λίθου βολήν,²0 καὶ θεὶς τὰ γόνατα²¹ προσηύχετο, λέγων, Πάτερ, εἰ βούλει 42 παρενεγκεῖν²³ τὸ ποτήριον²⁴ τοῦτο ἀπ' ἐμοῦ: πλὴν²5 μὴ τὸ θέλημά μου, ἀλλὰ τὸ

¹ ἄτερ, without, apart from. ² βαλλάντιον, ου, τό, purse, money bag. ³ πήρα, ας, ἡ, leather pouch, bag. ⁴ ὑπόδημα, τος, τό, sandal, shoe. ⁵ ὑστερέω, lack, need. ⁶ ὁμοίως, likewise, in like manner. ⁷ πωλέω, sell. ⁸ ἀγοράζω, buy. ⁹ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ¹⁰ τελέω, finish, fulfill. ¹¹ ἄνομος, lawless, without law. ¹² λογίζομαι, calculate, consider. ¹³ τέλος, ους, τό, end, purpose. ¹⁴ ἱκανός, sufficient, able. ¹⁵ ἔθος, ους, τό, custom. ¹⁶ ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ¹⁷ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ¹⁸ ἀποσπάω, draw away, withdraw. ¹⁹ ὡσεί, like, about. ²⁰ βολή, ῆς, ἡ, throw, casting. ²¹ γόνυ, ατος, τό, knee. ²² βούλομαι, wish, will. ²³ παραφέρω, carry away, remove. ²⁴ ποτήριον, ου, τό, cup, drinking cup. ²⁵ πλήν, however, but.

Κατὰ Λουκᾶν 22:43

σὸν τενέσθω. Μρθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος ἀπ' οὐρανοῦ ἐνισχύων αὐτόν. Καὶ 43 γενόμενος ἐν ἀγωνίᾳ, ἐκτενέστερον προσηύχετο. Ἐγένετο δὲ ὁ ἱδρὼς αὐτοῦ ώσεὶ θρόμβοι αἴματος καταβαίνοντες ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἀναστὰς ἀπὸ τῆς 45 προσευχῆς, ἐλθὼν πρὸς τοὺς μαθητὰς εὖρεν αὐτοὺς κοιμωμένους ἀπὸ τῆς λύπης, καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί καθεύδετε; Αναστάντες προσεύχεσθε, ἴνα μὴ 46 εἰσέλθητε εἰς πειρασμόν. 12

"Ετι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδού, ὅχλος καὶ ὁ λεγόμενος Ἰούδας, ¹³ εἶς τῶν δώδεκα, 47 προήρχετο ¹⁴ αὐτούς, καὶ ἤγγισεν ¹⁵ τῷ Ἰησοῦ φιλῆσαι ¹⁶ αὐτόν. Ὁ δὲ Ἰησοῦς 48 εἶπεν αὐτῷ, Ἰούδα, ¹³ φιλήματι ¹⁷ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου παραδίδως; Ἰδόντες δὲ 49 οἱ περὶ αὐτὸν τὸ ἐσόμενον εἶπον αὐτῷ, Κύριε, εἰ πατάξομεν ¹⁸ ἐν μαχαίρα; ¹⁹ Καὶ 50 ἐπάταξεν ¹⁸ εἷς τις ἐξ αὐτῶν τὸν δοῦλον τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἀφεῖλεν ²⁰ αὐτοῦ τὸ οὖς ²¹ τὸ δεξιόν. ᾿Αποκριθεὶς δὲ ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, ὙΕᾶτε ²² ἔως τούτου. Καὶ 51

¹σός, your, yours. ² ἐνισχύω, strengthen, invigorate. ³ ἀγωνία, ας, ἡ, agony, anguish. ⁴ ἐκτενέστερον, more earnestly. ⁵ ἱδρώς, ῶτος, ὁ, sweat, perspiration. ⁶ ώσεί, like, about. ⁷ θρόμβος, ου, ὁ, drop, clot. ⁸ προσευχή, ῆς, ἡ, prayer, place for prayer. ⁹ κοιμάομαι, sleep, fall asleep. ¹⁰ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ¹¹ καθεύδω, sleep. ¹² πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ¹³ Ἰούδας, α, ὁ, Judas, Judah. ¹⁴ προέρχομαι, go in front, precede. ¹⁵ ἐγγίζω, come near, approach. ¹⁶ φιλέω, love, kiss. ¹⁷ φίλημα, τος, τό, kiss. ¹⁸ πατάσσω, strike, smite. ¹⁹ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ²⁰ ἀφαιρέω, take away, smite off. ²¹ οὖς, ους, τό, ear. ²² ἐάω, permit, allow.

άψάμενος τοῦ ἀτίου αὐτοῦ, ἰάσατο αὐτόν. Εἶπεν δὲ ὁ Ἰησοῦς πρὸς τοὺς 52 παραγενομένους ἐπ' αὐτὸν ἀρχιερεῖς καὶ στρατηγοὺς τοῦ ἱεροῦ καὶ πρεσβυτέρους, Ω ς ἐπὶ λῃστὴν ἐξεληλύθατε μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων; Καθ' 53 ἡμέραν ὄντος μου μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ ἱερῷ, οὐκ ἐξετείνατε τὰς χεῖρας ἐπ' ἐμέ. Ἀλλ' αὕτη ὑμῶν ἐστιν ἡ ὥρα, καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ σκότους. Ω

Συλλαβόντες δε αὐτὸν ἤγαγον, καὶ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ 54 ἀρχιερέως: ὁ δὲ Πέτρος ἤκολούθει μακρόθεν. Αψάντων δε πῦρ ἐν μέσω τῆς 55 αὐλῆς, καὶ συγκαθισάντων αὐτῶν, ἐκάθητο ὁ Πέτρος ἐν μέσω αὐτῶν. 56 Ἰδοῦσα δὲ αὐτὸν παιδίσκη τις καθήμενον πρὸς τὸ φῶς, καὶ ἀτενίσασα αὐτῶν, εἶπεν, Καὶ οὖτος σὺν αὐτῷ ἦν. Ὁ δὲ ἤρνήσατο αὐτόν, λέγων, Γύναι, οὐκ οἶδα 57 αὐτόν. Καὶ μετὰ βραχὺ ἔτερος ἰδὼν αὐτὸν ἔφη, Καὶ σὺ ἐξ αὐτῶν εἶ. Ὁ δὲ 58 Πέτρος εἶπεν, Ἄνθρωπε, οὐκ εἰμί. Καὶ διαστάσης ὑσεὶ ὁρας μιᾶς, ἄλλος τις 59

¹ ἄπτομαι, touch or handle. ² ἀτίον, ου, τό, ear. ³ ἰάομαι, heal. ⁴ παραγίνομαι, come, arrive. ⁵ στρατηγός, οῦ, ὁ, commander, general. ⁶ ληστής, οῦ, ὁ, robber, brigand. ⁷ μάχαιρα, ης, ἡ, sword. ⁸ ξύλον, ου, τό, wood, tree. ⁹ ἐκτείνω, stretch forth, stretch out. ¹⁰ σκότος, ους, τό, darkness. ¹¹ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹² εἰσάγω, lead in, bring in. ¹³ μακρόθεν, from afar, afar. ¹⁴ ἄπτω, touch, kindle. ¹⁵ αὐλή, ῆς, ἡ, courtyard, enclosed open space. ¹⁶ συγκαθίζω, cause to sit down together. ¹⁷ παιδίσκη, ης, ἡ, maid, female servant. ¹⁸ ἀτενίζω, gaze, stare. ¹⁹ ἀρνέομαι, deny, repudiate. ²⁰ βραχύς, short, little. ²¹ διϊστημι, pass, part. ²² ὡσεί, like, about.

διϊσχυρίζετο, λέγων, Ἐπ' ἀληθείας καὶ οὖτος μετ' αὐτοῦ ἦν: καὶ γὰρ Γαλιλαῖός ἐστιν. Εἶπεν δὲ ὁ Πέτρος, Ἄνθρωπε, οὐκ οἶδα ὁ λέγεις. Καὶ παραχρῆμα, ἔτι 60 λαλοῦντος αὐτοῦ, ἐφώνησεν ἀλέκτωρ. Καὶ στραφεὶς ὁ κύριος ἐνέβλεψεν τῷ 61 Πέτρω. Καὶ ὑπεμνήσθη ὁ Πέτρος τοῦ λόγου τοῦ κυρίου, ὡς εἶπεν αὐτῷ ὅτι Πρὶν ἀλέκτορα φωνῆσαι, ἀπαρνήσῃ με τρίς. Καὶ ἐξελθὼν ἔξω ὁ Πέτρος 62 ἔκλαυσεν πικρῶς.

Καὶ οἱ ἄνδρες οἱ συνέχοντες τον Ἰησοῦν ἐνέπαιζον αὐτῷ, δέροντες. Καὶ 63 περικαλύψαντες αὐτόν, ἔτυπτον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ἐπηρώτων αὐτόν, λέγοντες, Προφήτευσον. Τίς ἐστιν ὁ παίσας σε; Καὶ ἕτερα πολλὰ 65 βλασφημοῦντες εἰς αὐτόν.

 $^{^1}$ διϊσχυρίζομαι, insist, maintain firmly. 2 Γαλιλαΐος, Galilean. 3 παραχρῆμα, immediately, instantly. 4 φωνέω, call, crow. 5 ἀλέκτωρ, opoς, ὁ, rooster, cock. 6 στρέφω, turn, am converted. 7 ἐμβλέπω, look at, look into. 8 ὑπομιμνήσκω, remind, remember. 9 πρίν, before, formerly. 10 ἀπαρνέομαι, deny, refuse. 11 τρίς, thrice, three times. 12 κλαίω, weep, weep for. 13 πικρώς, bitterly. 14 συνέχω, hold fast, oppress. 15 ἐμπαίζω, mock. 16 δέρω, beat, flay. 17 περικαλύπτω, cover, conceal. 18 τύπτω, smite, beat. 19 προφητεύω, prophesy, foretell. 20 παίω, strike, hit. 21 βλασφημέω, revile, blaspheme.

Καὶ ὡς ἐγένετο ἡμέρα, συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον¹ τοῦ λαοῦ, ἀρχιερεῖς καὶ 66 γραμματεῖς, καὶ ἀνήγαγον² αὐτὸν εἰς τὸ συνέδριον³ αὐτῶν, λέγοντες, Εἰ σὰ εἶ ὁ 67 χριστός, εἰπὲ ἡμῖν. Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Ἐὰν ὑμῖν εἴπω, οὐ μὴ πιστεύσητε: ἐὰν δὲ 68 καὶ ἐρωτήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτέ μοι, ἢ ἀπολύσητε. ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται ὁ υἱὸς 69 τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. Εἶπον δὲ πάντες, 70 Σὰ οὖν εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ; Ὁ δὲ πρὸς αὐτοὺς ἔφη, Ὑμεῖς λέγετε ὅτι ἐγώ εἰμι. Οἱ 71 δὲ εἶπον, Τί ἔτι χρείαν⁴ ἔχομεν μαρτυρίας; Αὐτοὶ γὰρ ἡκούσαμεν ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ.

Καὶ ἀναστὰν ἄπαν τὸ πλῆθος αὐτῶν, ἤγαγον αὐτὸν ἐπὶ τὸν Πιλάτον. Ἦρξαντο 23 δὲ κατηγορεῖν αὐτοῦ, λέγοντες, Τοῦτον εὕρομεν διαστρέφοντα τὸ ἔθνος, καὶ κωλύοντα Καίσαρι φόρους διδόναι, λέγοντα ἑαυτὸν χριστὸν βασιλέα εἶναι. 3 Ο δὲ Πιλάτος ἐπηρώτησεν αὐτόν, λέγων, Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων; Ὁ

¹ πρεσβυτέριον, ου, τό, body of elders, assembly of elders. ² ἀνάγω, lead up, restore. ³ συνέδριον, ου, τό, council, Sanhedrin. ⁴ χρεία, ας, ἡ, need, necessity. ⁵ μαρτυρία, ας, ἡ, testimony, witness. ⁶ ἄπας, each, every. ⁷ πλῆθος, ους, τό, multitude. ⁸ κατηγορέω, accuse, charge. ⁹ διαστρέφω, distort, pervert. ¹⁰ κωλύω, forbid, hinder. ¹¹ Καῖσαρ, ος, ὁ, Caesar. ¹² φόρος, ου, ὁ, tribute, tax.

δὲ ἀποκριθεὶς αὐτῷ ἔφη, Σὺ λέγεις. Ὁ δὲ Πιλάτος εἶπεν πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς 4 καὶ τοὺς ὅχλους, Οὐδὲν εὑρίσκω αἴτιον¹ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ. Οἱ δὲ ἐπίσχυον, 5 λέγοντες ὅτι Ἀνασείει³ τὸν λαόν, διδάσκων καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας,⁴ ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας ἕως ὧδε. Πιλάτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαίαν ἐπηρώτησεν εἰ ὁ 6 ἄνθρωπος Γαλιλαῖός⁵ ἐστιν. Καὶ ἐπιγνοὺς⁶ ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρῷδου⁻ ἐστίν, 7 ἀνέπεμψεν⁵ αὐτὸν πρὸς Ἡρῷδην,⁻ ὄντα καὶ αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις.

Ό δὲ Ἡρώδης Ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν: ἦν γὰρ θέλων ἐξ ἰκανοῦ Ἰο ἰδεῖν 8 αὐτόν, διὰ τὸ ἀκούειν πολλὰ περὶ αὐτοῦ: καὶ ἤλπιζέν Ἰ τι σημεῖον ἰδεῖν ὑπ' αὐτοῦ γινόμενον. Ἐπηρώτα δὲ αὐτὸν ἐν λόγοις ἰκανοῖς: αὐτὸς δὲ οὐδὲν 9 ἀπεκρίνατο αὐτῷ. Εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς, εὐτόνως 10 κατηγοροῦντες αὐτοῦ. Ἐξουθενήσας Δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης σὸν τοῖς 11

¹ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ² ἐπισχύω, grow strong, persist. ³ ἀνασείω, stir up, incite. ⁴ Ἰουδαία, ας, ἡ, Judea. ⁵ Γαλιλαῖος, Galilean. ⁶ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ⁷ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ⁸ ἀναπέμπω, send back. ⁹ λίαν, greatly, very. ¹⁰ ἰκανός, sufficient, able. ¹¹ ἐλπίζω, hope, hope for. ¹² εὐτόνως, vigorously, vehemently. ¹³ κατηγορέω, accuse, charge. ¹⁴ ἐξουθενέω, despise, ignore.

στρατεύμασιν¹ αὐτοῦ, καὶ ἐμπαίξας,² περιβαλὼν³ αὐτὸν ἐσθῆτα⁴ λαμπράν,⁵ ἀνέπεμψεν⁶ αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ. Ἐγένοντο δὲ φίλοι⁻ ὅ τε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρῷδης 12 ἐν αὐτῆ τῆ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων: προϋπῆρχον° γὰρ ἐν ἔχθρᾳ¹⁰ ὄντες πρὸς ἑαυτούς.

Πιλάτος δὲ συγκαλεσάμενος τοὺς ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ τὸν λαόν, 13 εἶπεν πρὸς αὐτούς, Προσηνέγκατέ μοι τὸν ἄνθρωπον τοῦτον, ὡς ἀποστρέφοντα τὸν λαόν: καὶ ἰδού, ἐγὼ ἐνώπιον ὑμῶν ἀνακρίνας τοὐδὲν εὧρον ἐν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ αἴτιον ὁν κατηγορεῖτε κατ αὐτοῦ: ἀλλ οὐδὲ Ἡρῷδης: 15 ἀνέπεμψα γὰρ ὑμᾶς πρὸς αὐτόν, καὶ ἰδού, οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶν πεπραγμένον αὐτῷ. Παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. ἀνάγκην δὲ εἶχεν 16 ἀπολύειν αὐτοῖς κατὰ ἑορτὴν ἔνα. ἀνέκραξαν δὲ παμπληθεί, ἐλ λέγοντες, 18

¹ στράτευμα, τος, τό, expedition, army. ² ἔμπαίζω, mock. ³ περιβάλλω, put around, clothe. ⁴ ἐσθής, ῆτος, ἡ, clothing. ⁵ λαμπρός, bright, shining. ⁶ ἀναπέμπω, send back. ⁷ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ⁸ Ἡρώδης, ου, ὁ, Herod. ⁹ προϋπάρχω, exist before, have been already. ¹⁰ ἔχθρα, ας, ἡ, enmity, hostility. ¹¹ συγκαλέω, call together. ¹² ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ¹³ προσφέρω, bring to, offer. ¹⁴ ἀποστρέφω, turn away, turn back. ¹⁵ ἀνακρίνω, examine, inquire into. ¹⁶ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ¹⁷ κατηγορέω, accuse, charge. ¹⁸ ἄξιος, worthy, deserving. ¹⁹ πράσσω, do, perform. ²⁰ παιδεύω, teach, educate. ²¹ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ²² ἑορτή, ῆς, ἡ, feast, festival. ²³ ἀνακράζω, cry out, shout aloud. ²⁴ παμπληθεί, all together, all at once.

Αἷρε τοῦτον, ἀπόλυσον δὲ ἡμῖν Βαραββᾶν: ὅστις ἦν διὰ στάσιν² τινὰ 19 γενομένην ἐν τῇ πόλει καὶ φόνον³ βεβλημένος εἰς φυλακήν. Πάλιν οὖν ὁ 20 Πιλάτος προσεφώνησεν, θέλων ἀπολῦσαι τὸν Ἰησοῦν. Οἱ δὲ ἐπεφώνουν, 21 λέγοντες, Σταύρωσον, σταύρωσον αὐτόν. Ὁ δὲ τρίτον εἶπεν πρὸς αὐτούς, Τί 22 γὰρ κακὸν ἐποίησεν οὖτος; Οὐδὲν αἴτιον θανάτου εὖρον ἐν αὐτῷ: παιδεύσας οὖν αὐτὸν ἀπολύσω. Οἱ δὲ ἐπέκειντο φωναῖς μεγάλαις, αἰτούμενοι αὐτὸν 23 σταυρωθῆναι: καὶ κατίσχυον αἰτημα ἀψτῶν καὶ τῶν ἀρχιερέων. Ὁ δὲ 24 Πιλάτος ἐπέκρινεν γενέσθαι τὸ αἴτημα αὐτῶν. Ἀπέλυσεν δὲ τὸν διὰ στάσιν 25 καὶ φόνον βεβλημένον εἰς τὴν φυλακήν, ὁν ἢτοῦντο: τὸν δὲ Ἰησοῦν παρέδωκεν τῷ θελήματι αὐτῶν.

¹ Βαραββᾶς, ᾶ, ὁ, Barabbas. ² στάσις, εως, ἡ, standing, rebellion. ³ φόνος, ου, ὁ, murder, slaughter. ⁴ φυλακή, ῆς, ἡ, guard, prison. ⁵ προσφωνέω, call to, summon. ⁶ ἐπιφωνέω, cry out, shout. ⁷ σταυρόω, crucify. ⁸ αἴτιος, ου, ὁ, causative of, responsible for. ⁹ παιδεύω, teach, educate. ¹⁰ ἐπίκειμαι, lie on, lie upon. ¹¹ κατισχύω, overpower, prevail. ¹² ἐπικρίνω, decree, pronounce sentence. ¹³ αἴτημα, τος, τό, request, petition.

Καὶ ὡς ἀπήγαγον¹ αὐτόν, ἐπιλαβόμενοι² Σίμωνός τινος Κυρηναίου³ ἐρχομένου 26 ἀπ' ἀγροῦ,⁴ ἐπέθηκαν⁵ αὐτῷ τὸν σταυρόν,⁴ φέρειν ὅπισθεν⁻ τοῦ Ἰησοῦ.

Ήκολούθει δὲ αὐτῷ πολὺ πλῆθος τοῦ λαοῦ, καὶ γυναικῶν αι καὶ ἐκόπτοντο καὶ 27 ἐθρήνουν αὐτόν. Στραφεὶς δὲ πρὸς αὐτὰς ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Θυγατέρες 28 Ἱερουσαλήμ, μὴ κλαίετε ἐπ' ἐμέ, πλὴν ἐφ' ἑαυτὰς κλαίετε καὶ ἐπὶ τὰ τέκνα ὑμῶν. Ὁτι ἰδού, ἔρχονται ἡμέραι ἐν αίς ἐροῦσιν, Μακάριαι αι στεῖραι, καὶ 29 κοιλίαι αι οὐκ ἐγέννησαν, καὶ μαστοὶ οι οὐκ ἐθήλασαν. Τότε ἄρξονται 30 λέγειν τοῖς ὅρεσιν, Πέσετε ἐφ' ἡμᾶς: καὶ τοῖς βουνοῖς, Καλύψατε ἡμᾶς. Ὁτι 31 εὶ ἐν τῷ ὑγρῷ ἐπὶ ξύλῳ ἐποῦτα ποιοῦσιν, ἐν τῷ ξηρῷ ἐπὶ γένηται;

¹ ἀπάγω, lead away, lead. ² ἐπιλαμβάνομαι, take hold of, seize. ³ Κυρηναῖος, ου, ὁ, Cyrenian, belonging to Cyrene. ⁴ ἀγρός, ου, ὁ, field, farm. ⁵ ἐπιτίθημι, lay upon, put. ⁶ σταυρός, οῦ, ὁ, cross. ⁻ ὅπισθεν, behind, after. 8 πλῆθος, ους, τό, multitude. ⁵ κόπτω, strike, smite. ¹¹ θρηνέω, lament, mourn. ¹¹ στρέφω, turn, am converted. ¹² θυγάτηρ, τρος, ἡ, daughter. ¹³ κλαίω, weep, weep for. ¹⁴πλήν, however, but. ¹⁵ στεῖρος, barren. ¹⁶ κοιλία, ας, ἡ, belly, womb. ¹⁻ μαστός, οῦ, ὁ, breast, nipple. ¹⁵ θηλάζω, suckle, nurse. ¹ց βουνός, οῦ, ὁ, hill, hillock. ²⁰ καλύπτω, cover, veil. ²¹ ὑγρός, moist, green. ²² ξύλον, ου, τό, wood, tree. ²³ ξηρός, dry, withered.

"Ηγοντο δὲ καὶ ἕτεροι δύο κακοῦργοι 1 σὺν αὐτῷ ἀναιρεθῆναι. 2

32

Καὶ ὅτε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸν τόπον τὸν καλούμενον Κρανίον, ἐκεῖ ἐσταύρωσαν 33 αὐτόν, καὶ τοὺς κακούργους, δν μὲν ἐκ δεξιῶν, δν δὲ ἐξ ἀριστερῶν. Ὁ δὲ 34 Ίησοῦς ἔλεγεν, Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς: οὐ γὰρ οἴδασιν τί ποιοῦσιν. Δ ιαμεριζόμενοι δὲ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἔβαλον κλῆρον. Καὶ εἰστήκει ὁ λαὸς 35 θεωρών. Έξεμυκτήριζον δε και οι άρχοντες σύν αὐτοῖς, λέγοντες, Άλλους ἔσωσεν, σωσάτω ἑαυτόν, εἰ οὖτός ἐστιν ὁ χριστός, ὁ τοῦ θεοῦ ἐκλεκτός. 10 36 δὲ αὐτῷ καὶ οἱ στρατιῶται, 12 προσερχόμενοι καὶ ὄξος 13 προσφέροντες 4 αὐτῷ, καὶ λέγοντες, Εἰ σὰ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, σῶσον 37 σεαυτόν. $^{^{15}}$ $^{^{5}}$ Ην δὲ καὶ ἐπιγραφὴ $^{^{16}}$ γεγραμμένη ἐπ' αὐτῷ γράμμασιν $^{^{17}}$ 38 Έλληνικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς καὶ Ἑβραϊκοῖς, Οὖτός ἐστιν ὁ βασιλεὺς τῶν Ίουδαίων.

¹ κακούργος, ου, ὁ, criminal. ² ἀναιρέω, take up, kill. ³ κρανίον, ου, τό, skull. ⁴ σταυρόω, crucify. ⁵ ἀριστερός, left, on the left. ⁶ διαμερίζω, divide, distribute. ⁻ κλῆρος, ου, ὁ, lot, portion. ⁶ ἐκμυκτηρίζω, ridicule, sneer. ⁶ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ¹¹ ὁ ἐκλεκτός, chosen, elect. ¹¹ ἐμπαίζω, mock. ¹² στρατιώτης, ου, ὁ, soldier. ¹³ ὄξος, ους, τό, sour wine, vinegar. ¹⁴ προσφέρω, bring to, offer. ¹⁵ σεαυτοῦ, yourself, of you. ¹⁶ ἐπιγραφή, ῆς, ἡ, inscription, title. ¹⁻ γράμμα, τος, τό, letter, writings. ¹⁵ Ελληνικός, Greek, Greek. ¹ႎ Ῥωμαϊκός, Roman, Latin. ²ٺ Ἑβραϊκός, Hebrew.

Εἶς δὲ τῶν κρεμασθέντων κακούργων ἐβλασφήμει αὐτόν, λέγων, Εἰ σὰ εἶ ὁ 39 χριστός, σῶσον σεαυτὸν καὶ ἡμᾶς. Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἔτερος ἐπετίμα αὐτῷ, 40 λέγων, Οὐδὲ φοβῆ σὰ τὸν θεόν, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ κρίματι εἶ; Καὶ ἡμεῖς μὲν 41 δικαίως, ἄξια γὰρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν: οῦτος δὲ οὐδὲν ἄτοπον ἔπραξεν. Καὶ ἔλεγεν τῷ Ἰησοῦ, Μνήσθητί μου, κύριε, ὅταν ἔλθης ἐν τῆ 42 βασιλεία σου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ 43 ἔση ἐν τῷ παραδείσῳ. 44

¹ κρεμάννυμι, hang, hang up. ² κακοῦργος, ου, ὁ, criminal. ³ βλασφημέω, revile, blaspheme. ⁴ σεαυτοῦ, yourself, of you. ⁵ ἐπιτιμάω, rebuke, warn. ⁶ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ⁷ δικαίως, righteously, justly. ⁸ ἄξιος, worthy, deserving. ⁹ πράσσω, do, perform. ¹⁰ ἀπολαμβάνω, receive from, get back. ¹¹ ἄτοπος, out of place, unusual. ¹² μιμνήσκομαι, remember, recall. ¹³ σήμερον, today, now. ¹⁴ παράδεισος, ου, ὁ, paradise, Paradise. ¹⁵ ώσεί, like, about. ¹⁶ ἕκτος, sixth. ¹⁷ σκότος, ους, τό, darkness. ¹⁸ ἔνατος, ninth. ¹⁹ σκοτίζω, darken. ²⁰ ἥλιος, ου, ὁ, sun, sunlight. ²¹ σχίζω, split, separate. ²² καταπέτασμα, τος, τό, curtain or veil, veil. ²³ ναός, οῦ, ὁ, temple, shrine. ²⁴ φωνέω, call, crow. ²⁵ παρατίθημι, set before, entrust. ²⁶ ἐκπνέω, breathe out, expire.

έκατόνταρχος τὸ γενόμενον, ἐδόξασεν τὸν θεόν, λέγων, "Όντως ὁ ἄνθρωπος οὖτος δίκαιος ῆν. Καὶ πάντες οἱ συμπαραγενόμενοι ὅχλοι ἐπὶ τὴν θεωρίαν ⁴ 48 ταύτην, θεωροῦντες τὰ γενόμενα, τύπτοντες ἑαυτῶν τὰ στήθη ὑπέστρεφον. ⁴ 49 Εἰστήκεισαν δὲ πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακρόθεν, καὶ γυναῖκες αἱ συνακολουθήσασαι αὐτῷ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας, ὁρῶσαι ταῦτα.

Καὶ ἰδού, ἀνὴρ ὀνόματι Ἰωσήφ, βουλευτὴς ¹¹ ὑπάρχων, ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δίκαιος – 50 οὖτος οὐκ ἦν συγκατατεθειμένος ¹² τῆ βουλῆ ¹³ καὶ τῆ πράξει ¹⁴ αὐτῶν – ἀπὸ 51 Ἀριμαθαίας ¹⁵ πόλεως τῶν Ἰουδαίων, ὅς καὶ προσεδέχετο ¹⁶ καὶ αὐτὸς τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ: οὖτος προσελθὼν τῷ Πιλάτῳ ἢτήσατο τὸ σῶμα τοῦ Ἰησοῦ. 52 Καὶ καθελὼν ¹⁷ αὐτὸ ἐνετύλιξεν ¹⁸ αὐτὸ σινδόνι, ¹⁹ καὶ ἔθηκεν αὐτὸ ἐν μνήματι ²⁰ 53 λαξευτῷ, ²¹ οὖ ²² οὐκ ἦν οὐδέπω ²³ οὐδεὶς κείμενος. ²⁴ Καὶ ἡμέρα ἦν Παρασκευή, ²⁵ 54

¹ἑκατοντάρχης, centurion. ²ὄντως, really, indeed. ³συμπαραγίνομαι, come together with, help. ⁴θεωρία, ας, ἡ, spectacle, sight. ⁵τύπτω, smite, beat. ⁶στῆθος, ους, τό, breast, chest. ⁷ύποστρέφω, return, turn back. ⁸γνωστός, known, acquaintance. ⁹μακρόθεν, from afar, afar. ¹⁰συνακολουθέω, follow along with, accompany. ¹¹βουλευτής, οῦ, ὁ, councilor, member of a city council. ¹²συγκατατίθημι, give a vote with, assent to. ¹³βουλή, ῆς, ἡ, counsel, purpose. ¹⁴πρᾶξις, εως, ἡ, deed, function. ¹⁵ Άριμαθαία, ας, ἡ, Arimathea. ¹⁶προσδέχομαι, receive, wait for. ¹⁷καθαιρέω, take down, pull down. ¹⁸ἐντυλίσσω, wrap up, fold up. ¹⁹σινδών, όνος, ἡ, fine cloth, linen cloth. ²⁰μνῆμα, τος, τό, grave, tomb. ²¹λαξευτός, hewn, hewn out of the rock. ²²οῦ, where, when. ²³οὐδέπω, not yet, still not. ²⁴κεῖμαι, lie, be laid. ²⁵παρασκευή, ῆς, ἡ, preparation.

σάββατον ἐπέφωσκεν. Κατακολουθήσασαι δὲ γυναῖκες, αἴτινες ἦσαν 55 συνεληλυθυῖαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον, καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. Ὑποστρέψασαι δὲ ἡτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα. Καὶ τὸ 56 μὲν σάββατον ἡσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν.

Τῆ δὲ μιᾶ τῶν σαββάτων, ὄρθρου¹¹ βαθέος, ¹² ἦλθον ἐπὶ τὸ μνῆμα, ¹³ φέρουσαι ἃ **24** ἡτοίμασαν ἀρώματα, καί τινες σὺν αὐταῖς. Εὖρον δὲ τὸν λίθον 2 ἀποκεκυλισμένον ἀπὸ τοῦ μνημείου. Καὶ εἰσελθοῦσαι οὐχ εὖρον τὸ σῶμα 3 τοῦ κυρίου Ἰησοῦ. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαπορεῖσθαι αὐτὰς περὶ τούτου, καὶ 4 ἰδού, ἄνδρες δύο ἐπέστησαν αὐταῖς ἐν ἐσθήσεσιν αστραπτούσαις: ἐν ἐμφόβων 5 δὲ γενομένων αὐτῶν, καὶ κλινουσῶν τὸ πρόσωπον εἰς τὴν γῆν, εἶπον πρὸς αὐτάς, Τί ζητεῖτε τὸν ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν; Οὐκ ἔστιν ὧδε, ἀλλ' ἠγέρθη: 6 μνήσθητε δὲ ἀς ἐλάλησεν ὑμῖν, ἔτι ὧν ἐν τῆ Γαλιλαία, λέγων ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ 7

¹ ἐπιφώσκω, dawn, begin. ² κατακολουθέω, follow after. ³ συνέρχομαι, come together, come or go with. ⁴ θεάομαι, look at, behold. ⁵ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ⁶ ὑποστρέφω, return, turn back. ⁻ ἑτοιμάζω, prepare, make ready. ⁶ ἄρωμα, τος, τό, spice, perfume. ⁰ μύρον, ου, τό, ointment, perfume. ¹¹ ἡσυχάζω, be still, be silent. ¹¹ ὄρθρος, ου, ὁ, daybreak, dawn. ¹² βαθύς, deep, early. ¹³ μνήμα, τος, τό, grave, tomb. ¹⁴ ἀποκυλίω, roll away. ¹⁵ διαπορέω, be greatly perplexed or at a loss. ¹⁶ ἐφίστημι, stand over, come upon. ¹⁻ ἐσθής, ῆτος, ἡ, clothes. ¹৪ ἀστράπτω, flash, gleam. ¹⁰ ἔμφοβος, terrified, frightened. ²⁰ κλίνω, cause to bend, bow. ²¹ μιμνήσκομαι, remember, recall.

ἀνθρώπου παραδοθήναι εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἁμαρτωλῶν, καὶ σταυρωθήναι, καὶ τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήναι. Καὶ ἐμνήσθησαν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ, καὶ 8 ὑποστρέψασαι ἀπὸ τοῦ μνημείου, ἀπήγγειλαν ταῦτα πάντα τοῖς ἔνδεκα καὶ πᾶσιν τοῖς λοιποῖς. Ἡσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία 10 Ἰακώβου, καὶ αὶ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αὶ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα. 11 Καὶ ἐφάνησαν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ λῆρος τὰ ἡηματα αὐτῶν, καὶ ἡπίστουν αὐταῖς. Ὁ δὲ Πέτρος ἀναστὰς ἔδραμεν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, καὶ παρακύψας 12 βλέπει τὰ ὀθόνια κείμενα μόνα: καὶ ἀπῆλθεν πρὸς ἑαυτὸν θαυμάζων τὸ τὸ γεγονός.

Καὶ ἰδού, δύο ἐξ αὐτῶν ἦσαν πορευόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ εἰς κώμην 20 13 ἀπέχουσαν 21 σταδίους 22 ἑξήκοντα 23 ἀπὸ Ἱερουσαλήμ, ἦ ὄνομα Ἐμμαούς. 24 Καὶ 14

¹άμαρτωλός, ου, ὁ, sinner. ²σταυρόω, crucify. ³μιμνήσκομαι, remember, recall. ⁴ὑποστρέφω, return, turn back. ⁵μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ⁶ἀπαγγέλλω, announce, report. ⁻ἔνδεκα, eleven, 11. δ Μαγδαληνή, ῆς, ἡ, woman of Magdala, Magdalene. ⁰Ἰωάννα, ας, ἡ, Joanna. ¹⁰Ἰάκωβος, James, Jacob. ¹¹ φαίνω, shine, appear. ¹² ώσεί, like, about. ¹³ λῆρος, ου, ὁ, idle talk, empty talk. ¹⁴ ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ¹⁵ τρέχω, run, exercise myself. ¹⁶ παρακύπτω, stoop to look, look. ¹¹ ὀθόνιον, ου, τό, piece of fine linen, linen bandage. ¹⁵ κεῖμαι, lie, be laid. ¹⁰ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ²⁰ κώμη, ης, ἡ, village. ²¹ ἀπέχω, received, obtain. ²² στάδιον, οῦ, τό, stadia, length of a stadium. ²³ ἑξήκοντα, sixty, 60. ²⁴ Ἐμμαοῦς, ἡ, Emmaus.

αὐτοὶ ὡμίλουν¹ πρὸς ἀλλήλους περὶ πάντων τῶν συμβεβηκότων² τούτων. Καὶ 15 έγένετο ἐν τῶ ὁμιλεῖν 1 αὐτοὺς καὶ συζητεῖν, 3 καὶ αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἐγγίσας 4 συνεπορεύετο αὐτοῖς. Οἱ δὲ ὀΦθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι 16 αὐτόν. Εἶπεν δὲ πρὸς αὐτούς, Τίνες οἱ λόγοι οὖτοι οὓς ἀντιβάλλετε⁸ πρὸς 17 άλλήλους περιπατοῦντες, καί ἐστε σκυθρωποί; ᾿Αποκριθεὶς δὲ ὁ εἶς, ὧ ὄνομα 18 Κλεοπᾶς, 10 εἶπεν πρὸς αὐτόν, Σ ὺ μόνος παροικεῖς 11 Ἱερουσαλήμ, καὶ οὐκ ἔγνως τὰ γενόμενα ἐν αὐτῆ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις; Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Π οῖα; ¹² Οἱ δὲ 19 εἶπον αὐτῷ, Τὰ περὶ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου, 3 δς ἐγένετο ἀνὴρ προφήτης δυνατὸς 14 ἐν ἔργω καὶ λόγω ἐναντίον 15 τοῦ θεοῦ καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ: ὅπως τε 20παρέδωκαν αὐτὸν οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἄρχοντες $^{^{16}}$ ἡμῶν εἰς κρίμα $^{^{17}}$ θανάτου, καὶ ἐσταύρωσαν 18 αὐτόν. Ἡμεῖς δὲ ἠλπίζομεν 19 ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων 21λυτροῦσθαι 20 τὸν Ἰσραήλ. Άλλά γε 21 σὺν πᾶσιν τούτοις τρίτην ταύτην ἡμέραν

¹ ὁμιλέω, converse, speak. ² συμβαίνω, come together, come to pass. ³ συζητέω, discuss, dispute. ⁴ ἐγγίζω, come near, approach. ⁵ συμπορεύομαι, come together, travel with. ⁶ κρατέω, grasp, lay hold of. ⁻ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ⁶ ἀντιβάλλω, exchange, discuss. ⁶ σκυθρωπός, sad, gloomy. ¹⁰ Κλεοπᾶς, ᾶ, ὁ, Cleopas. ¹¹ παροικέω, live a stranger, sojourn. ¹² ποῖος, what sort of? what? of what sort. ¹³ Ναζωραῖος, ου, ὁ, Nazarene, inhabitant of Nazareth. ¹⁴ δυνατός, powerful, possible. ¹⁵ ἐναντίον, in the sight of, before. ¹⁶ ἄρχων, οντος, ὁ, ruler, prince. ¹⁻ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ¹⁶ σταυρόω, crucify. ¹⁰ ἐλπίζω, hope, hope for. ²⁰ λυτρόω, ransom, liberate. ²¹ γέ, indeed, at least.

ἄγει σήμερον ἀφ' οδ ταῦτα ἐγένετο. Άλλὰ καὶ γυναῖκές τινες ἐξ ἡμῶν 22 έξέστησαν ήμᾶς, γενόμεναι ὄρθριαι έπὶ τὸ μνημεῖον: * καὶ μὴ εὑροῦσαι τὸ 23 σῶμα αὐτοῦ, ἦλθον λέγουσαι καὶ ὀπτασίαν⁵ ἀγγέλων ἑωρακέναι, οἳ λέγουσιν αὐτὸν ζῆν. Καὶ ἀπῆλθόν τινες τῶν σὺν ἡμῖν ἐπὶ τὸ μνημεῖον, 4 καὶ εὖρον οὕτως 24 καθώς καὶ αἱ γυναῖκες εἶπον: αὐτὸν δὲ οὐκ εἶδον. Καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς αὐτούς, 25 ${
m ^5}\Omega^{
m ^6}$ ἀνόητοι $^{
m ^7}$ καὶ βραδεῖς $^{
m ^8}$ τῆ καρδία τοῦ πιστεύειν ἐπὶ πᾶσιν οἶς ἐλάλησαν οἱ προφήται: οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν χριστόν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν 26 αὐτοῦ; Καὶ ἀρξάμενος ἀπὸ Μωσέως καὶ ἀπὸ πάντων τῶν προφητῶν, 27 διηρμήνευεν ο αὐτοῖς ἐν πάσαις ταῖς γραφαῖς τὰ περὶ ἑαυτοῦ. Καὶ ἤγγισαν εἰς 28 έπορεύοντο: καὶ αὐτὸς προσεποιεῖτο 14 πορρωτέρω 15 πορεύεσθαι. Καὶ παρεβιάσαντο ά αὐτόν, λέγοντες, Μεῖνον μεθ' ἡμῶν, ὅτι πρὸς 29 έσπέραν 17 ἐστίν, καὶ κέκλικεν 18 ἡ ἡμέρα. Καὶ εἰσῆλθεν τοῦ μεῖναι σὺν αὐτοῖς. 30

¹ σήμερον, today, now. ² ἐξίστημι, amaze, be amazed. ³ ὄρθριος, early in the morning. ⁴ μνημεῖον, ου, τό, tomb, monument. ⁵ ὀπτασία, ας, ή, vision, supernatural appearance. ⁶ ὧ, Oh! omega. ⁷ ἀνόητος, foolish, thoughtless. ⁸ βραδύς, slow. ⁹ πάσχω, suffer, am acted upon. ¹⁰ διερμηνεύω, translate, interpret. ¹¹ ἐγγίζω, come near, approach. ¹² κώμη, ης, ή, village. ¹³ οὖ, where, when. ¹⁴ προσποιέω, pretend, regard. ¹⁵ πόρρω, far (away), far. ¹⁶ παραβιάζομαι, urge strongly, prevail upon. ¹⁷ ἐσπέρα, ας, ή, evening. ¹⁸ κλίνω, cause to bend, bow.

Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κατακλιθῆναι¹ αὐτὸν μετ' αὐτῶν, λαβῶν τὸν ἄρτον εὐλόγησεν,² καὶ κλάσας³ ἐπεδίδου⁴ αὐτοῖς. Αὐτῶν δὲ διηνοίχθησαν⁵ οἱ 31 ὀφθαλμοί, καὶ ἐπέγνωσαν⁶ αὐτόν: καὶ αὐτὸς ἄφαντος⁻ ἐγένετο ἀπ' αὐτῶν. Καὶ 32 εἶπον πρὸς ἀλλήλους, Οὐχὶ ἡ καρδία ἡμῶν καιομένη⁶ ἡν ἐν ἡμῖν, ὡς ἐλάλει ἡμῖν ἐν τῆ ὁδῷ, καὶ ὡς διήνοιγεν⁶ ἡμῖν τὰς γραφάς; Καὶ ἀναστάντες αὐτῆ τῆ 33 ώρα ὑπέστρεψαν⁰ εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ εὖρον συνηθροισμένους¹⁰ τοὺς ἔνδεκα¹¹ καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς, λέγοντας ὅτι Ἡγέρθη ὁ κύριος ὄντως,¹² καὶ ὤφθη Σίμωνι. 34 Καὶ αὐτοὶ ἑξηγοῦντο¹³ τὰ ἐν τῆ ὁδῷ, καὶ ὡς ἐγνώσθη αὐτοῖς ἐν τῆ κλάσει¹⁴ τοῦ ἄρτου.

Ταῦτα δὲ αὐτῶν λαλούντων, αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς ἔστη ἐν μέσῳ αὐτῶν, καὶ λέγει 36 αὐτοῖς, Εἰρήνη ὑμῖν. Πτοηθέντες δὲ καὶ ἔμφοβοι έγενόμενοι ἐδόκουν πνεῦμα 37 θεωρεῖν. Καὶ εἶπεν αὐτοῖς, Τί τεταραγμένοι ἐστέ, καὶ διὰ τί διαλογισμοὶ 38

¹ κατακλίνω, make to lie down, recline. ² εὐλογέω, bless. ³ κλάω, break. ⁴ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ⁵ διανοίγω, open up completely, open fully. ⁶ ἐπιγινώσκω, recognise, come to know. ⁷ ἄφαντος, invisible, disappearing. ⁸ καίω, burn, ignite. ⁹ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁰ συναθροίζω, gather, bring together. ¹¹ ἔνδεκα, eleven, 11. ¹² ὄντως, really, indeed. ¹³ ἐξηγέομαι, explain, describe. ¹⁴ κλάσις, εως, ή, breaking, fracturing. ¹⁵ πτοέω, terrify, scare. ¹⁶ ἔμφοβος, terrified, frightened. ¹⁷ ταράσσω, trouble, agitate. ¹⁸ διαλογισμός, οῦ, ό, reasoning, questioning.

ἀναβαίνουσιν ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; Ἰδετε τὰς χεῖράς μου καὶ τοὺς πόδας μου, 39 ὅτι αὐτὸς ἐγώ εἰμι: ψηλαφήσατέ¹ με καὶ ἴδετε, ὅτι πνεῦμα σάρκα καὶ ὀστέα² οὐκ ἔχει, καθὼς ἐμὲ θεωρεῖτε ἔχοντα. Καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐπέδειξεν³ αὐτοῖς τὰς 40 χεῖρας καὶ τοὺς πόδας. Ἔτι δὲ ἀπιστούντων⁴ αὐτῶν ἀπὸ τῆς χαρᾶς καὶ 41 θαυμαζόντων,⁵ εἶπεν αὐτοῖς, Ἔχετέ τι βρώσιμον⁶ ἐνθάδε; Οἱ δὲ ἐπέδωκαν 42 αὐτῷ ἰχθύος ὁπτοῦ¹ μέρος,¹¹ καὶ ἀπὸ μελισσίου¹² κηρίου.¹³ Καὶ λαβὼν ἐνώπιον 43 αὐτῶν ἔφαγεν.

Εἶπεν δὲ αὐτοῖς, Οὖτοι οἱ λόγοι οὺς ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ἔτι ὢν σὺν ὑμῖν, ὅτι δεῖ 44 πληρωθῆναι πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ Μωσέως καὶ προφήταις καὶ ψαλμοῖς ¹⁴ περὶ ἐμοῦ. Τότε διήνοιξεν ¹⁵ αὐτῶν τὸν νοῦν, ¹⁶ τοῦ συνιέναι ¹⁷ τὰς 45 γραφάς: καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὅτι Οὕτως γέγραπται, καὶ οὕτως ἔδει παθεῖν ¹⁸ τὸν 46 χριστόν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῆ τρίτῃ ἡμέρα, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ 47

¹ ψηλαφάω, touch, handle. ² ὀστέον, τό, bone. ³ ἐπιδείκνυμι, show, prove. ⁴ ἀπιστέω, disbelieve, be faithless. ⁵ θαυμάζω, am amazed, marvel at. ⁶ βρώσιμος, eatable, suitable for food. ⁷ ἐνθάδε, within, here. ⁸ ἐπιδίδωμι, give to, hand in. ⁹ ἰχθύς, ύος, ὁ, fish. ¹⁰ ὀπτός, roasted, baked. ¹¹ μέρος, ους, τό, part, portion. ¹² μελίσσιος, coming from bees. ¹³ κηρίον, ου, τό, honeycomb. ¹⁴ ψαλμός, οῦ, ὁ, song of praise, psalm. ¹⁵ διανοίγω, open up completely, open fully. ¹⁶ νοῦς, ὁ, mind, reasoning faculty. ¹⁷ συνίημι, understand, consider. ¹⁸ πάσχω, suffer, am acted upon.

ονόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν άμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη, ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ. Ύμεῖς δέ ἐστε μάρτυρες τούτων. Καὶ ἰδού, ἐγὼ ἀποστέλλω 48 τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρός μου ἐφ' ὑμᾶς: ὑμεῖς δὲ καθίσατε ἐν τῆ πόλει Ἱερουσαλήμ, ἕως οὖ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους.

Έξήγαγεν δὲ αὐτοὺς ἔξω ἕως εἰς Βηθανίαν: καὶ ἐπάρας τὰς χεῖρας αὐτοῦ 50 εὐλόγησεν αὐτούς. Καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτοὺν αὐτούς, διέστη ἀπ' 51 αὐτῶν, καὶ ἀνεφέρετο ἐν τὸν οὐρανόν. Καὶ αὐτοὶ προσκυνήσαντες αὐτόν, 52 ὑπέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλὴμ μετὰ χαρᾶς μεγάλης: καὶ ἦσαν διὰ παντὸς ἐν τῷ 53 ἱερῷ, αἰνοῦντες αὐλογοῦντες τὸν θεόν. Ἀμήν.

 ¹ μετάνοια, ας, ή, repentance, change of mind. ² ἄφεσις, εως, ή, release, forgiveness. ³ μάρτυς, υρος, ό, witness. ⁴ καθίζω, seat, sit. ⁵ ἐνδύω, put on, clothe. ⁶ ὕψος, ους, τό, height, heaven. ⁷ ἐξάγω, lead out. ⁸ Βηθανία, ας, ή, Bethany. ⁹ ἐπαίρω, lift up, raise. ¹⁰ εὐλογέω, bless. ¹¹ διϊστημι, pass, part. ¹² ἀναφέρω, bring up, offer. ¹³ ὑποστρέφω, return, turn back. ¹⁴ αἰνέω, praise.